

KATECHISMUS NOVOAPOŠTOLSKÉ CÍRKVE

V OTÁZKÁCH A ODPOVĚDÍCH

Novoapoštolská církev

KATECHISMUS
NOVOAPOŠTOLSKÉ
CÍRKVE

V OTÁZKÁCH A
ODPOVĚDÍCH

KATECHISMUS NOVOAPOŠTOLSKÉ CÍRKVE V OTÁZKÁCH A ODPOVĚDÍCH

© 2014 Mezinárodní Novoapoštolská církev, Curych / Švýcarsko
Všechna práva vyhrazena

Úprava: Jennifer Lennermann artdirection | illustration, Essen
Tisk a další zpracování: Friedrich Pustet, Řezno

Verlag Friedrich Bischoff GmbH, Frankfurt nad Mohanem

Objednávkové č. 221 011

ISBN: 978-3-943980-29-5

1. vydání 2015

VIZE A MISE NOVOAPOŠTOLSKÉ CÍRKVE

Vize

Je to církev, v níž se lidé cítí dobře, a naplnění Duchem svatým a láskou k Bohu vedou život podle evangelia Ježíše Krista, a tak se připravují na Jeho opětovný příchod a věčný život.

Mise

Vychází z Ježíšova pověření jít ke všem lidem, učit je evangeliu a křtít je vodou a Duchem svatým.

Poskytovat duchovní péči, budovat vřelé společenství, v němž každý zažívá Boží lásku a radost, aby mohl sloužit Jemu i ostatním.

ÚVODNÍ SLOVO

V roce 2012 vyšel „Katechismus Novoapoštolské církve“ (KNC) v němčině, angličtině, francouzštině, portugalštině, ruštině a španělštině. V těchto jazycích je bezplatně přístupný na internetu a postupně vznikly překlady i do mnoha dalších jazyků.

Tato publikace „Katechismus Novoapoštolské církve v otázkách a odpovědích“ je zpracována metodicko-didaktickou formou, která čtenáři usnadní přístup k obsahu KNC. Umožňuje také vhodným způsobem přiblížit věrouku v hodinách náboženství na celém světě. Formou 750 otázek a odpovědí se čtenář snadno a srozumitelně seznámí s jednotlivými tezemi víry.

Obsah „Katechismu Novoapoštolské církve v otázkách a odpovědích“ odpovídá tezím z KNC. Také svou výstavbou se mu velice podobá. Obě díla se doplňují a lze je používat současně.

Díky tomu, že jsou zde mnohé z uvedených biblických citací otištěny v plném znění, vzniklo „ucelené“ dílo. Čtenář, který nemá po ruce Bibli, má důležité biblické úryvky k jednotlivým tezím přímo před očima. Navíc zde najde také výklad různých pojmů, který mu i bez teologických znalostí usnadní pochopení obsahu víry.

Stejně jako KNC je i toto vydání katechismu výzvou pro všechny novoapoštolské křesťany, aby se obsahem své víry intenzivně zabývali. Je pozváním i pro všechny zájemce, kteří se chtějí s novoapoštolskou věroukou seznámit.

Kéž by tato publikace našla požehnané využití!

Jean-Luc Schneider

V Curychu, březen 2014

OBSAH

1	Boží zjevení	11
2	Vyznání víry	21
3	Trojediný Bůh	29
4	Člověk a jeho potřeba spásy	73
5	Boží přikázání	89
6	Církev Ježíše Krista	109
7	Úřad	121
8	Svátosti	137
9	Posmrtný život	153
10	Učení o věcech budoucích	159
11	Z dějin křesťanství	169
12	Bohoslužba, úkony požehnání a duchovní péče	179
13	Novoapoštolský křesťan, jeho život a víra	203

Příloha

-	Novoapoštolské vyznání víry	213
-	Desatero přikázání	214
-	Otčenáš	215
-	Věcný rejstřík	217
-	Rejstřík biblických citací	245

Část 1

BOŽÍ ZJEVENÍ

1

1 BOŽÍ ZJEVENÍ

1. Odkud se bere víra v Boha?

Původ víry je v Bohu samotném. Bůh se dává lidem poznat: „zjevuje se“.

Vědomí, že Bůh je, daroval lidem Bůh sám. Bůh se neskrývá, nýbrž dává se lidem poznat, aby o něm mohli mluvit a věřit v něho.

„Vždyť to, co lze o Bohu poznat, je jim [lidem] přístupné, Bůh jim to přece odhalil. Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle“ (Římanům 1,19.20).

2. Jak se Bůh zjevuje?

Bůh se zjevuje různým způsobem, v přírodě a v dějinách.

3. Jak se Bůh zjevuje v přírodě?

Bůh se zjevuje v přírodě jako Stvořitel: v existenci vesmíru, lidstva, zvířectva i rostlinstva.

„Ze svých síní zavlažuješ hory, země se sytí ovocem tvého díla. Dáváš růst travě pro dobytek i rostlinám, aby je pěstoval člověk, a tak si ze země dobýval chléb“ (Žalm 104,13.14).

4. Jak se Bůh zjevuje v dějinách?

Bůh se zjevuje v dějinách lidstva. Například vyvedl izraelský lid z egyptského zajetí a dal mu Desatero přikázání. Největším Božím zjevením v dějinách bylo, když se Bůh stal člověkem v Ježíši Kristu a působil na zemi. Žil před 2 000 lety. V Ježíši Kristu se Bůh zjevil jako Vykupitel.

➤ **Vykupitel:** viz otázky 66, 108-109

„Když se však naplnil stanovený čas, poslal Bůh svého Syna“ (Galatským 4,4).

5. Jakým způsobem se dává Bůh poznat?

Bůh je duchovní bytost. Dává se poznat jako Bůh,

- Otec, jenž stvořil svět a uchovává jej (1. Mojžíšova 1; 1. Mojžíšova 8,21.22),
- Syn, Vykupitel a Nositel spásy (1. Janův 5,20),
- Duch svatý, Přímluvce, Utěšitel, jenž uvádí do veškeré pravdy (Jan 16,13).

6. Kde jsou Boží zjevení zaznamenána?

Boží zjevení jsou zaznamenána v Písmu svatém.

„Božím zjevením“ rozumíme následující skutečnosti:

- Bůh se dává poznat. Podává výklad o své bytosti (Boží „sebezjevení“).
- Bůh sděluje člověku svou vůli.
- Bůh projevuje člověku svou lásku, zejména ve svém slově a svátostech.

7. Zjevuje Bůh také budoucnost?

Ano, Bůh přináší také zjevení o věcech budoucích. Slíbil, že Ježíš Kristus znovu přijde (srov. Jan 14,3). Těm, kteří budou při jeho opětovném příchodu proměněni a uchvázeni (srov. 1. Tesalonickým 4,13-18), se Bůh zjeví dokonalým způsobem – spatří ho takového, jaký jest (srov. 1. Janův 3,1.2).

„Hleďte, jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími, a jsme jimi. Proto jsme světu cizí, že nepoznal Boha. Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme! Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobní, protože ho spatříme takového, jaký jest“ (1. Janův 3,1.2).

8. Existují další poznatky o Božím jednání?

Ano, působením Ducha svatého v apoštolském úřadu je nám darováno poznání, které se týká Božích spasitelských skutků. Toto poznání je naznačené v Bibli a Duch svatý jej dále odhaluje.

9. Jak má člověk k Božím zjevením přistupovat?

Člověk má věřit v Boha a jeho zjevení. Boží zjevení může člověk uchopit pouze ve víře. Pokud uvěří, bude Bůh a vše Božské pro něj cenné a pro jeho život určující.

Pro někoho, kdo nevěří v Boha jako Stvořitele, není například vesmír Božím dílem, v němž se Stvořitel dává poznat, ale je pouze výsledkem náhodných procesů v přírodě.

10. Co znamená víra jako reakce na Boží zjevení?

Víra je nezbytná k tomu, aby se člověk přiblížil k Bohu. Není však něčím, čeho člověk dosáhne sám od sebe. Víra je projev Boží milosti, tedy dar, po kterém by měl člověk toužit a přijmout ho. Víra vede člověka k poznání Boha, k důvěře v něho a k uspořádání života podle Boží vůle.

➤ **Víra:** viz otázky 239 a další

„Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme“ (Židům 11,1).

„Bez víry však není možné zalíbit se Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají“ (Židům 11,6).

11. Jak člověk dospěje k víře?

Víru daruje a posiluje Duch svatý. Děje se tak mimo jiné zvěstováním evangelia na základě Písma svatého.

„Víra je tedy ze zvěstování a zvěstování z pověření Kristova“ (Římanům 10,17).

12. Co je Písmo svaté?

Písmo svaté – Bible – je sbírka knih o Božích skutcích, příslibech a zákonech. Skládá se ze Starého a Nového zákona. Písmo svaté podává svědectví o Božích zjeveních, není však úplným a vyčerpávajícím výčtem všech Božích činů. Bůh se postaral o zachování toho, co je důležité pro spásu člověka.

Slovo „Bible“ je odvozeno z latinského „biblia“ a znamená „knihy, svitky“.

13. Kdo je autorem Písma svatého?

Autorem Písma svatého je Bůh. Lidé, které k tomu podnítl (inspiroval) Duch svatý, zapsali, co Bůh zjevil. Do formy a použitých výrazových prostředků biblických knih se promítá osobnost pisatele, jeho představy o světě a stav poznání tehdejší doby.

„**Inspirace**“ znamená v překladu: „vnuknutí, vdechnutí“. Božská inspirace znamená, že Duch svatý člověka k něčemu ponouká, resp. mu něco zprostředkovává.

14. Jsou texty biblických knih spolehlivě zachovány?

Ano, Bůh se postaral, aby texty biblických knih zůstaly po staletí zachovány v nezměněné podobě.

15. Jak vznikla sbírka biblických knih?

Sbírka biblických spisů vznikala v průběhu staletí. Za svůj vznik vděčí nejen lidským úmyslům, ale především Boží vůli.

Křesťanský kánon Starého zákona je založen na hebrejském kánonu židovství, jehož spisy vznikaly pravděpodobně v průběhu tisíciletí.

Kánon Nového zákona tvoří evangelia, Skutky apoštolů, listy a prorocká kniha – Zjevení Janovo. V prvních církvích se nejprve velké vážnosti těšily listy apoštola

Pavla. Později přibyla evangelia – z nichž nejstarší je Evangelium podle Marka – a ostatní spisy. Spisy Nového zákona vznikaly v průběhu přibližně 70 let.

Aby mohla být tato původní svědectví křesťanské víry zachována a šířena, byla z nich sestavena sbírka, která byla na různých synodách schválena jako „kánon“.

„**Kánon**“ označuje sbírku spisů závazných pro určité náboženské učení. Pro křesťanskou víru jsou to spisy Starého a Nového zákona.

Pojem „**synoda**“ je odvozen z řeckého „synodos“ a znamená „setkání“. Synodou se rozumí setkání církevního grémia, které má zmocnění činit závazná rozhodnutí.

16. Jakou strukturu a obsah má Písmo svaté?

Písmo svaté je rozděleno na dvě hlavní části: Starý zákon pojednává o době před Kristovým narozením, Nový zákon začíná Kristovým narozením.

17. Co obsahuje Starý zákon?

Starý zákon zahrnuje události o stvoření a prvních lidech a také texty o původu a dějinách izraelského národa. Dále ve Starém zákonu nalezneme velebení Boha, ale i napomenutí a přísliby určené lidem.

18. Co obsahuje Nový zákon?

Nový zákon pojednává ve čtyřech evangeliích a Skutcích apoštolů o Ježíši Kristu, jeho apoštolech a prvních křesťanských obcích. Dále obsahuje listy apoštolů adresované obcím a jednotlivým osobám. Zjevení Janovo - prorocká kniha Nového zákona - pojednává o opětovném příchodu Ježíše Krista a dalších budoucích událostech.

19. Jaké je rozdělení, počet a pořadí starozákonních knih?

Starý zákon tvoří 17 knih historických, 5 knih didaktických a 17 knih prorockých.

17 knih historických:

- Pět knih Mojžišových (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium)
- Kniha Jozue
- Kniha soudců
- Kniha Rút
- Dvě knihy Samuelovy
- Dvě knihy Královské
- Dvě knihy Paralipomenon
- Kniha Ezdrášova
- Kniha Nehemjášova
- Kniha Ester

5 knih didaktických:

- Kniha Jóbova
- Žalmy
- Přísloví Šalomouna
- Kazatel
- Píseň písní

17 knih prorockých:

- Izajáš
- Jeremjáš
- Pláč Jeremjášův
- Ezechiel
- Daniel
- Ozeáš
- Jóel
- Ámos
- Abdijáš
- Jonáš
- Micheáš
- Nahum
- Abakuk
- Sofonjáš
- Ageus
- Zacharjáš
- Malachiáš

20. Které biblické knihy se řadí k apokryfům?

12 knih apokryfů:

- Tóbit - Tóbijáš
- Júdit
- Přídavky k Ester
- Kniha moudrosti
- Sírachovec
- Báruk (a List Jeremjášův)
- Přídavky k Danielovi
 - Tři muži v rozpálené peci
 - Zuzana
 - Bél a drak
- První Makabejská
- Druhá Makabejská

Pojem „**apokryfy**“ je odvozen z řeckého slova „apokryphos“, což znamená „skrytý, zahalený“. Apokryfy („skryté spisy“) jsou biblické knihy, které nejsou obsaženy ve všech vydáních

Bible. Představují spojovací článek mezi Starým a Novým zákonem a obsahují teze víry nezbytné pro pochopení Nového zákona.

21. Jak hodnotí apokryfy Novoapoštolská církev?

V Novoapoštolské církvi se apokryfy považují za rovnocenné s ostatními starozákonními spisy.

22. Jaké je rozdělení, počet a pořadí novozákonních knih?

Nový zákon tvoří 5 knih historických, 21 knih didaktických a 1 kniha prorocká.

5 knih historických:

- Evangelium podle Matouše
- Evangelium podle Marka
- Evangelium podle Lukáše
- Evangelium podle Jana
- Skutky apoštolů podle Lukáše

21 knih didaktických:

- List apoštola Pavla Římanům
- Dva listy apoštola Pavla Korintským
- List apoštola Pavla Galatským
- List apoštola Pavla Efezským
- List apoštola Pavla Filipským
- List apoštola Pavla Koloským
- Dva listy apoštola Pavla Tesalonickým
- Dva listy apoštola Pavla Timoteovi
- List apoštola Pavla Titovi
- List apoštola Pavla Filemonovi
- List Židům
- List Jakubův
- Dva listy Petrovy
- Tři listy Janovy
- List Judův

1 kniha prorocká:

- Zjevení Janovo (Apokalypsa)

23. Jaký význam má Písmo svaté pro Novoapoštolskou církev?

Písmo svaté je základem učení Novoapoštolské církve. Verše z Písma svatého jsou též východním bodem kázání na bohoslužbách.

24. Kdo je povolán vykládat Písmo svaté?

Správné pochopení Písma svatého umožní v celé hloubce jen působení Ducha svatého. Výklad Písma svatého patří k úkolům Ježíšových apoštolů.

„Proto ať nás všichni pokládají za služebníky Kristovy a správce Božích tajemství“ (1. Korintským 4,1).

25. Co se rozumí vyjádřením: „Ježíš Kristus je středem Písma“?

V centru Písma svatého se nachází Ježíš Kristus. Tuto skutečnost vyjadřují slova: „Ježíš Kristus je středem Písma.“ Proto se musí i při výkladu Starého zákona vycházet z Ježíše Krista. Ve Starém zákoně se předpovídá a připravuje příchod Mesiáše. Nový zákon pojednává o Ježíšově působení v přítomnosti i budoucnosti.

➤ *Mesiáš: viz otázka 112*

26. Jaký význam má Písmo svaté pro věřícího?

Písmo svaté má v životě věřícího velký význam: přináší útěchu a povzbuzení, ukazuje cestu, napomíná a prohlubuje poznání a víru.

27. Co přispívá k posílení víry při čtení Bible?

Základem pro posílení víry při četbě Bible je bohabojnost a upřímná modlitba za správné pochopení Písma svatého.

28. Co je základem a obsahem křesťanské víry?

Křesťané věří v jednoho Boha – Otce, Syna a Ducha svatého. Víra v trojjediného Boha byla lidem zpřístupněna skrze Ježíše Krista.

Syn, Ježíš Kristus, promlouval o svém nebeském Otci, v nějž mají lidé věřit. Bůh, Otec, několikrát dosvědčil, že Ježíš Kristus je jeho Syn (Lukáš 3,22; 9,35).

Nakonec Ježíš Kristus přislíbil, že přijde Duch svatý jako Přímlovce a Utěšitel.

„Křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého“ (Matouš 28,19).

„Ale Přímlovce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl“ (Jan 14,26).

➤ *K základům křesťanské víry: viz též otázky 34 a 35*

Část 2

VYZNÁNÍ VÍRY

2

2 VYZNÁNÍ VÍRY

29. Co je vyznání víry?

Vyznání víry představuje shrnutí hlavního obsahu určité věrouky. Vyznání obsahuje to, co členové určitého náboženského společenství vyznávají.

Svým vyznáním se od sebe jednotlivá náboženská společenství liší.

30. Existují biblická vyznání víry?

Ano, už ve Starém zákoně lze najít texty, které vyjadřují společné náboženské přesvědčení. V jednom takovém vyznání víry se praví: „... Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný“ (5. Mojžíšova 6,4). Toto vyznání, nadepsané „Slyš, Izraeli“, formulovali společně Izraelité. Proklamovali tak svou víru v jednoho Boha v době, kdy okolní národy uctívaly mnoho různých božstev.

V Novém zákoně najdeme texty, které v ustáleném znění vyjadřují, že Bůh daruje spásu v Ježíši Kristu.

Příklady novozákonních vyznání víry:

- „Ježíš je Pán“ (Římanům 10,9);
- „Maranatha“ = „Náš Pán přijde!“ (1. Korintským 16,22)
- „Pán byl opravdu vzkříšen“ (Lukáš 24,34)

„Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen. Srdcem věříme k spravedlnosti a ústy vyznáváme k spasení“ (Římanům 10,9.10).

31. Jak vznikala první křesťanská vyznání víry?

První křesťanská vyznání víry se nazývají „starocírkevní vyznání víry“. Vznikala v průběhu druhého až čtvrtého století po Kristu. V této době se vytvořilo učení o Boží trojedinosti a učení o podstatě Ježíše Krista, tedy o jeho povaze.

Důvodem byly neshody ohledně obsahu víry. Například se objevovalo mínění, že Ježíš Kristus nebyl ve skutečnosti ukřižován nebo že nebyl vzkříšen. Právě vyznání víry umožňovalo se od takového nepravého učení distancovat.

32. Jaké teze se stávaly obsahem křesťanských vyznání víry?

Aby mohla být teze o podstatě a působení Boha přijata do vyznání víry, musela být v souladu s učením Krista a jeho apoštolů.

33. Která starocírkevní vyznání víry jsou nejdůležitější?

Dvě nejdůležitější starocírkevní vyznání víry jsou Apoštolské vyznání („Apostolicum“) a Nicejsko-cařihradské vyznání.

Apoštolské vyznání bylo v základních rysech sestaveno v druhém století a ve čtvrtém století mírně doplněno. Nicejsko-cařihradské vyznání je výsledkem koncilů v Niceji (v roce 325 po Kristu) a v Cařihradu (v roce 381 po Kristu). V tomto vyznání je zachyceno především vyznání Boží trojedinosti.

Koncil je sněm vysokých duchovních hodnostářů, který má za cíl projednat důležité otázky víry.

34. Jak zní Apoštolské vyznání?

„Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země. I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho; jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, trpěl pod Pontiem Pilátem, ukřižován umřel i pohřben jest; sestoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých; vstoupil na nebesa, sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího, odtud přijde soudit živé i mrtvé. Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou [katolickou], společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení těla a život věčný. Amen.“

35. Jak zní Nicejsko-cařihradské vyznání víry?

„Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného. Věřím v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, který se zrodil z Otce přede všemi věky: Bůh z Boha, Světlo ze Světla, Pravý Bůh z Pravého Boha, zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem, skrze něhož všechno je stvořeno. On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe, skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem. Byl za nás ukřižován, za dnů Pontia Piláta byl umučen a pohřben. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma. Vstoupil do nebe, sedí po pravici Otce. A znovu přijde, ve slávě, soudit živé i mrtvé a jeho království bude bez konce. Věřím v Ducha svatého, Pána a Dárce života, který z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroků. Věřím v jednu svatou, všeobecnou [katolickou] a apoštolskou Církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů, očekávám vzkříšení mrtvých a život budoucího věku. Amen.“

Pojem „**katolický**“ je odvozen z řeckého slova „katholikós“ a znamená „univerzální“, „všeobecný“. V obou starocírkevních vyznáních víry není pod pojmem „katolický“ míněna církev jako instituce, ale církev Kristova ve své univerzálnosti.

36. Jaký význam mají starocírkevní vyznání pro Novoapoštolskou církev?

Učení Novoapoštolské církve vychází z Písma svatého. Starocírkevní vyznání víry shrnují základní obsah svědectví z Písma svatého.

Novoapoštolská církev vyznává víru formulovanou v obou starocírkevních vyznáních, tedy víru v trojjediného Boha, Ježíše Krista jako pravého Boha a pravého člověka, Ježíšovo narození z Panny Marie, seslání Ducha svatého, církev, svátosti, očekávání opětovného příchodu Krista a vzkříšení mrtvých.

Navzdory rozdílům mezi jednotlivými konfesemi představují tato vyznání sjednocující prvek všech křesťanů.

„Konfese“ (doslova: „vyznání“) znamená „vyznání víry, církevní příslušnost“. „Konfesemi“ se také označují různá křesťanská společenství.

37. Jak zní novoapoštolské vyznání víry?

„Věřím v Boha, Otce, Všemohoucího, Stvořitele nebe i země.

Věřím v Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován umřel i pohřben jest, sestoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa; sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího, odtud znovu přijde.

Věřím v Ducha svatého, jednu, svatou, obecnou a apoštolskou církev, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení mrtvých a život věčný.

Věřím, že Pán Ježíš svou církev řídí a k tomu vyslal své apoštoly a stále vysílá až do svého opětovného příchodu s příkazem, aby učili, jeho jménem odpouštěli hříchy a křtili vodou a Duchem svatým.

Věřím, že ty, které si Bůh vybral k výkonu úřadu, jsou uváděni do úřadu pouze apoštoly a že z apoštolského úřadu vychází moc, požehnání i posvěcení k jejich službě.

Věřím, že Svatý křest vodou je prvním krokem k obnově člověka v Duchu svatém a že křtěnec je jím přijat do společenství těch, kteří věří v Ježíše Krista a vyznávají ho jako svého Pána.

Věřím, že Svatou večeři Páně ustanovil sám Pán na památku jednou přinesené, plně platné oběti, jeho hořkého utrpení a smrti. Důstojné požití Svaté večeře Páně nám zaručuje život ve společenství Ježíšem Kristem, naším Pánem. Slaví se nekvašeným chlebem a vínem; obojí musí být vysvěceno a podáváno nositelem úřadu, kterého zmocní apoštol.

Věřím, že ti, kteří byli pokřtěni vodou, musí přijmout od apoštola Ducha svatého, aby se stali dětmi Božími a dosáhli předpokladu stát se prvotinou.

Věřím, že Pán Ježíš jistě znovu přijde tak, jak vstoupil na nebesa, a že ty první (prvotinu) z mrtvých i živých, kteří v jeho příchod doufali a připravovali se, vezme k sobě; že po nebeské svatbě s nimi přijde opět zpátky na zem, zřídí své krá-

lovství pokoje a oni budou s ním jako královské kněžstvo vládnout. Když skončí království pokoje, nastane poslední soud. Poté Bůh stvoří nové nebe a novou zemi a bude přebývat u svého lidu.

Věřím, že jsem světské moci zavázán poslušností, pokud to nebude odporovat Božím zákonům.“

38. Jak vzniklo novoapoštolské vyznání víry?

Novoapoštolské vyznání víry je výsledkem apoštolského výkladu Písma svatého a starocírkevních vyznání.

Ve své současné podobě odpovídá obsahově i jazykově vývoji věrouky i dosaženému stupni poznání.

Při sestavování vyznání bylo zřejmé, že Boží lásku, milost a všemohoucnost nelze vyčerpávajícím způsobem popsat. Tyto kategorie zdaleka přesahují to, co o nich člověk dokáže říci. Vyznání víry také nevymezuje hranice, které by jiným křesťanům upíraly podíl na spáse.

➤ **Spása:** viz otázky 243 a další

39. Jaký význam má novoapoštolské vyznání víry?

Novoapoštolské vyznání víry vyjadřuje v deseti článcích závazně věrouku Novoapoštolské církve. Jeho úkolem je také formovat postoje novoapoštolských křesťanů k víře.

Vyznání víry má přiblížit základní obsah novoapoštolské víry ostatním lidem.

40. Jaká je struktura novoapoštolského vyznání víry?

První tři články víry odpovídají z valné většiny Apoštolskému vyznání; pojednávají o trojjediném Bohu. Následující články 4 a 5 popisují činnost apoštolů, článek 5 navíc činnost dalších nositelů úřadu. Články 6, 7 a 8 vysvětlují tři svátosti. Obsahem článku 9 je naše naděje do budoucna (eschatologie). Článek 10 se věnuje vztahu vůči státní moci.

„**Eschatologie**“ je „nauka o posledních věcech“. Lze ji vztáhnout jak na budoucnost jednotlivce („individuální eschatologie“), tak na završení dějin spásy („univerzální eschatologie“).

41. O čem pojednává první článek víry?

První článek víry pojednává o Bohu, Otci jako Stvořiteli.

➤ **Bůh, Otec:** viz otázky 37 a 67 a další

42. O čem pojednává druhý článek víry?

Druhý článek víry pojednává o Ježíši Kristu, základu a obsahu křesťanské víry.

➤ **Ježíš Kristus:** viz otázky 37 a 93 a další

43. O čem pojednává třetí článek víry?

Třetí článek víry se hlásí k víře v Ducha svatého, tedy třetí osobě božství, k víře v církve, společenství svatých a v další spásu.

➤ **Duch svatý:** viz otázky 37 a 197 a další

Ke „společenství svatých“ se v užším smyslu řadí všichni věřící, kteří se znovu narodí z vody a Ducha, nechají se apoštoly Ježíše Krista připravit na den Páně a budou přijati Kristem jako jeho nevěsta. Kdo do tohoto společenství patří, se tedy ukáže až při Kristově opětovném příchodu.

V širším smyslu patří ke „společenství svatých“ všichni, kteří tvoří součást Kristovy církve. Jsou jimi tedy miněni všichni, kteří přijímají spásu z Ježíše Krista už dnes.

Dokonalým způsobem se „společenství svatých“ ukáže až v novém stvoření.

44. O čem pojednává čtvrtý článek víry?

Čtvrtý článek víry upozorňuje na to, že Ježíš Kristus řídí svou církev a v rámci tohoto řízení vysílá apoštoly.

➤ **Apoštolové:** viz otázky 37 a 421, 453 a další

45. O čem pojednává pátý článek víry?

Pátý článek víry pojednává o duchovním úřadu.

➤ **Úřad:** viz otázky 37 a 411 a další

46. O čem pojednává šestý článek víry?

Šestý článek víry se věnuje Svatému křtu vodou.

➤ **Křest vodou:** viz otázky 37 a 481 a další

47. O čem pojednává sedmý článek víry?

Sedmý článek víry pojednává o Svaté večeři Páně.

➤ **Svatá večeře Páně:** viz otázky 37 a 494 a další

48. O čem pojednává osmý článek víry?

Osmý článek víry je o Svatém zapečetění.

➤ **Svaté zapečetění:** viz otázky 37 a 515 a další

49. O čem pojednává devátý článek víry?

Devátý článek víry pojednává o opětovném příchodu Ježíše Krista a o událostech, které budou po tomto příchodu následovat.

➤ *Nauka o budoucích věcech, Kristův opětovný příchod: viz otázky 37 a 549 a další*

50. O čem pojednává desátý článek víry?

Obsahem desátého článku víry je vztah křesťana a státu.

➤ *Novoapoštolská církev jako součást společnosti: viz otázky 37 a 745 a další*

Část 3

TROJJEDINÝ BŮH

3

3 TROJJEDINÝ BŮH

51. Kdo je trojjediný Bůh?

Bůh je duchovní, dokonalá, zcela nezávislá bytost. Je věčný, nemá začátek ani konec. Otec, Syn a Duch svatý je jeden Bůh.

Jestliže je tedy řeč o „Otcí, Synu a Duchu svatém“, nejsou to tři bohové, ale tři osoby, které jsou jedním Bohem.

➤ **Trojjedinost Boha:** viz otázky 61 a další, 198

52. Jaké jsou charakteristické znaky Boha?

Lidé nedokážou Boha popsat vyčerpávajícím způsobem, ale znají jeho charakteristické znaky: On je Jeden (Jediný), Svatý, Všemohoucí, Věčný, Milující, Milostivý, Spravedlivý, Dokonalý.

53. Co znamená: „Bůh je jeden“?

Je jen jeden Bůh. Víra v jednoho Boha je základním vyznáním Starého a Nového zákona, a tedy i základem křesťanské víry.

Učení o existenci jednoho jediného Boha se nazývá „**monoteismus**“. K monoteistickým náboženstvím patří např. křesťanství, židovství, islám.

„Toto praví Hospodin, král Izraele, jeho vykupitel, Hospodin zástupů: Já jsem první i poslední, kromě mne žádného Boha není“ (Izajáš 44,6).

„Slyš, Izraeli, Hospodin, Bůh náš, jest jediný pán ...“ (Marek 12,29).

54. Co znamená: „Bůh je svatý“?

Posvátnost patří k charakteristickým znakům Boha, k jeho bytí a působení. Posvátnost v sobě zahrnuje vznešenost, nedotknutelnost, odstup od všednosti. Také Boží slovo i vůle jsou svaté.

Boží svatost posvěcuje místo, na němž se Bůh zjevuje.

„Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy!“ (Izajáš 6,3).

55. Co znamená: „Bůh je všemohoucí“?

Bůh může vše, nic pro něj není nemožné. Boží vůle a působení nemůže nikdo omezit.

Že je Bůh všemohoucí, je jasné patrné na stvoření. Pouhým svým slovem vše stvořil. Vše, co je, co my lidé vidíme i nevidíme, stvořil z ničeho. Díky jeho všemohoucnosti vznikne také nové stvoření.

K Boží všemohoucnosti patří také jeho vševědoucnost a všudypřítomnost.

➤ **Nové stvoření:** viz otázka 581

„Odpověděl: Nemožné u lidí je u Boha možné“ (Lukáš 18, 27).

„Ve víře chápeme, že Božím slovem byly založeny světy, takže to, na co hledíme, nevzniklo z viditelného“ (Židům 11,3).

56. Co znamená: „Bůh je věčný“?

Bůh nemá začátek ani konec. Neexistují pro něj žádná časová omezení. Bůh stvořil čas a je jeho Pánem.

„Než se hory zrodily, než vznikl svět a země, od věků na věky jsi ty, Bože“ (Žalm 90,2).

57. Co znamená: „Bůh je milující“?

Už ve Starém zákoně se Bůh projevil jako milující, když vyvolil izraelský lid a vysvobodil ho z egyptského zajetí. Celému lidstvu se zjevil jako milující, když poslal svého Syna ke spáse všech lidí.

Apoštol Jan napsal: „Také my jsme poznali lásku, kterou Bůh má k nám, a věříme v ni. Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm“ (1. Janův 4,16).

„Miloval jsem tě odvěkou láskou, proto jsem ti tak trpělivě prokazoval milosrdenství“ (Jeremjáš 31,3).

„Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (Jan 3,16).

58. Co znamená: „Bůh je milostivý“?

Bůh je vůči člověku slitovný, milostivý, shovívavý a nejvyšší milosrdný (Žalm 103,8). Že je milostivý, je zřejmé především z toho, že se ujmá hříšného člověka a odpouští hříchy. Milostivý je také proto, že se v Ježíši Kristu stal člověkem.

Boží milost si nikdo nemůže zasloužit. Je to dar.

59. Co znamená: „Bůh je spravedlivý“?

Vše, co Bůh činí, je správné; nedopouští se chyb. „Bůh je věrný a bez podlosti, je spravedlivý a přímý“ (5. Mojžíšova 32,4). S Boží spravedlností a spolehlivostí můžeme počítat: „Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní“ (1. Tesaloničtům 5,24).

Projevem Boží spravedlnosti jsou i určité zákonitosti, jako například: co člověk zaseje, to také sklídí (Galatským 6,7), a mzdou hříchu je smrt (Římanům 6,23).

Ale nad vším je Boží milost. I ona je součástí jeho spravedlnosti. Hříšník, který si zasloužil trest, může skrze Ježíše Krista přijmout milost: potom mu Bůh už nebude počítat hříchy a poklesky.

„To hlavní v tvém slovu je pravda, každý soud tvé spravedlnosti je věčný“ (Žalm 119,160).

„Pane Bože všemohoucí, pravé a spravedlivé jsou tvé soudy“ (Zjevení 16,7).

„Jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši“ (Římanům 3,24).

60. Co znamená: „Bůh je dokonalý“?

Boží skutky jsou dobré, jeho cesty správné. Bůh nejedná na základě nutnosti nebo nátlaku, ale jen podle své dokonalé vůle. Bůh je ve svých rozhodnutích zcela svobodný.

K Boží dokonalosti patří pravda. U Boha není lež, zklamání, nejistota ani rozdíl mezi vůlí a činem.

Boží dokonalost může člověk pocítit v Ježíši Kristu, protože Ježíš Kristus byl jako jediný na zemi ve svých promluvách i činech bez hříchu, bez chyb, tedy dokonalý.

„S Bohem, jehož cesta je tak dokonalá! To, co řekne Hospodin, je protříbené. On je štítem všech, kteří se k němu utíkají“ (Žalm 18,31).

61. Co znamená: „Bůh je trojjediný“?

„Bůh, Trojjediný“ znamená, že Otec, Syn a Duch svatý jsou jeden Bůh. Nejsou to tři bohové, ale jeden Bůh, který se zjevuje ve třech osobách.

62. Proč křesťané věří, že Bůh je trojjediný?

Odkazy na Boží trojjedinost (trinitu) najdeme ve Starém i Novém zákoně. Na základě těchto biblických svědectví věří křesťané v trojjediného Boha.

63. Jaké odkazy na Boží trojjedinost jsou ve Starém zákoně?

První odkaz na trojjedinost Boží je v 1. Mojžíšově 1,26: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby.“ Množné číslo „učiňme“ odkazuje na působení jednoho Boha ve více osobách.

Bůh se zjevil Abrahamovi v Mamre v podobě tří mužů (srov. 1. Mojžíšova 18). Ti jsou považováni za odkaz na Boží trojjedinost.

Podobně je tomu s trojím požehnáním („Áronovské požehnání“), které Áron udělil izraelskému lidu (4. Mojžíšova 6,24-26).

„Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem“ (4. Mojžíšova 6,24-26).

64. Jaké odkazy na Boží trojjedinost jsou v Novém zákoně?

Když byl Ježíš, Syn Boží, pokřtěn u Jordánu, rozevřela se nebesa a Duch svatý na něj sestoupil jako holubice. Otec dosvědčil z nebe: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil“ (Marek 1,10.11). Otec, Syn a Duch svatý tam tedy byli společně.

Tři božské osoby jsou uvedené také v pověření ke křtu, které dal Ježíš svým apoštolům: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno *Otce i Syna i Duchu svatého*“ (Matouš 28,18.19).

Také žehnací formule v 2. Korintským 13,13 odkazuje na Boží trojjedinost: „*Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží [Otce] a přítomnost Duchu svatého se všemi vámi!*“

65. Kdy bylo učení o Boží trojjedinosti formulováno?

Trojjedinost Boha trvá odpradáвна. Učení o Boží trojjedinosti bylo formulováno na koncilech v Niceji (v roce 325 po Kristu) a v Cařihradu (v roce 381 po Kristu). Učení o trojjedinosti Boží patří k základním tezím křesťanské víry.

➤ **Koncil:** viz vysvětlivky k otázce 33

66. Jaký je vztah mezi Otcem, Synem a Duchem svatým?

Otec, Syn a Duch svatý jsou jména tří božských osob. Přestože se od sebe liší, společně jsou jeden Bůh.

V křesťanské tradici se ke třem božským osobám přiřazuje vždy určitý stěžejní pojem:

Bůh, Otec, je Stvořitel nebe a země.

Bůh, Syn, je Vykupitel, který se stal člověkem a svůj život obětoval k vykoupení lidstva.

Bůh, Duch svatý, je Stvořitel všeho nového: Stará se o to, aby lidé měli přístup k Boží spáse a aby nové stvoření došlo svého završení.

➤ **Nové stvoření:** viz otázky 528 a další

67. Co znamená pojem „Otec“, když se používá v souvislosti s Bohem?

Jestliže se používá pojem „Otec“ v souvislosti s Bohem, pojí se s ním stvoření, autorita a starostlivost. Bůh je Stvořitel a Ochránce svého stvoření. Proto smí každý člověk Boha, který je jeho Stvořitelem, oslovovat „Otče“.

➤ Viz též **Dítě Boží**: vysvětlivky k otázce 530

68. Co víme o Bohu jako Stvořiteli?

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi“ (1. Mojžíšova 1,1), vše viditelné – tedy hmotné stvoření – i neviditelné. Všechno vzešlo z Božího stvoření.

Bůh tvořil z ničeho a bez vzoru: „Bůh [...] povolává v bytí to, co není“ (Římanům 4,17). Také stvořil věci a živé tvory z hmoty, kterou vytvořil (srov. 1. Mojžíšova 2,7.8.19), a vložil do nich řád. Veškeré stvoření je mu přidrženo.

„I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. A Hospodin Bůh vysadil zahradu v Edenu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil. Když vytvořil Hospodin Bůh ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve (1. Mojžíšova 2,7.8.19).

69. Co vypovídá stvoření o Bohu?

Stvoření se svými zákonitostmi svědčí o Boží moudrosti, jejíž velikost si člověk nedokáže představit. S obdivem žalmista zvolal: „Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou“ (Žalm 19,2).

70. V jakém časovém rozmezí stvořil Bůh svět?

Bůh stvořil svět během šesti dnů. „Den stvoření“ označuje časové rozmezí, jehož délka není blíže určena. „Jeden den“ Božího stvoření není totéž, co jeden den našeho letopočtu.

V 1. Mojžíšově 2,2 se praví: „Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo.“

„... že jeden den je u Pána jako tisíc let a tisíc let jako jeden den“ (2. Petrův 3, z 8).
 „Tisíc let je ve tvých očích jako včerejšek, jenž minul“ (Žalm 90,4).

71. Co říká Bible o Božím stvoření?

V Bibli se píše, že na základě Božího slova vzniklo nebe a země, světlo, Slunce, Měsíc, hvězdy, rostlinstvo, zvířectvo a člověk. Všechno bylo velmi dobré (srov. 1. Mojžíšova 1,31).

72. Je Boží stvoření jen to, co dokáže člověk vnímat svými smysly?

Ne, existuje také neviditelné Boží stvoření. Jeho tajemství – stejně jako Bůh sám – se vymyká lidskému chápání. Písmo svaté odkazuje na oblasti, procesy, stavy a bytosti mimo hmotné stvoření.

73. Co patří k neviditelnému stvoření?

K neviditelnému stvoření patří království, v němž trůní Bůh, dále se zde nacházejí andělé, nesmrtelná duše člověka a říše smrti.

➤ **Říše smrti:** viz otázky 537 a další

74. Patří ďábel k neviditelnému stvoření?

Ďábel byl původně jedním z andělů. Jako takový patří k neviditelnému stvoření. Ale vzepřel se Bohu a pro svou neposlušnost, závist a lži byl se svými přívrženci svržen z nebe a vyloučen ze společenství s Bohem.

➤ **Zlo:** viz otázky 217 a další

„Vždyť Bůh neušetřil ani anděly, kteří zhřešili, ale svrhl je do temné propasti podsvětí ...“ (2. Petrův 2,4).

„Také anděly, kteří si nezachovali své vznešené postavení, ale opustili určené místo, drží ve věčných poutech v temnotě pro veliký den soudu“ (List Judův 6).

75. Kdo jsou andělé?

Andělé jsou duchovní bytosti, které stvořil Bůh. Patří k neviditelnému stvoření. V ojedinělých případech mohou být z Boží vůle pro člověka viditelní.

76. Co je úkolem andělů?

Úkolem andělů je uctívat Boha, plnit jeho úkoly, a tak mu sloužit.

Boží láska vůči lidem se projevuje mimo jiné i tím, že nechává anděly sloužit také lidem. To, že se dostává andělské ochrany zejména dětem, lze soudit z Matouše 18,10.

„Já jsem Refael, jeden ze sedmi andělů, kteří jsou připraveni, aby vcházeli před Hospodinovu slávu. [...] Dokud jsem byl s vámi, nebyl jsem s vámi z vlastní laskavosti, nýbrž z Boží vůle. Jemu dobrořečte po všechny dny a pějte mu chválu“ (Tóbijáš 12,15.18).

„Mějte se na pozoru, abyste nepohrdali ani jedním z těchto maličkých. Pravím vám, že jejich andělé v nebi jsou neustále v blízkosti mého nebeského Otce“ (Matouš 18,10).

77. Mají být andělé uctívání?

Ne, protože andělé vždy jednají z vůle Boží. Proto nepřísluší dík nebo úcta jim, ale samotnému Bohu.

Což není každý anděl jen duchem, vyslaným k službě těm, kdo mají dojít spasení?" (Židům 1,14).

78. Proč bychom se měli zabývat tím, co je neviditelné?

Člověk sestává z ducha, duše a těla (1. Tesalonickým 5,23). Tělo je smrtelné, patří tedy k viditelnému stvoření Božímu. Duše a duch jsou nesmrtelné, patří tedy k neviditelnému stvoření Božímu. Vzhledem k tomu, že duše a duch žijí i po smrti, je důležité, abychom se zabývali i tím, co je neviditelné.

Postoj, který člověk zaujme vůči Bohu na zemi, se projeví na jeho bytí na onom světě. Toto poznání může člověku pomoci odolávat ďáblovým svodům a vést bohublábý život.

Na význam neviditelného v našem životě upozorňuje apoštol Pavel: „Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy nám, kteří nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému. Viditelné je dočasné, neviditelné však věčné“ (2. Korintským 4,17.18). Když se budeme zabývat neviditelným, pomůže nám to lépe se orientovat v životě.

79. Jak bychom se měli zabývat tím, co je neviditelné?

Neviditelným bychom se měli zabývat tak, že se obrátíme k Bohu a budeme ho uctívat.

Ovšem zabývání se neviditelným ve formě vyvolávání duchů nebo dotazování se mrtvých (spiritismus) odporuje Boží vůli (srov. 5. Mojžíšova 18,10 a další; 1. Samuelova 28).

„**Spiritismus**“ (latinsky „spiritus“ = „duch“) označuje praktiky vyvolávání duchů, zejména duchů zesnulých.

„Ať se ... nevyskytne nikdo, ... věstec obírající se věštbami, mrakopavec ani hadač ani čaroděj ani zaklínač ani ten, kdo se doptává duchů zemřelých, ani jasnovidce ani ten, kdo se dotazuje mrtvých. Každého, kdo činí tyto věci, má Hospodin v ohavnosti“ (5. Mojžíšova 18,10-12).

80. Jaké postavení má člověk ve stvoření?

Člověk patří stejnou měrou k viditelnému i neviditelnému stvoření, protože má hmotnou podstatu (tělo) a nehmotnou podstatu (duši a ducha).

Bůh proto dal člověku významné postavení mezi všemi tvory a navázal s člověkem úzký vztah: „I řekl Bůh: Učinme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zví-

řaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi. Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil“ (1. Mojžíšova 1,26.27).

Pojem „hmotný“ vychází z latinského slova „materia“, což znamená „látka, hmota, materie“. „Hmotné“ označuje to, co je viditelné a hmatatelné. Naproti tomu „nehmotné“ je to, co je pro člověka neviditelné, neuchopitelné, duchovní.

81. Co znamená být stvořený k obrazu Božímu?

Bůh stvořil vše svým slovem a člověka zavolal jeho jménem. Bůh tedy člověka oslovuje („Smiš jíst ...“) a miluje ho. Člověk může oslovení slyšet a Boží lásku opětovat.

Protože Bůh člověka oslovuje, stará se o něho a daruje mu účast na božských povahových znacích, jako je láska, rozum, nesmrtelnost, je člověk obrazem Božím.

Bůh je nezávislý, absolutně svobodný. Také svému obrazu, člověku, dal možnost se svobodně rozhodovat. Se svobodou člověk zároveň přebírá odpovědnost za své jednání (srov. 1. Mojžíšova 2,16.17).

„A Hospodin Bůh člověku přikázal: Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti“ (1. Mojžíšova 2,16.17).

82. Jsou muž i žena stejnou měrou obrazem Božím?

Ano, muž i žena jsou stejnou měrou obrazem Božím. V tomto směru jsou oba ve své podstatě stejní.

83. Znamená „být obrazem Božím“, že Bůh i člověk mají stejnou podstatu i stejnou podobu?

Ne. To, že byl člověk stvořený k obrazu Božímu, neznamená, že by se z osoby člověka dalo soudit na božskou povahu nebo podobu.

84. Jaký je vztah mezi člověkem a jeho Stvořitelem?

Člověk je ve svém bytí závislý na Bohu.

Člověku je dáno, aby Boha, svého Stvořitele, poznal, miloval a velebil. V tomto směru je člověk orientován na Boha, bez ohledu na to, zda v něho věří nebo ne.

85. Jaká je úloha člověka ve viditelném stvoření?

Bůh člověku přidělil prostor k životu a dal mu úkol, aby „panoval“ nad zemí, aby ji utvářel a chránil (srov. 1. Mojžíšova 1,26.28; Žalm 8,7).

„A Bůh jim poželhal a řekl jim: Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe“ (1. Mojžíšova 1,28).

86. Jak se má člověk jako obraz Boží chovat ke stvoření?

Za své chování ke stvoření je člověk odpovědný vůči Bohu, Stvořiteli. Člověk smí se stvořením zacházet svobodně, ale nikoliv svévolně. Jako obraz Boží má s veškerým životem i životním prostorem nakládat tak, aby to odpovídalo božské podstatě, tedy s moudrostí, laskavostí a láskou.

87. Mohli první lidé dělat bez omezení, co chtěli?

Ne, Bůh jako Stvořitel, Hospodin i Zákonodárce dal Adamovi a Evě v zahradě Eden příkázání, které znělo: nesmíte jíst ze stromu poznání dobrého a zlého. Prověřoval tím, jak lidé naloží se svobodou rozhodování, kterou jako obraz Boží dostali. Zároveň je varoval před následky porušení tohoto příkázání.

➤ **Věrný obraz Boha:** viz otázka 81

88. Jak došlo k prvotnímu hříchu?

První lidé upadli do pokušení působením ďábla, který k nim přišel v podobě hada. Porušili příkázání, které jim dal Bůh. Člověk se stal hříšníkem.

89. Jaké následky má prvotní hřích?

S prvotním hříchem se pojí odloučení od Boha, duchovní smrt. Od té doby musí člověk vést na zemi život plný starostí, který končí tělesnou smrtí (srov. 1. Mojžíšova 3,16-19).

Od prvotního hříchu je člověk hříšný, to znamená, že je v zajetí hříchu a není schopný žít bez hříchu.

➤ **Smrt duchovní:** viz otázka 532

„Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. ... Prach jsi a v prach se navrátíš“ (1. Mojžíšova 3,17.19).

90. Musí člověk v duchovní smrti zůstat?

Stav odloučení od Boha nemůže člověk sám od sebe zrušit. Ale ani jako hříšník nezůstává člověk bez útěchy a pomoci Boží. Bůh ho nenechává v duchovní smrti: Tím, že se Bůh stal člověkem v Ježíši Kristu a ten obětoval život a vstal z mrtvých, dal Bůh všem lidem možnost se z duchovní smrti vysvobodit.

První odkaz na Kristovu oběť získává člověk, když Bůh promlouvá k hadovi: „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu“ (1. Mojžíšova 3,15).

91. Co znamená, že Bůh stvořil člověka jako jednotu ducha, duše a těla?

Duch, duše a tělo jsou vzájemně propojeny, prostupují se a ovlivňují se.

Tělo vzniká zploděním a odráží se v něm charakter a podoba rodičů. Duše je stvořena bezprostředně Bohem; Bůh tak působí i v současnosti a je Stvořitelem každého člověka.

Díky duši a duchu, které nejsou v Bibli od sebe jednoznačně odděleny, se může člověk poletět na duchovním světě, poznávat Boha a být s ním ve spojení.

„Duše“ a „duch“: nesmrtelná duše nesmí být zaměňována s „psýchou“ člověka, která bývá v hovoru také často označována jako „duše“. Rovněž je třeba rozlišovat mezi „intelektem“ a „duchem“.

92. Co se stane po tělesné smrti člověka?

Tělo člověka je smrtelné, duše a duch jsou nesmrtelné. Po smrti těla žije člověk dál jako jednotu duše a ducha. To, co představuje jeho osobu, smrtí nezaniká. Jeho osobnost se potom projevuje skrze duši a ducha.

Při vzkříšení mrtvých budou duše a duch sjednoceny ve vzkříšeným tělem.

➤ **Posmrtný život:** viz otázky 531 a další

93. Kdo je Bůh, Syn?

Bůh, Syn, je druhá osoba trojjediného Boha. Mezi Bohem, Otcem, a Bohem, Synem, není žádná hierarchie, přestože by se to při pojmech „Otec“ a „Syn“ nabízel. Otec a Syn jsou stejnou měrou pravý Bůh, svou povahou jsou totožní.

94. Kdo je Ježíš Kristus?

V Ježíši Kristu se Bůh, Syn, stal člověkem a zároveň zůstal Bohem. Narodil se v Betlémě Panně Marii.

➤ **Ježíš Kristus, Bůh a člověk:** viz otázky 103 a další

„Stalo se v oněch dnech, že vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu. Tento první majetkový soupis se konal, když Sýrii spravoval Quirinius. Všichni se šli dát zapsat, každý do svého města. Také Josef se vydal z Galileje, z města Nazareta, do Judska, do města Davidova, které se nazývá Betlém, poněvadž byl z domu a rodu Davidova, aby se dal zapsat s Marií, která mu byla zasnoubena a čekala dítě. Když tam byli, naplnily se dny a přišla její hodina. I porodila svého prvorozeného syna, zavinula jej do plénky a položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechou. A v té krajině byli pas-

týři pod širým nebem a v noci se střídali v hlídkách u svého stáda. Náhle při nich stál anděl Páně a sláva Páně se rozzářila kolem nich. Zmocnila se jich veliká bázeň. Anděl jim řekl: Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově. Toto vám bude znamením: Naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí. A hned tu bylo s andělem množství nebeských zástupů a takto chválili Boha: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení“ (Lukáš 2,1-14).

95. Jaké odkazy na Ježíšovo narození najdeme ve Starém zákoně?

Ve Starém zákoně se mimo jiné nachází zaslíbení proroka Izajáše: „Hle, dívka počne a porodí syna a dá mu jméno Immanuel“ (Izajáš 7,14).

Prorok Micheáš předpověděl Ježíšovo místo narození: „A ty, Betléme efratský, ačkoli jsi nejmenší mezi judskými rody, z tebe mi vzejde ten, jenž bude vládcem v Izraeli, jehož původ je odpradáвна, ode dnů věčných“ (Micheáš 5,1).

Izajáš popsal Ježíše jmény, která podtrhují jeho jedinečnost: „Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládcе pokoje“ (Izajáš 9,5).

➤ **Immanuel („S námi Bůh“):** viz otázka 115

„... poslal Bůh svého Syna, narozeného z ženy, podrobeného zákonu“ (Galatským 4,4); viz též otázka 4

96. Kdo připravil Ježíši cestu?

Cestu Ježíši připravil Jan Křtitel. Tento Bohem příslibený předchůdce Ježíše Krista (srov. Malachiáš 3,1) kázal pokání a ohlašoval příchod Ježíše Krista, Vykupitele: „Já vás křtím vodou k pokání; ale ten, který přichází za mnou, je silnější než já – nejsem hoden ani toho, abych mu zouval obuv; on vás bude křtít Duchem svatým a ohněm“ (Matouš 3,11).

Jan Křtitel byl první, o němž Bible píše, že Ježíše výslovně označil za Syna Božího a také to ohlásil lidu.

„Od Boha byl poslán člověk, jménem Jan. Ten přišel proto, aby vydal svědectví o tom světle, aby všichni uvěřili skrze něho. Jan sám nebyl tím světlem, ale přišel, aby o tom světle vydal svědectví“ (Jan 1,6-8).

„Já jsem to viděl a dosvědčuji, že toto je Syn Boží“ (Jan 1,34).

97. Jak označil Jan Křtitel Ježíše Krista?

Když Ježíš přišel za Janem, Jan řekl: „Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa!“ Druhého dne stál Jan Křtitel společně se dvěma svými učedníky, a když viděl Je-

žíše, jak jde okolo, opět řekl: „Hle, beránek Boží!“ Nato se tito dva muži vydali za Ježíšem a stali se jeho učedníky (srov. Jan 1,29.36.37).

98. Co znamená „beránek Boží“?

Označení „beránek“ představuje Ježíše Krista jako Vykupitele a vychází z Izajáše 53,7: „Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku“. Berani patřili ve Starém zákoně odpradávně k oblíbeným obětním zvířatům. Symbol obětovaného „beránka Božího“ odkazuje na Ježíšovu smrt na obětišti.

99. Jaký význam má Ježíšova smrt na obětišti pro nás?

Svou smrtí na obětišti umožnil Syn Boží hříšníkům, aby byli vysvobozeni z duchovní smrti a dosáhli věčného života: „V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život. V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy“ (1. Janův 4,9.10).

➤ **Smrt duchovní:** viz otázky 89 a 532

100. Co znamená: Ježíš Kristus je „jednorozený Syn“ Boží?

„Jednorozený Syn“ Boží znamená, že Ježíš Kristus, Boží Syn, je jediný a věčný.

Boží Syn není tvor jako člověk; ani se nedá srovnávat s anděly, kteří mají počátek: On je bez začátku a konce, je Bůh a tedy ve své podstatě totožný s Otcem a Duchem svatým. Proto byl odjakživa – tedy už před stvořením – ve společenství s Otcem a Duchem svatým (preexistence).

Pojem „**preexistence**“ je odvozený z latinských slov „prae“ a „existentia“, která znamenají „předcházející“ a „bytí“. Vztaheno na Ježíše Krista znamená preexistence, že Syn Boží existuje odpradávně, tzn., byl odjakživa, tedy už před stvořením i před tím, než se stal člověkem.

101. Jak rozumět tomu, když je Boží Syn označován jako „slovo“ („logos“)?

Bůh stvořil vše slovem („Bůh řekl“, srov. 1. Mojžíšova 1,3) a smysluplně uspořádal. Slovo je tedy začátek, ze kterého všechno vychází.

Označení „slovo“ (= řecky „logos“) je v 1. kapitole Evangelia podle Jana zároveň použito pro Božího Syna. Tím se poukazuje na to, že Bůh, Syn, je Stvořitel stejně jako Bůh, Otec, a Bůh, Duch svatý.

„Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy“ (Jan 1,1-3.14).

102. Co znamená: „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi ...“?

V Janovi 1,14 se píše, že Boží Syn („slovo“) se stal „tělem“, tedy skutečným člověkem. Narodil se v Betlémě, vyrůstal v Nazaretu, kde se vyučil tesařem. Umřel v Jeruzalémě: ukřižován na Golgotě.

103. Byl Ježíš Kristus jako člověk stejný jako ostatní lidé?

Ano, Ježíš Kristus byl ve své lidské povaze stejný jako ostatní lidé. Jako člověk měl tělo se všemi tělesnými potřebami. Hladověl, když byl na poušti; žíznil, když přišel k Jákobově studni. Radoval se s ostatními na svatbě v Káně Galilejské. Trpěl se zarmoucenými a plakal, když zemřel jeho přítel Lazar. Plakal také, když stanul před Jeruzalémem a lidé v něm nepoznali Božího Syna. Trpěl bolestmi, když ho bičovali.

Od lidí se ale lišil tím, že přišel na svět bez hříchu a nikdy nezhrěšil. Až do své smrti na kříži byl poslušný Bohu, Otcí.

104. Byl Ježíš na zemi výhradně člověkem?

Ne, na zemi byl stejnou měrou člověk i Syn Boží, tedy pravý Bůh.

Ježíš Kristus je pravý člověk i pravý Bůh: Má dvě povahy, lidskou i božskou.

105. Jaká místa v Písmu svatém svědčí o tom, že Ježíš Kristus je vždy také pravý Bůh?

Jen jako pravý Bůh mohl Ježíš Kristus říct: „Já a Otec jsme jedno“ (Jan 10,30), a tím vyjádřit totožnou povahu s Otcem.

Při Ježíšově křtu v řece Jordán byl z nebe slyšet hlas: „Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil“ (Matouš 3,17). Také při Ježíšově proměnění vyzdvihl Bůh, Otec, Boží synovství: „To jest můj milovaný Syn, kterého jsem si vyvolil; toho poslouchejte!“ (Matouš 17,5). I Ježíšova slova „Kdo vidí mne, vidí Otce“ (Jan 14,9) dosvědčují, že Ježíš je Bůh.

106. Jaké skutky ukazují, že Ježíš Kristus je pravý Bůh?

Zázraky, které konal, ukazují, že Ježíš Kristus je pravý Bůh. Byla mu podřízena příroda, neboť utiřil bouři a kráčel po moři. Projevil se také jako Pán nad životem a smrtí, když uzdravoval nemocné a probouzel k životu mrtvé. Tím, že rozmnožil chléb a ryby a nasýtil pět tisíc lidí a že proměnil vodu ve víno, překonal svým působením veškeré lidské schopnosti. Byl Pánem nad hříchem; hříchy opakovaně odpouštěl.

➤ *Ježíšovy zázraky: viz otázky 140 a další*

Bůh „byl zjeven v těle“ (1. Timoteovi 3,16).

„On (Ježíš Kristus) je ten pravý Bůh a věčný život“ (1. Janův 5,20).

107. Co znamená jméno „Ježíš“?

Jméno „Ježíš“ znamená: „Bůh zachraňuje“.

Když anděl Gabriel ohlašoval Ježíšovo narození, určil zároveň jméno dítěte. Marii řekl: „Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš“ (Lukáš 1,31). I Josefovi bylo řečeno, jak se má dítě jmenovat: „[...] dáš mu jméno Ježíš; neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů“ (Matouš 1,21).

Už z Ježíšova jména je zřejmé, že se jedná o přislíbeného Spasitele a Vykupitele.

108. Podle čeho poznáme, že Ježíš Kristus je Vykupitel?

Ve svých činech se Ježíš Kristus projevoval jako Bohem seslaný Vykupitel (= Spasitel): „Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium“ (Matouš 11,5). To, že je Ježíš Kristus Vykupitel, se projevilo především tím, že zvěstoval Boží vůli a obětoval svůj život ke spáse lidstva, tedy k jeho vysvobození z hříchů a viny.

109. Je spása možná jen skrze Ježíše Krista?

Ano, spasení můžeme být jen skrze Ježíše Krista. Jen v něm mají lidé přístup ke spáse.

„V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni“ (Skutky 4,12).

110. Co rozumíme Ježíšovými „výsoštnými tituly“?

„Výsoštnými tituly“ jsou míněna jména a označení Syna Božího, která v Písmu svatém zachycují nejružnější znaky jeho jedinečnosti.

Slovem „výsošti“ oslovujeme člověka ze šlechtického rodu, který má zvlášť vysoké postavení, např. krále nebo císaře.

111. Co znamená výsoštný titul „Kristus“?

„Kristus“ pochází z řeckého slova („Christos“), což v překladu znamená „Pomazaný“.

Králové byli ve starozákonní době pomazávání olejem (srov. Žalm 20,7); tento úkon představoval posvěcení k jejich svatě službě. Ježíš je označen za „Pomazaného“, protože je Pánem všeho, smiřuje lidi s Bohem a zvěstuje Boží vůli.

Výsostný titul „Kristus“ je s Ježíšem spjatý tak úzce, že se stal jeho vlastním jménem: Ježíš Kristus.

112. Co znamená výsostný titul „Mesiáš“?

„Mesiáš“ pochází z hebrejštiny a v překladu znamená rovněž „Pomazaný“. To, že Ježíš z Nazaretu je Kristus, Izraelem očekávaný Mesiáš, se výslovně uvádí v Novém zákoně.

113. Co znamená výsostný titul „Pán, Hospodin“?

Ve Starém zákoně se označení „Pán, Hospodin“ objevuje převážně ve spojení s Bohem. V Novém zákoně se tento výsostný titul vztahuje také na Ježíše Krista. Označení „Pán“ přitom vyjadřuje božskou autoritu Ježíše Krista a znamená víc než pouhé uctivé oslovení. Jestliže je Ježíš označován „Pánem“, vyjadřuje se tím také, že je Bohem.

114. Co znamená výsostný titul „Syn člověka“?

Výsostný titul „Syn člověka“ se nepoužívá pro vyjádření, že jde o syna člověka, ale o nebeskou bytost, která vládne lidem a soudí je.

Za života Ježíše Krista se ve zbožných židovských kruzích očekával „Syn člověka“, kterému měl Bůh svěřit vládu nad světem. Podle Jana 3,13 se nám Ježíš dává poznat jako tento Syn člověka, který sestoupil z nebe. Jako takový má moc odpouštět hříchy a přinášet spásu (srov. Matouš 9,6).

„Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo“ (Lukáš 19,10).

115. Existují ještě další výsostné tituly Ježíše Krista?

Ano, Písmo svaté uvádí další výsostné tituly Ježíše Krista: „Immanuel“, „Boží služebník“, „Syn Davidův“.

Hebrejské jméno „Immanuel“ znamená „S námi Bůh“. Ježíš Kristus je nositelem výsostného titulu „Immanuel“, protože Bůh je v něm mezi lidmi a nabízí jim svou pomoc.

Jako „Boží služebník“ jsou v Písmu svatém označeny výjimečné osobnosti, které slouží Bohu. Jestliže je Ježíš označen za „Božího služebníka“, odkazuje tento titul na jeho službu a utrpení pro lidstvo.

V Novém zákoně je Ježíš Kristus označován „Synem Davidovým“. Už na začátku Matoušova evangelia se píše: „Listina rodu Ježíše Krista, syna Davidova, syna Abrahamova“ (Matouš 1,1). To znamená, že v Ježíši Kristu se naplnila zaslíbení, která byla dána Davidovi (srov. 2. Samuelova 7; Skutky 13,32-37).

116. Jakým způsobem plnil Ježíš Kristus své božské poslání?

Ježíš Kristus jednal jako Král, Kněz a Prorok.

S králem je spojené panování a vláda. Kněz ve starozákonní době zprostředkovával smíření člověka s Bohem. Prorok hlásal Boží vůli a předpovídal budoucí události. To vše plnil Ježíš Kristus dokonalým způsobem.

117. Co znamená: „Ježíš Kristus – Král“?

Při svém vjezdu do Jeruzaléma se Ježíš vydával za krále pokoje a spravedlnosti. Také před Pilátem, zástupcem světové římské velmoci, pronesl, že je králem a svědkem pravdy.

Ježíšovo kralování se ale nevztahuje na pozemský svět, ani se neprojevuje posilováním vnější moci. To, že byl Král, bylo patrné z moci, kterou jednal, činil znamení a zázraky.

Královská hodnost Ježíše Krista je zdůrazněná také ve Zjevení Janově: Ježíš Kristus je „vládce králů země“ (Zjevení 1,5).

„Pilát mu řekl: Jsi tedy přece král? Ježíš odpověděl: „Ty sám říkáš, že jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas“ (Jan 18,37).

Významní králové v dějinách izraelského národa:

- král Saul
- král David
- král Šalomoun
- král Chizkijáš

118. Co znamená: „Ježíš Kristus – Kněz“?

Nejdůležitějším úkolem kněží ve starozákonní době bylo přinášet Bohu oběti, a tak si ho naklonit a vzbudit u něho milost. Ježíš Kristus je Kněz, který je nadřazený všem ostatním. On je pravý Velekněz. Obětoval svůj život bez hříchu, aby lidé mohli být vysvobozeni z duchovní smrti a dosáhnout věčného života.

Úkolem velekněží ve starozákonní době bylo svěřovat Bohu lidské hříchy. Kvůli tomu vstupovali jednou za rok – na den smíření – do nejsvětějšího prostoru Chrámu („nejsvětější svatyně“), aby pronášeli přímlyvy. Ježíš Kristus nepotřeboval smíření s Bohem jako velekněží Staré smlouvy: On sám je tím, který smiřuje a odpouští hříchy.

➤ **Ježíšova smrt na obětišti:** viz otázky 98 a další, 177 a další

Významní kněží v dějinách izraelského národa:

- Malkisedek
- Áron

- Élii
- Sádok

119. Co znamená: „Ježíš Kristus – Prorok“?

Bůh slíbil Mojžíšovi: „Povolám jim proroka z jejich bratrů, jako jsi ty. Do jeho úst vložím svá slova a on jim bude mluvit vše, co mu přikáží“ (5. Mojžíšova 18,18). Tím Prorokem je míněn Ježíš Kristus.

Jako Prorok zvěstuje Ježíš Kristus vůli Boží. Ukazuje cestu života a zjevuje budoucí události. Ve své promluvě na rozloučenou slibuje Ducha svatého. V knize Zjevení odhaluje průběh dějin spásy až po nové stvoření.

Jeho výpovědi platí navěky: „Nebe a země pominou, ale má slova nepominou“ (Marek 13,31).

„Neboť tehdy nastane hrozné soužení, jaké nebylo od počátku světa až do nynějška a nikdy již nebude. A kdyby nebyly ty dny zkráceny, nebyl by spasen žádný člověk; ale kvůli vyvoleným budou ty dny zkráceny“ (Matouš 24,21.22).

„Budou znamení na slunci, měsíci a hvězdách a na zemi úzkost národů, bezradných, kam se podít před řevem valícího se moře. Lidé budou zmírat strachem a očekáváním toho, co přichází na celý svět. Neboť mocností nebeské se zachvějí. A tehdy uzří Syna člověka přicházet v oblaku s mocí a velikou slávou. Když se toto začne dít, napřimte se a zvedněte hlavy, neboť vaše vykopení je blízko“ (Lukáš 21,25-28).

Významní proroci v dějinách izraelského národa:

- Mojžíš
- Samuel
- Eliáš
- Eliša
- Jeremjáš
- Izajáš
- Jan Křtitel

120. Kde se píše o osobě a působení Ježíše Krista?

O životě a působení Ježíše Krista se píše v Novém zákoně, ve čtyřech Evangeliích podle Matouše, Marka, Lukáše a Jana. Evangelisté (autoři evangelií) nechtěli sepsat Ježíšův životní příběh, spíše dosvědčit víru, že Ježíš z Nazaretu je Mesiáš.

➤ **Mesiáš:** viz otázka 112

121. Jak vstoupil Syn Boží do lidského života?

Syn Boží se narodil jako člověk Panně Marii v Betlémě. Jeho narození je líčeno v Evangeliích podle Matouše a Lukáše. Ježíš se narodil v době, kdy v Judsku vládl král Herodes a v Římě císař Augustus.

Ježíš skutečně žil; je to tedy osoba světových dějin a ne jen vybájená postava.

122. Co předcházelo Ježíšovu narození?

Anděl Gabriel přinesl Panně Marii poselství: „Hle, počneš a porодиš syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. Na věky bude kralovat nad rodem Jákobovým a jeho království nebude konce“ (Lukáš 1,31-33).

Anděl také Marii vysvětlil, že počne z Ducha svatého: „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní; proto i tvé dítě bude svaté a bude nazváno Syn Boží“ (Lukáš 1,35).

123. Kdo byli Ježíšovi rodiče?

Marie byla Ježíšova matka. Josef přijal Ježíše za vlastního syna. Proto je také zmiňován v Ježíšově rodokmenu.

„Mělo se za to, že Ježíš byl syn Josefa, jehož předkové byli: Heli,...“ (Lukáš 3,23).

124. Co víme o Ježíšově narození?

Císař Augustus nařídil sčítání lidu. Každý se tedy musel dostavit do „svého“ města, tj. do místa, z něhož pocházel jeho rod. Josef, který byl Davidovým potomkem, šel tedy s Marií do „města Davidova“, do Betléma. Tam nenašli přístřeší, a tak Marie svého syna porodila pravděpodobně ve chlévě, protože ho položila do jeslí: „I porodila svého prvorozeného syna, zavinula jej do plenek a položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechou“ (Lukáš 2,7).

Z této události je zřejmé, že Bůh se stal člověkem v bídných podmínkách.

125. Co se stalo současně s Ježíšovým narozením?

Andělé se zjevili pastýřům, kteří u Betléma pásli své stádo, a zvěstovali jim radostnou zprávu: „Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově“ (Lukáš 2,11; též Micheáš 5,1).

V Matoušově evangeliu se píše, že na Ježíšovo narození poukazovala také hvězda. Mudrci (mágové) „od východu“ šli za hvězdou, až došli do Jeruzaléma, aby se poklonili „novorozenému Králi“: „Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit“ (Matouš 2,2). Král Herodes je poslal do Betléma. „A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě“ (Matouš 2,9).

Tyto události odkazují na jedinečnost narození Božího Syna.

„Mágy“ byli označováni orientální mudrci zabývající se hvězdoprapectvím a výkladem snů.

126. Co se událo po Ježíšově narození?

Král Herodes se domníval, že se v Betlémě narodil král, který by ho jednoho dne mohl svrhnout z trůnu, a proto usiloval o jeho život. Nechal povraždit všechny chlapce v Betlémě ve stáří do dvou let (srov. Matouš 2,16-18).

127. Jak zachránil Bůh malého Ježíše?

Bůh dal Josefovi ve snu pokyn, aby se svou ženou Marií a dítětem uprchli do Egypta (srov. Matouš 2,13.14). Po smrti krále Heroda se opět vrátili do Nazaretu v Galileji.

128. Co je známo o Ježíšově dětství?

V Lukáši 2,52 se praví, že Ježíš prospíval na duchu i na těle a byl milý Bohu i lidem. V Lukáši 2,41-49 se zase píše, že dvanáctiletý Ježíš rozmlouval v chrámě se zákoníky, kteří se divili „rozumnosti jeho odpovědí“.

„A Ježíš prospíval na duchu i na těle a byl milý Bohu i lidem“ (Lukáš 2,52).

129. Co předcházelo době Ježíšova učení?

Ježíš se dal pokřtít Janem Křtitelem v Jordánu. Bezprostředně po křtu na Ježíše očividně sestoupil Duch svatý. Bůh, Otec, svým hlasem z nebe dosvědčil: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil“ (Lukáš 3,22). Tato událost dokládá, že Ježíš je Syn Boží.

130. Proč se Ježíš nechal Janem pokřtít?

Ježíš byl bez hříchu. Přesto se nechal Janem Křtitelem pokřtít k pokání v řece Jordán. Z tohoto křtu – který byl výrazem pokání – je patrné, že se ponížil a podstoupil to, co bylo určené hříšníkům.

„Ježíš mu [Janovi] odpověděl: Připusť to nyní; neboť tak je třeba, abychom naplnili všechno, co Bůh žádá“ (Matouš 3,15).

131. Co se stalo bezprostředně po Ježíšově křtu?

Duch svatý vyvedl Ježíše na poušť, „aby byl pokoušen od ďábla“ (Matouš 4,1). Ježíš tam strávil 40 dní a ďábel ho pokoušel několikrát. Ježíš odolal pokušením a ďábla odmítl. Potom k Ježíšovi přistoupili andělé a obsluhovali ho (srov. Matouš 4,11).

132. Jaký význam mají Ježíšova pokušení?

Tím, že Ježíš nepodlehł pokušením, prokázal ještě před svým veřejným působením, že je vítězem nad ďáblem.

První člověk, Adam, pokušení ďábla podlehl. Zhřešil a s ním se stali hříšníky i všichni lidé. Naproti tomu Ježíš zůstal bez hříchu. Tím vytvořil předpoklad pro všechny hříšníky, aby mohli opět přijít k Bohu.

➤ **Dědičný hřích:** viz otázka 482

133. Kdy začal Ježíš veřejně učit?

Ježíš začal učit v Galileji ve věku asi třiceti let (srov. Lukáš 3,23).

134. Co je hlavní náplní Ježíšova učení?

Hlavní náplní Ježíšova učení je kázání o Božím království: „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangelium!“ (Marek 1,15).

135. Co znamená „království Boží“?

„Boží království“ není státní území ani politické státní zřízení. „Království Boží“ znamená, že Bůh je přítomný mezi lidmi a vládne.

V osobě Ježíše Krista, Božího Syna, přišlo „království Boží“ mezi lidi (srov. Lukáš 17,21). Ježíš Kristus je vládce, nastoluje spravedlnost, daruje milost, projevuje náklonnost chudým a potřebným, přináší spásu.

„Království Boží“ má také budoucí význam – začne „Beránkovou svatbou“ a bude mít věčné trvání v novém stvoření (srov. Zjevení 21,1-3).

➤ **Beránková svatba:** viz otázky 566 a další

➤ **Království pokoje:** viz otázky 575 a další

➤ **Nové stvoření:** viz otázka 581

➤ **„Přijď tvé království“:** viz otázka 635

V Evangelium podle Matouše se pro „**království Boží**“ používá pojmu „nebeské království“, které má stejný význam.

„Království Boží“ označuje přítomnost a vládu Boha mezi lidmi. Bylo možné ho zažít v době Ježíše Krista. I dnes je „království Boží“ přítomno a můžeme ho zažívat v Kristově církvi, kde působí Ježíš Kristus – tedy ve slově a svátosti.

Na budoucí „království Boží“ ale ještě čekáme. Bude přítomno na „Beránkově svatbě“, v království pokoje a v novém stvoření.

136. Co znamená „činit pokání“?

„Činit pokání“ znamená odvrátit se od zla a přimknout se k Bohu. Ten, kdo činí pokání, je připravený změnit své smýšlení, a tak naplnit vůli Boží.

137. Co znamená „evangelium“?

„Evangelium“ znamená „radostná zvěst“, „dobrá zpráva“. Je to zvěst o milosti, lásce a smíření, jež nám daruje Bůh v Ježíši Kristu.

138. Jak se Ježíš stavěl k Mojžíšovu zákonu?

Mojžíšův zákon měl pro izraelský lid nejvyšší závaznost. Jeho plnění bylo považováno za předpoklad správného vztahu mezi člověkem a Bohem. Ježíš vysvětlil, že má větší autoritu než Mojžíš a že je Pánem nad zákonem. Zákon shrnul do jednoho přikázání: milovat Boha a bližního jako sám sebe (Matouš 22,37-40).

„Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit“ (Matouš 5,17).

„On [Ježíš] mu řekl: »Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí« (5. Mojžíšova 6,5). To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: »Miluj svého bližního jako sám sebe« (3. Mojžíšova 19,18). Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci“ (Matouš 22,37-40).

139. Jaký byl jeden z prvních Ježíšových skutků na začátku jeho veřejného učení?

Ježíš povolal učedníky (srov. Marek 1,16 a další). Z nich ustanovil dvanáct, „které nazval také apoštoly, aby byli s ním, aby je posílal kázat“ (srov. Marek 3,14).

Ježíšovi učedníci jsou lidé, kteří naplňují evangelium slovem i skutkem.

140. Jaké konal Ježíš zázraky?

Zázraky, které konal Syn Boží, byly různé: uzdravoval nemocné, vymítal zlé duchy, mrtvé probouzel k životu, zázračně zasahoval do přírodních sil, nasýtil zápsy, konal zázraky v podobě daru.

141. Proč konal Ježíš zázraky?

Ježíš konal zázraky, aby ukázal, že skrze něho Bůh – Všemohoucí a Milující – prokazuje milosrdenství trpícímu člověku. Zázraky zjevují slávu Božího Syna a jeho božskou moc.

142. Jaká uzdravení zmiňují evangelia?

Evangelia zmiňují, že Ježíš uzdravoval slepé, chromé, hluché a malomocné. Tato uzdravení odkazují na božskou podstatu Ježíše Krista, který jednal tak, jak o sobě mluvil Bůh k Izraeli: „Já jsem Hospodin, já tě uzdravuji“ (2. Mojžíšova 15,26). Zázraky uzdravení vždy úzce souvisejí s vírou příslušné osoby (srov. např. Lukáš 18,35-43).

143. Co se píše o Ježíšově vymítání zlých duchů?

V evangeliích se píše, že Ježíš vymítal demony – kteří byli podle tehdejších představ také příčinou různých nemocí – a tak lidi uzdravoval. Nečistí duchové dokonce Ježíše uznávali jako Pána (srov. Marek 3,11).

Jako „**démoni**“ jsou v Novém zákoně označováni zlí, Bohu nepřátelští duchové, kteří se dle antického chápání snaží ovládnout (posednout) člověka a způsobit mu nemoc.

144. Jaká vzkříšení mrtvých zmiňují evangelia?

Evangelia líčí tři případy, kdy Ježíš vzkřísil mrtvé: dcera Jairova (srov. Matouš 9,18-26), syn naimské vdovy (srov. Lukáš 7,12-15) a Lazar, bratr Marie a Marty (srov. Jan 11,1-44).

Vzkříšení mrtvých ukazuje, že Ježíš Kristus je také Pánem nad smrtí. Zároveň přináší naději, že jednou budou mrtví vzkříšeni k věčnému životu.

145. Jaké přírodní zázraky uvádějí evangelia?

Ježíš měl moc nad větrem i mořem, protože ho „poslouchaly“ (srov. Matouš 8,27): Strhla se veliká bouře, a když pohrozil větrům i moři, nastalo veliké ticho; voda se zklidnila. Tak se projevila Ježíšova moc nad přírodními živly.

Ježíšova vláda nad přírodními živly podtrhuje skutečnost, že Boží Syn je Stvořitel, jako Bůh, Otec (srov. Jan 1,1-3).

146. O jakých zázracích nasycení se zmiňují evangelia?

Ve všech evangeliích se píše o Ježíšově zázraku, který spočíval v nasycení pěti tisíců lidí pěti chleby a dvěma rybami (srov. např. Marek 6,30-44). Matoušovo i Markovo evangelium pojednává o nasycení čtyř tisíců (srov. Matouš 15,32-39 a Marek 8,1-9).

Tyto zázraky připomínají, jak se Bůh při putování izraelského lidu pouští postaral o nasycení lidu (manou). Dále tyto události odkazují na Svatou večeři Páně.

147. O jakých zázracích v podobě daru se zmiňují evangelia?

Ježíš konal také zázraky, při nichž lidé obdrželi hojnost pozemských darů. Příkladem takového zázraku v podobě daru je Petrův bohatý úlovek ryb. Petr celou noc s ostatními rybáři lovil ryby, ale nic nechytil. Na Ježíšovo slovo spustili rybáři znovu své sítě. Chytili tak veliké množství ryb, až se jim trhaly sítě a lodi se potápěly (srov. Lukáš 5,1-11).

Na svatbě v Káně Galilejské Ježíš proměnil vodu ve víno (srov. Jan 2,1-11). I to byl zázrak, a tedy i znamení božství Ježíše Krista.

148. Jak Ježíš přibližoval lidem své učení?

Ježíš kázal lidem. Jeho nejznámější kázání je „Kázání na hoře“, které je zachyceno v Evangelii podle Matouše. V úvodu tohoto „Kázání na hoře“ stojí „Blahoslavenství“.

Blahoslavenství:

„Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské.

Blaze těm, kdo pláčou, neboť oni budou potěšeni.

Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví.

Blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni.

Blaze milosrdným, neboť oni dojdou milosrdenství.

Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni užíří Boha.

Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími.

Blaze těm, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je království nebeské.

Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám všechno zlé kvůli mně“ (Matouš 5,3-11).

149. Co rozumíme Ježíšovými „blahoslavenstvími“?

V Matoušově evangelii se nacházejí „blahoslavenství“ z Ježíšova Kázání na hoře. Jejich prostřednictvím Ježíš ukazuje, jak člověk získá přístup ke „království nebeskému“, které je v Kristu přítomné. Za „blažené“ (šťastné) označuje ty, kteří žijí tak, jak se zde píše.

➤ **Nebeské království:** viz otázka 135, vysvětlivky k otázce 135

150. Jak Ježíš srozumitelně přiblížil evangelium?

Ježíš ve svých kázáních často používal podobenství, tedy obrazná vyprávění. Tyto příběhy pocházely z každodenních událostí jeho posluchačů, aby jim snadno porozuměli. Podobenstvími Ježíš přiblížil hlavní obsah evangelia.

V prvních třech evangeliích je zachyceno na 40 podobenství.

„Toto vše mluvil Ježíš k zástupům v podobenstvích; bez podobenství k nim vůbec nemluvil, aby se splnilo, co bylo řečeno ústy proroka: „Otevřu v podobenstvích ústa svá, vyslovím, co je skryto od založení světa.“ (Matouš 13,34.35).

151. Jaké zásadní výpovědi evangelia jsou vysvětlené v podobenstvích?

Ježíš v podobenstvích vysvětlil zásadní výpovědi, které se týkají království Božího, prikázání lásky k bližnímu, smýšlení člověka a příchodu Syna člověka.

➤ **Království Boží:** viz vysvětlivky k otázce 135

➤ **Syn člověka:** viz otázka 114

152. Jak Ježíš vysvětlil začátek a další rozšíření království Božího?

Ježíš vysvětlil království Boží na základě podobenství o hořčičném zrně. Na něm demonstroval jeho skromný začátek i růst.

„Je sice menší než všechna semena, ale když vyrostě, je větší než ostatní byliny a je z něho strom, takže přilétají ptáci a hnízdí v jeho větvích. Pověděl jim i toto podobenství: Království nebeské je jako kvas, který žena vmísí do tří měřic mouky, až se všechno prokvasí“ (Matouš 13,31-33).

153. Jak Ježíš vysvětlil, že v království Božím se nabízí něco velmi cenného?

Podobenství o drahocenné perle pojednává o člověku, který pozná bohatství ukryté v Ježíši Kristu, přijme ho a vzdá se kvůli němu všeho ostatního. Ježíš to na jiném místě zdůrazňuje výzvou: „Hleďte především jeho království...“ (Matouš 6,33).

„Království nebeské je jako poklad ukrytý v poli, který někdo najde a skryje; z radosti nad tím jde, prodá všechno, co má, a koupí to pole. Anebo je království nebeské, jako když obchodník, který kupuje krásné perly, objeví jednu drahocennou perlu; jde, prodá všechno, co má, a koupí ji“ (Matouš 13,44-46).

„Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno“ (Matouš 6,33).

154. Jak Ježíš vysvětlil lásku, která panuje v království Božím?

V Podobenství o ztracené ovci Ježíš ukázal, že Bůh usiluje o všechny lidi, tedy i o ty zdanlivě ztracené. Podobenství o ztraceném synu zobrazuje lásku Boha k hříšníkovi.

„Pověděl jim toto podobenství: Má-li někdo z vás sto ovcí a ztratí jednu z nich, což nenechá těch devadesát devět na pustém místě a nejde za tou, která se ztratila, dokud ji nenalezne? Když ji nalezne, vezme si ji s radostí na ramena, a když přijde domů, svolá své přátele a sousedy a řekne jim: Radujte se se mnou, protože jsem našel ovci, která se mi ztratila. Pravím vám, že právě tak bude v nebi větší radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují“ (Lukáš 15,3-7).

155. Které podobenství vybízí k lásce k bližnímu?

Nejdůležitější přikázání je: milovat Boha a bližního. Ve vyprávění o milosrdném Samařanu Ježíš ukazuje, kdo je bližní, a vysvětluje, že láska k bližnímu nezavírá oči před bídou druhých, ale pomáhá.

➤ *Dvojitá přikázání lásky: viz otázky 282 a další*

„Ježíš mu odpověděl: Jeden člověk šel z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičů; ti jej obrali, zbili a nechali tam ležet polomrtvého. Náhodou šel tou cestou jeden kněz, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. A stejně se mu vyhnul i levita, když přišel k tomu místu a uviděl ho. Ale

když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl pohnut soucitem; přistoupil k němu, ošetřil jeho rány olejem a vínem a obvázal mu je, posadil jej na svého mezka, zavezl do hostince a tam se o něj staral. Druhého dne dal hostinskému dva denáry a řekl: Postarej se o něj, a bude-li tě to stát víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet“ (Lukáš 10,30-35).

156. Která podobenství se týkají lidského smýšlení?

Podobenství o farizeu a celníkovi ukazuje, že ospravedlněn nebude ten, kdo se chlubí tím, co dokáže, co má a co je, ale ten, kdo přichází pokorně k Bohu a hledá milost.

Podobenství o nemilosrdném služebníkovi vybízí ty, kteří přijali Boží milost, aby přistupovali milostivě i k ostatním. Ten, kdo pozná velikost Boží lásky, pociťuje potřebu smířit se s bližním.

„O těch, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl toto podobenství: Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili; jeden byl farizeus, druhý celník. Farizeus se postavil a takto se sám u sebe modlil: Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé, vyděrači, nepoctivci, cizoložníci, nebo i jako tento celník. Postím se dvakrát za týden a dávám desátky ze všeho, co získám. Avšak celník stál docela vzadu a neodvážil se ani oči k nebi pozdvihnout; bil se do prsou a říkal: Bože, slituj se nade mnou hříšným. Pravím vám, že ten celník se vrátil ospravedlněn do svého domu, a ne farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen“ (Lukáš 18,9-14).

„Tehdy přistoupil Petr k Ježíšovi a řekl mu: Pane, kolikrát mám odpustit svému bratru, když proti mně zhřeší? Snad až sedmkrát? Ježíš mu odpověděl: Pravím ti, ne sedmkrát, ale až sedmdesátkrát sedmkrát. S královstvím nebeským je to tak, jako když se jeden král rozhodl vyžádat účty od svých služebníků. Když začal účtovat, přivedli mu jednoho, který mu byl dlužen mnoho tisíc hřiven. Protože mu je nemohl vrátit, rozkázal ho pán prodat i s ženou a dětmi a se vším, co měl, a nahradit ztrátu. Tu mu ten služebník padl k nohám a na kolenou prosil: Měj se mnou strpení, a všechno ti vrátím! Pán se ustrnul nad oním služebníkem, propustil ho a dluh mu odpustil. Sotva však ten služebník vyšel, potkal jednoho ze svých spoluslužebníků, který mu byl dlužen sto denárů; chytil ho za krk a křičel: Zaplať mi, co jsi dlužen! Jeho spoluslužebník mu padl k nohám a prosil ho: Měj se mnou strpení, a zaplatím ti to! On však nechtěl, ale šel a dal ho do vězení, dokud nezaplatí dluh. Když jeho spoluslužebníci viděli, co se přihodilo, velice se zarmoutili; šli a oznámili svému pánu všechno, co se stalo. Tu ho pán zavolaal a řekl mu: Služebníku zlý, celý tvůj dluh jsem ti odpustil, když jsi mě prosil; neměl ses také ty smilovat nad svým spoluslužebníkem, jako jsem se já smiloval nad tebou? A rozhněval se jeho pán a dal ho do vězení, dokud nezaplatí celý dluh. – Tak bude jednat s vámi i můj nebeský otec, jestliže ze srdce neodpustíte každý svému bratru“ (Matouš 18,21-35).

157. Co zjevil Ježíš v podobenstvích o příchodu Syna člověka?

V podobenstvích o příchodu Syna člověka mluvil Ježíš Kristus o svém opětovném příchodu.

V Matouši 24,37-39 se porovnává doba před opětovným příchodem Ježíše Krista se dny Noemovými; stojí zde: Kristův opětovný příchod bude náhlý a překvapivý.

Stejně poselství přináší také Podobenství o deseti družičkách (srov. Matouš 25,1-13). Vyvozujeme z něho ponaučení, že máme růst a být připraveni na opětovný příchod Pána.

„Až přijde Syn člověka, bude to jako za dnů Noé: Jako tehdy před potopou hodovali a pili, ženili se a vdávaly až do dne, kdy Noé vešel do korábu, a nic nepoznali, až přišla potopa a zachvátila všechny – takový bude i příchod Syna člověka“ (Matouš 24,37-39).

„Tehdy bude království nebeské, jako když deset družiček vzalo lampy a vyšlo naproti ženichovi. Pět z nich bylo pošetilých a pět rozumných. Pošetilé vzaly lampy, ale nevzaly si s sebou olej. Rozumné si vzaly s lampami i olej v nádobkách. Když ženich nepřicházel, na všechny přišla ospalost a usnuly. Uprostřed noci se rozlehl křik: Ženich je tu, jděte mu naproti! Všechny družičky procitly a dávaly do pořádku své lampy. Tu řekly ty pošetilé rozumným: Dejte nám trochu oleje, naše lampy dohasínají! Ale rozumné odpověděly: Nemůžeme, nedostávalo by se nám ani vám. Jděte raději ke kupcům a kupte si! Ale zatímco šly kupovat, přišel ženich, a které byly připraveny, vešly s ním na svatbu; a dveře byly zavřeny. Potom přišly i ty ostatní družičky a prosily: Pane, pane, otevři nám! Ale on odpověděl: Amen, pravím vám, neznám vás. Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu“ (Matouš 25,1-13).

158. Jakými biblickými slovy popsal Ježíš sám sebe a co ta slova znamenají?

V Janově evangeliu najdeme Ježíšovy výpovědi označované jako „metafory“. Jejich prostřednictvím Ježíš přibližuje svou podstatu. Sedm významných výpovědí Ježíše Krista začíná slovy „Já jsem“. V nich o sobě mluví obrazně jako o „chlebu života“ (Jan 6,35), „světlu světa“ (Jan 8,12), „dveřích“ ke spáse (Jan 10,9), „dobrém pastýři“ (Jan 10,11), a „vinném kmeni“ (Jan 15,5). Kromě toho se Ježíš Kristus nazývá „vzkříšením“, „cestou, pravdou a životem“ (Jan 11,25; 14,6).

To všechno znamená, že pouze Ježíš otevírá přístup k Bohu, Otci, a přináší spásu.

159. Kteří učedníci byli Ježíšovi zvlášť blízcí?

Zvlášť blízkých bylo Ježíšovi dvanáct apoštolů, s nimiž měl velmi důvěrný vztah:

- Když ostatní učedníci Ježíšovi nerozuměli a opustili ho, apoštolové u něho zůstali a vyznali, že on je Kristus (Jan 6,66-69).
- Jen apoštolové byli s ním, když ustanovil Svatou večeři Páně (Lukáš 22,14 a další).
- Ježíš dal apoštolům příklad pokorné služby, když jim umýval nohy (srov. Jan 13,4 a další).
- Na apoštoly se obrátil před svou smrtí v promluvě na rozloučenou, která je zachycena v Janově evangeliu 13-16, a přislíbil jim Ducha svatého.
- Apoštolům slíbil, že opět přijde (srov. Jan 14,3).
- Apoštolům se opakovaně ukázal po svém zmrtyvýchvstání (srov. Skutky 1,2.3).
- Apoštolům před svým nanebevstoupením přikázal: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal“ (Matouš 28,19.20).

„Jim také po svém umučení mnoha způsoby prokázal, že žije, po čtyřicet dní se jim dával spatřit a učil je o království Božím“ (Skutky 1,3).

„Odložil svrchní šat, vzal lněné plátno a přepásal se; pak nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a utírat je plátnem, jímž byl přepásán. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já“ (Jan 13,4.5.15).

160. Čím začalo Ježíšovo utrpení?

Doba utrpení Ježíše Krista začíná jeho vjezdem do Jeruzaléma: „Když se blížili k Jeruzalému..., poslal dva ze svých učedníků a řekl jim: Jděte do vesnice, která je před vámi, a hned, jak do ní vejdete, naleznete přivázané oslátko, na němž dosud nikdo z lidí neseděl. Odvažte je a přiveďte! A řekne-li vám někdo: Co to děláte?, odpovězte: Pán je potřebuje... Oslátko přivedli k Ježíšovi, přehodili přes ně své pláště a on se na ně posadil. Mnozí rozprostřeli na cestu své pláště a jiní zelené ratolesti z polí. A ti, kdo šli před ním i za ním, volali: Hosanna! Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově!“ (Marek 11,1-9). – Přestože lid jásal, Ježíš Kristus věděl, že nálada se brzy změní a on se bude muset vydat na cestu ke kříži.

Doba utrpení Ježíše Krista bývá často označována také slovem „pašije“, které je odvozené z latinského „passio“, což znamená „utrpení“.

„**Oslátko**“ označuje oslí mládě.

„Rozjásej se, sijónská dcero, dcero jeruzalémská, propukni v hlahol! Hle, přichází k tobě tvůj král, spravedlivý a zachráněný, pokořený, jede na oslu, na oslátku, osličím mláděti“ (Zacharjáš 9,9).

161. Jaké události následovaly po Ježíšově vjezdu do Jeruzaléma?

Ježíš vyčistil chrám, když z něho vyhnal obchodníky a směnárníky. Tím ukázal, že chrám, dům Boží, je svatý a není v něm místa pro obchody.

V Betanii zase žena pomazala Ježíše vzácným olejem z nardu. To se stalo po jeho slovech o očekávané smrti, protože mrtvé tenkrát balzamovali cenným olejem (srov. Marek 14,8).

Ježíš měl mezi farizeji a saduceji, k nimž patřili velekněží, mnoho nepřátel. Chtěli ho zabít. Tím byla jeho situace o to nebezpečnější.

Olej z nardu: nard je rostlina z himalájské oblasti (např. Indie, Bhútán, Nepál). Z jejího kořene se získávala látka příjemné vůně, která se přidávala k oleji používanému při balzamování. Nard se už v době antiky vyvážel do Středomoří. Protože pocházel z velké dálky, byl velice drahý.

Farizeové a saducejové byli zástupci nejznámějších náboženských uskupení v judaismu v době působení Ježíše Krista.

Farizeové se snažili přísně dodržovat předpisy Mojžíšova zákona. V evangeliích je tento druh zbožnosti často kritizovaný, protože může vést k přesvědčení o vlastní neomylnosti a pokrytectví. Z farizejů se vyvinulo dnešní židovství.

Saducejové odmítali víru v anděly nebo vzkříšení mrtvých. Patřili k nim především zámožné vrstvy obyvatelstva a kněží Jeruzalémského chrámu. Po zničení chrámu se saducejský směr židovství rozpadl.

Vedle farizejů a saducejů existovali ještě esejci jako třetí důležité uskupení antického judaismu.

162. Kdo Ježíše Krista zradil?

Jeden z dvanácti apoštolů, Jidáš Iškariotský, šel před židovskými Velikonocemi (paschou) za Ježíšovými nepřáteli. „Tehdy šel ... Jidáš Iškariotský k velekněžímu a řekl jim: Co mi dáte? Já vám ho zradím“ (Matouš 26,14.15). Oni mu nabídli 30 stříbrných. To byla částka, která se obecně platila za otroka. Tím se naplnilo slovo proroka Zachariáše (srov. Zachariáš 11,12.13) – Pán tak byl postavený na úroveň otroka (srov. 2. Mojžišova 21,32).

„Řekl jsem tedy: Pokládáte-li to za dobré, vyplatěte mi mzdu; ne-li, nechte být. Tu mi odvážili jako mzdu třicet šekelů stříbra. Nato mi Hospodin řekl: Hoď to tavičovi, tu nádhernou cenu, již mě ocenili. I vzal jsem těch třicet šekelů stříbra a hodil jsem je v Hospodinově domě tavičovi“

(Zachariáš 11,12.13).

163. Jak Ježíš ustanovil Svatou večeři Páně?

O židovských Velikonocích (pascha) byl Ježíš pohromadě s dvanácti apoštoly a zasedl s nimi k velikonoční hostině. Přítomný byl také Jidáš Iškariotský, který byl předtím za Ježíšovými nepřáteli, aby ho zradil.

Když seděli společně u stolu, ustanovil Pán Svatou večeři Páně: „Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal, lámal a dával učedníkům se slovy: Vezměte, jezte, toto jest mé tělo. Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů“ (Matouš 26,26-28).

Během hostiny označil Ježíš svého zrádce, Jidáše Iškariotského. Ten nato opustil společenství. Vyšel ven a „byla noc“ (Jan 13,30).

➤ **Svatá večeře Páně:** viz otázky 494 a další

164. Co se odehrálo v Getsemanské zahradě?

Po večeři odešel Ježíš s jedenácti zbylými apoštoly do Getsemanské zahrady. Ze strachu z očekávaného ukřižování lze usuzovat na lidskou povahu Božího Syna. V pokoře poklekl a modlil se: „Otče, chceš-li, odejmi ode mne tento kalich, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!“ (Lukáš 22,42). Ježíš se tedy zcela podřídil vůli svého Otce – byl připravený přinést oběť. Potom se mu zjevil anděl z nebe a dodával mu sílu (srov. Lukáš 22,43). Apoštolové ale spali. Krátce nato Ježíše zatkli.

165. Jak proběhlo Ježíšovo zatčení?

Když Ježíš prosil apoštoly, aby s ním bděli, přišel ozbrojený zástup, který poslali velekněží. Jidáš Iškariotský ho dovedl k Ježíši a zradil ho polibkem: „Koho políbím, ten to je; toho zatkněte“ (Matouš 26,48).

„Potom přišel k učedníkům a zastihl je ve spánku. Řekl Petrovi: To jste nemohli jedinou hodinu bdít se mnou? Bděte a modlete se, abyste neupadli do pokušení. Váš duch je odhodlán, ale tělo slabé“ (Matouš 26,40-41).

166. Jak se zachovali apoštolové?

Šimon Petr tasil na ochranu Ježíše meč a utál sluhovi velekněze ucho (srov. Jan 18,10). Ježíš se ho snažil zadržet a sluhu uzdravil.

Ježíš nevyužil svou božskou moc, ale nechal se zatknout. Apoštolové ho opustili a uprchli.

Když se Šimona Petra v noci ptali, jestli je Ježíšův učedník, odmítl to. Pána zapřel třikrát.

„Petr seděl venku v nádvoří. Tu k němu přistoupila jedna služka a řekla: I ty jsi byl s tím Galilejským Ježíšem! Ale on přede všemi zapřel: Nevím, co mluvíš. Vyšel k bráně, ale uviděla ho jiná a řekla těm, kdo tam byli: Tenhle byl s tím Nazaretským Ježíšem. On znovu zapřel s přísahou: Neznám toho člověka. Ale zakrátko přistoupili ti, kdo tam stáli, a řekli Petrovi: Jistě i ty jsi z nich, vždyť i tvé nářečí tě prozrazuje! Tu se začal zaklínat a zapřísahat: Neznám toho člověka. Vtom zakokrhá kohout; tu se Petr rozpomněl na slova, která mu Ježíš řekl: Dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš. Vyšel ven a hořce se rozplakal“ (Matouš 26,69-75).

167. Vyčetl Ježíš apoštolům později jejich chování?

Ne, Ježíš znal lidské slabosti svých apoštolů a nevyčítal jim je. Po svém vzkříšení k nim zavítal s pozdravem pokoje.

168. Co se stalo po Ježíšově zatčení?

Velerada, tvořená velekněžími a zákoníky, obvinila Ježíše z rouhání a odsoudila ho k trestu smrti. Za rouhání považovali to, že se Ježíš vydával za Božího Syna.

169. Co dělal Jidáš Iškariotský po Ježíšově odsouzení?

Po Ježíšově odsouzení k smrti Jidáš Iškariotský svého činu litoval a vrátil třicet stříbrných velekněžím. Ti s ním už nechtěli mít nic společného. On odhodil peníze v chrámě, utekl a oběsil se (srov. Matouš 27,1-5).

170. Jak se vůči Ježíši chovali Pilát a Herodes?

Když byl Ježíš odsouzen Veleradou, nejvyšší instancí v Judsku, vyslyšel ho římský místodržitel Pilát Pontský, protože Židé byli tenkrát pod římskou nadvládou. Pilát na něm neshledal žádnou vinu, a tak ho vydal Herodovi (zvanému Antipas), králi Židů. Vzhledem k tomu, že Židům bylo na římský příkaz zapovězeno vykonávat trest smrti, poslal Herodes Ježíše zpět k Pilátovi. Ten dal Ježíše zbičovat. Lid si žádal Ježíšovo ukřižování a vinil Ježíše z toho, že se vydáváním za „krále Židů“ povyšoval nad římského císaře. Za to mu náležel trest smrti (srov. Jan 19,12).

Pilát byl přesvědčený, že existuje možnost, jak Ježíše osvobodit: Během velikonočních svátků mohl být totiž jeden odsouzený člověk omilostněn, a tak měl lid rozhodnout, zda bude propuštěn Ježíš nebo zločinec Barabáš. Velekněží a starší ale přiměli lid, aby si vyžádal Barabáše. Na znamení toho, že za budoucí události nese žádnou odpovědnost, si Pilát před očima zástupu omyl ruce a pravil: „Já nejsem vinen krví toho člověka ...“ (Matouš 27,24). Dal Ježíše znovu zbičovat a vydal ho vojákům k ukřižování.

Na vlády Heroda I. se Ježíš narodil. Když byl předveden před Piláta Pontského, vládl v Galileji **Herodes Antipas**, syn Heroda I.

Bičování bylo jednou z forem tělesných trestů a mučení ve starověku. Lidé byli trestáni ranami bičem nebo důtkami. V evangeliích je popisováno bičování Ježíše, ve Skutcích zase bičování, které museli snášet apoštolové.

171. Jak snášel Ježíš své utrpení?

Ježíš všechno ponížování, týrání a všechny posměchy snášel mlčky. I když mu dali na hlavu trnovou korunu, snášel to důstojně.

172. Čím skončilo Ježíšovo utrpení?

Ježíš byl na Golgotě přibit na kříž. Spolu s ním byli ukřižováni dva zločinci. Ježíšův kříž stál uprostřed. Naplnilo se tak proroctví Izajášovo 53,12: Pán byl počítán mezi nevěrníky, bylo s ním tedy nakládáno jako s nevěrníkem. Těžké utrpení vyústilo ve smrtelný zápas na kříži, kde po několika hodinách skončil.

Ukřižování byl běžný způsob potupné popravy ve starověku, kdy měl odsouzený záměrně pomalu a mučivě umírat. Byl připoután nebo přibit ke vztyčenému kůlu – bez příčného trámu nebo včetně něho.

173. Kdo nese vinu na Ježíšově smrti?

Zapojením římského místodržitele není odsouzení a poprava Ježíše Krista pouze záležitostí židovského lidu: na Ježíšově smrti mají podíl také pohané.

Všichni lidé všech dob jsou hříšníci a dopouští se hříchů. Ježíš zemřel za hříchy všech lidí. Proto nesou vinu na Ježíšově smrti všichni lidé.

174. Jaká byla poslední Ježíšova slova na kříži?

Poslední Ježíšova slova jsou zachycena v evangeliích v různém znění a tradičně se uvádějí v následujícím pořadí:

„Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí“ (Lukáš 23,34).

Ježíš se zastal všech, kteří ho dali ukřižovat, i těch, kteří si neuvědomovali důsledky svého jednání. Zde Ježíš jedinečným způsobem naplnil přikázání, abychom milovali své nepřátele (srov. Matouš 5,44.45.48).

„Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji“ (Lukáš 23,43).

Ježíš se obrátil ke kajícímu zločinci, který ho prosil o milost a vyznal ho jako Spasitele. „Ráj“ tu označuje místo zbožných a spravedlivých na onom světě.

„Ženo, hle, tvůj syn!“ – „Hle, tvá matka!“ (Jan 19,26.27).

Ježíš svěřil svou matku Marii do péče apoštola Janovi. Zde je patrná láska Ježíše Krista, který se navzdory vlastnímu utrpení zastal bližního.

Marie představuje v křesťanské tradici symbol církve. Církev je v péči apoštolského úřadu, který reprezentuje Jan.

„Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Marek 15,34).

Těmito slovy z Žalmu 22 se zbožní Židé v okamžiku blížící se smrti obracejí k Bohu. Na jedné straně tak vyjadřují pocit odloučení od Boha, na druhé straně dosvědčují víru v Boží moc a milost. Také Ježíš použil tato slova, která pronášejí lidé v okamžiku smrti.

„Žízním“ (Jan 19,28).

Ježíš pociťoval v smrtelném zápase žízeň a chtěl se něčeho napít.

Toto slovo je navíc spojené s Žalmem 69,22: „Do jídla mi dali žluč, když jsem žíznil, dali mi pít ocet“. Vysvětluje se také v tom smyslu, že Ježíš musel vypít „pohár utrpení“ až do dna, tedy trpět až do konce.

„Dokonáno jest!“ (Jan 19,30).

Když pronesl tato slova, bylo kolem třetí hodiny, to znamená brzké odpoledne. Ježíš přinesl obět k vykoupení lidí.

„Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha!“ (Lukáš 23,46).

Z této věty vyplývá, že Ježíš Kristus i v okamžiku smrti zcela důvěřoval svému Otci.

175. Jaké události doprovázely Ježíšovu smrt na kříži?

Když Ježíš na kříži zemřel, země se otřásla a skály pukaly. Chrámová opona, která oddělovala nejsvětější prostor („velevatyni“), se roztrhla v půli. To znamenalo, že

díky smrti Ježíše Krista už není nutná obětní služba Staré smlouvy. Díky jeho oběti je cesta k Bohu otevřená.

Když římský setník s vojáky, kteří hlídali Ježíše na kříži, viděli zemětřesení, zvolali: „On byl opravdu Boží Syn!“ (Matouš 27,54). Tím dosvědčili i pohané, že Ježíš je Syn Boží.

Stará smlouva / Nová smlouva: Bůh uzavřel na hoře Sinaj smlouvu s izraelským národem, potomky Abrahama, Izáka a Jákoba. Znakem Staré smlouvy bylo obřezání. Ke Staré smlouvě patřil také Mojžíšův zákon, který vyjadřoval vůli Boží. Ježíšovou smrtí na obětišti byla založena Nová smlouva. Tato Nová smlouva neplatí už jen pro Židy, ale platí pro všechny lidi. Díky křtu vodou získává člověk podíl na Nové smlouvě.

176. Co se stalo s Ježíšovým mrtvým tělem?

Josef z Arimatie, člen židovské velerady, požádal Piláta o vydání Ježíšova těla, aby ho pohřbil. Společně s Nikodémem, který jednou v noci přišel za Ježíšem a ten ho poučil (srov. Jan 3,1.2), pochovali mrtvé tělo do hrobu ve skále. Před vchod do hrobu přivalili balvan. Velekněží nechali hrob strážit vojáky, aby zabránili učedníkům zmocnit se Ježíšova těla.

„Nazítří, v den po pátku, shromáždili se velekněží a farizeové u Piláta a řekli: Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník řekl ještě za svého života: Po třech dnech budu vzkříšen. Dej proto rozkaz, ať je po tři dny hlídán jeho hrob, aby nepřišli jeho učedníci, neukradli ho a neřekli lidu, že byl vzkříšen z mrtvých; to by pak byl poslední podvod horší než první. Pilát jim odpověděl: Zde máte stráž, dejte hrob hlídat, jak uznáte za dobré. Oni šli, zapečetili kámen a postavili k hrobu stráž“ (Matouš 27,62-66).

177. Proč musel Ježíš trpět a zemřít?

Bůh, Syn, se stal v Ježíši člověkem a přišel na svět, aby vzal na sebe hříchy lidí. Ježíš splnil tento úkol dobrovolně z božské lásky, aby vysvobodil lidi z věčné smrti. Moc hříchu je veliká, ale mnohem větší je moc božské lásky, která se projevila obětí Ježíše Krista.

➤ **Vysvobození z duchovní smrti / vykoupení:** viz otázky 89-90, 108-109, 215-216

„Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele“ (Jan 15,13).

178. Jaký význam má utrpení a smrt Kristova pro lidi?

Ježíšova smrt na obětišti se stala základem nového vztahu mezi člověkem a Bohem. Hříšník může najít cestu zpět k Bohu.

179. Poukazuje se na utrpení a obětní smrt Ježíše Krista ve Starém zákoně?

Ano, v Izajáši 53,3-5 se píše o Božím služebníkovi, který bude ponížen a musí trpět. Píše se zde: „Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi [...] Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal. [...] Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni.“ Tato slova poukazují na cestu utrpení Ježíše Krista a jeho smrt na obětišti.

180. Poukazoval sám Ježíš na své utrpení a smrt?

Ano, Ježíš několikrát poukázal na své utrpení a smrt, a také na své zmrtvýchvstání.

Potom, co Petr Ježíšovi řekl, že ho pokládá za „Božího Mesiáše“, vyjevil mu Ježíš své budoucí utrpení a smrt: „Syn člověka musí mnoho trpět, být zavržen od starších, velekněží a zákoníků, být zabit a třetího dne vzkříšen“ (Lukáš 9,22).

Podobně se Ježíš vyjádřil po události na hoře proměnění: „Syn člověka je vydáván do rukou lidí a zabijí ho; a až bude zabit, po třech dnech vstane“ (Marek 9,31).

Před svým vjezdem do Jeruzaléma řekl apoštolům: „Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům; odsoudí ho na smrt a vydají pohanům, aby se mu posmívali, zbičovali ho a ukřížovali; a třetího dne bude vzkříšen“ (Matouš 20,18.19).

Zákoníkům a farizeům řekl Ježíš o tom, že po třech dnech vstane z mrtvých. V této souvislosti připomněl příběh proroka Jonáše: „Jako byl Jonáš v břiše mořské obludy tři dny a tři noci, tak bude Syn člověka tři dny a tři noci v srdci země“ (Matouš 12,40).

181. Jak se vyjadřují listy apoštolů k Ježíšově smrti na obětišti?

V 2. Korintským 5,19 se píše o významu Ježíšovy obětní smrti na kříži takto: „Neboť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou.“ V 1. Janově 3,16 se zase píše: „Podle toho jsme poznali, co je láska, že on za nás položil život.“

V konfrontaci s falešným učením, které popírá lidskou stránku Ježíše Krista a jeho vzkříšení, podal apoštol Pavel jasné vysvětlení, „že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem“ (1. Korintským 15,3.4).

182. Co znamená kříž?

Kristův kříž je symbolem smíření Boha a hříšného člověka. Smrt na kříži byla ve starověku porážkou: znamenala potupný konec opovrhovaného a z lidské společnosti vyloučeného člověka. V Ježíšově případě je však domnělá porážka vítěstvím: Smrtí na kříži vzniklo jedinečné dílo spásy.

„Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží“ (1. Korintským 1,18).

183. Co se stalo po Ježíšově smrti?

Po své smrti odešel Ježíš Kristus do říše smrti. V 1. Petrově 3,18-20 se píše, že Syn Boží po své smrti na kříži hlásal zvěst duchům ve vězení, kteří neuposlechli kdysi ve dnech Noémových. To dělal proto, aby jim nabídl spásu: „Proto bylo evangelium zvěstováno i mrtvým, aby byli u Boha živi v Duchu, ačkoliv byli za svého života u lidí odsouzeni“ (1. Petrův 4,6).

Tak jako se Syn Boží obracel k hříšníkům na zemi, obracel se teď i k mrtvým. Od té doby, kdy přinesl oběť, mohou být spaseni i mrtví.

„Vždyť i Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Byl usmrčen v těle, ale obživen Duchem. Tehdy také přišel vyhlásit zvěst duchům ve vězení, kteří neuposlechli kdysi ve dnech Noémových. Tenkrát Boží shovívavost vyčkávala s trestem, pokud se stavěl koráb, v němž bylo z vody zachráněno jenom osm lidí“ (1. Petrův 3,18-20).

184. Čí mocí byl Ježíš Kristus vzkříšen?

Vzkříšení Ježíše Krista je činem trojediného Boha:

- Jednak se zde projevuje moc Boha, Otce – on vzkřísil Ježíše z mrtvých: „Bůh našich otců vzkřísil Ježíše, kterého vy jste pověsili na kříž a zabili“ (Skutky 5,30).
- Jednak se naplňují slova Boha, Syna: „Mám moc, svůj život dát a mám moc jej opět přijmout“ (Jan 10,18).
- Nakonec se dosvědčuje jednání Boha, Ducha svatého, v listu apoštola Pavla Římanům: „Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá“ (Římanům 8,11).

To, že Ježíš Kristus vstal z mrtvých, je důkazem Boží moci nad smrtí.

185. Existují svědci Kristova vzkříšení?

Ježíš Kristus vstal z mrtvých, aniž by byl u této události očitý svědek. Přesto Písmo svaté přináší několik svědectví, která se týkají vzkříšení Božího Syna. Jedním z těchto svědectví je prázdný hrob. Dalšími důkazy jsou různá zjevení Vzkříšeného během 40 dnů od jeho zmrtvýchvstání až po nanebevstoupení: jsou jmenovány konkrétní osoby, kterým se zjevil a které ho poznaly.

Vzkříšení Ježíše Krista není zbožné přání jeho přívrženců, ale reálná událost, ke které skutečně došlo.

„Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem, ukázal se Petrovi, potom Dvanácti. Poté se ukázal více než pěti stům bratří najednou; většina z nich je posud na živu, někteří však již zesnuli. Pak se ukázal Jakubovi, potom všem apoštolům“ (1. Korintským 15,3-7).

186. Jaký význam má Kristovo vzkříšení pro lidstvo?

Ježíš Kristus byl vzkříšen. Díky jeho vzkříšení má věřící oprávněnou naději na vlastní vzkříšení a věčný život: „Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. A jako vešla do světa smrt skrze člověka, tak i zmrtvýchvstání: jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života“ (1. Korintským 15,20-22).

Víra ve vzkříšení Ježíše Krista je nutná, protože jeho vzkříšení ukazuje, že Ježíš Kristus je Spasitel světa (srov. 1. Korintským 15,14).

➤ **Spasitel:** viz otázka 108, a také otázky 110 a další

187. Jaká zjevení Vzkříšeného popisuje Nový zákon?

Vzkříšený Ježíš se často ukazoval svým učedníkům a učednicím. Zde několik příkladů:

Marie z Magdaly a ještě další ženy byly prvními svědky Vzkříšeného. „A hle, Ježíš je potkal a řekl: Buďte pozdraveny. Ženy přistoupily, objímaly jeho nohy a klaněly se mu“ (Matouš 28,9).

Vzkříšený, zprvu nerozpoznán, doprovázel učedníky do Emauz. Vykládal jim Písmo a nakonec s nimi lámal chléb, takže ho poznali (srov. Lukáš 24,13-35).

Toho dne večer, kdy vstal Ježíš z mrtvých, vstoupil mezi své učedníky. Jako Vzkříšený a Pán nad smrtí a hříchem udělil apoštolům plnou moc k odpouštění hříchů lidem: „Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou“ (Jan 20,19-23).

Jindy se zase zjevil Pán několika učedníkům u Tiberiadského jezera a dal apoštolu Petrovi úkol, aby „pásl jeho ovce“ – tedy pečoval o všechny členy obce (*Petrova služba*; srov. Jan 21,15-17).

Vzkříšený Pán se ukázal svým apoštolům a „mnoha způsoby jim prokazoval, že žije, po čtyřicet dní se jim dával spatřit a učil je o království Božím“ (Skutky 1,3). Apoštol Pavel mluví v 1. Korintským 15,6 o tom, že se vzkříšený Ježíš ukázal více než pěti stům bratří najednou.

➤ **Odpuštění hříchů, příklady jednání na základě zmocnění:** vysvětlivky k otázce 415, otázky 644 a další

➤ **Petrova služba:** viz otázka 457 a vysvětlivky k otázce 457

„Ale Marie stála venku před hrobem a plakala. Přitom se naklonila do hrobu a spatřila dva anděly v bílém rouchu, sedící na místě, kde předtím leželo Ježíšovo tělo, jednoho u hlavy a druhého u nohou. Otázali se Marie: Proč pláčeš? Odpověděla jim: Odesli mého Pána a nevím, kam ho položili. Po těch slovech se obrátila a spatřila za sebou Ježíše; ale nepoznala, že je to on. Ježíš jí řekl: Proč pláčeš? Koho hledáš? V domnění, že je to zahradník, mu odpověděla: Jestliže tys jej, pane, odesl, řekni mi, kam jsi ho položil, a já pro něj půjdu. Ježíš jí řekl: Marie! Obrátila se a zvolala hebrejsky Rabbuni, to znamená Mistře“ (Jan 20,11-16).

188. Jak se zachovali velekněží po zmrtvýchvstání Ježíše Krista?

Velekněží se dozvěděli o vzkříšení Ježíše Krista. Podplatili vojáky penězi s pokynem: „Řekněte, že jeho učedníci přišli v noci a ukradli ho, když jste spali“ (Matouš 28,13).

189. Co je Kristovo vzkříšené tělo?

Vzkříšené tělo bylo vyňato z konečnosti a smrtelnosti; není vázáno prostorem ani časem. Kristovo vzkříšené tělo není tělem, které by chřadlo, stárla a jednou zemřelo. Je to tělo oslavené.

V tomto oslaveném těle vstoupil Ježíš Kristus mezi své učedníky. Procházel zavřenými dveřmi, lámal s učedníky chléb, ukazoval jim své rány po ukřižování a jedl s nimi. Tím dokázal, že u nich byl ne jako „duch“, ale jako Ježíš Kristus v tělesné přítomnosti.

„Zmrtvýchvstání“ neznamená návrat do pozemského bytí.

➤ **Zmrtvýchvstání:** viz otázky 535, 559

„Téhož dne večer – prvního dne po sobotě – když byli učedníci ... shromážděni za zavřenými dveřmi, přišel Ježíš a postavil se uprostřed nich“ (Jan 20,19).

„Podívejte se na mé ruce a nohy: vždyť jsem to já. Dotkněte se mne a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně. To řekl a ukázal jim ruce a nohy“ (Lukáš 24,39-40).

190. Co se stalo při nanebevstoupení Ježíše Krista?

40 dní po svém zmrtvýchvstání vstoupil Ježíš Kristus na nebe. Byli u toho očití svědci: Poté, co rozmlouval se svými apoštoly a žehnal jim, byl před jejich zraky vzat vzhůru a oblak jim ho zastřel. A když upřeně hleděli k nebi za ním, jak odchází, hle, stáli vedle nich dva muži v bílém rouchu a řekli: „Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet“ (Skutky 1,11).

„Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět. Teď svět opouštím a navracím se k Otci“ (Jan 16,28).

191. Kam šel Ježíš Kristus, když vstoupil na nebe?

Ježíš se vrátil k Otci. „Usedl po pravici Boží“ (Marek 16,19).

192. Co znamená: „Ježíš Kristus sedí po pravici Boží“?

Ten, kdo ve starověku stál nebo seděl po pravici vladaře, měl podíl na jeho moci a autoritě. Obraz Ježíše Krista sedícího po pravici Boha poukazuje tedy na to, že má podíl na moci a slávě Boha, Otce.

Tuto slávu chce Ježíš Kristus v budoucnu sdílet se svými věrnými. Proto se ve velekněžské modlitbě modlil: „Otče, chci, aby také ti, které jsi mi dal, byli se mnou tam, kde jsem já; ať hledí na mou slávu“ (Jan 17,24). Tato prosba se naplní, až Ježíš Kristus své věrné z mrtvých a živých uchvátí k sobě a oni s ním budou navěky.

➤ **Uchvácení:** viz otázky 559 a další

„Toto vám říkáme podle slova Páně: My žijí, kteří se dočkáme příchodu Páně, zesnulé nepředejdeme. Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my žijí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem“ (1. Tesaloničtům 4,15-17).

193. Je Ježíš Kristus přítomný na zemi i po svém nanebevstoupení?

Ano, prostřednictvím Ducha svatého, který je třetí božskou osobou a v současnosti působí v církvi, je Ježíš Kristus přítomný na zemi také po svém nanebevstoupení. Tím naplňuje svůj příslib: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Matouš 28,20).

➤ **Duch svatý:** viz otázky 197 a další

194. Co měl Ježíš na mysli, když řekl: „Opět přijdu“?

Ježíš řekl svým učedníkům: „A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já“ (Jan 14,3). Ježíš Kristus opět přijde – tentokrát jako Ženich.

Až znovu přijde jako Ženich, přijme k sobě mrtvé i živé, kteří přijali dar Ducha svatého a nechali se jako Kristova nevěsta připravit na tuto událost. Opětovný příchod Ježíše Krista je blízko.

➤ **Naděje do budoucnosti:** viz otázky 549 a další

195. Jak se ještě označuje opětovný příchod Ježíše Krista?

Událost opětovného příchodu Ježíše Krista se označuje jako „den Páně“, „den Kristův“, „budoucnost našeho Pána“, „zjevení Kristovy slávy“, „příchod“, „druhý příchod Pána“, „druhý příchod Krista“.

Tato událost znamená nikoliv poslední soud, ale odvedení Kristovy nevěsty na Beránkovu svatbu.

„Radujme se a jásejme a vzdejme mu chválu; přišel den svatby Beránkovy, jeho choť se připravila“ (Zjevení 19,7).

196. Jaké odkazy na opětovný příchod Krista najdeme v Novém zákoně?

V Novém zákoně se zejména v listech apoštolů potvrzuje zaslíbení opětovného příchodu Ježíše Krista. Svůj první list Korintským zakončil apoštol pozdravem: „Maranatha“ – to znamená: „Pane, přijď!“ (srov. 1. Korintským 16,22).

Apoštol Jakub vyzýval všechny, aby byli trpěliví až do příchodu Pána, „vždyť příchod Páně je blízko“ (List Jakubův 5,8). List Židům rovněž vybízí k trpělivosti: „Vždyť už jen docela krátký čas, a přijde ten, který má přijít, a neopozdí se“ (Židům 10,37).

Druhý list Petrův (srov. 2. Petrův 3,9) se obrací proti všem, kteří zpochybňují opětovný příchod Ježíše Krista. Také vylučuje možnost, že by Pán s plněním svého zaslíbení otálel.

197. Kdo je Duch svatý?

Duch svatý je pravý Bůh. Je třetí božskou osobou, která je spolu s Otcem a Synem uctívána jako Pán a Bůh. Duch svatý vychází z Boha, Otce a Syna. Duch svatý žije věčně ve společenství s nimi a jako oni působí univerzálně.

➤ **Trinita:** viz otázky 51, 61 a další

„Univerzální“: Božské osoby nepůsobí jen na jednom místě nebo omezeně, ale vždy a všude, kde chtějí, zde i na onom světě.

198. Jak se projevuje Duch svatý jako božská osoba?

Duch svatý se projevuje jako osoba Boží trojjedinosti tím, že – jako Bůh, Syn – posílá lidi šířit evangelium. Ve Skutcích 13,4 se píše: „Posláni tedy Duchem svatým, odešli Barnabáš a Saul do Seleukie a odtud se plavili na Kypr.“

Těm, kteří vyznávají Pána, pomáhá v nesnázích: „... nedělejte si starosti, co řeknete. Vždyť Duch svatý vás v té hodině naučí, co je třeba říci“ (Lukáš 12,11.12).

Duch svatý učí Boží vyslance: „Nám však to Bůh zjevil skrze Ducha; Duch totiž zkoumá všechno, i hlubiny Boží“ (1. Korintským 2,10).

199. Jak se ještě nazývá Duch svatý?

Duch svatý se také nazývá „Duch Boží“, „Duch Pána“, „Duch pravdy“, „Duch [Ježíše] Krista“, „Duch Syna“ a „Duch slávy“. Ježíš mluvil o Duchu svatém jako o Utěšiteli a Boží posile.

200. Co znamená: „Duch svatý je Utěšitel a posila“?

Ježíš Kristus je Utěšitel, Posila a Přímluvce svých věrných. V promluvě na rozloučenou před svým zatčením a ukřižováním slíbil Ducha svatého jako dalšího Utěšitele a Přímluvce: „Požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi na věky“ (Jan 14,16). Duch svatý doprovází věřící a je jim posilou ve všech životních situacích.

201. Co znamená: „Duch svatý je Duch pravdy“?

Duch svatý ukazuje, co se Bohu líbí a co odporuje jeho vůli. Jako Duch pravdy rozlišuje mezi pravdou a lží. Duch svatý se stará o zachování a šíření poselství obětní smrti, vzkříšení a opětovného příchodu Ježíše Krista.

„Až přijde Přímluvce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, jenž od Otce vychází, ten o mně vydá svědectví“ (Jan 15,26).

202. Co znamená: „Duch svatý je moc z výsosti“?

Označení „moc z výsosti“ naznačuje, že působení Ducha svatého je mocným zásahem Boha. Duch svatý jako „moc z výsosti“ (Lukáš 24,49) vede a naplňuje člověka a posiluje ho ve snaze žít podle Boží vůle a připravovat se na Kristův opětovný příchod.

203. Podle čeho poznáme působení Ducha svatého?

Působení Ducha svatého je patrné z toho, že Bůh se stal člověkem v Ježíši Kristu: Duch svatý sestoupil na Marii (srov. Lukáš 1,35) a ona počala dítě.

To, že Duch svatý působí, je patrné také na tom, že lidem dává nahlédnout Boží pravdu - daruje zjevení a poznání. K tomu Ježíš řekl: „Ale [...] Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl“ (Jan 14,26). Tak dnes můžeme zažít působení Ducha svatého v kázání, především v připomínání zaslíbení Ježíše Krista o novém příchodu.

Apoštolové plní své úkoly, protože jsou naplněni Duchem svatým. „Po těch slovech na ně [Ježíš] dechl a řekl jim: Přijměte Ducha svatého“ (Jan 20,22).

204. Co je dar Ducha svatého?

Je třeba rozlišovat mezi Duchem svatým jako božskou osobou a Duchem svatým jako obdarováním Božím.

Duch svatý jako obdarování Boží je dar Boha a moc, která vychází z trojediného Boha. Věřící, který tento dar přijme, bude zároveň naplněn Boží láskou.

Pokřtění, kteří přijmou Ducha svatého jako Boží dar, se stanou zároveň dětmi Božími.

➤ **Duch svatý:** viz otázky 198 a další

➤ **Dítě Boží:** viz vysvětlivky k otázce 530

➤ **Svaté zapečetění:** viz otázky 515 a další

205. Jak se přijímá dar Ducha svatého?

Dar Ducha svatého uděluje Bůh vkládáním rukou a modlitbou apoštola. To ukazuje příkladně událost v Samařsku.

„Když apoštolové v Jeruzalémě uslyšeli, že v Samařsku přijali Boží slovo, poslali k nim Petra a Jana. Oni tam přišli a modlili se za ně, aby také jim byl dán Duch svatý, neboť ještě na nikoho z nich nesestoupil; byli jen pokřtěni ve jméno Pána Ježíše. Petr a Jan tedy na ně vložili ruce a oni přijali Ducha svatého“ (Skutky 8,14-17).

206. Je Duch svatý zmiňován ve Starém zákoně?

Ano, když čteme ve Starém zákoně o „Božím Duchu“, je tím míněn Duch svatý. Není však ještě prezentován jako božská osoba.

207. Působil Duch svatý ve starozákonní době?

Ano, Písmo svaté přináší několikrát svědectví o působení Ducha svatého ve starozákonní době. Duch svatý dával lidem podněty, aby byli nástroji k naplňování Boží vůle. Například působil ve starozákonních prorocích a promlouval skrze ně. Prostřednictvím Ducha svatého byla dána zaslíbení, která se týkala příchodu Mesiáše.

208. Byl Duch svatý ve starozákonní době udělován také jako dar?

Nikoliv, Duch svatý naplňoval lidi ve starozákonní době jen dočasně. Duch svatý jako svátostní dar mohl být přijat teprve po obětní smrti Ježíše Krista.

➤ **Duch svatý jako svátostní dar:** viz otázky 428, 440, 523 a další

209. Kdy se naplnila zaslíbení k vylití Ducha svatého?

50. den po Velikonocích, na Svatodušní svátky, byl Duch svatý vylit na Ježíšovy učedníky shromážděné v Jeruzalémě.

210. Jak došlo k vylití Ducha svatého?

V Bibli se píše: „Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchř, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým“ (Skutky 2,1-4).

Duch svatý naplnil apoštoly a všechny přítomné mocí z výsosti (srov. Lukáš 24,49).

211. Působil Duch svatý i v době po prvních apoštolech?

Ano, Duch svatý působí až do dnešní doby. Díky němu zažíváme přítomnost Boha.

Sám Pán poukázal na budoucí působení Ducha svatého: „Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy. [...] bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít“ (Jan 16,13).

212. Kde působí Duch svatý dnes?

Duch svatý působí tam, kde lidé věří v Ježíše Krista, vyznávají ho jako Pána a vedou život v souladu s jeho vůlí.

213. Působí Duch svatý ve svátostech?

Ano, všechny tři božské osoby působí ve svátostech. Kdykoliv tedy jedná trojjediný Bůh, je přítomen Duch svatý jako božská osoba.

Svátosti jsou udělovány ve jménu a z moci Otce, Syna a Ducha svatého. Proto mohou zprostředkovat spásu.

➤ *Svátosti: viz otázky 472 a další*

214. Jaká existuje souvislost mezi působením Ducha svatého a apoštolským úřadem?

Apoštoly posílá Ježíš Kristus. Skrze ně nabízí lidem spásu. Apoštolové vykonávají svůj úřad z moci Ducha svatého. To se projevuje při udílení svátostí, zvěstování odpuštění hříchů, šíření evangelia i při připomínání zaslíbení Kristova opětovného příchodu. Tak je Kristova nevěsta připravována na opětovný příchod Ježíše Krista.

➤ *Kristova nevěsta: viz otázky 387, 555, 561 a další*

Část 4

ČLOVĚK A JEHO POTŘEBA SPÁSY

4

4 ČLOVĚK A JEHO POTŘEBA SPÁSY

215. Proč lidé potřebují spásu?

Od prvotního hříchu je každý člověk hříšník: Ke hříchu ho svádí zlo. Žádný člověk nemůže žít bez hříchu, každý je do hříchu zapleten. Z tohoto stavu chce Bůh člověka vysvobodit, tzn. vykoupit, spasit.

➤ *Prvotní hřích a jeho následky: viz otázky 88 a další*

216. Co znamená „spása“?

Spása souvisí se slovem „vysvobození“, což znamenalo v původním významu slova rozvázání opráték a pout. Vysvobození v souvislosti s obětí Ježíše Krista znamená, že člověk zapletený do hříchu je vysvobozen z pout zla.

217. Odkud se bere zlo?

Otázku, odkud se bere zlo, nelze rozumem uchopit ani vysvětlit.

218. Co je zlo?

Zlo je ničivá, Bohu odporující moc.

219. Jak se zlo projevuje?

Zlo se projevuje různým způsobem – například ničením, lží, závistí, lakotou. Nakonec vede ke smrti.

220. Existuje také zosobněné zlo?

Ano, zlo vystupuje také v zosobněné formě a bývá označováno mimo jiné jako „démon“ nebo „satan“ (srov. Matouš 4,1; Marek 1,13). Jako Kristův nepřítel se zlo označuje také jako „antikrist“.

221. Jak se zlo dostalo k člověku?

Bůh dal lidem možnost rozhodnout se, jestli ho budou poslouchat, nebo ne. Když se člověk od Boha odvrátil a rozhodl se pro neposlušnost vůči Bohu, objevil se zlo. Bůh tedy zlo nestvořil, jen ho dopustil tím, že ponechal člověku svobodu rozhodování.

222. Bude zlo existovat věčně?

Ne, zlo nebude existovat věčně. Moc zla zlomil už Ježíš Kristus. V 1. Janově 3,8 se o tom píše: „Proto se zjevil Syn Boží, aby zmařil činy ďáblovy.“

Po království pokoje dostane zlo poslední možnost postavit se Bohu. Potom bude zcela zbavené moci. V novém stvoření už zlo nebude existovat.

Království pokoje: viz otázky 575 a další

223. Co se píše v Písmu svatém o prvotním hříchu?

Bůh přikázal Adamovi a Evě, aby nejedli ze stromu poznání dobrého a zlého, který rostl uprostřed zahrady Eden. Bůh také upozornil na důsledky překročení tohoto příkazu: „V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti“ (1. Mojžíšova 2,17). Dábel ovlivnil člověka a vzbudil v něm pochybnost o Božích slovech: „Nikoli, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevrou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé“ (1. Mojžíšova 3,4.5). Adam a Eva podlehli pokušení a zhřešili. Vzepřeli se Bohu, překročili jeho přikázání a pojedli ovoce z tohoto stromu. Tato neposlušnost vůči Bohu se označuje jako „prvotní hřích“.

224. Jaké důsledky měl prvotní hřích pro člověka?

Prvotní hřích přinesl do lidského života změny, které člověk nemohl zvrátit. Začal se bát Boha a schovával se před ním. Narušil se i vztah mezi lidmi navzájem, podobně jako vztah člověka ke stvoření.

Od té doby je lidský život plný námahy a je časově omezený: „Prach jsi a v prach se navrátíš“ (1. Mojžíšova 3,19).

Dalším důsledkem prvotního hříchu bylo odloučení člověka od Boha: Bůh vyhnal člověka ze zahrady v Edenu (srov. 1. Mojžíšova 3,23.24).

„Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Edenu, aby obdělával zemi, z níž byl vzat. Tak člověka zapudil. Východně od zahrady v Edenu usadil cheruby s míhajícím se plamenným mečem, aby střežili cestu ke stromu života“ (1. Mojžíšova 3,23.24).

225. Jaký je vztah Boha k hříšnému člověku?

Boží láska k člověku zůstala i po prvotním hříchu. I přes lidskou neposlušnost se Bůh o člověka postaral: udělal Adamovi a Evě kožené suknice a přioděl je (srov. 1. Mojžíšova 3,21).

Boží láska k hříšnému člověku se projevila dokonalým způsobem, a to vysláním Ježíše Krista, který zvítězil nad hříchem. „A tak tedy: Jako jediné provinění přineslo odsouzení všem, tak i jediný čin spravedlnosti přinesl všem ospravedlnění a život. Jako se neposlušností jednoho člověka mnozí stali hříšníky, tak zase poslušností jednoho jediného mnozí se stanou spravedlivými“ (Římanům 5,18.19).

226. Co se stalo dál s lidstvem po prvotním hříchu?

Po prvotním hříchu se hřích mezi lidmi velmi rozšířil: I přes Boží varování zabil Kain svého bratra Ábela (srov. 1. Mojžíšova 4,6-8).

Časem lidé hřešili čím dál víc, a tak se Bůh rozhodl, že je potrestá, a seslal potopu. Jen Noe našel u Boha milost. Na Boží příkaz postavil archu, ve které se spolu se svou rodinou zachránil (srov. 1. Mojžíšova 6,5-7.17.18).

I přes toto potrestání byli lidé vůči Bohu nadále neposlušni. Bible zmiňuje například stavbu babylonské věže. Bůh zmařil úsilí stavitelů věže pro jejich pýchu a touhu po slávě tím, že jim zmátl řeč, aby si navzájem nerozuměli (srov. 1. Mojžíšova 11,1-8).

„I promluvil Kain ke svému bratru Ábelovi... Když byli na poli, povstal Kain proti svému bratru Ábelovi a zabil jej“ (1. Mojžíšova 4,8).

227. Měl prvotní hřích dopad na všechny lidi?

Ano, počínaje prvotním hříchem podléhají všichni lidé moci hříchu. Hřích vede k odloučení od Boha, to znamená k duchovní smrti: „Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili“ (Římanům 5,12). Člověku zůstal sklon k hříchu (konkupiscence); vlastní silou nedokáže obnovit stav, kdy žil bez hříchu.

➤ **Duchovní smrt:** viz otázky 89 a další

Sklon k hříchu (konkupiscence): Prvotním hříchem vznikl u člověka sklon k hříchu. Ten se nazývá „konkupiscence“. Z něho vznikají hříšné myšlenky a činy. Ačkoliv mohou být hříchy odpuštěny, sklon hřešit přetrvává.

228. Má prvotní hřích ještě jiný dopad na stvoření?

Ano, z prvotního hříchu člověka plynou pro stvoření dalekosáhlé důsledky: Země je prokleta: „... jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny.“ (srov. 1. Mojžíšova 3,17.18). Původně dokonalé stvoření je od té doby poškozené. I stvoření musí být vysvobozeno z prokletí, které na něm spočívá.

„Neboť tvorstvo bylo vydáno marnosti ... Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku ... Víme přece, že veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu“ (Římanům 8,20-22).

229. Co je hřích?

Hřích je všechno, co odporuje Boží vůli a přičí se Boží povaze, tedy veškerá slova, činy a myšlenky, které jsou v rozporu s Boží vůlí a povahou. Hříchem také je,

když záměrně nečiníme dobro (srov. List Jakubův 4,17). Každým hříchem se člověk proviní vůči Bohu.

230. Jak se liší hřích od viny?

Hřích je absolutní, nelze jej relativizovat. Odlučuje od Boha.

Naproti tomu je ale možné vycházet z toho, že Bůh bude lidské provinění pramenící z hříchu hodnotit ve své spravedlnosti a ve svém milosrdenství odlišně.

Vysvětlivky k **míře viny**: Existuje rozdíl v posuzování viny. Pokud například někdo něco ukradne z hladu, nebo proto, aby uspokojil své nadstandardní potřeby. V obou případech se jedná o hřích, a sice o porušení sedmého přikázání. Vina pramenící z tohoto hříchu je ovšem odlišná. – Bůh ve své vševědouce vždy spravedlivě posuzuje, do jaké míry se člověk hříchem provinil. Určitou roli budou hrát různé vlivy a situace, v nichž se lidé ocitnou, jako například společenské struktury, nouze, patologické predispozice atd.

231. Jak překonat odloučení od Boha?

Aby se člověk dostal do blízkosti Boží, musí mu být odpuštěny hříchy.

➤ **Odpuštění hříchů**: viz otázka 652

232. Kdo určuje, co je hřích?

Bůh určuje, co je hřích. V žádném případě o tom nerozhoduje člověk.

233. Jak můžeme poznat, co je hřích?

Co je hřích, tedy co odporuje Boží vůli, se můžeme dozvědět z Písma svatého:

- porušení Desatera Božích přikázání (srov. 2. Mojžíšova 20,20),
- porušení slibu, který jsme dali Bohu (srov. 5. Mojžíšova 23,22),
- nevíra v Krista (srov. Jan 16,9),
- lakota, závist a tak podobně.

Na hřích nás upozorňuje Duch svatý během kázání.

234. Jakými dary pomáhá Bůh hříšnému člověku?

Bůh daroval člověku svědomí, rozum a víru. Pokud člověk tyto dary využívá, reaguje správně na náklonnost Boha vůči němu.

235. Jak používat svědomí, rozum a víru?

Svědomí, rozum i víru má ovlivňovat Ježíš Kristus.

236. K čemu slouží svědomí?

Svědomí může pomáhat udělat taková rozhodnutí, která odpovídají Boží vůli. Svědomí zvažuje, co je dobré a co zlé. Navíc pokud se svědomí řídí rozumem a vírou, dokáže člověku napovědět, jestli se svým chováním neprovinil vůči Bohu a svému bližnímu.

237. K čemu slouží rozum?

Rozum může vést člověka k bohubímu chování. Na základě rozumu dokáže člověk odpovídat za své jednání před Bohem a před bližním. Rozum je také zapotřebí k pochopení evangelia a k vyznávání víry.

238. Je lidský rozum omezený?

Ano. Lidský rozum není schopen ve své omezenosti uchopit Boha v jeho neko-nečnosti. Boží povaha a jednání převyšují každé lidské pomyšlení (srov. Filipským 4,7). Z toho vyplývá, že rozum nemůže být mírou všech věcí.

„A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši“ (Filipským 4,7).

239. Co je víra?

Víra v sobě zahrnuje důvěru, poslušnost a věrnost vůči Bohu. Člověk z ní čerpá naději na Boží milosrdenství a pomoc. V Židům 11,1 se k tomu píše: „Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme.“

240. Jak člověk uvěří?

V počátku víry stojí vždy Bůh, který se zjevuje slovem a skutkem. Víra je Boží dar. Pravá víra pramení z milosti Božího vyvolení.

Současně je víra také úkolem pro člověka. Jestli a do jaké míry člověk uvěří, závisí totiž i na jeho účasti: Člověk musí chtít věřit. Proto je třeba se za víru modlit.

„Věřím, pomoz mé nedověře“ (Marek 9,24).

241. V čem spočívá úkol věřícího?

Po člověku se žádá, aby přijal slovo Boží, aby mu uvěřil a podle něho jednal. Ježíš Kristus požadoval: „Věřte v Boha, věrte i ve mne“ (Jan 14,1). Přislíbil, že „žádný, kdo v něho věří, nezahyne, ale bude mít život věčný“ (Jan 3,16). Následky nevíry zmiňuje se všemi důsledky: „Jestliže neuvěříte, že já to jsem, zemřete ve svých hříších“ (Jan 8,24).

„Víra je tedy ze zvěstování a zvěstování z pověření Kristova“ (Římanům 10,17).

242. Jak víra pomáhá?

Víra v Ježíše Krista je předpokladem spásy:

- že se Bůh smířil s hříšníkem,
- že se člověk mohl stát Božím dítětem (srov. Jan 1,12),
- že člověk může dosáhnout věčného společenství s Bohem.

„Bez víry však není možné zalíbit se Bohu“ (Židům 11,6).

243. Co jsou „dějiny spásy“?

V Písmu svatém se výraz „spása“ používá ve smyslu „záchrana“, „ochránění“ a „vykoupení“. „Dějiny spásy“ se rozumí počínání Boha, který dopřává lidem spásu.

244. Co znamená „plán spásy“?

Události od prvotního hříchu až po nové stvoření se označují jako Boží „plán spásy“. My lidé sice Boží plán spásy neznáme do posledního detailu, ale z průběhu dějin spásy můžeme rozpoznat Boží záměr pomoci lidem.

245. Jaký je průběh dějin spásy?

Způsob a míra spásy se v jednotlivých obdobích dějin spásy liší. Nad vším spočívá Boží vůle spasit všechny lidi, a to v kterékoliv době.

246. K čemu se upínala naděje na spásu ve starozákonní době?

Ve starozákonní době se naděje na spásu upínala v prvé řadě na záchranu z pozemské nouze a zajetí. Postupně se začala naděje na spásu Izraele čím dál více vztahovat k očekávanému Mesiáši.

247. V čem spočívá spása?

Původcem věčné spásy je Ježíš Kristus: „Tak dosáhl dokonalosti a všem, kteří ho poslouchají, stal se původcem věčné spásy“ (Židům 5,9). On je jediným prostředníkem mezi Bohem a člověkem (srov. 1. Timoteovi 2,5). Ve Skutcích 4,12 se do-
svědčuje: „V nikom jiném [než v Ježíši Kristu] není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni.“

Ježíš Kristus je Bohem seslaný Spasitel, Vykupitel, který zvítězil nad hříchem. V něm člověk nachází spásu a vykoupení ze škody, kterou zapříčinil hřích: Obět,

kterou přinesl Ježíš na kříži, umožňuje osvobození od hříchu a ruší odloučení člověka od Boha.

„Prostředník“: Ježíš Kristus se stává „prostředníkem“, tedy zprostředkovatelem mezi Bohem a člověkem. To znamená, že zastupuje lidi před Bohem a Boha před lidmi. Je Přímluvcem lidí před Bohem a sděluje lidem Boží vůli. Kromě toho je „prostředníkem“ na cestě ke spáse; přivádí zpět do společenství s Bohem.

„Je totiž jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš, který dal sám sebe jako výkupné za všechny...“ (1. Timoteovi 2,5,6).

248. Kdo může dosáhnout spásy?

Spása skrze Ježíše Krista je nabízena všem lidem, jak živým, tak mrtvým.

249. V jakém období božského plánu spásy žijeme?

Dnes žijeme v období božského plánu spásy, v němž je shromažďována Kristova nevěsta a připravována na Kristův nový příchod. Proto zprostředkovávají apoštolové spásu zvěstováním Božího slova a udílením svátostí.

➤ **Kristova nevěsta:** viz otázky 455, 557, 561 a další.

250. Jak lze v dnešní době dosáhnout spásy?

Nikdo nemůže dosáhnout spásy sám od sebe. Člověk dosáhne spásy tehdy, když bude věřit v Ježíše Krista a nechá na sebe působit to, co dal Ježíš lidem ke spáse: svátosti a slovo Boží.

➤ **Svátosti:** viz otázky 472 a další

251. Jaké spásy se dostane Kristově nevěstě při Kristově opětovném příchodu?

Až Kristus znovu přijde, vstoupí Kristova nevěsta prostřednictvím svatby v nebi do věčného společenství s Bohem.

252. Kdy se naplní plán Boží spásy?

Podle Písma svatého se plán Boží spásy naplní novým stvořením.

253. Na čem je založeno vyvolení Bohem?

Vyvolení vždy vychází z Boží vůle. Boží rozhodnutí nemůže nikdo ovlivnit.

254. Proč si Bůh někoho vyvolí?

Bůh povolává jednotlivce nebo skupiny lidí, protože s nimi sleduje nějaký svůj záměr. Zároveň jim tím dává odpovědnost.

255. Existují příklady vyvolení ve Starém zákoně?

Ano, už během stvoření došlo k Božímu vyvolení: Bůh vyvolil člověka ze všech svých tvorů a dal mu úkol, aby si podmanil zemi.

Ve Starém zákoně najdeme mnoho dalších příkladů:

- Noe byl vyvolen, aby postavil archu.
- Abraham, Izák a Jákob byli vyvoleni k tomu, aby skrze ně došla požehnání všechna pokolení země.
- Mojžíš byl vyvolen k tomu, aby vysvobodil izraelský lid z egyptského otroctví, a Jozue byl vyvolen k tomu, aby ho dovedl do zaslíbené země.
- Vyvolen byl také izraelský lid: „Jsi přece svatý lid Hospodina, svého Boha; tebe si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil ze všech lidských pokolení, která jsou na tváři země, abys byl jeho lidem, zvláštním vlastnictvím. Nikoliv proto, že byste byli početnější než kterýkoli jiný lid, přilnul k vám Hospodin a vyvolil vás. Vás je přece méně než kteréhokoli lidu. Ale protože vás Hospodin miluje“ (srov. 5. Mojžíšova 7,6-8).

256. Existují příklady vyvolení v Novém zákoně?

Ježíš vyvolil ze zástupu svých učedníků apoštoly a vyslal je do celého světa s pověřením, aby učili a křtili. Tím nezůstalo vyvolení Božího lidu omezeno na Izrael, nýbrž zahrnuje všechny, kteří věří v Ježíše Krista, židy i pohany. Tak Bůh vyvolil lid Nové smlouvy (srov. 1. Petrův 2,9).

Petr byl vyvolen ke zvláštní službě v církvi, Petrově službě.

➤ **Petrova služba:** viz vysvětlivky k otázce 457

„Pohany“ jsou od starozákonní doby nazývány všechny neizraelské národy, tedy lidé, kteří neslouží Abrahamovu Bohu, ale jiným bohům. Také v novozákonní době byli nežidé označováni jako „pohané“, ať byli pokřtěni, nebo ne.

257. Existuje nárok na vyvolení Bohem?

Ne, nikdo nemá nárok na Boží vyvolení, protože se zakládá na svobodném rozhodnutí Boha. Vyvolení nelze uchopit lidským rozumem.

258. Co znamená vyvolení z pohledu evangelia?

Z pohledu evangelia je vyvolení dar Boží lásky. Člověk má svobodu rozhodnout se, jestli tento dar přijme, nebo odmítne.

Vyvolení Bohem ale neznamená, že je od začátku předurčeno, jak bude člověk jednat.

259. K čemu vede to, že člověk vyvolení přijme?

Bůh vyvolil člověka pro jeho vlastní spásu, ale zároveň i pro spásu druhých. Jestliže Bůh někoho vyvolí, je s tím spojen úkol i zodpovědnost. Přijetí vyvolení ve víře znamená, že dotyčný bude důsledně následovat Ježíše Krista jako původce spásy, tedy podřídí svůj život evangeliu. To znamená, že se mu dostane Božího požehnání.

Vyvolení má dopad také na budoucnost: Až Ježíš Kristus nastolí svou říši pokoje, bude královské kněžstvo zvěstovat všem lidem radostnou zvěst o spáse v Kristu. K tomu budou vyvoleni ti, kteří budou mít podíl na prvním vzkříšení.

➤ **Spása:** viz otázky 243 a další

➤ **Královské kněžstvo:** viz otázka 577

➤ **První vzkříšení:** viz otázka 574, 575

260. Co je požehnání?

Požehnání je projev Boží náklonnosti, kterou si nikdo nemůže zasloužit. Dojít požehnání znamená přijmout od Boha dobrodiní. Požehnání v sobě zahrnuje Boží sílu a zároveň je příslibem Boží pomoci a přítomnosti. Opakem požehnání je prokletí.

261. Jak dojít požehnání a jak se požehnání projevuje?

Bůh často uděluje požehnání prostřednictvím lidí, které k tomu pověří. Nikdo nemůže požehnat sám sobě.

Požehnání se projeví, když ho uchopíme ve víře. Zda bude mít trvalé účinky, závisí také na postoji a způsobu života požehnaného.

Požehnání je Boží dar, který se může stále obnovovat. Požehnání může přecházet z bezprostředně požehnaného na příští generace.

262. Jak se projevuje Boží požehnání na stvoření?

Bůh své stvoření požehnal a každému životu uložil, aby se rozmnožoval. Stvoření svěřil člověku a k tomuto úkolu mu požehnal.

Boží požehnání bylo sice prokletím hříchu ve svém účinku omezeno, ale nebylo zrušeno. Po potopě světa ho Bůh obnovil. Co toto požehnání zahrnuje, vyjadřuje Boží příslib: „Setba i žně a chlad i žár, léto i zima a den i noc nikdy nepřestanou po všechny dny země“ (1. Mojžišova 8,22).

O požehnání stvoření se vyjadřuje Nový zákon: „Země, která často přijímá déšť a rodí užitečnou rostlinu těm, kdo ji obdělávají, má účast na Božím požehnání“ (Židům 6,7). Z tohoto požehnání mají prospěch všichni lidé.

„Protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé“ (Matouš 5,45 b).

263. Jak je požehnání přijímáno ve Staré smlouvě?

Příslib požehnání je součástí smlouvy, kterou Bůh uzavřel s Izraelem. Ve Staré smlouvě se Boží požehnání projevovalo především pozemským blahem, jako například vítězstvím v boji s nepřitelem, dlouhým životem, bohatstvím, početným potomstvem, úrodností země.

Abraham byl požehnaný Bohem: „Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním! Požehnám těm, kdo žehnají tobě, prokleji ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země“ (1. Mojžíšova 12,2.3). Toto požehnání předčilo příslib osobního blaha; umožnilo Abrahamovi stát se požehnáním i pro ostatní.

➤ *Stará smlouva: viz vysvětlivky k otázce 175*

264. Co znamenalo pro izraelský lid přijetí nebo odmítnutí Božího požehnání?

Boží požehnání záviselo na tom, zda izraelský lid sloužil pouze Bohu a poslouchal jeho přikázání, nebo ne. Pokud Boží lid Boha neuposlechl, čekalo ho prokletí. Rozhodnutí měl lid Boží ve svých rukou: „Hleď, dnes vám předkládám požehnání i zlořečení: požehnání, když budete poslouchat příkazy Hospodina, svého Boha, které já vám dnes prikazuji, a zlořečení, když nebudete poslouchat příkazy Hospodina, svého Boha“ (5. Mojžíšova 11,26-28).

265. Od koho pochází požehnání v Nové smlouvě?

Boží požehnání v Nové smlouvě vychází od Ježíše Krista.

➤ *Nová smlouva: viz vysvětlivky k otázce 175*

266. Jak žehnal Ježíš?

Ježíš žehnal svým slovem, svými zázraky, svým způsobem života. Na děti vkládal ruce a žehnal jim, hříšníkům odpouštěl hříchy. Největší požehnání spočívá v tom, že obětoval svůj život bez hříchu ke smíření pro všechny lid.

➤ *Ježíšova smrt na obětišti: viz otázky 90, 99, 177 a další*

267. Jaké je nejdůležitější požehnání Ježíše Krista?

Nejdůležitější v duchovním životě je Boží požehnání, kterého se nám dostává skrze Ježíše Krista. V Efezským 1,3 se o tom píše: „Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním nebeských darů“.

268. Co zahrnuje toto duchovní požehnání?

Toto požehnání zahrnuje mimo jiné

- vyvolení už před stvořením světa (srov. Efezským 1,4),
- vykoupění a odpuštění hříchů (srov. Efezským 1,7),
- poznání Božího záměru (srov. Efezským 1,9),
- označení za dědice budoucí slávy (srov. Efezským 1,11),
- poznání Boží pravdy v evangeliu (srov. Efezským 1,13),
- zapečetění darem Ducha svatého (srov. Efezským 1,13).

269. Jak získat požehnání a jak s ním zacházet?

Věřícímu se dostává mnoho Božího požehnání na bohoslužbě. Také oběť přináší požehnání – to je základní zkušenost křesťana.

Člověk je vyzván, aby se za Boží požehnání modlil a choval se tak, aby ho byl hoden.

Věřící prokáže svou vděčnost za Boží požehnání tím, že povede bohabojný život a bude poslušný ve víře.

➤ **Oběť a požehnání:** viz otázka 738

270. V čem spočívá hojnost požehnání?

Hojnost požehnání spočívá v tom, že člověk má věčný podíl na Boží slávě.

271. Dal Bůh svému lidu ve Staré smlouvě zákon?

Ano, Bůh dal izraelskému lidu zákon prostřednictvím Mojžíše. Tento zákon je zapsaný v pěti knihách Mojžíšových a nazývá se „Mojžíšův zákon“. Jeho hlavní náplň je shrnuta v Božím desateru. Rovněž přikázání o lásce k Bohu a k bližnímu je součástí Mojžíšova zákona.

272. K čemu slouží Mojžíšův zákon?

Mojžíšův zákon vede k bohulibému jednání. Bůh v něm říká, jak vést život, ukazuje cestu k dobru a pomáhá vyhybat se zlu.

„Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem“ (Micheáš 6,8).

273. Jak byl vnímán Mojžíšův zákon ve starozákonní době?

Izraelský lid považoval Mojžíšův zákon ve starozákonní době za nejvyšší a závazný řád. Byl považován za cestu ke spáse. Vycházelo se z toho, že člověk, který tento zákon dodržuje, najde u Boha zalíbení a Bůh ho přijme.

274. Jak je vnímán Mojžíšův zákon z pohledu evangelia?

Z pohledu evangelia není Mojžíšův zákon cestou ke spáse. Ale ukazuje cestu, která vede ke spáse: Ježíše Krista.

Nikdo nemůže dodržet celý zákon. Proto není možné dosáhnout spásy pouze vlastním přičiněním. Člověk musí dospět k názoru: „Jsem hříšník a potřebuji odpuštění hříchů.“ Předpokladem pro odpuštění hříchů je víra v Ježíše Krista.

➤ *Spása, dojít spásy: viz otázky 243, 248 a další*

275. Co je náplní evangelia?

Náplní evangelia je Boží jednání v Ježíši Kristu, které vede ke spáse lidí. Evangelium zahrnuje vše, co Ježíš učil a co se týká jeho osoby, od narození až po smrt na kříži, vzkříšení a opětovný příchod. Evangelium říká, že Ježíš Kristus je jediná cesta ke spáse.

276. Jak jinak se ještě nazývá evangelium?

Evangelium se také nazývá „slovo o kříži“ (1. Korintským 1,18) a „slovo o smíření“ (2. Korintským 5,19).

277. Jaký je vztah mezi zákonem a evangeliem?

Zákon i evangelium vyjadřují Boží vůli, která má hříšníkovi pomoci ke spáse.

Zákon poukazuje především na příkazy a zákazy, aby člověka přivedl k bohubímu jednání. Jediný člověk, který tento zákon dokonale naplnil, aniž by se dopustil poklesku, byl Ježíš Kristus: „Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit“ (Matouš 5,17).

Stále platnou a nezbytnou část Mojžíšova zákona shrnul Ježíš Kristus v přikázání lásky k Bohu a bližnímu: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. [...] Miluj svého bližního jako sám sebe“ (Matouš 22,37.39).

Po svém vzkříšení vysvětlil učedníkům, že se v něm naplnilo všechno, co je psáno v zákoně Mojžíšově, v Prorocích a Žalmech (srov. Lukáš 24,44).

Z toho plyne: Kristus je naplněním a zároveň cílem zákona. Představa Staré smlouvy, že zákon je cestou ke spáse, s Kristem skončila. Ježíš nastolil novou cestu, cestu milosti.

„Vždyť Kristus je konec zákona, aby spravedlnosti došel každý, kdo věří“ (Římanům 10,4).

278. Jaké jsou základní předpoklady pro dosažení spásy nabízené evangeliem?

Nejprve musí člověk poznat, že je hříšník. Dále musí uvěřit tomu, že skrze Ježíše Krista se hříšník může smířit s Bohem, svou vírou v Krista může dosáhnout spravedlnosti před Bohem: „A tak tedy: Jako jediné provinění přineslo odsouzení všem, tak i jediný čin spravedlnosti přinesl všem ospravedlnění a život“ (Římanům 5,18).

Spravedlnost před Bohem / ospravedlnění: Být spravedlivý před Bohem, tedy dosáhnout spravedlnosti, znamená: věřící je Bohu milý. Bůh se ujímá hříšníka, daruje mu milost a odpuštění.

279. Jaký je vztah mezi dobrými skutky člověka a jeho spasením?

Spasení si člověk nemůže zasloužit dobrými skutky. Spasení vychází pouze z Kristovy milosti. Ke spáse je zapotřebí víra v Krista.

Dobré skutky jsou projevem živé víry. Člověk by se měl na základě své víry snažit o svatý způsob života, který se projevuje také jeho skutky.

„Ukázala se Boží milost, která přináší spásu všem lidem ...“ A člověk by měl reagovat takto: „abychom ... žili spravedlivě a zbožně v tomto věku a očekávali blažené splnění naděje a příchod slávy velikého Boha a našeho Spasitele Ježíše Krista. On se za nás obětoval, aby nás vykoupil ze všeho hříchu a posvětil za svůj vlastní lid, horlivý v dobrých skutcích“ (Titovi 2,11-14).

Část 5

BOŽÍ PŘIKÁZÁNÍ

5

5 BOŽÍ PŘIKÁZÁNÍ

280. K čemu slouží Boží přikázání?

Přikázání dal lidem Bůh. Vyjadřuje v nich svou vůli pro blaho lidí. Přikázání vyjadřují, jak má člověk utvářet svůj vztah k Bohu. Zároveň je Desatero základem dobrých mezilidských vztahů.

281. Proč má člověk Boží přikázání dodržovat?

Ten, kdo ve víře vyznává Boha jako Všemohoucího, Vševědoucího a Láskyplného, se ptá po jeho vůli a snaží se své myšlení a jednání řídit podle Boží vůle, tedy podle jeho přikázání.

Díky poznání, že Bůh dal lidem přikázání z lásky, nedodržuje je z obavy před trestem, nýbrž z lásky k Bohu.

282. Jaké je nejdůležitější přikázání?

Na otázku, jaké je „největší přikázání v zákoně“ odpovídá Ježíš dvěma citáty z Mojžíšova zákona: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: Miluj svého bližního jako sám sebe. Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci“ (Matouš 22,36-40). Přikázání milovat Boha a svého bližního bývá také označováno jako „dvojí přikázání lásky“.

➤ *Láska k bližnímu: viz též otázka 155*

283. Jak vzniká láska člověka k Bohu?

Základem lásky člověka k Bohu je láska Boha k člověku. Člověk chce tuto lásku opětovat: „My milujeme, protože Bůh napřed miloval nás“ (1. Janův 4,19).

284. K čemu vyzývá přikázání lásky k Bohu a co vyžaduje?

Lidská povaha se má vyznačovat láskou k Bohu, zároveň má láska k Bohu ovlivňovat lidské chování.

Milovat Boha je přikázání, které se týká celého člověka a vyžaduje jeho plné nasazení: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly“ (Marek 12,30). To znamená absolutní odevzdání se Bohu.

285. Jak zní přikázání lásky k bližnímu?

„Miluj svého bližního jako sám sebe“ (Marek 12,31; srov. 3. Mojžíšova 19,18).

286. K čemu vyzývá přikázání lásky k bližnímu?

Přikázání vyzývá k tomu, aby lidé k sobě navzájem přistupovali s láskou. Sobectví jsou vymezeny jasné hranice.

V Podobenství o milosrdném Samařanu (srov. Lukáš 10,25-37) Ježíš ukazuje, že láska k bližnímu znamená být milosrdný a podle toho jednat.

V jakém rozsahu to Ježíš myslel, vyplývá z jeho požadavku milovat dokonce svého nepřítele.

„Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Milovati budeš bližního svého‘ (3. Mojžíšova 19,18) a nenávidět nepřítele svého. Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce“ (Matouš 5,43-45).

287. Kdo je „bližní“?

Z Podobenství o milosrdném Samařanu vyplývá: Bližním je na jedné straně ten, který potřebuje pomoc. Bližním je na druhé straně i ten, který pomáhá. Bližním tedy může být každý člověk, se kterým se setkáme.

288. Co ještě řekl Ježíš o lásce k bližnímu?

Vedle Podobenství o milosrdném Samařanu shrnul Ježíš ještě základní informace o lásce k bližnímu v takzvaném „Zlatém pravidle“.

Pojem „**Zlaté pravidlo**“ se začalo používat v 17. století v Evropě pro citát z Matouše 7,12. „Zlaté pravidlo“ je dnes i mimo křesťanství široce rozšířená zásada v lidském soužití.

289. Co říká „Zlaté pravidlo“?

„Zlatým pravidlem“ se rozumí slovo Pána Ježíše z Kázání na hoře: „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi; v tom je celý Zákon i Proroci“ (Matouš 7,12).

290. Jak se má projevovat láska k bližnímu v obci?

To, co Ježíš učil své apoštoly, platí i v obci: „Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás [...]. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým“ (Jan 13,34.35). Tento požadavek, který měl Ježíš na své učedníky, tedy přesahuje „Zlaté pravidlo“.

Přikázání lásky k bližnímu, stát bližnímu po boku a pomáhat v nouzi, by se mělo projevit zvláště v obcích: „A tak dokud je čas, čiňme dobře všem, nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry“ (Galatským 6,10). Všichni, kteří patří k obci, mají za úkol přistupovat k druhým s milosrdenstvím, vlídností, pokorou, mírností a trpělivostí.

291. K čemu povede „vzájemná láska“ v obci?

„Vzájemná láska“ povede k tomu, že budeme bratra a sestru přijímat takové, jací jsou (srov. Římanům 15,7), a ochrání nás před nesmiřitelností, předsudky a nepřívětivými úvahami. Vzájemná láska je síla, která posiluje soudržnost v obci, probouzí soucit a porozumění pro druhého a podporuje ochotu pomáhat.

Úryvek z „**Velepísně lásky**“: „Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá“ (1. Korintským 13,4-7).

292. Jak zní Desatero Božích přikázání?

První přikázání:

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.“

Druhé přikázání:

„Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.“

Třetí přikázání: „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý.“

Čtvrté přikázání:

„Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.“

Páté přikázání: „Nezabiješ.“

Šesté přikázání: „Nesesmilníš.“

Šedmé přikázání: „Nepokradeš.“

Osmé přikázání: „Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví.“

Deváté přikázání: „Nebudeš dychtit po domě svého bližního.“

Desáté přikázání:

„Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.“

Označení „**Desatero přikázání**“ neboli „Dekalog“ je odvozené z biblického výrazu „deset slov“ („deka logoi“) v 2. Mojžíšově 34,28 a 5. Mojžíšově 10,4. Bible stanovuje počet přikázání na deset, ovšem nečísluje je. V Novoapostolské církvi vychází způsob číslování z tradice ze čtvrtého století po Kristu.

293. Komu bylo Desatero přikázání dáno?

Bůh dal Desatero izraelskému lidu prostřednictvím Mojžíše na hoře Sinaj (srov. 2. Mojžíšova 19,20). Přikázání byla zapsána na kamenných deskách.

294. Jaký význam mělo Desatero přikázání pro izraelský lid?

Desatero upravovalo chování izraelského lidu k Bohu i mezi lidem navzájem. Zvěstování Desatera patří ke Smlouvě, kterou Bůh uzavřel s izraelským lidem. Dodržování přikázání bylo povinností a Bůh ho požehnal. Už děti izraelského lidu se přikázání učily nazpaměť.

Desatero přikázání si své významné postavení v židovství udrželo až do dnešních dnů.

„Oznámil vám svou smlouvu, kterou vám přikázal dodržovat, desatero přikázání, a napsal je na dvě kamenné desky“ (5. Mojžíšova 4,13).

295. Vyjádřili se Ježíš a jeho apoštolové k Desateru přikázání?

Ano, Ježíš Desatero potvrdil. Některá přikázání dokonce zpřísnil tím, že jim dal nový, hlubší smysl a rozšířil jejich původní oblast platnosti.

Ježíšovi apoštolové nakonec prohlásili, že už překročení jednoho jediného přikázání znamená porušení celého zákona: „Kdo by totiž zachoval celý zákon, a jen v jednom přikázání klopýtl, provinil se proti všem“ (List Jakubův 2,10).

„Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům (2. Mojžíšova 20,13; 21,12): ‚Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu.‘ Já však vám pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu“ (Matouš 5,21.22).

„Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Nezcizoložíš.‘ Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci“ (Matouš 5,27.28).

296. Pro koho platí Desatero?

V Desateru se Bůh obrací na všechny lidi. Každý jednotlivec je Bohu odpovědný za to, jak se chová a jak vede svůj život.

297. Jaký vztah je mezi Desaterem a zákony státu?

Boží přikázání jsou nadřazena zákonům státu. O tom, jestli dojde k porušení Božích přikázání, rozhoduje jen a jen vůle Boha a ne vůle zákonodárce.

298. Co znamená porušení Božích přikázání?

Každé porušení Božích přikázání je hřích. Hřích činí člověka vinným před Bohem. Míra viny, která vznikla v důsledku hříchu, může být rozdílná. Bůh sám stanoví, jak velká je vina. V ojedinělých případech se může stát, že v důsledku hříchu nevznikne vůči Bohu žádná vina.

➤ **Vztah mezi hříchem a vinou:** viz otázka 230 a vysvětlivky k otázce 230

299. Jak dojde k naplnění celého zákona?

Dodržovat celý zákon by znamenalo milovat Boha a bližního dokonalým způsobem (srov. Římanům 13,8.10). To dokázal jen Ježíš Kristus.

➤ **Zákon:** viz otázky 138, 271 a další

300. Jak zní první přikázání?

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.“

301. Co znamená první přikázání?

První přikázání znamená, že Bůh je Pánem všeho. Jen jemu, Stvořiteli všeho, náleží zbožňování a úcta. Jeho vůlí se máme řídit.

302. Jaký význam má první přikázání ve Starém zákoně?

V zemích kolem Izraele panovalo mnohobožství. Prvním přikázáním Bůh sdělil, že je jediným Bohem. Proto jen jemu náleží úcta; jen jemu se má sloužit. „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou“ (5. Mojžíšova 6,4.5).

Monoteismus: viz vysvětlivky k otázce 53

Pojem „**polyteismus**“ je odvozen z řeckých slov „poly“ a „theos“, která znamenají „mnohý“ a „bůh“, a označují mnohobožství, tedy uctívání více bohů a božstev. – Sám král Šalomoun se ve stáří odvrátil od živého Boha a obětoval modlům Moábců a Amónovců (srov. 1. Královská 11,7.8).

303. Co zahrnuje zákaz uctívání jiných bohů?

Jakékoliv uctívání čehokoliv, co mohou lidé kromě Boha, Stvořitele, považovat za boha nebo božství, je hříchem. Řadí se sem uctívání živých tvorů, přírodních jevů, předmětů nebo skutečných a smyšlených duchovních bytostí.

Z toho vyplývá, že porušením prvního přikázání je, když člověk například sošky, figurky zvířat, kameny, amulety, hvězdy, hory, stromy, oheň, bouři atd. považuje za boha.

Také zhotovení a uctívání zlatého býčka v době Starého zákona představuje porušení tohoto Božího přikázání: „I strhal si všechn lid z uší zlaté náušnice a přinesli je k Áronovi. On je od nich vzal, připravil formu a odlil z toho sochu býčka. A oni řekli: To je tvůj bůh, Izraeli, který tě vyvedl z egyptské země“ (srov. 2. Mojžíšova 32,3.4).

304. Jak pohlížet na zákaz vytváření obrazů a jejich uctívání?

V 2. Mojžíšově 20,4,5 je zakázáno vytvářet obrazy toho, co stvořil Bůh: „Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit.“

Zákaz vytváření a uctívání obrazů je třeba vnímat na pozadí skutečnosti, že existovaly obrazy a sošky, které byly uctívány jako božstvo.

305. Je zakázáno, abychom vytvářeli obrazy nebo pořizovali fotografie?

Ne, není zakázáno pořizování obrazů, soch, fotografií nebo filmových snímků. Nesmí však být uctívány.

306. Co znamená první přikázání v Novém zákoně?

První přikázání říká, že je jen jeden Bůh. Tím je trojjediný Bůh: Otec, Syn, Duch svatý. V Novém zákoně se první přikázání nevztahuje jen na Boha, Otce, ale také na Ježíše Krista a Ducha svatého.

➤ *Trinita: viz otázka 61 a další*

307. Co pro nás dnes znamená první přikázání?

První přikázání nás vyzývá, abychom Boha uctívali z lásky. Boha uctíváme zbožňováním, poslušností a bohobojností. Bohabojnost pramení z lásky k Bohu. Není projevem strachu, ale pokory, lásky a důvěry k Bohu.

Platí, že máme přijímat Boha tak, jak se zjevoval na světě: v Ježíši Kristu (srov. Jan 14,9).

Porušením přikázání je, když člověk staví moc, čest, peníze, idoly, nebo dokonce sám sebe na úroveň Boha a tomu se musí všechno podřídít. Porušením prvního přikázání je také vydávání svých přání a názorů za Boží představy. Stejným porušením přikázání je, pokud člověk vidí Boha v různých soškách, stromech, přírodních jevech atd. Jednáním proti prvnímu přikázání je také satanismus, věštění, magie, čarodějnictví, zaklínání a vyvolávání duchů zemřelých.

Pojem „magie“ pochází z řečtiny a v překladu znamená: „čarodějnictví“, „šalba, klam“. K magii patří představa, že je možné prostřednictvím určitých jednání (rituálů) a / nebo slovy (zaříkadly) ovlivňovat nebo ovládat lidi, zvířata, události a předměty. Magie je často spojována se zlem.

Věštcí jsou lidé, kteří jsou přesvědčeni o tom, že vidí do budoucnosti, respektive ji dokážou předpovídat. Jejich předpovědi vycházejí z tajuplných znaků, které odpovídajícím způsobem vykládají. V době Staré smlouvy bylo věštění na královských dvorech běžnou praxí, v izraelském národě bylo přísně zakázáno.

Vyvolávání duchů je zvláštní forma věštění: Jsou to pokusy o navázání kontaktu s mrtvými za účelem dotazování se na budoucí věci; srov. 1. Samuelova 28,3 a další.

„Přiznejte velikost našemu Bohu!“ (5. Mojžíšova 32,3).

308. Jak zní druhé přikázání?

„Nezneužíješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.“

309. Co znamená druhé přikázání?

Druhé přikázání nabádá, abychom považovali za svaté vše, co souvisí s Bohem a jeho jménem.

310. Jaký význam má druhé přikázání ve Starém zákoně?

Když se Mojžíšovi v hořícím keři zjevil Bůh, sdělil mu své jméno: „Jsem, který jsem.“ Zde není jméno jen rozlišovacím znakem, ale charakterizuje také povahu jeho nositele. Bůh tím vyjadřuje, že je ve své podstatě neměnný a věčný. Každý člověk prožívá Boha jinak, přestože Bůh zůstává stále stejný.

Podstata a vznešenost Boha jsou nedotknutelné. Židé z hluboké úcty k Bohu jeho jméno „Jsem, který jsem“ (hebrejsky: „Jahve“) vůbec nevyslovují. Chtějí se tak vyhnout jakémukoliv – tedy i neúmyslnému – zneužití Božího jména.

„Bůh řekl Mojžíšovi: Jsem, který jsem. A pokračoval: Řekni Izraelcům toto: »JSEM posílá mě k vám“ (2. Mojžíšova 3,14).

311. Jaký význam má druhé přikázání v Novém zákoně?

Lidé mají o Bohu mluvit s láskou, úctou a s vědomím plné odpovědnosti.

Když Ježíš učil, jak se modlit, vyzval přítomné, aby Boha oslovovali „Otče v nebesích“ (srov. Matouš 6,9).

Když Ježíš Kristus v modlitbě vyjádřil: „Dal jsem jim poznat tvé jméno“ (Jan 17,26), poukázal na Boží podstatu, totiž na lásku (srov. 1. Janův 4,16).

312. Co pro nás dnes znamená druhé přikázání?

Máme považovat za svaté vše, co souvisí s Bohem a jeho jménem. To platí pro naše myšlení, vyjadřování i způsob života.

Jako křesťané máme k jménu Pána Ježíše Krista zvláštní závazek. Jako Boží děti, které nesou jméno Otce a Syna, máme velkou odpovědnost pokládat Boží jméno za svaté.

313. Jak může být Boží jméno zneužito?

Hrubým zneužitím Božího jména je zlořečení Bohu, kdy Boha vědomě zesměšňujeme nebo haníme. Také ten, kdo s použitím Božího jména kleje nebo se odvolává na Boha a přitom lže, zneužívá Boží jméno. Už lehkovážné používání označení „Bůh“, „Ježíš Kristus“ nebo „Duch svatý“ v nevázaných řečech nebo vtipech je porušením druhého přikázání.

V minulosti lidé často **zneužívali Boží jméno** k tomu, aby se obohacovali, vedli války (např. křížové výpravy), diskriminovali, mučili a zabíjeli druhé – vše ve jménu Boha.

314. Jaké důsledky má porušení druhého přikázání?

Druhé přikázání jako jediné obsahuje pohružku trestu v případě jeho překročení. O tom, v čem trest spočívá, se Bible nezmiňuje. Pro nás by pohnutkou k dodržování tohoto přikázání měla být především láska a úcta k Bohu, a ne strach z trestu.

315. Je přísaha s odvoláním se na Boha porušením druhého přikázání?

Ježíš v Kázání na hoře přísahu zakazuje. Tento zákaz platí pro lehkovážné přísahy v každodenním životě, ale ne pro přísahu například u soudu.

Ten, kdo se při předepsané přísežné formulaci odvolává na svědectví Boha („Přisáhám Bůh nebo ...k tomu mi dopomáhej Bůh!“), aby vyjádřil svou povinnost být pravdomluvný k Bohu, tím veřejně vyznává svou víru ve všemohoucího, vševědoucího Boha.

316. Jak zní třetí přikázání?

„Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý.“

317. Co znamená třetí přikázání?

Třetí přikázání vybízí, abychom jeden den v týdnu oddělili od ostatních a vyčlenili ho k uctění Boha a k zabývání se jeho slovem. Pro křesťany je tímto dnem neděle – den, kdy Ježíš Kristus vstal z mrtvých.

318. Co znamená třetí přikázání ve Starém zákoně?

Sedmý den Bůh odpočíval a posvětil ho. Den odpočinku byl dán jako svátek, aby člověk mohl Bohu za jeho stvořitelské dílo poděkovat a uctít ho.

Bůh označil sabat za den, který je třeba světit, už před vydáním zákona na Sinaji. Během putování izraelského lidu pouští Mojžíš prohlásil: „Toto praví Hospodin:

Zítřka je slavnost odpočinku, Hospodinův svatý den odpočinku“ (2. Mojžíšova 16,23).

O sabatu, svatém dnu odpočinku, měl izraelský lid odpočívat od práce a nerušeně se věnovat Bohu. Sabat sloužil ke chvále Stvořitele a k připomínání vysvobození Izraele z egyptského zajetí. Požehnání bylo přislíbeno tomu, kdo ctil den odpočinku, odmítl prosazovat své záliby a vyhnul se „planým řečem“ (srov. Izajáš 58,13.14).

319. Co znamená třetí přikázání v Novém zákoně?

Svěcení soboty, sedmého dne židovského kalendáře, patřilo mezi Izraelity k zákonu. Ježíš šel v sobotu do synagogy a uzdravoval nemocné, což bylo dle chápání Izraelitů vnímáno jako práce, a tudíž jako porušení přikázání. Ježíš, který je Pánem nad sobotou, tím však ukázal, že dobrodiní prokázané lidem má vyšší hodnotu než čistě formální splnění třetího přikázání.

„Synagogy“ jsou modlitebny, ve kterých se od časů babylonského zajetí shromažďují židovské obce k bohoslužbě. Tou jsou míněny bohoslužby slova, které tvoří modlitba, čtení ze svatých písem a jejich výklad.

„Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu“ (Marek 2,27).

320. Proč světí křesťané neděli jako „den odpočinku“?

Křesťané světí neděli jako „den odpočinku“ proto, že Ježíš Kristus vstal z mrtvých v neděli. Proto je pro křesťany svěcení neděle také vyznáním zmrtvýchvstání Ježíše Krista.

Odkaz na význam neděle jako dne odpočinku křesťanů nalezneme ve Skutcích 20,7: „První den v týdnu jsme se sešli k lámání chleba a Pavel promluvil ke shromáždění ...“ Zde je stejně jako v 1. Korintským 16,2 vyzdvížen první den v týdnu, neděle.

321. Jak světíme neděli?

Neděle má být dnem odpočinku a svátkem duše. Neděli světíme především tím, že uctíme Boha na bohoslužbě, uvěříme jeho slovu, s pokáním dojdeme odpuštění hříchů a důstojně přijmeme tělo a krev Ježíše Krista ve svátosti Svaté večeře Páně. Svěcení neděle znamená také prohloubení a uchování účinku bohoslužby.

Ten, kdo nemůže přijít na bohoslužbu, světí neděli tím, že hledá spojení s Bohem a obcí prostřednictvím modlitby. To se týká například velmi pracovně vytížených, nemocných, invalidních a starých lidí.

Přikázání světit den odpočinku vybízí věřícího k zamyšlení nad tím, do jaké míry se jeho aktivity slučují s významem dne zasvěceného Pánu.

322. Jak zní čtvrté přikázání?

„Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.“

323. Co znamená čtvrté přikázání?

Čtvrté přikázání se obrací k lidem jakéhokoliv věku a požaduje, aby si vážili svých rodičů. Je to jediné přikázání spojené s příslibem odměny.

324. Jaký význam má čtvrté přikázání ve Starém zákoně?

Čtvrté přikázání souvisí stejně jako Mojžíšův zákon s putováním izraelského lidu pouští. Starším příslušníkům kmene se mělo na namáhavé pouti pomáhat, a tak jim prokázat úctu. Příslib „dlouhého života“ byl vnímán jako blažený stav v pozemském životě.

Přikázání bylo v Izraeli chápáno také jako pokyn dospělým, aby se o své staré rodiče postarali a pečovali o ně ve stáří a nemoci.

➤ **Mojžíšův zákon:** viz otázky 272 a další

325. Jaký význam má čtvrté přikázání v Novém zákoně?

O dvanáctiletém Ježíši se píše, že se své matce Marii a svému otci Josefovi podřídil v poslušnosti: „Pak se s nimi vrátil do Nazareta a poslouchal je“ (Lukáš 2,51). Ježíšova náklonnost k matce je patrná také z toho, jak ji v hodině své smrti svěřil do péče apoštola Jana (srov. Jan 19,27).

V listech apoštola Pavla jsou děti výslovně nabádány k poslušnosti vůči svým rodičům.

326. Co znamená čtvrté přikázání pro nás dnes?

Úkolem dětí bez ohledu na věk je ctít své rodiče. Konkrétní plnění přikázání se může lišit podle věku, sociálního prostředí a společenských způsobů.

Poslušnost dětí vůči rodičům je omezena odkazem apoštola Petra: „Boha je třeba poslouchat, ne lidi“ (Skutky 5,29).

Pojem „**sociální prostředí**“ člověka zahrnuje jeho životní podmínky, k nimž patří původ, rodina, příbuzenstvo, příjmy a majetek, vzdělání, profese, náboženská příslušnost a další okolnosti jeho života.

327. Jak lze chápat příslib „dlouhého života“?

Když děti ctí své rodiče z lásky a vděčnosti, tedy váží si jich, poslouchají je a starají se o ně, Bůh jim požehná.

V představách lidí v době Starého zákona byl „dlouhý život“ symbolem Božího požehnání. V Nové smlouvě se Boží požehnání projevuje především duchovním bohatstvím.

Duchovní bohatství vychází od Boha a „obohacuje“ věřícího. Patří k němu mimo jiné láska, trpělivost, radost z Ducha svatého, poznání pravdy evangelia, příslušnost k dětem Božím, odpuštění hříchů, svátosti, naděje na naplnění zaslíbení Ježíše Krista a účast na těchto zaslíbeních.

➤ *Duchovní požehnání: viz otázka 268*

328. Vyplyvají ze čtvrtého přikázání také povinnosti pro rodiče?

Ano, rodiče mají, co se týče způsobu života a výchovy dětí, velkou odpovědnost a svým bohubým chováním mohou přispět k tomu, aby svým dětem úctu vůči sobě neztěžovali. Jestliže rodiče tuto povinnost nesplní, nemohou od svých dětí očekávat poslušnost.

V žádném případě nelze hovořit o poslušnosti dětí vůči rodičům vyplývající ze čtvrtého přikázání, pokud rodiče nebo děti v této souvislosti porušují Boží přikázání.

329. Jak zní páté přikázání?

„Nezabiješ.“

330. Co znamená páté přikázání?

Život byl dán Bohem. On sám je Pánem nad životem a smrtí. Nikdo nemá právo ukončit lidský život.

331. Jaký význam má páté přikázání ve Starém zákoně?

Doslovný překlad přikázání z hebrejštiny zní: „Nedopustíš se vraždy.“ V tomto smyslu páté přikázání zakazuje svévolné zabíjení lidí. Výslovně se nevztahovalo na válečnou službu a trest smrti.

332. Jaký význam má páté přikázání v Novém zákoně?

Ježíš neomezil dodržování tohoto přikázání na jeho doslovné plnění. Stěžejní pro něj byl vnitřní postoj, smýšlení člověka.

Proto řekl: „Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: ‚Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu.‘ Já však vám pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu“ (Matouš 5,21.22). V 1. listu Janově 3,15 se dodává: „Kdokoliv nenávidí svého bratra, je vrah“.

333. Co pro nás dnes znamená páté přikázání?

Počátek a konec lidského života je pouze v rukou Božích. Jen Bůh je Pánem nad životem a smrtí.

Toto přikázání platí beze změny, přestože dnes na zemi panuje násilí a mnoho lidí si neváží života druhých. Páté přikázání zahrnuje kromě zákazu ukončení lidského života také úkol lidský život ctít a chránit.

Každé porušení pátého přikázání je hřích. Vina, která tímto porušením vůči Bohu vznikne, může být různá.

334. Je interrupce porušením pátého přikázání?

Ano. Nenarozený život je třeba ctít a chránit, neboť je třeba vycházet z toho, že okamžikem zplodění vzniká lidský život, který daruje Bůh.

335. Spadá sebevražda pod páté přikázání?

Ano, neboť je ukončen život darovaný Bohem.

336. Je zabití v nutné obraně porušením pátého přikázání?

Ano, i zabití v nutné obraně je porušením pátého přikázání.

337. Co platí pro zabití ve válce?

Zabití ve válce je porušením pátého přikázání. Z přikázání pro jednotlivce plyne, že se má, pokud možno, zabíjení vyhýbat. V jednotlivém případě se může stát, že v důsledku tohoto jednání k provinění vůči Bohu nedojde.

➤ *Provinění vůči Bohu: viz otázka 230*

338. Je eutanazie překročením pátého přikázání?

Ten, kdo aktivně pomáhá druhému zemřít, to znamená, činí takové úkony, které vedou ke smrti umírajícího, překračuje páté přikázání.

Pasivní pomoc při odchodu ze života, tedy neučinění opatření, která prodlužují život, se za přísných předpokladů za překročení pátého přikázání nepovažuje. Rozhodnutí o neučinění opatření prodlužujících život náleží v první řadě pacientovi samotnému. Chybí-li projev vůle umírajícího, lze toto rozhodnutí učinit po domluvě lékařů a rodinných příslušníků pouze po zodpovědném zvážení zájmů umírajícího.

339. Jak je třeba pohlížet na trest smrti z hlediska pátého přikázání?

Žádný člověk nemá právo ukončit lidský život. Z tohoto pohledu je výkon trestu smrti porušením Božího řádu. V trestu smrti navíc Novoapoštolská církev neshledává vhodný odstrašující prostředek, který by chránil společnost.

340. Vztahuje se páté přikázání také na zabíjení zvířat?

Ne, zabíjení zvířat nespadá pod páté přikázání. Bůh výslovně připouští, aby zvířata sloužila k lidské obživě (srov. 1. Mojžíšova 9,3). Přesto je třeba přistupovat k životu zvířat s respektem; vyplývá to ze spoluodpovědnosti člověka za uchování stvoření.

341. Jak zní šesté přikázání?

„Nesesmilníš.“

342. Co znamená šesté přikázání?

Manželství je společenství muže a ženy založené na celý život a stvrzené Bohem. Základem je oboustranný, svobodný projev vůle. Manželství je veřejným slibem věrnosti.

Porušením manželského slibu je mimomanželský pohlavní styk. K porušení manželského slibu dochází rovněž v případech, kdy nezadaný má pohlavní styk s někým, kdo je v manželském svazku.

343. Co znamená šesté přikázání ve Starém zákoně?

Už v době Starého zákona bylo manželství považováno za svazek, který spočívá pod Boží ochranou a je požehnán modlitbou. Nevěra byla tenkrát trestána smrtí.

„Pomodelme se a vyprosme si na našem Pánu, aby nám prokázal milosrdenství a spásu. Vstala a počali se modlit a prosit, aby se jim dostalo spásy“ (Tóbijáš 8,4.5).

344. Co znamená šesté přikázání v Novém zákoně?

Ježíš Kristus se vyslovuje jednoznačně pro monogamii (jedno manželství). Monogamie je Bohem požadovaná a pro věřícího křesťana přiměřená forma manželského soužití muže a ženy.

Ježíš rozšířil výklad šestého přikázání nad původní významový rámec: V Kázání na hoře řekl: „Každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci“ (Matouš 5,28). To znamená, že se člověk může dopustit „cizoložství v srdci“, tedy v myšlenkách, přestože navenek vede bezúhonný život.

„**Monogamie**“ znamená, že muž může být sezdán jen s *jednou* ženou a žena jen s *jedním* mužem. – Starý zákon často zmiňuje „mnohoženství“ („polygamii“), což znamená, že jeden muž je sezdán s více ženami.

345. Co říká Nový zákon k rozvodu?

Rozvod je v Novém zákoně považován za porušení šestého přikázání: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj“ (Marek 10,9). Jediným výjimečným případem, který rozvod připouští, je cizoložství (srov. Matouš 19,9).

Novozákonní výpovědi týkající se rozvodu sloužily především ke zlepšení situace ženy, která měla v antice jen velmi omezená práva. Žena měla být ochráněna před zlovolným zapuzením ze strany svého manžela.

346. Co pro nás dnes znamená šesté přikázání?

Manželství je založeno na nerozlučnosti (srov. Matouš 19,6; Marek 10,9). Z tohoto důvodu je třeba manželství chránit a podporovat.

Z přikázání také vyplývá, že si partneři mají být věrni. K závazkům vyplývajícím z přikázání patří také upřímná snaha manželů jít společně cestou života v bohabojnosti a lásce.

347. Jaký je postoj Novoapoštolské církve k rozvedeným párům?

Rozvedené i rozvádějící se páry mají v obci své místo a je jim poskytována bezvýhradná duchovní péče. Nejsou vyloučeny z přijímání svátostí.

Rozvedeným párům, které chtějí uzavřít nové manželství, je na přání poskytováno požehnání k sňatku, a tím je jim umožněn nový začátek.

Je třeba mít neustále na paměti, že Ježíš přistupoval k člověku nikoliv s přísným trestem, nýbrž s láskou a milostí (srov. Jan 8,2-11).

348. Jak zní sedmé přikázání?

„Nepokradeš.“

349. Co znamená sedmé přikázání?

Je zakázáno obohacovat se na úkor bližního. Člověk si nesmí neprávem přivlastňovat majetek bližního, ani ho poškozovat.

350. Co znamená sedmé přikázání ve Starém zákoně?

Původně se přikázání „nepokradeš“ vztahovalo především na „krádež člověka“. Svobodný člověk měl být ochráněn před únosem, prodejem a držením v zajetí.

Majetkové delikty mohly být urovnány materiálním odškodněním (smír), naproti tomu krádež člověka byla v Izraeli trestána smrtí: „Kdo někoho ukradne, ať už jej prodá nebo jej u něho naleznou, musí zemřít“ (2. Mojžíšova 21,16).

Trestala se také krádež cizího majetku; Mojžíšův zákon požadoval nápravu. „Když někdo ukradne býka nebo beránka a porazí jej nebo prodá, dá náhradou za býka pět kusů hovězího dobytka a za beránka čtyři ovce“ (2. Mojžíšova 21,37).

351. Co znamená sedmé přikázání v Novém zákoně?

Ježíš označil krádež za hřích. Krádež má původ v lidském smýšlení. „Neboť ze srdce vycházejí špatné myšlenky, vraždy, cizoložství, smilství, loupeže, křivá svědectví, urážky. To jsou věci, které člověka znesvěčují“ (Matouš 15,19,20).

352. Co pro nás dnes znamená sedmé přikázání?

Krádež znamená odcizení materiálního nebo duchovního vlastnictví druhému člověku. Za porušení sedmého přikázání se ale také považuje podvod, lichva, využití nouzové situace druhého k vlastnímu obohacení, zpronevěra, krácení daně, korupce a plýtvání svěřenými penězi.

Sedmé přikázání dále vybízí, abychom respektovali důstojnost bližního a neupírali mu nárok na úctu a dobrou pověst.

Lichváři požadují za zboží nebo službu extrémně vysokou, nepřiměřenou cenu. **Zpronevěry** se člověk dopustí, když si přisvojí cizí majetek, který mu byl svěřen do péče. Pojem „**korupce**“ zahrnuje jednak poskytnutí odměny (především finanční) k dosažení určitého zámeru, na který nemá člověk právo (úplatek) a jednak přijetí úplatku od druhé osoby.

353. Jak zní osmé přikázání?

„Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví.“

354. Co znamená osmé přikázání?

„Křivé svědectví“ je nepravdivá výpověď, která se dotýká druhého. Každé „křivé svědectví“ je lži. Jádrem přikázání je výzva mluvit a jednat v souladu s pravdou.

355. Co znamená osmé přikázání ve Starém zákoně?

Osmé přikázání se zpočátku týkalo křivého svědectví před soudem. „Křivým svědectvím“ ve smyslu tohoto přikázání mohlo být jak křivé obvinění, tak i nepravdivá svědecká výpověď. Jestliže se prokázalo, že svědek před soudem vypovídal nepravdivě, byl potrestán stejným trestem, jaký by dostal křivě nařčený, pokud by byl shledán vinným (srov. 5. Mojžíšova 19,18,19).

356. Co znamená osmé přikázání v Novém zákoně?

Ježíš Kristus poukázal několikrát na osmé přikázání. Zdůraznil přitom, že překročení tohoto přikázání je projevem zvráceného smýšlení a člověka znečišťuje (srov. např. Matouš 15,18-20).

357. Co pro nás dnes znamená osmé přikázání?

Dnes osmé přikázání překračuje svůj původní význam a znamená zákaz jakéhokoliv nepravdivého ústního projevu a chování. Proto jsou překročením osmého přikázání také lži z nouze, poloviční pravdy, výpovědi, které mají zakrýt skutečnou podstatu, a pomluvy. Také vychloubování a přehánění, licoměrnost a pokrytectví, šíření klepů, pomluvy a pochlebování jsou projevem nepravdivosti.

Každý je povinen usilovat o upřímnost a pravdivost. Také chování ve společnosti i v obchodním životě by se mělo řídit osmým přikázáním.

Tvrzení o druhém člověku, která jsou nepravdivá, škodí mu, dotýkají se jeho cti nebo ho uráží, se označují jako „pomluva“ nebo „urážka na cti“.

358. Jaký úkol pro křesťany vyplývá z osmého přikázání?

Křesťané jsou vyzváni k tomu, aby přinášeli „pravdivé svědectví“ tím, že uvěří evangeliu, budou ho zvěstovat a povedou život v souladu s ním.

359. Jak zní deváté a desáté přikázání?

„Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.“

360. Proč bývá často deváté a desáté přikázání spojováno v jedno?

Poslední dvě přikázání z Desatera jsou si obsahově velmi blízká, a proto bývají často spojována v jedno.

Obě přikázání se objevují v Bibli v různých zněních. V 2. Mojžíšově 20,17 se jako první uvádí dům bližního, naproti tomu v 5. Mojžíšově 5,21 se jako první zmiňuje žena.

361. Jaký význam mají deváté a desáté přikázání?

Základní myšlenkou devátého a desátého přikázání je výpověď: „Nebudeš dychtit...“ Tím není zakázána jakákoliv forma lidské touhy, ale hříšná dychtivost po manželce/manželovi bližního nebo po jejich majetku. Taková dychtivost porušuje – stejně jako překročení ostatních přikázání – přikázání lásky k bližnímu (srov. Římanům 13,9).

Je-li dychtivost směřována k něčemu, co patří druhému, stává se hříšnou a působí ničivě. Dychtivost, která má většinou původ v závisti, může přerůst až v hamižnost.

362. Jaký význam mají deváté a desáté přikázání ve Starém zákoně?

Od samého počátku se ďábel snaží svést člověka k hříchu tím, že probouzí dychtivost a touhu po zakázaném.

Ve Starém zákoně je vylíčen příklad extrémních následků dychtivosti po ženě bližního, když se král David na základě touhy dopouští podvodu, cizoložství a vraždy (srov. 2. Samuelova 11).

363. Jaký význam mají deváté a desáté přikázání v Novém zákoně?

Pokud člověk nedokáže hříšnou touhu ovládnout, následuje její uskutečnění. Následky popisuje List Jakubův 1,15: „Žádostivost pak počne a porodí hřích, a dokonáný hřích plodí smrt.“

Galatským 5,19-25 ukazuje, že hříšná žádostivost vede k hříšnému jednání. To je označováno jako „skutky svévole“ nebo „skutky lidského těla“. Oproti žádostivosti staví Bible pojem „cudnost“. Cudnost se projevuje sebeovládáním a odříkáním.

„Skutky lidské svévole jsou zřejmé: necudnost, nečistota, bezuzdnost, modlářství, čarodějství, rozbroje, hádky, žárlivost, vášeň, podlost, rozpory, rozkoly, závist, opilství, nestřídmost a podobné věci. Řekl jsem už dříve a říkám znovu, že ti, kteří takové věci dělají, nebudou mít podíl na království Božím. Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání. Proti tomu se zákon neobrací. Ti, kteří náležejí Kristu Ježíši, ukřižovali sami sebe se svými vášněmi a sklony. Jsme-li živi Božím Duchem, dejme se Duchem také řídit“ (Galatským 5,19 a další).

364. Co pro nás dnes znamenají deváté a desáté přikázání?

Deváté a desáté přikázání ukládají člověku, aby bděl nad čistotou srdce a bránil se pokušení, které vede k hříšnému chování.

„Jako poslušné děti nedejte se opanovat žádostmi, které vás ovládaly předtím, v době vaší nevědomosti; ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života“ (1. Petrův 1,14.15).

Část 6

CÍRKEV JEŽÍŠE KRISTA

6

6 CÍRKEV JEŽÍŠE KRISTA

365. Co znamená obecně „církev“?

Pojem „církev“ má v obecném jazykovém použití tři různé významy. Jednak to může být křesťanský dům Boží (např. vesnický kostel), v němž se shromažďují věřící k bohoslužbě, dále je „církev“ označením pro církevní obec a nakonec se „církví“ rozumí také křesťanské společenství (denominace), například Novoapoštolská církev nebo Katolická církev.

„**Denominace**“, z latinského „denominatio“ („označení“, „pojmenování“), je neutrální pojem pro náboženské společenství.

366. Co znamená „církev“ z hlediska víry?

„Církev“ z hlediska víry neznámá v první řadě Boží dům, nýbrž instituci, jejímž úkolem je zprostředkovat lidem spásu v Kristu. Lidé, kteří náležejí k církvi, jsou povoláni k věčnému společenství s Bohem.

Kromě toho „církev“ znamená být už teď ve společenství s trojjediným Bohem, který prostřednictvím slova a svátosti přichází k věřícím a ti mu vyjadřují úctu a chválu. V církvi mají věřící také společenství mezi sebou. Hlavním bodem církevního života je bohoslužba.

367. Je církev nezbytná?

Ano, církev je pro křesťana nezbytná, neboť jen v ní slyší Boží slovo, přijímá svátosti a zažívá společenství s Bohem i s ostatními věřícími. Tyto jednotlivé složky jsou ve svém celku nepostradatelné pro dosažení spásy. Bez církve by člověk výše uvedené možnosti neměl.

➤ *Spása: viz otázky 243, 248 a další*

368. Kdo církev založil?

Církev založil Ježíš Kristus. Nezanechal jen své učení, ale také instituci ke zprostředkování spásy, totiž svou církev. Její původ je tedy v Božím Synu, který přišel na svět a jednal jako člověk mezi lidmi: povolal lidi jako učedníky, aby ho následovali, kázal, činil zázraky, odpouštěl hříchy, přislíbil a seslal Ducha svatého.

Osoba a skutky Ježíše Krista jsou základní předpoklady toho, že církev existuje.

369. Kdo je „hlavou“ církve Ježíše Krista?

Ježíš Kristus je „hlavou“ své církve.

370. Co je úkolem církve Ježíše Krista?

Církev Ježíše Krista má dva úkoly. Prvním úkolem je zpřístupnit lidem spásu a věčné společenství s Bohem. Druhý úkol spočívá v tom, že lidé v ní projevují Bohu úctu a chválu.

371. Je rozdíl mezi církví Ježíše Krista a Novoapoštolskou církví?

Ano, mezi nimi je rozdíl. V Novoapoštolské církvi i v jiných křesťanských církvích se církev Ježíše Krista projevuje různým způsobem i různou měrou.

Viz též otázka 386

372. Jakými úkony založil Ježíš Kristus církev?

Ježíš Kristus založil církev tím, že učinil významné úkony:

- shromažďoval kolem sebe učedníky a učednice (srov. Marek 1,16 a další),
- kázal o Božím království (srov. Marek 1,14.15),
- vyvolil apoštoly (srov. Lukáš 6,12-16),
- ustanovil Petrovu službu (srov. Matouš 16,18),
- slavil poprvé Svatou večeři Páně (srov. Matouš 26,20-29),
- na Velký pátek přinesl svou oběť (srov. Matouš 27,50),
- na Velikonocě vstal z mrtvých (srov. Matouš 28,1 a další),
- pověřil apoštoly, aby hlásali evangelium a křtili ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého (srov. Matouš 28,19.20),
- o Svatodušních svátcích seslal Ducha svatého (srov. Skutky 2,1 a další).

373. Existují ve Starém zákoně odkazy na církev Ježíše Krista?

Ano, ve Starém zákoně nalezneme odkazy na církev Ježíše Krista, například:

- archa: V ní našel Noe se svou rodinou útočiště před potopou. Archa posloužila Noemovi a jeho rodině k záchraně. Tak slouží Kristova církev k záchraně hříšníků (srov. 1. Petrův 3,20.21).
- Desatero přikázání, které Mojžíš obdržel na hoře Sinaj: V těchto přikázáních je obsažena Boží vůle, kterou sdělil Boží služebník Mojžíš shromážděnému izraelskému lidu. V Kristově církvi je Boží vůle zprostředkována kázáním evangelia shromáždění, tedy obci.

374. Jak popisuje církev Ježíše Krista Nový zákon?

V Novém zákoně je popsána podstata církve Ježíše Krista formou různých symbolů a příkladů. Jedním z nejdůležitějších symbolů církve je „Kristovo tělo“; církev je v něm přirovnána k lidskému tělu: „Jako je v *jednom* těle mnoho údů a nemají všechny stejný úkol, tak i my, ač je nás mnoho, jsme *jedno* tělo v Kristu“ (Římanům 12,4.5).

375. Co znamená obrazné vyjádření Kristova těla?

Obrazným vyjádřením Kristova těla jsou mínění všichni, kteří patří k Ježíši Kristovi, protože byli pokřtěni, věří v něho a vyznávají ho jako svého Pána. Tak jako údy těla tvoří společně organismus, tak náležejí pokřtění k církvi Ježíše Krista.

376. Jaké existují paralely mezi církví a osobou Ježíše Krista?

Ježíš Kristus má dvě podstaty, které se odrážejí také v církvi.

Mluvíme-li o dvou podstatách Ježíše Krista, máme tím na mysli, že Ježíš Kristus je současně pravý Bůh a pravý člověk. To lze doložit příklady z jeho života: Když vzkřísil mrtvého Lazara, učinil to jako pravý Bůh (Jan 11,43-47). Jako pravý člověk například trpěl hladu a žízní, tak jako i ostatní lidé (Jan 4,7).

Božská podstata Ježíše Krista byla neviditelná, jeho lidská podstata viditelná.

Tak je tomu i s církví: Má neviditelnou i viditelnou stránku. Obě stránky patří neoddělitelně k sobě, tak jako obě podstaty Ježíše Krista.

➤ *Dvě podstaty Krista: viz otázky 103 a další*

377. Jak lze zažít neviditelnou stránku církve Ježíše Krista?

Neviditelnou stránku církve lze zažít mimo jiné v účincích spásy. Ty jsou pro člověka neviditelné a lze je uchopit jen ve víře.

Příklady účinků spásy:

- když Bůh odpouští hříchy,
- když je křtem smyt dědičný hřích,
- když Bůh dává dar Ducha svatého,
- když jsou ve Svaté večeři Páně dávány tělo a krev Ježíše Krista,
- když jsou zesnulým udělovány svátosti,
- když jsou prováděny úkony spojené s požehnáním (konfirmace, ordinace atd.),
- když Bůh působí v kázání skrze lidská slova,
- když je žehnáno obci.

378. Jak lze zažít viditelnou stránku církve Ježíše Krista?

Viditelnou stránku církve lze zažít mimo jiné díky působení lidí v ní. Například,

- když se lidé hlásí k Ježíši Kristu,
- když se slaví bohoslužba,
- když se svěť voda ke křtu a provádí se úkon křtu,
- když nositelé úřadu vysvěcují a rozdávají chléb a víno ke Svaté večeři Páně,
- když apoštolové vkládají ruce a provádějí Svaté zapečetění,
- když se káže,
- když se pronáší modlitby,
- když se praktikuje láska k bližnímu.

379. Je neviditelná stránka církve Ježíše Krista dokonalá?

Ano. Neviditelná stránka církve Ježíše Krista je dokonalá. Odpovídá božské podstatě Ježíše Krista. Velikost, rozsah a dokonalost církve Ježíše Krista jsou pro nás lidi nepředstavitelné a ani věřící člověk je není schopen zcela pochopit.

380. Je viditelná stránka církve Ježíše Krista dokonalá?

Ne. Viditelná stránka církve Ježíše Krista není dokonalá. Protože ne vždy jsou schopni ti, kteří v ní aktivně působí, projevat lásku, milosrdenství, opravdovost a vlídnost Ježíše Krista.

V církvi působí hříšní lidé, kteří se dopouštějí chyb. Proto se v ní setkáme také s omyly, prohřešky, různými mylnými cestami a chybnými kroky, které jsou pro člověka typické.

V tomto ohledu se viditelná stránka církve zásadně liší od lidské podstaty Ježíše Krista. Oproti viditelné stránce církve, která má nedostatky, byl Ježíš Kristus i ve své lidské podstatě dokonalý a bez hříchu.

381. Jaké jsou znaky církve Ježíše Krista?

Kristova církev má co do viditelné i neviditelné stránky následující čtyři znaky: jednota, svatost, všeobecnost a apostolicita. Tyto znaky církve se nazývají „*notae ecclesiae*“.

382. Co znamená: „jednota církve Ježíše Krista“?

Církev je *jedna*, protože je jen jeden Bůh. Církev dává svědectví o jednotě Boha, Otce, Syna a Ducha svatého, který v ní působí. Ježíš označil vzájemnou jednotu a lásku za poznávací znamení těch, kteří mu patří a následují ho. Tak se v církvi projevuje podstata Boha: „Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm“ (1. Janův 4,16).

➤ **Trinita:** viz otázky 61 a další

383. Co znamená: „svatost církve Ježíše Krista“?

Církev je svatá, protože trojjediný Bůh je svatý. Působí v Kristově církvi ve slově a svátosti.

384. Co znamená: „všeobecnost církve Ježíše Krista“?

Církev je všeobecná, protože Bůh je zde pro všechny lidi, pro živé i pro mrtvé. Zvěstování evangelia nezná hranic.

385. Co znamená: „apostolicita církve Ježíše Krista“?

Církev je apoštolská, protože je v ní zvěstováno apoštolské učení a působí v ní apoštolský úřad.

386. Kde se projevují znaky církve Ježíše Krista?

Čtyři znaky církve Ježíše Krista – jednota, svatost, všeobecnost a apostolicita – se projevují v jednotlivých křesťanských společenstvích různým způsobem a různou měrou.

Nejvýrazněji se tyto znaky církve Ježíše Krista projevují tam, kde působí apoštolové: udělují živým a mrtvým tři svátosti a zvěstují Boží slovo se zvláštním zaměřením na brzký příchod Krista. Zde je budováno spasitelské dílo Pána.

Pojmem „**spasitelské dílo Pána**“ chápeme všeobecně Ježíšův spasný čin, který je ukončen. Ve výše uvedeném použití se pojmem rozumí část církve, v níž apoštolové působí a zprostředkovávají dary spásy, které slouží k přípravě prvotiny, Kristovy nevěsty.

387. Jaké úkoly souvisí se spasitelským dílem Pána?

Ve spasitelském díle Pána Ježíš Kristus shromažďuje a připravuje skrze apoštoly svou obec jako nevěstu na svůj brzký opětovný příchod. Dnes tyto úkoly plní apoštolové, kteří působí v Novoapoštolské církvi.

➤ **Příprava Kristovy nevěsty:** viz otázky 214, 402, 562 a další

388. Od kdy se objevuje církev Ježíše Krista?

Církev Ježíše Krista se poprvé objevila o Svatodušních svátcích, když byl vylit Duch svatý. Apoštol Petr kázal a uvěřilo asi 3 000 lidí. Dali se pokřtít a společně s apoštoly vytvořili první křesťanskou obec. To se stalo v Jeruzalémě.

389. Čím se vyznačovali první křesťané?

První křesťané „vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se“ (Skutky 2,42). Tyto znaky mají zásadní význam pro církev Ježíše Krista.

390. Kde se dozvíme základní informace o vývoji prvních obcí?

Pohled na vývoj prvních obcí nabízí Nový zákon: Skutky a listy apoštolů.

391. Jaký byl vývoj církve Ježíše Krista?

Církev Ježíše Krista se začala vyvíjet od Svatodušních svátků, kdy byl vylit Duch svatý: působili v ní apoštolové a další úřady, bylo kázáno evangelium, udělovány svátosti.

Všude na území Římské říše vznikaly obce, křesťanství se šířilo mezi židy a pohany.

Římská říše byla v době prvních křesťanů světovou velmocí. Rozprostírala se kolem celého Středomoří a zahrnovala i Blízký východ. Římská říše nabízela vhodné podmínky pro šíření evangelia díky dobré infrastruktuře a jednotnému dorozumivacím jazyku – řečtině a později latině.

392. Kam až se evangelium díky apoštolům rozšířilo?

Na základě pověření, které dal Ježíš Kristus apoštolům, aby učili a křtili všechny národy, působili apoštolové v nejrůznějších oblastech světa. Převážně apoštolové Petr a Jakub zvěštovali evangelium Židům, apoštolové Pavel a Barnabáš cestovali do pohanických zemí středomořského prostoru. Evangelium se rozšířilo až do zemí Asie a Afriky, obce vznikaly v Egyptě, Turecku, Řecku, Itálii, Libyi, Makedonii, Sýrii a na Kypru.

➤ **Vyslání apoštolů:** viz otázky 159, 434, 486

393. Jak probíhala misijní činnost?

Apoštolové vynakládali ve službách Ježíše Krista mnohé úsilí a podstupovali různé strasti a utrpení. V 2. Korintským 11,25-28 popisuje apoštol Pavel své zážitky takto: „Třikrát jsem byl trestán holí, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem s lodí ztroskotal, noc a den jsem jako trosečník strávil na širém moři. Častokrát jsem byl na cestách – v nebezpečí na řekách, v nebezpečí od lupičů, v nebezpečí od vlastního lidu, v nebezpečí od pohanů, v nebezpečí ve městech, v nebezpečí v pustinách, v nebezpečí na moři, v nebezpečí mezi falešnými bratřími, v námaze do úpadu, často v bezesných nocích, o hladu a žízni, v častých postech, v zimě a bez oděvu. A nadto ještě na mne denně doléhá starost o všechny církve.“

V důsledku pronásledování uprchlo mnoho věřících z Jeruzaléma (srov. Skutky 8,1; 11,19). I ve svém novém prostředí apoštolové seznamovali ostatní s křesťanskou vírou a zvěštovali slovo Pána, jako například Filip v hlavním městě Samarii.

„**Misie**“ pochází z latiny a znamená „poslání“, „pověření“. Pojem se používá pro získávání nekřesťanů pro křesťanskou víru, evangelium.

394. Jaké zprávy se dochovaly o konci prvních křesťanů?

V Písmu svatém je jen málo opěrných bodů. Z nebiblických textů vyplývá, že mnoho apoštolů zemřelo mučednickou smrtí. Nejdéle ze všech apoštolů žil a působil pravděpodobně Jan. Po zničení Jeruzaléma (v roce 70 po Kristu) se zdržoval v Malé Asii a působil především v křesťanské obci v Efezu.

„**Mučedník**“ je odvozen z řeckého slova „martys“, což znamená „svědek“. „Mučedníky“ jsou nazýváni ti, kteří pro svou víru trpí, nebo dokonce umírají násilnou smrtí. Příkladem mučedníka je diákon Štěpán, který byl ukamenován, protože se hlásil k Ježíši Kristu. O jeho kameňování pojednávají Skutky 7.

395. Co se stalo po smrti prvních apoštolů?

Úřad, jemuž Ježíš svěřil udílení svátostí, odpouštění hříchů a zvěstování evangelia, nebyl po smrti prvních apoštolů obsazen. Proto nemohl být udělován dar Ducha svatého. Ani nemohly z apoštolského úřadu vzejít další úřady. Evangelium se však šířilo dál. Věřící veřejně propagovali evangelium a křesťanský hodnotový řád.

396. Jak se vedlo členům prvních křesťanských obcí?

Členové prvních křesťanských obcí byli v pohanských zemích pronásledováni jako bezbožníci, protože neuctívali božstva, v něž se v dané zemi věřilo. Na křesťany se také svalovala vina za neúrodu, zemětřesení nebo povodně – čímž se opět nabízelá příležitost k jejich pronásledování. Římsí císaři se snažili křesťanství vymýtit; k prvnímu pronásledování křesťanů došlo v roce 64 po Kristu v Římě za císaře Nera.

397. Rostla církev Ježíše Krista dál?

Ano, i po smrti prvních apoštolů a navzdory pronásledování křesťanů církev dál rostla. Lidé, kteří věřili v Ježíše Krista a vyznávali ho jako svého Pána, přijali svátost Svatého křtu vodou. Tak se stali součástí Kristova těla. Tímto způsobem se církev Ježíše Krista rozšířila do celého světa.

➤ **Kristovo tělo:** viz otázky 374 a 375

398. Jak se vyvíjelo křesťanské učení?

V kázáních ustupovalo čím dál více do pozadí očekávání brzkého opětovného příchodu Krista. Víra v život a působení Syna Božího, jeho smrt a vzkříšení však byla uchováвана živá.

Z podnětu Ducha svatého byla sepsána starocírkevní vyznání. Na církevních sněmech (koncilech) bylo formulováno učení o trojjedinosti Boha a o dvou podstatách Ježíše Krista a prohlášeno za závazné pro křesťanskou víru.

➤ **Trojjedinost Boha:** viz otázky 61 a další

➤ **Starocírkevní vyznání:** viz otázky 33 a další

➤ **Koncil:** viz vysvětlivka k otázce 33

399. Kdy získala Kristova církev opět apoštoly?

Potom, co apoštolové první apoštolské doby zemřeli, neexistoval žádný nositel apoštolského úřadu. Samotný apoštolský úřad ale existoval dál beze změny. V roce 1832 Bůh tento úřad znovu obsadil.

400. Jak došlo k novému obsazení apoštolského úřadu?

Věřící různých konfesí v Anglii, Skotsku a Německu se modlili a doufali, že Duch svatý bude opět intenzivněji působit, tak jako v době prvních apoštolů. Spjovali s tím očekávání, že Bůh opět pošle apoštoly.

Nakonec v roce 1832 v Londýně byl do apoštolského úřadu Duchem svatým povolán věřící muž jménem John Bate Cardale a Henry Drummond ho označil za apoštola. Na Vánoce 1832 provedl John Bate Cardale ordinaci svůj první úkon jako apoštol.

➤ **Konfese:** viz vysvětlivka k otázce 36

401. Co to znamenalo pro Kristovu církev?

Novým povoláním apoštolů působili v Kristově církvi opět nositelé apoštolského úřadu. Úřad, který má plnou moc udílet všechny svátosti, udržuje v bdělosti jistotu brzkého opětovného příchodu Ježíše Krista a slouží k přípravě Kristovy nevěsty na tuto událost, byl znovu obsazen, tak jako v počáteční fázi Kristovy církve: docházelo k udílení daru Ducha svatého. Apoštolové také opět zvěstovali odpuštění hříchů a znovu prováděli ordinace.

402. Jaké úkoly mají apoštolové v církvi Ježíše Krista?

Ježíš Kristus svou církev řídí a k tomu používá apoštoly. Apoštolský úřad je původní úřad církve. Je to jediný úřad, který dal sám Ježíš. Nejdůležitějšími úkoly apoštolů jsou šíření evangelia do celého světa, zvěstování odpuštění hříchů, udílení svátostí pro živé i mrtvé a ordinace nositelů úřadu. Tak se působením apoštolů shromažďuje Kristova nevěsta a připravuje na opětovný příchod Krista.

➤ **Apoštolát:** viz otázky 424 a další, 433 a další, 453 a další

403. Kde působí v současné době apoštolové?

Apoštolové působí v současné době v Novoapoštolské církvi. Apoštolský úřad nebyl dán jen pro Novoapoštolskou církev, ale pro celou církev Ježíše Krista. Úkolem apoštolského úřadu je působit do všech částí církve.

Apoštolové byli vysláni ke všem národům. Svůj úkol plní, když ve všech zemích světa zakládají církevní obce a přivádí věřící k Ježíši Kristu.

404. Kdo uděluje svátosti v církvi Ježíše Krista?

Udělování všech svátostí – Svatého křtu vodou, Svaté večeře Páně, Svatého zapečetění – je svěřeno apoštolskému úřadu. Apoštolové udělují svátosti také zesnulým.

Svaté zapečetění udělují jen apoštolové.

Svatou večeří Páně a Svatý křest vodou udělují v Novoapostolské církvi z pověření apoštolů také kněžští nositelé úřadu.

Svatý křest vodou je svěřen celé Kristově církvi: Všude, kde se vykonává křest vodou ve jménu Boha, Otce, Syna a Ducha svatého, se věřící stávají součástí církve Ježíše Krista.

➤ **Svátosti:** viz otázka 472

➤ **Svaté zapečetění:** viz otázka 440

405. Co se stane s církvi při Kristově opětovném příchodu?

Při Kristově opětovném příchodu bude jedna část církve, Kristova nevěsta (prvotina), uchválena vzhůru. Spolu s Ježíšem Kristem oslaví „svatbu“ v nebi (srov. Zjevení 19,6.7).

Druhá část církve zůstane na zemi a musí se osvědčit v souzení, které zde křesťany postihne (srov. Zjevení 12).

➤ **Kristova nevěsta, svatba v nebi:** viz otázky 214, 251, 402, 562 a další

„Haleluja, ujal se vlády Pán Bůh náš všemohoucí. Radujme se a jásejme a vzdejme mu chválu; přišel den svatby Beránkovy, jeho choť se připravila“ (Zjevení 19,6.7).

„Když drak viděl, že je svržen na zem, začal pronásledovat ženu, která porodila syna. Drak v hněvu vůči té ženě rozpoutal válku proti ostatnímu jejímu potomstvu, proti těm, kdo zachovávají příkázání Boží a drží se svědectví Ježíšova“ (Zjevení 12,13.17).

406. Patří všichni pokřtění k církvi Ježíše Krista?

K církvi Ježíše Krista patří lidé, kteří věří v Ježíše Krista a vyznávají Božího Syna jako svého Pána a byli pokřtěni ve jménu trojjediného Boha, Otce, Syna a Ducha svatého.

Ovšem zdaleka ne všichni pokřtění věří a vyznávají Ježíše Krista. Z tohoto důvodu nemohou všichni pokřtění patřit ke Kristově církvi.

407. Proč existují různá církevní společenství?

Četnost církevních společenství (denominací) spočívá v rozdílném výkladu evangelia a v kulturních, sociálních i společenských odlišnostech.

➤ **Denominace:** viz vysvětlivka k otázce 365

Vše, co lidé vytvoří, lze v obecném měřítku považovat za „**kulturu**“. Ale i lidé a celé národy jsou různě kulturně ovlivněni: způsobem života, historií, zkušenostmi, náboženským i politickým původem, zvyky, hodnotami, přesvědčením atd.

Slovo „**sociální**“ je odvozeno z latinského „socius“ a znamená „společný, spojený, provázaný“. Používá se pro vyjádření tam, kde je člověk zaměřen na druhého, na společenství a stará se o druhé.

408. Kde zažijeme církev Ježíše Krista?

Církev Ježíše Krista zažijeme tam, kde různou měrou vládne jednota, svatost, všeobecnost a apostolicita.

Nejintenzivněji se církev Ježíše Krista vyskytuje tam, kde existuje apoštolský úřad, jsou udíleny tři svátosti živým i mrtvým a je zvěstováno Boží slovo. Tam je spasitelské dílo Pána, tam je Kristova nevěsta připravována na svatbu v nebi.

➤ **Znaky církve** (jednota, svatost, všeobecnost, apostolicita): viz otázky 381 a další

➤ **Spasitelské dílo Pána:** viz otázky 386 a 387

409. Co lze říci o budoucnosti církve Ježíše Krista?

Při opětovném příchodu Krista bude část církve – Kristova nevěsta – uchvátna vzhůru. Druhá část církve zůstane na zemi a musí se osvědčit v protikřesťanském soužení. V království pokoje se církev projeví tak, že královské kněžstvo seznámí s evangeliem všechen lid, který kdy žil. V novém stvoření bude Bohu navěky vzdávána úcta a chvála.

➤ **Království pokoje:** viz otázky 575 a další

➤ **Královské kněžstvo:** viz otázky 574, 577

➤ **Nové stvoření:** viz otázky 581

410. Co jednotlivá církevní společenství spojuje?

Spojujícími prvky jednotlivých církevních společenství jsou křest ve jménu Boha, Otce, Syna a Ducha svatého, vyznávání Ježíše Krista a víra v trojjediného Boha.

Díky pokřtěným, kteří praktikují svou víru a vyznávají Krista jako svého Pána, lze církev zažít jako společenství víry, naděje a lásky.

Část 7

ÚŘAD

7

7 ÚŘAD

411. Co se rozumí pod pojmem „úřad“?

Obecně se pod pojmem „úřad“ rozumí funkce nebo oficiální pozice, s níž jsou spojeny konkrétní úkoly a odpovědnost. V širším smyslu mají nositelé úřadu autoritu, která jim umožňuje vést společenství a činit odpovídající rozhodnutí.

412. Co je duchovní úřad?

Duchovní úřad je ordinací (jmenováním do úřadu) přijaté zmocnění, požehnání a posvěcení k službě v Kristově církvi. Duchovní úřad je vykonáván z moci Duha svatého.

➤ **Zmocnění:** viz vysvětlivky k otázce 415

➤ **Požehnání a posvěcení:** viz otázky 416 a 417

➤ **Ordinace:** viz otázky 462 a další

413. Jaký je původ duchovního úřadu?

Duchovní úřad má svůj počátek v tom, že Bůh, Otec, poslal Ježíše Krista. Ježíš Kristus je tedy Vyslancem Božím. Jako takový je zmocněn, požehnan a posvěcen ke spáse lidí. Apoštolové jsou vyslanci Ježíše Krista.

Duchovní úřad je vždy spojen s Ježíšem Kristem a s jím poslanými apoštoly. Úřad a apoštolát tedy spolu souvisejí: Tam, kde působí apoštolský úřad, existuje duchovní úřad.

Pojem „**apoštolát**“ se používá především pro označení nositelů apoštolského úřadu jako celku („apoštolát“ = apoštolové Ježíše Krista). Kněžští nositelé úřadu a diáconi jednají z pověření „apoštolátu“ a zastávají úkoly v oblasti duchovní péče, zvěstování slova a udílení svátostí.

414. Existují už ve Starém zákoně odkazy na duchovní úřad?

Už ve Starém zákoně lze v působení králů, kněží a proroků vidět odkaz na duchovní úřad: Král vládne, kněz zprostředkovává Boží požehnání a prorok zvěstuje Boží vůli. Tyto úřady ukazují na duchovní úřad.

V Ježíši Kristu je obsaženo vše ze starozákonního úřadu – je současně Králem, Knězem i Prorokem.

415. Co rozumíme „zmocněním“ k duchovnímu úřadu?

Duchovní úřad uděluje apoštol z pověření Ježíše Krista. Příjemce úřadu získává podíl na plné moci apoštola. Z pověření apoštola má z této plné moci čerpat a využívat ji. Příjemce úřadu tak jedná ve jménu apoštola a zastupuje ho v rozsahu

vymezeném pro tento úřad. Nakonec apoštol nositele úřadu vysílá. Tento vyslanec má vůči tomu, kdo ho vyslal, odpovědnost a závazek.

Příklady jednání na základě zmocnění:

Když odpuštění hříchů zvěstuje apoštol, jedná na základě zmocnění Ježíše Krista (viz k tomu otázka 424). Proto apoštol zvěstuje odpuštění hříchů slovy: „Oznamuji vám radostnou zvěst: Ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, Syna živoucího Boha, jsou vám odpuštěny hříchy.“

Když odpuštění hříchů zvěstuje kněžský nositel úřadu, jedná v zastoupení apoštola. Proto kněžský nositel úřadu zvěstuje odpuštění hříchů slovy: „Z pověření apoštola, který mě posílá, vám oznamuji radostnou zvěst: Ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, Syna živoucího Boha, jsou vám odpuštěny hříchy.“

416. Co rozumíme „požehnáním“ k duchovnímu úřadu?

Ordinací dochází u příjemce úřadu k probuzení, posílení a rozmnožení stávajících darů a k jejich svěřeni do služby Pánu. Požehnáním navíc přibudou dodatečné síly.

417. Co rozumíme „svěcením“ k duchovnímu úřadu?

Ordinací získává nositel úřadu podíl na Boží svatosti – úřad je svatý, nositel úřadu zůstává hříšníkem. Z moci Ducha svatého může nositel úřadu vykonávat také posvátné úkony a sloužit Bohu a obci.

418. Co rozumíme „službami“ v církvi Ježíše Krista?

Každý pokřtěný je povolán, aby sloužil Pánu aktivní láskou vůči bližnímu a vyznáváním víry (srov. Jan 12,26).

Pokud jsou v církvi Ježíše Krista přidělovány jednotlivým věřícím určité úkoly a oblasti činnosti, které přispívají k blahu věřících a k zvěstování evangelia, považujeme je za „služby“. Takové služby jsou vykonávány všude tam, kde pokřtění vyznávají svou víru v Ježíše Krista jako svého Pána slovem i skutkem.

419. Jaký je rozdíl mezi službami v církvi Ježíše Krista a duchovním úřadem?

Služby se liší od duchovního úřadu tím, že je věřící můžou vykonávat bez ordinace.

420. Existuje v Novoapoštolské církvi služba bez ordinace?

Ano, v Novoapoštolské církvi je také služba bez ordinace. Je to církevní pověření k náboženskému vyučování dětí a mládeže, k hudebnímu doprovodu při bohoslužbách a k návštěvám nemocných.

421. Jaký úřad ustanovil Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus dal své církvi bezprostředně jen jeden úřad, a to úřad apoštolský. Apoštoly zmocnil, požehnal jim, posvětil je a obdařil Duchem svatým: „Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás. Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou“ (Jan 20,21-23). Apoštolům svěřil správu svátostí. Tímto způsobem se Kristova oběť zpřístupňuje lidem (srov. Matouš 28,19.20).

Plná moc apoštolů „**spravovat svátosti**“ znamená, že Ježíš Kristus pověřil apoštoly, aby udělovali svátosti. Přestože nejsou všechny svátosti udělovány jen samotnými apoštoly, vždy se vztahují k apoštolskému úřadu (viz k tomu též otázka 424).

422. Kdy začal působit apoštolský úřad v církvi?

Apoštolský úřad začal působit v církvi o Svatodušních svátcích. Samotný úřad dal Ježíš Kristus svým apoštolům už předtím.

„Ustanovil jich dvanáct, které nazval také apoštoly, aby byli s ním, aby je posílal kázat a aby měli moc vymítat zlé duchy. Ustanovil těchto dvanáct ...“ (Marek 3,14-16).

423. Co znamená „apoštol“?

„Apoštol“ znamená „vyslanec“ a původ má v řeckém „apóstolos“. Apoštolové jsou Ježíšovi vyslanci. Svě vyslání Ježíš Kristus bezprostředně spojil s jejich vysláním: „Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás“ (Jan 20,21).

424. Jaké pověření dal Ježíš Kristus apoštolům?

Ježíš Kristus poslal apoštoly, aby lidem přinesli zvěst o jeho oběti a z ní pramenící spásy.

Po svém zmrtvýchvstání dal Ježíš apoštolům plnou moc k zvěstování odpuštění hříchů. Z jeho pověření mají udělovat svátosti, hlásat evangelium a připravovat věřící na jeho opětovný příchod.

425. Kdo udělil nositelům apoštolského úřadu plnou moc?

Apoštolové jsou vyslanci Ježíše Krista. Jednají jeho jménem. On apoštoly zmocnil k plnění úkolů, které vycházejí z jeho funkcí – Krále, Kněze a Proroka: Mají převzít Kristovu vládu, udělovat Boží požehnání a zvěstovat Kristovo evangelium.

Autorita, kterou má apoštolský úřad, vychází výhradně z Ježíše Krista. Apoštolský úřad je na něm absolutně závislý.

426. Jaká označení pro apoštolský úřad najdeme v Novém zákoně?

Apoštolský úřad je označen jako „úřad Nové smlouvy“, „úřad Ducha“, „úřad spravedlnosti“, „úřad smíření“ a „úřad slova“.

427. Co znamená: „úřad Nové smlouvy“?

Toto označení, které vychází z 2. Korintským 3,6, představuje jakési vymezení vůči Staré smlouvě, ve které platil Mojžíšův zákon omezený na izraelský lid. V Nové smlouvě je rozhodující poselství o Boží milosti, evangelium, které zvěstují nositelé apoštolského úřadu. Úřad Nové smlouvy navíc působí mezi všemi národy.

428. Co znamená: „úřad Ducha“?

„Úřad Ducha“ je „úřad, který dává Ducha“ (2. Korintským 3,8). Udělením daru Ducha svatého se pokřtěný stává dítětem Božím a získává předpoklad stát se prvotinou.

„Prvotinou“ se označují „ti první“ jako celek. Symbolické vyjádření „prvotiny“ má svůj původ ve Zjevení 14,4. Prvotinou jsou míněni ti, které si Ježíš Kristus vezme k sobě, až znovu přijde. Prvotina se významově kryje s pojmem „Kristovy nevěsty“, viz otázky 562 a další.

429. Co znamená: „úřad spravedlnosti“?

Apoštolský úřad poukazuje na to, že člověk je hříšný a potřebuje Boží milost. Víra v Ježíše Krista a přijetí jeho oběti vedou ke spravedlnosti, která platí před Bohem. Proto je tedy apoštolský úřad „úřadem, jež vede ke spravedlnosti“ (2. Korintským 3,9).

430. Co znamená: „úřad smíření“?

Apoštolský úřad, „který zvěstuje smíření“ (2. Korintským 5,18.19), vybízí k pokání a umožňuje věřícímu získat podíl na Kristově oběti odpuštěním hříchů a oslavou Svaté večeře Páně. Cílem „smíření“ je konečkonců obnovení nenarušeného vztahu mezi člověkem a Bohem i mezi lidmi navzájem.

431. Co znamená: „úřad slova“?

V Janovi 1,1-14 je Boží Syn označen jako „Slovo“ (Logos). Tímto „Slovem“ bylo vše stvořeno.

Na tomto „Slově“ má podíl apoštolský úřad, neboť Pán (Logos) mu dal pověření, aby učil. V tomto smyslu je třeba chápat také Skutky 6,4: „My pak budeme i nadále věnovat všechn svůj čas modlitbě a kázání slova.“

➤ **Logos:** viz otázka 101

432. Jak jsou apoštolové také označováni?

Apoštolové jsou také označováni jako

- „*poslové Kristovi*“: Výrok „Jsme tedy posly Kristovými, Bůh vám domlouvá našimi ústy; na místě Kristově vás prosíme [...]“ (2. Korintským 5,20) vyjadřuje, že Ježíš Kristus působí ve své církvi skrze apoštoly.
- „*správci Božích tajemství*“: „Správce“ (1. Korintským 4,1) odpovídá za „dům“, totiž za obec. V ní apoštolové dbají na to, aby zvěstování slova probíhalo v souladu s evangeliem a svátosti byly udělovány ve smyslu Ježíše Krista. Apoštolové ordinují nositele úřadu a starají se o řád v obci.

433. Jaký je další důležitý znak apoštolského úřadu?

Dalším důležitým znakem apoštolského úřadu je příprava věřících na opětovný příchod Krista (2. Korintským 11,2).

434. Kdo vyslal apoštoly?

Apoštoly vyslal sám Ježíš Kristus. Z kruhu svých učedníků vyvolil dvanáct mužů, které ustanovil apoštoly (srov. Marek 3,13-19). Jim byla určena Ježíšova slova:

- „Kdo přijímá vás, přijímá mne; a kdo přijímá mne, přijímá toho, který mne poslal“ (Matouš 10,40).
- „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Matouš 28,19.20).

435. Jak se jmenovalo prvních dvanáct apoštolů?

První apoštolové se jmenovali: Šimon zvaný „Petr“, Ondřej, Jakub, Jan, Filip, Bartoloměj, Tomáš, Matouš, Jakub, Tadeáš, Šimon Kananejský a Iškariotský Jidáš (srov. Matouš 10,2-4). Tito apoštolové jsou i po zradě Jidáše Iškariotského nazýváni „Dvanácti“.

436. Existovali kromě nich ještě další apoštolové v počátcích církve?

Ano, kromě Dvanácti zmiňuje Nový zákon ještě: Matěje (srov. Skutky 1,15-26), Barnabáše (srov. Skutky 13,1-4; 14,4.14), Pavla (srov. 1. Korintským 9,1-16; 2. Korintským 11) a Jakuba, bratra Pána (srov. Galatským 1,19; 2,9). Za apoštoly jsou označováni také Silvanus a Timoteus (srov. 1. Tesalonickým 1,1; 2,7) a dále Andronikus a Junias (srov. Římanům 16,7).

Přitom je pozoruhodné, že jen u Matěje bylo jako předpoklad pro povolání stát se apoštolem požadováno, že musel být svědkem Ježíšova působení (srov. Skutky 1,21.22).

437. Bylo některému z apoštolů uděleno vyšší postavení?

Ano, v přítomnosti ostatních apoštolů svěřil Ježíš Kristus Šimonu Petrovi zvláštní moc: Šimon byl označen jako „skála“ (Petr) a byla mu svěřena „moc klíčů“. Pán mu také svěřil do péče své „beránky a ovce“, tedy obec (srov. Jan 21,15-17). A jemu byla určena Pánova slova: „Šimone, Šimone, hle, satan si vyžádal, aby vás směl tříbit jako pšenici. Já jsem však za tebe prosil, aby tvá víra neselhala; a ty, až se obrátíš, buď posilou svým bratřím“ (Lukáš 22,31.32).

➤ **Moc klíčů apoštola Petra, Petrův úřad:** viz vysvětlivky a otázky 457 a 458

„A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou“ (Matouš 16,18).

438. Jak se projevovalo přední postavení apoštola Petra po nanebevstoupení Pána?

Přední postavení apoštola Petra se po nanebevstoupení Pána projevovalo tak, že

- na jeho podnět byl Jidáš Iškariotský nahrazen v kruhu apoštolů (srov. Skutky 1,15-26);
- kázal o Svatodušních svátcích (srov. Skutky 2,14);
- mu Pán zjevil, že spása v Kristu je určena i pohanům (srov. Skutky 10).

439. Které novozákonní dílo popisuje působení apoštolů nejpodrobněji?

Nejpodrobněji líčí působení apoštolů Lukáš ve Skutcích apoštolů. Ve Skutcích 11,1-18 a 15,1-29 se tak dočteme o shromážděních vedených apoštolů, na kterých bylo mimo jiné stanoveno, že ke Kristově obci mohou patřit také věřící pohané. Apoštolové tedy činili společná rozhodnutí, která měla dalekosáhlý dopad na křesťanské obce.

440. Kdo podle Nového zákona udělil dar Ducha svatého?

Ze Skutků 8,15-18 vyplývá, že udělení daru Ducha svatého je vázáno na apoštolský úřad: Filip kázal v Samaří a křtil věřící vodou. Apoštolové se o tom doslechli a poslali tam Petra a Jana. Ti „se za ně modlili, aby také jim byl dán Duch svatý, neboť ještě na nikoho z nich nesestoupil; byli jen pokřtěni ve jméno Pána Ježíše. Petr a Jan tedy na ně vložili ruce a oni přijali Ducha svatého“.

To podtrhují Skutky 19,6: „Jakmile na ně Pavel vložil ruce, sestoupil na ně Duch svatý.“

441. Jaké byly další důležité úkoly apoštolů?

Důležitým úkolem apoštolů bylo zvěstovat, že Ježíš Kristus působil mezi nimi, zemřel a vstal z mrtvých (srov. Skutky 13,26-41; 17,1-4). Bojovali proti falešnému učení, které tyto skutečnosti popíralo (srov. 1. Korintským 15,3-8; 1. Janův 4,1-6).

442. Jaké očekávání bylo už tenkrát hlavním bodem apoštolského zvěstování?

Apoštolové očekávali Kristův opětovný příchod za svého života a připravovali na něj věřící (srov. 1. Tesalonickým 4,14-18). Z toho je patrné, že zvěstování opětovného příchodu Ježíše Krista a příprava obce na něj patří k podstatě apoštolského úřadu.

443. Který úřad jako první vzešel z apoštolského úřadu?

Počínaje Svatodušními svátky začali apoštolové plnit svůj úkol a hlásat evangelium. Brzy se ale ukázalo, že budou potřebovat pomocníky: Bylo proto zvoleno sedm mužů. Ke své službě dostali požehnání tím, že se apoštolové modlili a vkládali na ně ruce. Těchto sedm mužů bylo označeno za první diákoný.

„Přivedli je před apoštoly, ti se pomodlili a vložili na ně ruce“
(Skutky 6,6).

444. Co plyne z tohoto úkonu apoštolů?

Z tohoto úkonu plyne, že vkládání rukou a modlitba apoštolů jsou nezbytné pro ordinace.

445. Vzešly z apoštolského úřadu další úřady?

Ano. Apoštolové a další věřící zakládali nové obce, k jejichž duchovní péči byli zapotřebí nositelé úřadu. Apoštolové proto ustanovili představené obcí, kteří se označovali jako „biskupové“ nebo „starší“. Kromě nich působili v křesťanských obcích v počáteční době také proroci, evangelisté, pastýři a učitelé (srov. Efezským 4,11).

446. Jak byla zajištěna duchovní péče v obcích po smrti prvních apoštolů?

Po smrti prvních apoštolů vznikaly služby s různou náplní a označením. Díky nim se členům obcí dostávalo duchovní péče.

➤ **Služby:** viz otázky 418 a další

447. Přestal po smrti prvních apoštolů apoštolský úřad existovat?

Ne. Apoštolové zemřeli, ale apoštolský úřad zůstal zachován. Ježíš Kristus ho ustanovil pro svou církev. Tento úřad tedy existoval i v době, kdy na zemi nebyli žádní nositelé tohoto úřadu.

Apoštolové mají být Kristovými svědky až do skonání tohoto věku (srov. Matouš 28,19,20). Aby mohli tento úkol s ohledem na Kristův opětovný příchod plnit, posílá Ježíš apoštoly i dnes.

„Skonání tohoto věku“: V řeckém originálu stojí v Matouši 28,20 pojem „Āon“, jímž je míněn věk, dlouhá doba nebo také „konec času na tomto světě“. Ve Skutcích 1,8 je řeč o „konci země“, což je zase míněno geograficky.

448. Na jak dlouho bylo působení apoštolů přerušeno?

Podle údajů, které nepocházejí z Bible, zemřel Jan jako poslední z původních křesťanských apoštolů koncem prvního století. Působení apoštolů tedy bylo přerušeno až do nového obsazení apoštolského úřadu v 19. století.

➤ ***Nové obsazení apoštolského úřadu:*** viz otázky 400, 603

449. Proč bylo působení apoštolů přerušeno?

Přerušení působení apoštolů bylo Boží vůlí; pro člověka zůstává tajemstvím.

Ale i v době bez apoštolů působil Duch svatý a dbal o zachování a rozvíjení evangelia.

450. Kdy byl apoštolský úřad znovu obsazený?

Apoštolský úřad byl podle Boží vůle znovu personálně obsazen, když nastal čas závěrečného shromažďování nevěsty a její přípravy na Kristův opětovný příchod: od roku 1832 působili opět nositelé apoštolského úřadu.

Apoštolové tedy působí v počátcích Kristovy církve a znovu v době před Kristovým opětovným příchodem, aby na něj připravili Kristovu nevěstu.

➤ ***Kristova nevěsta:*** viz otázky 562 a další

„Personální obsazení“ apoštolského úřadu znamená, že existují nositelé apoštolského úřadu, kteří byli do tohoto úřadu povoláni a vykonávají ho ve smyslu a duchu Ježíše Krista.

451. Existuje rozdíl v duchovním zmocnění mezi apoštolským úřadem na počátku a na konci Božího spasitelského díla?

Ne, na základě stejného duchovního zmocnění neexistuje rozdíl v pověření ani v působení; Ježíš Kristus ustanovil apoštolský úřad pro svou církev *jednou*.

➤ ***Boží spasitelské dílo / spasitelské dílo Pána:*** viz vysvětlivka k otázce 386

452. Jaké úrovně úřadu a jaké úřady existují v Novoapoštolské církvi?

V Novoapoštolské církvi existují tři úrovně úřadu s různou duchovní mocí: apoštolové, kněžské úřady a diákoní.

- K úrovni úřadu apoštolů patří: kmenový apoštol, apoštol oblasti a apoštol.
- K úrovni kněžských úřadů patří: biskup, starší oblasti, evangelista oblasti, pastýř, evangelista obce a kněz.
- K úrovni úřadu diákonů patří: diákon a poddiákon.

➤ **Zmocnění / plná moc:** viz otázky 412, 415 a vysvětlivka k otázce 415

453. Jaké úkoly má apoštolát?

Ježíš Kristus pověřil apoštoly, aby „odmítali, respektive svazovali a přijímali, respektive rozvazovali“ (Matouš 18,18), tedy prohlašovali něco za povolené, nebo zakázané. Tím je dáno učení a vytvořen řád v obcích.

Podle Ježíšova příkladu jsou apoštolové služebníci (srov. Jan 13,15). Nepanují nad vírou v obci, nýbrž pomáhají radosti (2. Korintským 1,24) a mají být příkladem pro obce v následování Krista (srov. 1. Korintským 11,1).

454. Z čeho vyplývá autorita apoštolského úřadu?

Autorita apoštolského úřadu vyplývá z povolání apoštolů Ježíšem Kristem a z plné moci, kterou Pán do tohoto úřadu vložil. Význam úřadu je patrný z Ježíšovy velekněžské modlitby: „Jako ty jsi mne poslal do světa, tak i já jsem je poslal do světa. Sám sebe za ně posvěcuji, aby i oni byli vpravdě posvěceni“ (Jan 17,18.19).

455. Na co je zaměřena činnost apoštolů?

Činnost apoštolů je zaměřena na vybudování spasitelského díla Pána a dovedení díla k završení. K tomu je zapotřebí udělovat svátosti tak, aby to odpovídalo vůli Ježíše Krista. Apoštolové dbají na to, aby bylo správně hlášáno evangelium a aby v obci panoval řád, který najde u Boha zalíbení.

Kromě toho mají apoštolové hlásáním evangelia, zvěstováním odpuštění hříchů, křtem vodou a Duchem svatým a Svatou večeří Páně připravovat Kristovu nevěstu na opětovný příchod Pána.

➤ **Spasitelské dílo Pána:** viz vysvětlivka k otázce 386

456. Byl apoštolský úřad dán pro celou Kristovu církev?

Ano, apoštolský úřad byl dán pro celou Kristovu církev. Jeho úkolem je nabízet spásu v Ježíši Kristu všem lidem. Apoštol Pavel popisuje svůj úkol apoštola takto:

„Vždyť Pán nám přikázal: „Ustanovil jsem tě, abys byl světlem pohanům a nesl spásu až na sám konec země““ (Skutky 13,47).

Spása je možná pouze skrze Božího Syna. Její zprostředkování zajišťují až do Kristova opětovného příchodu apoštolové slovem a svátostmi.

457. Na čem je založen úřad kmenového apoštola?

Základem úřadu kmenového apoštola je pověření, které dal Ježíš při ustanovení Petrovy služby. Ježíš řekl Šimonu Petrovi: „Ty jsi Petr (skála), a na té skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou. Dám ti klíče království nebeského, a co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co přijmeš na zemi, bude přijato v nebi“ (Matouš 16,18.19).

„**Petrova služba**“ je základní služba, kterou svěřil Ježíš Kristus apoštolu Petrovi. K Petrově službě patří péče o členy Kristovy církve, tak jak to Petrovi přikázal vzkříšený Ježíš: „Pas mé beránky! Buď pastýřem mých ovcí!“ K Petrově službě patří také „moc klíčů“; viz k tomu otázka 459.

458. Proč je úřad kmenového apoštola nazýván také „Petrovým úřadem“?

Ježíš označil apoštola Šimona za „skálu“, na které zbuduje svou církev. Tím vytvořil nerozlučnou spojitost mezi Petrovým úřadem a Kristovou církví. „Petrův úřad“ dnes zastává kmenový apoštol.

„Petr“ je latinská podoba řeckého slova „**petros**“ = „**skála**“. Skála je symbolem pevnosti, neochvějnosti a vytrvalosti. Stejný symbol použil Pán Ježíš také v Kázání na hoře (srov. Matouš 7,24.25).

459. Jaké úkoly má kmenový apoštol?

Kmenový apoštol udržuje jednotu mezi apoštoly. Posiluje je (srov. Lukáš 22,32) a „pase“ Kristovo stáde (srov. Jan 21,15-17): Bdí nad správným zvěstováním evangelia. Z Ducha svatého odhaluje poznání a souvislosti v učení církve a odpovídá za jeho jednotné šíření. Stanovuje církevní řád.

Všechny tyto úkoly představují „moc klíčů“ kmenového apoštola.

Kmenový apoštol ordinuje apoštoly. Spolu s nimi vede církev.

„Neprosím však jen za ně, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří; aby všichni byli jedno“ (Jan 17,20.21).

„Dám ti klíče království nebeského, a co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co přijmeš na zemi, bude přijato v nebi“ (Matouš 16,19).

460. Jaké úkoly má apoštol oblasti?

Apoštol oblasti má kromě úkolů běžného apoštola odpovědnost v určité pracovní oblasti („oblast jeho působení“) za zajištění duchovní péče v tamních obcích. Současně odpovídá za duchovní výbavu nositelů úřadu.

„**Duchovní výbava**“ k určitému úřadu znamená, že nositel úřadu obdržel způsobilost a Boží požehnání k vykonávání diačonské nebo kněžské služby v duchu svého vyslance. Duchovní výbava také znamená, že nositelé úřadu byli poučeni a posíleni k plnění svých úkolů.

461. Kdo povolává do duchovního úřadu?

Vyvolení pro duchovní úřad není založené na lidské vůli, nýbrž na vůli Boží. Úkolem apoštola je Boží vůli poznat a podle ní jednat.

462. Co rozumíme „ordinací“?

„Ordinací“ rozumíme pověření duchovním úřadem. Ordinance není svátost, ale úkon spojený s požehnáním.

➤ **Svátost:** viz otázky 472 a další

➤ **Úkon požehnání:** viz otázky 660 a další

463. Jak se ordinance provádí?

Ordinaci provádí apoštol ve jménu trojjediného Boha vkládáním rukou a modlitbou. Nositel úřadu může plnit své úkoly jen v úzkém spojení s apoštolským úřadem.

464. Co se děje při ordinaci?

Při ordinaci je zprostředkováno Boží požehnání. Osoba povoláná do úřadu přijme svěcení pro svůj úřad. Z apoštolského úřadu je předána příslušná způsobilost a moc úřadu, ať už se jedná o diačonskou, kněžskou službu nebo o službu apoštola. Nositel úřadu obdrží pověření vykonávat úřad ve stanoveném rámci.

➤ **Svěcení:** viz otázka 417

465. Jaké povinnosti se při ordinaci přijímají?

Ordinovaná osoba slibuje před apoštolem věrnost Bohu, následování Krista a poslušnost ve víře.

466. Jak má být duchovní úřad vykonáván?

Ten, kdo zastává duchovní úřad, musí splňovat určité požadavky na život a duchovní způsobilost. Mezi ně patří znalost učení, pevnost ve víře, vědomí poslání,

psychická odolnost, mlčenlivost, upřímnost, obětavost a pokora. Nositel úřadu se má ve všem řídit Ježíšovým příkladem.

Aby se mohly přijaté dary rozvíjet k blahu obce, musí nositel úřadu uskutečnit to, co mu bylo požehnáním a svěcením při ordinaci svěřeno.

Osoba pověřená duchovním úřadem si je vědoma, že je služebníkem a nástrojem v rukou Božích.

467. Kdy končí pověření úřadem?

Pověření vykonávat úřad končí zpravidla uvedením na odpočinek; samotný úřad nositeli úřadu zůstává. Při složení nebo zproštění úřadu o úřad přichází.

468. Jaký je úkol všech nositelů úřadu?

Úkolem každého nositele úřadu je zvěstování a obhajoba Kristova evangelia. Nositel úřadu poskytuje duchovní péči jemu svěřeným členům obce a prohlubuje jejich víru. Jako duchovní pastýř s nimi sdílí jejich osobní záležitosti a provází je v těžkých chvílích každodenního života.

➤ *Duchovní péče:* viz otázky 688 a další

469. Jaké jsou úkoly kněžských nositelů úřadu?

Kněží nositelé úřadu obdrželi pověření a moc k provádění Svatého křtu vodou, zvěstování odpuštění hříchů, vysvěcování a udělování Svaté večeře Páně. K jejich dalším úkolům patří provádění bohoslužeb, úkonů s udílením požehnání, smutečních obřadů a poskytování duchovní péče členům obce.

➤ *Křest vodou:* viz otázky 404, 481 a další

➤ *Odpuštění hříchů:* viz otázky 507, 629, 644 a další

➤ *Svatá večeře Páně:* viz otázky 494 a další

➤ *Úkon požehnání:* viz otázky 660 a další

➤ *Smuteční obřad:* viz otázky 685 a další

470. Jaký je úkol diákonů?

Diákon pomáhá v obci. Jeho úkolem je podpořit kněží při duchovní péči. Diáconi se mohou také zapojovat do zvěstování slova na bohoslužbách.

471. Co znamená pověření?

Pověření znamená předání určitého úkolu konkrétnímu člověku. Pověření může být časově i místně omezené.

Pověřením ve spojení s duchovním úřadem je chápáno udělení úřadu představeného obce, představeného oblasti, pomocníka apoštola oblasti, pomocníka kmenového apoštola. Takové pověření není totéž, co ordinace. Není vázáno na dobu výkonu určitého úřadu, ale může být ukončeno už dříve; nejpozději ale končí uvedením nositele úřadu na odpočinek.

Pověření jsou udělována nezávisle na duchovním úřadu bratrům i sestrám k plnění různých úkolů v obci nebo oblasti.

Část 8

SVÁTOSTI

8

8 SVÁTOSTI

472. Co jsou svátosti?

Svátosti jsou základní projevy Boží milosti. Těmito posvátnými úkony – prováděnými člověkem na člověku – daruje Bůh příjemci spásu.

➤ **Spása:** viz otázka 243 a další

Projev milosti: pojem „projev“ nemá v této souvislosti význam „informace“, ale význam „daru“.

473. K čemu slouží svátosti?

Svátosti slouží ke spáse člověka: díky svátostem je člověk přijat do životního společenství s Bohem a udržován v něm.

Přijetí tří svátostí: Svatého křtu vodou, Svatého zapečetění a Svaté večeře Páně otvírá možnost sjednocení s Pánem při jeho opětovném příchodu.

➤ **Kristův opětovný příchod:** viz otázky 550 a další

474. Co patří k svátosti?

Svátost má čtyři prvky: znak, obsah, dárce, víru.

475. Co je „znakem“ svátosti?

„Znak“ je viditelný prvek svátosti. Při Svatém křtu vodou je „znakem“ voda. Při Svaté večeři Páně jsou „znakem“ chléb a víno. Při Svatém zapečetění je „znakem“ vkládání rukou apoštola.

476. Co je „obsahem“ svátosti?

„Obsahem“ je účinek zprostředkovávající spásu. Při Svatém křtu vodou je „obsahem“ smytí dědičného hříchu, čímž se pokřtěný dostává do blízkosti Boha. Při Svaté večeři Páně je „obsahem“ požití těla a krve Ježíše Krista. Při Svatém zapečetění je „obsahem“ přijetí daru Ducha svatého.

477. Kdo je „dárce“ svátosti?

„Dárce“ je ten, kdo svátost zprostředkovává. Apoštolové udělují všechny tři svátosti, kněží nositelé úřadu udělují z pověření svého apoštola Svatý křest vodou a Svatou večeři Páně.

478. Jaký význam má při svátosti „víra“?

Člověk přijme svátost ke své spáse jen tehdy, když uvěří v její účinek.

479. Které svátosti zavedl Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus zavedl tři svátosti: Svatý křest vodou, Svaté zapečetění a Svatou večeři Páně.

„Tři jsou, kteří vydávají svědectví – Duch, voda a krev – a ti tři jsou zajedno“ (1. Janův 5,7.8).

➤ **Svatý křest vodou:** viz otázky 481 a další

➤ **Svaté zapečetění:** viz otázky 515 a další

➤ **Svatá večeře Páně:** viz otázky 494 a další

480. Komu svěřil Ježíš správu svátostí?

Správu svátostí svěřil Ježíš Kristus apoštolům.

481. Co se stane při Svatém křtu vodou?

Svatý křest vodou zásadně změní vztah mezi člověkem a Bohem. Smytím dědičného hříchu už nebude pokřtěný odcizen Bohu, ale bude se těšit jeho blízkosti. Stane se křesťanem.

Díky víře a vyznávání Krista se pokřtěný člověk stává součástí Kristovy církve.

482. Co znamená „dědičný hřích“?

„Dědičný hřích“ (prahřích) znamená, že prvotním hříchem došlo k odloučení člověka od Boha (Božímu odcizení). Od prvotního hříchu jsou všichni lidé zatíženi hříchem (srov. 1. Mojžíšova 3,20; Žalm 51,7; Římanům 5,12.18.19): Každý člověk je tedy hříšníkem ještě před tím, než začne jednat a myslet.

➤ **Prvotní hřích:** viz otázky 88 a další

483. Co znamená voda při Svatém křtu vodou?

Voda je předpokladem života a prostředkem k očistě. Při křtu je voda vnějším znakem pro vnitřní očistu člověka.

484. Existují ve Starém zákoně odkazy na Svatý křest vodou?

Ano, Noemova záchrana v arše, kterou nadnášela voda, je odkazem na křest vodou. Také v příběhu o Naamánovi, který se sedmkrát ponořil do vody v Jordánu (srov. 2. Královská 5,1-14), lze spatřovat symbol smytí dědičného hříchu prostřednictvím křtu.

„.... kdysi ve dnech Noémových. Tenkrát Boží shovívavost vyčkávala s trestem, pokud se stavěl koráb, v němž bylo z vody zachráněno jenom osm lidí. To je předobraz křtu, který nyní zachraňuje vás ...“ (1. Petrův 3,20.21).

485. Proč se nechal Ježíš pokřtít?

Ježíš Kristus se nemusel dát pokřtít, protože byl bez hříchu. Přesto se nechal pokřtít Janem Křtitelem. Tím se ztotožnil s hříšníky a ukázal, jak může člověk získat spravedlnost před Bohem (srov. Matouš 3,15).

Janův křest byl křtem k pokání a odkazoval na svátost Svatého křtu vodou, který se provádí ve jménu trojjediného Boha.

➤ **Spravedlnost před Bohem:** viz vysvětlivka k otázce 278

➤ **Pokání:** viz otázky 136, 651

486. Co řekl Ježíš svým apoštolům ke křtu?

Po svém vzkříšení dal Ježíš svým apoštolům příkaz k misijní činnosti: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého“ (Matouš 28,19). Provádění křtu patří tedy k úkolům apoštolů.

Ovšem „křtem“ v Novém zákoně se často rozumí křest složený ze dvou částí, a sice křest vodou a křest Duchem svatým (srov. Skutky 8,14 a další). Svatý křest vodou a Svatý křest Duchem spolu úzce souvisejí.

➤ **Misijní příkaz:** viz otázky 159, 434

„Zeptal se jich: Když jste uvěřili, přijali jste Ducha svatého? Odpověděli mu: Vůbec jsme neslyšeli, že je seslán Duch svatý. Pavel řekl: Jakým křtem jste tedy byli pokřtěni? Oni řekli: Křtem Janovým. Tu jim Pavel prohlásil: Jan křtil ty, kteří se odvrátili od svých hříchů, a vybízel lid, aby uvěřili v toho, který přijde po něm – v Ježíše. Když to uslyšeli, dali se pokřtít ve jméno Pána Ježíše. Jakmile na ně Pavel vložil ruce, sestoupil na ně Duch svatý a oni mluvili v prorockém vytržení“ (Skutky 19,2-6).

487. Kdo může přijmout Svatý křest vodou?

Svatý křest vodou může přijmout každý člověk. Předpokladem je víra v Ježíše Krista a jeho evangelium.

488. Jak se provádí Svatý křest vodou?

Křest se provádí vodou a ve jménu Boha, Otce, Syna a Ducha svatého.

Voda ke křtu se vysvětlí ve jménu trojjediného Boha. Pak nositel úřadu, který provádí křest, kreslí prstem smočeným ve vodě třikrát křížek na čele křtěného a při tom pronáší následující slova: „Křtím tě ve jménu Boha, Otce, Syna a Ducha svatého.“

Pokud je křest provedený vodou a ve jménu Boha, Otce, Syna a Ducha svatého („v souladu s ritem“), je platný a může se projevit jeho účinek.

Označení „**ritus**“ pochází z latiny a znamená přesně stanovený způsob, jak se vykonává bohoslužba a jiné bohoslužebné úkony (např. udílení svátostí apod.).

489. Proč mohou být křtěny děti?

Ježíšova věta: „Nechte děti přicházet ke mně, nebraňte jim, neboť takovým patří království Boží“ (Marek 10,14) poukazuje na to, že i děti mají mít přístup k Božímu požehnání. K němu patří také svátosti.

Nový zákon přináší svědectví o tom, že se dávali pokřtít příslušníci celé domácnosti „... hned se dal se všemi svými lidmi pokřtít ... a s celou rodinou se radoval, že uvěřili v Boha“ (Skutky 16,33.34, srovnej též 16,15). K rodině patří také děti. Vznikla tak křesťanská tradice, podle níž jsou křtěny i děti.

Při křtu dětí přechází vyznání víry v Ježíše Krista a odpovědnost za výchovu dětí v duchu evangelia na rodiče.

„Představený synagogy Krispus a všichni, kteří byli v jeho domě, uvěřili Pánu; také mnozí z Korintanů, kteří Pavla poslouchali, uvěřili a dali se pokřtít“ (Skutky 18,8).

490. Jaké účinky má Svatý křest vodou?

Svatý křest vodou znamená konec života v Božím odloučení a začátek života v Kristu. Přináší sílu k boji s hříchem.

Křest provedený trinitárně křesťany spojuje. Ten, kdo byl pokřtěn v Novoapostolské církvi, může trvale přijímat Svatou večeři Páně.

➤ **Svatý křest vodou:** viz otázky 481 a další

➤ **Nová smlouva:** viz vysvětlivka k otázce 175

Pojem „**trinitární**“ (z latinského „trinitas“: „trojice“) se vztahuje na božskou trojedinost. Být pokřtěn trinitárně znamená přijmout křest ve jménu trojediného Boha. Křtěnec je pokřtěn takzvanou „trinitární formulí“, tedy ve jménu Boha, Otce, Syna a Ducha svatého.

491. Jaký je vztah mezi Svatým křtem vodou a Svatým zapečetěním?

Svatý křest vodou a Svaté zapečetění jsou dvě různé svátosti. Úzce však spolu souvisejí: Přijetím obou svátostí dochází ke znovuzrození z vody a Ducha. Svatý křest vodou předchází Svatému zapečetění.

➤ **Znovuzrození z vody a Ducha:** viz otázky 528 a další.

492. Kdo může provést Svatý křest vodou?

Příkaz k provedení křtu dal vzkříšený Syn Boží svým apoštolům (srov. Matouš 28,18-20). V Novoapoštolské církvi zmocnili apoštolové ke křtu vodou také kněžské úřady.

493. Je platný křest provedený v jiném církevním společenství?

Ano, udělení křtu vodou je možné a účinné ve všech oblastech jedné Kristovy církve. Křest vodou je prvním krokem na cestě k absolutní spáse. Všude tam, kde se křtí vodou ve jménu Boha, Otce, Syna a Ducha svatého, je křest platný. Křest vodou byl svěřen církvi jako celku. Důvodem je všeobecná vůle Boha spasit lidstvo.

➤ *Kristova církev:* viz otázky 365 a další

➤ *Spása:* viz otázky 89-90, 108-109, 215-216

494. Jak vznikl pojem „Svatá večeře Páně“?

Pojem „Večeře Páně“ odkazuje na situaci, kdy Ježíš Kristus tuto svátost ustanovil: V předvečer svého ukřižování slavil ve společenství svých apoštolů hod beránka.

První **hod beránka** slavili Izraelci na Boží příkaz v předvečer svého odchodu z Egypta. Beránci bez vady byli poraženi a přichystáni jako pokrm. K nim Izraelci jedli nekvašené chleby. Bůh přikázal, aby se hod beránka slavil každý rok jako vzpomínka na vysvobození z Egypta (židovské Velikonoce).

495. Jak jinak se ještě označuje Svatá večeře Páně?

Svatá večeře Páně se nazývá také „eucharistie“ („díkuvzdání“), „Hostina Páně“ nebo „lámání chleba“.

496. Existuje vztah mezi hodem beránka a Svatou večeří Páně?

Ano, existuje mezi nimi vztah: Podle svědectví prvních tří evangelií ustanovil Ježíš Večeři Páně, když slavil hod beránka se svými apoštoly. Hod beránka je stejně jako Večeře Páně hostinou památky. Hod beránka připomínal vysvobození izraelského lidu z egyptského područí a zajetí. Svatá večeře Páně poukazuje na vysvobození v mnohem širším smyslu – na vysvobození lidstva z područí hříchu.

497. Existují ještě další svědectví o Svaté večeři Páně v Novém zákoně?

Ano, v 1. Korintským 11,23-26 nalezneme další svědectví o Svaté večeři Páně: „Pán Ježíš v tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vzdal díky, lámal jej a řekl: Toto jest mé tělo, které se za vás vydává; to čiňte na mou památku. Stejně vzal po ve-

čeři i kalich a řekl: Tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví; to číňte, kdykoli budete pít, na mou památku. Kdykoli tedy jíte tento chléb a pijete tento kalich, zvěstujete smrt Páně, dokud on nepřijde.“

Tato slova jsou základem textu pronášeného při vysvěcení Svaté večeře Páně.

„**Konsekrace**“ je vyčlenění chleba a vína ze všedního použití spojené s vysvěcením a posvěcením (viz vysvětlení „konsekrace“ u otázky 503).

498. Co znamenají podstaty chléb a víno?

Obě podstaty chléb a víno jsou nepostradatelné pro oslavu Svaté večeře Páně. Chléb i víno představují potravu člověka. Víno je navíc v Izraeli také symbolem radosti a budoucí spásy.

„**Symbol**“ pochází z řečtiny a znamená „obrazné vyjádření“, ale také „charakteristická značka“ nebo „znak“.

499. Co věřícímu připomíná Svatá večeře Páně?

Svatá večeře Páně je hostinou památky: při ní si připomínáme smrt Ježíše Krista jako jedinečnou a navždy platnou událost. Ježíš Kristus pověřil apoštoly, aby slavili Svatou večeři Páně, slovy: „To číňte na mou památku ...“ (Lukáš 22,19).

500. Co vyznává ten, který přijímá Svatou večeři Páně?

Ten, kdo se účastní Svaté večeře Páně, vyznává svou víru ve smrt, vzkříšení a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Ten, kdo se v Novoapostolské církvi účastní Svaté večeře Páně pravidelně, se tak zároveň hlásí ke své víře v dnes působící apoštoly Ježíše Krista. V tomto směru je Svatá večeře Páně hostinou vyznání.

501. Proč je Svatá večeře Páně hostinou společenství?

Ve Svaté večeři Páně má Ježíš Kristus společenství v prvé řadě s apoštoly a potom také s věřícími. Při oslavě Svaté večeře Páně mají navíc věřící společenství mezi sebou navzájem.

502. Existuje souvislost mezi Svatou večeří Páně a budoucí „svatební hostinou“ v nebi?

Ano, Svatá večeře Páně poukazuje na budoucí „svatební hostinu“ v nebi. V tomto směru má Svatá večeře Páně také eschatologický charakter.

Při ustanovení Večeře Páně v kruhu apoštolů Ježíš řekl: „Od této chvíle nebudu pít z plodu vinné révy, dokud nepřijde království Boží“ (Lukáš 22,18).

Dokud nedojde ke sjednocení Kristovy nevěsty s Ježíšem Kristem, bude mít obec společenství s Pánem při Svaté večeři Páně.

➤ **Svatba v nebi:** viz otázky 251, 562 a další

503. Co se děje při vysvěcení hostií?

Vysvěcením (konsekrací) se tělo a krev Krista stávají přítomnými.

Chléb a víno se vysvěcením ve své podstatě nemění, to znamená, že se neproměňují. K chlebu a vínu se připojuje podstata těla a krve Ježíše Krista. Tato událost se nazývá „konsubstanciací“.

Při Svaté večeři Páně nejsou chléb a víno obrazem nebo symbolem těla a krve Ježíše Krista, tělo a krev Ježíše Krista jsou po vysvěcení skutečně přítomny.

➤ **Symbol:** viz vysvětlivka k otázce 498

„**Konsekrace**“ je odvozeno z latinského „consecrare“, což znamená „vysvěcení“, „posvěcení“. Pojem se používá ve smyslu „vysvěcení“ chleba a vína k Svaté večeři Páně.

„**Substance**“ je odvozeno z latinského „substantia“, což znamená „podstata“, „základ“, „látka“. Vyjadřuje, z čeho se něco skládá.

504. Je ve Svaté večeři Páně přítomna oběť Ježíše Krista?

Ano, ve Svaté večeři Páně je oběť Ježíše Krista přítomna. Tato oběť se však neopakuje, ale byla přinesena „jednou provždy“ (Židům 10,10.14).

505. Proč se Svatá večeře Páně slaví na každé bohoslužbě?

Na rozdíl od svátostí Svatého křtu vodou a Svatého zapečetění se Svatá večeře Páně slaví na každé bohoslužbě, protože udržuje člověka v životním společenství s Ježíšem Kristem. Člověk tak přijímá povahu Ježíše Krista.

506. Jak dlouho zůstávají tělo a krev Ježíše Krista přítomny ve vysvěcených hostiích?

Tělo a krev Ježíše Krista zůstávají přítomny ve vysvěcených hostiích tak dlouho, dokud se nedostanou k příjemcům, kterým jsou určeny.

507. Jaký vztah je mezi odpuštěním hříchů a Svatou večeří Páně?

Odpuštění hříchů a Svatá večeře Páně spolu úzce souvisejí, protože jejich základem je oběť Ježíše Krista.

Při svátosti Svaté večeře Páně nedochází současně k odpuštění hříchů. Odpuštění hříchů je nezbytným předpokladem pro důstojné přijetí Svaté večeře Páně, to znamená, že Svaté večeři Páně musí předcházet rozhřešení – očištění od hříchu.

508. Komu svěřil Ježíš Kristus Svatou večeří Páně?

Ježíš Kristus ustanovil Svatou večeří Páně v kruhu apoštolů a svěřil ji jim. Tam, kde působí apoštolové nebo jimi pověřeni kněžští nositelé úřadu, jsou k dispozici všechny aspekty Svaté večeře Páně.

509. Jak zní slova k vysvěcení Svaté večeří Páně?

K vysvěcení (konsekraci) Svaté večeře Páně se pronáší ustálený text, který vychází z 1. Korintským 11,23 a další a z Matouše 26,26 a další:

„Ve jménu Boha, Otce, Syna a Ducha svatého, vysvěcuji tento chléb a víno ke Svaté večeří Páně a vkládám k nim jednou přinesenou a věčně platnou oběť Ježíše Krista. Neboť Pán vzal chléb a víno, vzdal díky a řekl: Toto je mé tělo, které se za vás vydává. Toto je má krev nové smlouvy, prolitá za mnohé k odpuštění hříchů. Jezte a pijte! To konejte na mou památku. Neboť kdykoli jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, zvěstujete smrt Páně, dokud znovu nepřijde. Amen!“

510. Jak probíhá oslava Svaté večeře Páně na bohoslužbě?

Nejprve jsou vysvěceny hostie. Při vysvěcení vztáhne zmocněný nositel úřadu své paže nad otevřené kalichy (patény) a pronese slova k vysvěcení.

Potom přijímají nositelé úřadu a obec tělo a krev Ježíše Krista ve formě hostie pokapané vínem. Podávání hostií je doprovázeno slovy: „Tělo a krev Ježíše jsou za tebe dány.“

511. Co je předpokladem důstojného požití Svaté večeře Páně?

Předpokladem důstojného požití Svaté večeře Páně je kromě předcházejícího odpuštění hříchů víra v Ježíše Krista a jeho oběť.

➤ *Odpuštění hříchů: viz otázky 415, 507, 629, 644 a další*

512. Jaké účinky má Svatá večeře Páně?

Svatá večeře Páně vytváří niterné společenství s Ježíšem Kristem. Zprostředkovává povahu a moc Syna Božího. Požití Svaté večeře Páně navíc vede k vzájemné jednotě věřících, neboť společně vrůstají do povahy Ježíše Krista. Tak je Svatá večeře Páně důležitým prostředkem k přípravě na Kristův opětovný příchod.

„Protože je jeden chléb, jsme my mnozí jedno tělo, neboť všichni máme podíl na jednom chlebu“ (1. Korintským 10,17).

513. Kdo má právo účastnit se Svaté večeře Páně?

K trvalé účasti na Svaté večeři Páně jsou oprávněni ti, kteří byli pokřtěni v Novoapoštolské církvi, zapečetění a přijati do obce.

Křesťané pokřtění formálně správně (v souladu s ritem) mohou mít přístup ke Svaté večeři Páně jako hosté.

➤ **Svatý křest vodou:** viz otázky 404, 481 a další

➤ **Ritus:** viz vysvětlivky k otázce 488

➤ **Svaté zapečetění:** viz otázky 404, 515 a další

➤ **Přijetí:** viz otázky 662, 669

514. Jaký význam mají oslavy Svaté večeře Páně v ostatních církvích?

Při oslavách Svaté večeře Páně v ostatních církvích jsou obsaženy důležité součásti Svaté večeře Páně. I tam se s díky a ve víře připomíná smrt a vzkříšení Ježíše Krista. Novoapoštolští křesťané by si ale měli uvědomit, že se trvalou účastí na oslavách Svaté večeře Páně v jiných církvích v podstatě hlásí k jejich učení.

515. Co je Svaté zapečetění?

Svaté zapečetění je svátost, při níž věřící přijímá dar Ducha svatého vkládáním rukou a modlitbou apoštola. Stává se dítětem Božím a součástí prvotiny.

➤ **Prvotina:** viz otázky 428, 530

➤ **Dítě Boží:** viz vysvětlivka k otázce 530

516. Co znamená v novozákonních listech formulace „zapečetit“?

„Zapečetit“ znamená v novozákonních listech předat dar Svatého ducha: „Ten, kdo nás spolu s vámi staví na pevný základ v Kristu a kdo si nás posvětil, je Bůh. On nám také vtiskl svou pečeť a do srdce nám dal svého Ducha jako závdavek toho, co nám připravil“ (2. Korintským 1,21.22).

„V něm [Kristu] byla i vám, když jste uslyšeli slovo pravdy, evangelium o mém spasení, a uvěřili mu, vtisknuta pečeť zaslíbeného Ducha svatého“ (Efezským 1,13).

„A nezarmucujte svatého Ducha Božího, jehož pečeť nesete pro den vykoupení“ (Efezským 4,30).

517. Působil Duch svatý už v době Starého zákona?

Ano, Duch svatý jako osoba Boží trojjednotnosti působí jako Otec a Syn odpradávná. Ve Staré smlouvě naplňoval jednotlivce, které si Bůh vyvolil k určitým úkolům.

➤ **Stará smlouva a Nová smlouva:** viz otázka 175

„Samuel tedy vzal roh s olejem a pomazal ho [Davida] uprostřed jeho bratrů. A duch Hospodinův se Davida zmocňoval od onoho dne i nadále“ (1. Samuelova 16,13).

„Jen mě neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber“ (Žalm 51,13).

518. Existují ve Starém zákoně odkazy na vylití Ducha svatého v Nové smlouvě?

Ano, Starý zákon obsahuje více odkazů na to, že Boží Duch bude vylit na mnoho lidí (např. Ezechiel 36,27). Důležitou poznámku najdeme v knize Jóel 3,1.2: „I stane se potom: Vyleji svého ducha na každé tělo. Vaši synové i vaše dcery budou prorokovat, vaši starci budou mít sny, vaši jinoši budou mít prorocká vidění. Rovněž na otroky a otrokyně vyleji v oněch dnech svého ducha“ (viz též Skutky 2,15 a další).

519. Přislíbil Ježíš vylití Ducha svatého?

Ano, Ježíš několikrát přislíbil svým apoštolům, že sešle Ducha svatého, jako například: „Až přijde Přímluvce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, jenž od Otce vychází, ten o mně vydá svědectví“ (Jan 15,26).

520. Kdy se příslib vylití Ducha svatého naplnil?

Tento příslib se naplnil v den Letnic v Jeruzalémě, kdy byl Duch svatý vylit na apoštoly, učedníky a učednice.

„Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchr, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat“ (Skutky 2,1-4).

521. Kdy byl Ježíš pomazán Duchem svatým?

Po Ježíšově křtu na něj sestoupil Duch svatý. Jan Křtitel vydal toto svědectví: „Spatřil jsem, jak Duch sestoupil jako holubice z nebe a zůstal na něm“ (Jan 1,32). Tuto událost lze označit za „pomazání“.

„Neusilujte o pomíjející pokrm, ale o pokrm zůstávající pro život věčný; ten vám dá Syn člověka, jemuž jeho Otec, Bůh, vtiskl svou pečeť“ (Jan 6,27).

➤ **Ježíšův křest:** viz otázky 129 a další

522. Co znamená Ježíšův křest a následné pomazání Duchem svatým?

Pokřtění Ježíše Janem Křtitelem a sestoupení Ducha svatého na Ježíše jsou odkazy na svátosti Svatého křtu vodou a Svatého zapečetění.

Pomazání neboli obdaření Ježíše Duchem svatým ho vyzdvihuje jako Mesiáše. Zároveň poukazuje na svátost Svatého zapečetění. O něm se zmiňují také Skutky 10,37.38: „Dobře víte, co se dalo po celém Judsku: Začalo to v Galileji po křtu, který kázal Jan. Bůh obdařil Ježíše z Nazareta Duchem svatým a mocí.“

Už ve Staré smlouvě bývali lidé posvěceni k určitému úkolu **pomazáním** olejem. Pomazání přijímali proroci, králové a kněží. Viz též „Mesiáš“ (= „Pomazaný“), otázky 111 a 112.

523. Z čeho vyplývá, že křest vodou je předpokladem pro přijetí daru Ducha svatého?

Apoštol Petr odpověděl posluchačům letničního kázání na otázku, co mají dělat, toto: „Obraťte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého“ (Skutky 2,38).

524. Co se píše ve Skutcích o Svatém zapečetění?

Důležitý odkaz na zapečetění je obsažen ve Skutcích 8,14 a další: „Když apoštolové v Jeruzalémě uslyšeli, že v Samařsku přijali Boží slovo, poslali k nim Petra a Jana. Oni tam přišli a modlili se za ně, aby také jim byl dán Duch svatý, neboť ještě na nikoho z nich nesestoupil; byli jen pokřtěni ve jméno Pána Ježíše. Petr a Jan tedy na ně vložili ruce a oni přijali Ducha svatého.“

Podle tohoto svědectví v Písmu je Svaté zapečetění spojeno s apoštolským úřadem. To potvrzují také Skutky 8,18: Šimon, který dříve provozoval magii, později uvěřil a dal se pokřtít (srov. Skutky 8,9.11 a další), „viděl, že ten, na koho apoštolové vložili ruce, dostává Ducha svatého“.

Z této události je patrné, že svátosti Svatý křest vodou a Svaté zapečetění jsou od sebe jasně odděleny. Podobné informace nalezneme také ve Skutcích 19,1-6. V Efezu učedníci přijali od Jana jen křest pokání. Když uvěřili v Ježíše, dali se nejprve pokřtít ve jméno Pána Ježíše. Potom přijali od apoštola dar Ducha svatého: „Jakmile na ně Pavel vložil ruce, sestoupil na ně Duch svatý.“

➤ **Křest pokání nebo také křest k pokání:** viz otázka 485

525. Jak se uděluje svátost Svatého zapečetění?

Svátost Svatého zapečetění udělují apoštolové tak, že pokřtěnému ve jménu Boha, Otce, Syna a Ducha svatého předají dar Ducha svatého. Přitom vloží ruce na hlavu pokřtěného a modlí se.

526. Jaké jsou předpoklady pro přijetí Svatého zapečetění?

Svaté zapečetění předpokládá u příjemce víru v trojjediného Boha a v apoštoly vyslané Ježíšem Kristem. Příjemce musí být před zapečetěním formálně správně pokřtěn vodou. Musí vyznávat víru a slíbit, že bude následovat Krista.

➤ „*Formálně správně*“ (v souladu s ritem): viz vysvětlivka k otázce 488

527. Kdo může přijmout Svaté zapečetění?

Svaté zapečetění může přijmout každý člověk, který splňuje příslušné předpoklady. Svátost se uděluje jak dospělým, tak i dětem. Při zapečetění dětí musí vyznávat víru rodiče, popř. osoby oprávněné k náboženské výchově dítěte. Musí slíbit, že budou dítě vychovávat v novoapoštolské víře.

528. Co rozumíme „znovuzrozením z vody a Ducha“?

Obě svátosti, Svatý křest vodou i Svaté zapečetění, představují společně „znovuzrození z vody a Ducha“. Skrze ně vytváří Bůh „nové stvoření“ – život z Boha.

„Ježíš odpověděl: Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a Ducha, nemůže vejít do království Božího“ (Jan 3,5).

„Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu nové“ (2. Korintským 5,17).

529. Jak spolu souvisí Svaté zapečetění a znovuzrození z vody a Ducha?

Svaté zapečetění je součástí znovuzrození z vody a Ducha. Završuje se v něm to, co Bůh započal ve Svatém křtu vodou. Bůh, Duch svatý, který se projevuje jako Nový stvořitel tak obnovuje člověka.

➤ *Svatý křest vodou*: viz otázky 404, 481 a další

530. Jak se projevuje Svaté zapečetění?

Díky Svatému zapečetění je člověk trvale naplněný Duchem svatým. Bůh mu dává podíl na své povaze; člověku je darována Boží síla, Boží život i Boží láska: „Boží láska je vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán“ (Římanům 5,5).

Zapečetěný se stává Božím vlastnictvím; trvale v něm přebývá Boží Duch (srov. Římanům 8,9).

Člověk je od této chvíle dítětem Božím, povoláním k prvotině: Znovuzrození má tedy účinek pro přítomnost – věřící se stává dítětem Božím a účinek pro budoucnost – věřící se stává prvotinou.

Jako dítě Boží je věřící dědicem Božím a spoludědicem Kristovým. „Duch synovství“, který působí díky Svatému zapečetění v člověku, oslovuje Boha důvěrně „milý Otče“.

Jestliže dá zapečetěný Duchu svatému prostor, aby se rozvinul, projeví se božské ctnosti. Ty se obrazně označují jako „ovoce Ducha svatého“ (srov. Galatským 5,22).

➤ **Prvotina:** viz otázka 428

„Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tičnost a sebeovládání“ (Galatským 5,22.23).

Pojem „**Boží dítě**“ má různé aspekty:

- Každý člověk je Boží dítě, neboť ho Bůh stvořil a může tedy Všemohoucího oslovovat „Otče“.
- Ve starozákonní době se Bůh jako otec staral o izraelský lid. Izrael je také nazýván „prvorozeným synem Božím“ (srov. 2. Mojžíšova 4,22.23). Mezi Izraelem a Bohem tedy panuje vztah dítěte a otce. Když Ježíš promlouval v Kázání na hoře k Židům, označil Boha také za jejich „Otce v nebi“.
- Nám křesťanům byl dán Otčenáš a my se v této modlitbě obrácíme s důvěrou k Bohu, našemu Otci.
- Kromě toho je vztahem „dítě Boží - Otec“ míněna ona situace před Bohem, která se vyznačuje přijetím všech svátostí, vírou a zaměřením života na opětovný příchod Krista. Dítětem Božím se věřící stává znovuzrozením z vody a Ducha. Znovuzrozeným je jako „dětem Božím“ přislíbeno, že se stanou dědici Nejvyššího.

„... přijali jste Ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče! Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti. A jsme-li děti, tedy i dědicové – dědicové Boží, spoludědicové Kristovi“ (Římanům 8,15-17).

Část 9

POSMRTNÝ ŽIVOT

9 POSMRTNÝ ŽIVOT

531. Existuje život po smrti?

Ano, člověk má jak tělesnou schránku, tak i duši; tvoří jednotu těla, duše a ducha.

Lidské tělo je smrtelné, podléhá pomíjivosti. Bylo vzato ze země a do ní se opět vrátí (srov. 1. Mojžíšova 3,19). Oproti tomu duše a duch žijí dál i po tělesné smrti, jsou tedy nesmrtelné. Osobnost člověka, jeho podstata, zážitky, pocity, víra, myšlenky, zůstávají zachovány i po tělesné smrti.

„Bůh totiž stvořil člověka k neporušitelnosti a učinil ho obrazem vlastní nepomíjivosti“ (Kniha moudrosti 2,23).

532. Co je smrt?

Rozlišujeme mezi tělesnou a duchovní smrtí člověka. Tělesná smrt znamená konec pozemského života. Když nastane, duše a duch opouští tělo. Duchovní smrt je odloučení člověka od Boha následkem hříchu.

Když Bible mluví o „druhé“ smrti (srov. Zjevení 20,6; 21,8), je tím míněno odloučení od Boha, které bude účinné po posledním soudu.

➤ **Poslední soud:** viz otázky 579 a další

„Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu“ (Římanům 6,23).

533. Co ještě rozumíme v Bibli pod pojmem „smrt“?

V Bibli se „smrtí“ označuje také moc odporující Bohu, která ohrožuje a ničí tělesný a duchovní život. Ve Zjevení Janově je smrt obrazně personifikována: „A hle, kůň sinavý, a jméno jeho jezdce Smrt, a svět mrtvých zůstával za ním“ (Zjevení 6,8).

534. Kdo má moc nad smrtí?

Pánem nad životem a smrtí je trojjediný Bůh. Ježíš Kristus zvítězil nad smrtí svým vzkříšením. Tím umožnil člověku přístup k věčnému životu: „... Ježíš Kristus zlomil moc smrti a zjevil nepomíjející život v evangeliu“ (2. Timoteovi 1,10).

535. Jaký význam má vzkříšení Ježíše Krista?

Vzkříšení Ježíše Krista je základem vzkříšení mrtvých. Protože byl vzkříšen on, budou vzkříšeni i mrtví, „jedni k životu věčnému, druzí k pohaně a věčné hrůze“ (Daniel 12,2).

„Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměněni“ (1. Korintským 15,51.52).

536. Existují odkazy na posmrtný život v Písmu svatém?

Život po tělesné smrti je naznačen už ve Starém zákoně a v Novém zákoně je mnohokrát dosvědčen. Například v 1. Petrově 3,19.20 se píše: „Tehdy také [Ježíš Kristus] přišel vyhlásit zvěst duchům ve vězení, kteří neuposlechli kdysi ve dnech Noémových. Tenkrát Boží shovívavost vyčkávala s trestem, pokud se stavěl koráb, v němž bylo z vody zachráněno jenom osm lidí.“

537. Kde se nacházejí lidé po tělesné smrti?

Duše i duch zemřelých putují do říše mrtvých, která se také nazývá „onen svět“.

538. Co rozumíme „oním světem“?

Pojem „onen svět“ se obecně vztahuje na všechny oblasti, události a stavy mimo materiální svět. V užším smyslu je jím míněna říše mrtvých (hebrejsky: „scheol“, řecky: „hades“).

539. Existuje převtělování mrtvých?

Ne. Představy o opakovaném vstupování do pozemského života (reinkarnace), ať už jako člověk, živočich nebo rostlina, odporují biblickým výpovědím, a tím i obsahu evangelia. „A jako každý člověk jen jednou umírá...“ (Židům 9,27).

Pojem „reinkarnace“ označuje představy o opakovaném návratu člověka do pozemského života v různých podobách. Tyto představy se neslučují s křesťanským učením.

540. Můžeme navázat spojení se zesnulými?

Se zesnulými jsme ve spojení prostřednictvím vzpomínek a modliteb.

Bůh zakázal navazovat spojení se zesnulými prostřednictvím vyvolávání a dotazování duchů zemřelých, a proto se jedná o hřích: „Ať se u tebe nevyskytne nikdo, kdo ... se doptává duchů zemřelých ... ani ten, kdo se dotazuje mrtvých. Každého, kdo činí tyto věci, má Hospodin v ohavnosti“ (5. Mojžíšova 18,10-12).

541. Jaký je stav duší na onom světě?

Stav duší na onom světě odráží Boží blízkost nebo odcizení. Duše člověka neprodělala tělesnou smrtí žádnou změnu. Víra nebo nevíra, smířlivost nebo nesmíři-

telnost, láska nebo nenávisť charakterizují člověka nejen na tomto, ale i na onom světě.

O tomto stavu se zmiňuje i Ježíšovo Podobenství o boháči a Lazarovi (srov. Lukáš 16,19-31), když mluví o místě radosti a místě utrpení. Zesnulí si mohou svůj stav uvědomit. Ti, kteří prožívají muka, doufají v pomoc.

542. Kdo jsou ti, kteří „zemřeli v Kristu“?

V 1. Tesalonickým 4,16 se dočteme o těch, „kdo zemřeli v Kristu“. To jsou zesnulí, kteří se znovu narodili z vody a Ducha a nechali se připravit na opětovný příchod Krista. Patří k obci Pána a nacházejí se ve stavu spravedlnosti před Bohem, jehož lze dosáhnout milostí a vírou.

➤ **Znovuzrození z vody a Ducha:** viz otázky 528 a další

„Duše spravedlivých jsou však v Boží ruce a trýzeň smrti se jich nedotkne. V očích nemoudrých vypadali jako mrtví, v jejich skonu se spatřovala záhuba, v jejich odchodu od nás jejich zánik. Oni však jsou v pokoji“ (Kniha moudrosti 3,1-3).

543. Dá se stav duší na onom světě změnit?

Ano, od té doby, co Kristus přinesl svou oběť, se může stav duší na onom světě změnit.

Ježíš Kristus šel po své smrti do říše mrtvých a kázal tam. Kázání evangelia přináší možnost změny tomu, kdo ho ve víře přijme.

Spásu tedy lze přijmout i po tělesné smrti člověka.

➤ **Spása:** viz otázky 243 a další, 546

544. Jak se může stav duší na onom světě změnit?

Duše na onom světě, které nikdy neslyšely o evangeliu, nikdy nepřijaly odpuštění hříchů ani žádnou svátost, se nacházejí ve stavu Božího odcizení. Tento stav mohou překonat jen vírou v Ježíše Krista a jeho oběť a také přijetím svátostí.

545. Jaké výpovědi v Písmu svatém jsou dokladem pomoci zesnulým?

V 2. knize Makabejské 12 se píše o těch, kteří sloužili modlám a padli v boji. Za ně byly pronášeny modlitby, které jim měly pomoci od hříšného stavu jejich duše. Byly také shromážděny finanční prostředky na nákup obětních zvířat k smíření obětí.

Biblickým východiskem pro udílení svátostí zesnulým je 1. Korintským 15,29: V Korintu se živi dávali pokřtít za mrtvé. Tuto praxi obnovili apoštolové nového věku. Vznikly tak dnes běžné bohoslužby pro zesnulé.

546. Můžeme zesnulým pomoci ke spáse?

Ano, nespasených duší se můžeme zastat v přímělných modlitbách a prosit Pána, aby jim pomohl. Rovněž se můžeme modlit za to, aby duše uvěřily v Ježíše Krista a byly otevřeny a ochotny přijmout spásu, kterou jim chce Bůh darovat.

Vzhledem k tomu, že mrtví i žijí v Kristu tvoří společenství, budou působit na tomto i onom světě v duchu Ježíše Krista, tedy orodovat za nespasené duše.

Samotnou spásu přináší jen Ježíš Kristus.

➤ **Vykoupení:** viz otázky 215 a další

➤ **Spása:** viz otázky 243, 248 a další

Pojem „**tento svět, pozemský život**“ se všeobecně vztahuje na všechny oblasti, děje a stavy v materiálním světě.

547. V čem spočívá zprostředkování spásy zesnulým?

Ježíš Kristus je Pánem mrtvých i živých. Bůh si přeje, aby všichni lidé došli spásy (srov. 1. Timoteovi 2,4-6) kázáním, svátostmi a odpuštěním hříchů. Nezbytná je také víra v Ježíše Krista. To platí stejnou měrou pro mrtvé i živé.

To, že má být zvěstováno evangelium i zesnulým, říká 1. Petrův 4,6: „Proto bylo evangelium zvěstováno i mrtvým, aby byli u Boha živi v Duchu, ačkoliv byli za svého života u lidí odsouzeni.“

„Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (Jan 3,16).

548. Jak a prostřednictvím koho probíhá spása zesnulých?

Udělení Svatého křtu vodou, Svatého zapečetění a Svaté večeře Páně probíhá u zesnulých tak, že apoštolové provádí příslušný viditelný úkon na živých. Účinek spásy ale není určený živým, nýbrž zesnulým.

Tak jako Ježíš Kristus přinesl svou oběť na zemi, tak spásu na zemi zprostředkovávají apoštolové.

➤ **Svatý křest vodou:** viz otázky 481 a další

➤ **Svatá večeře Páně:** viz otázky 494 a další

➤ **Svaté zapečetění:** viz otázky 515 a další

Část 10

UČENÍ O VĚCECH
BUDOUCÍCH

10

10 UČENÍ O VĚCECH BUDOUCÍCH

549. Odkud se dozvídáme o budoucích událostech?

Učení o událostech, k nimž dojde v budoucnosti (eschatologie), má svůj základ v Písmu svatém. Mnohé odkazy na budoucí dějiny spásy jsou obsaženy v evangeliích a v listech apoštolů. Hlavní výpovědi nalezneme ve Zjevení Janově, které obrazným způsobem popisuje věci budoucí.

➤ *Eschatologie: viz vysvětlivka u otázky 40*

550. Jaká budoucí událost je cílem víry novoapoštolských křesťanů?

Ježíš Kristus přijde znovu – to je hlavní výpověď evangelia. Od jeho nanebevstoupení zvětšují apoštolové Kristův opětovný příchod. Cílem víry novoapoštolských křesťanů je, aby je Ježíš při této události přijal k sobě.

551. Kdo slíbil, že Ježíš Kristus znovu přijde?

Sám Ježíš Kristus dal svým apoštolům příslib: „A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já“ (Jan 14,3).

Tento příslib potvrdili andělé při Ježíšově nanebevstoupení: „Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet“ (Skutky 1,11).

552. Kdo zná okamžik Kristova opětovného příchodu?

Den a hodinu opětovného příchodu Ježíše Krista neznají ani lidé, ani andělé, ale pouze a jen trojjediný Bůh.

553. Co vyplývá ze skutečnosti, že žádný člověk nezná okamžik Kristova opětovného příchodu?

Protože žádný člověk nezná okamžik Kristova opětovného příchodu, je věřící vyzván, aby se na tuto událost nechal připravit. Syn Boží svou výzvu formuloval takto: „Bděte tedy, protože nevíte, v který den váš Pán přijde“ (Matouš 24,42). To, že člověk musí v kteroukoliv hodinu bdít ve víře a očekávat ho, připomněl Ježíš také v některých podobenstvích.

➤ *Podobenství ke Kristovu opětovnému příchodu: viz otázka 157*

„Tehdy bude království nebeské, jako když deset družiček vzalo lampy a vyšlo naproti ženichovi. Pět z nich bylo pošetilých a pět rozumných. ... Když ženich nepřicházel, na všechny přišla ospalost a usnuly. Uprostřed noci se rozlehl křik: Ženich je tu, jděte mu naproti! Všechny družičky procitly a dávaly do pořádku své lampy. Tu řekly ty pošetilé rozumným: Dejte

nám trochu oleje, naše lampy dohasínají! Jděte raději ke kupcům a kupte si! Ale zatímco šly kupovat, přišel ženich, a které byly připraveny, vešly s ním na svatbu; a dveře byly zavřeny. Potom přišly i ty ostatní družičky. Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu" (Matouš 25,1-13; srov. též Matouš 24,43-51; 25,14-30).

554. Jak přistupovali první apoštolové k příslibu opětovného příchodu Krista?

Příslib Kristova opětovného příchodu hrál ve zvěstování prvních apoštolů důležitou úlohu. Vedle smrti na obětišti a vzkříšení Ježíše Krista patřil k nejdůležitějším obsahům jejich víry. Byli přesvědčeni o tom, že Ježíš znovu přijde v jejich době: „Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni“ (1. Korintským 15,51).

Apoštol Pavel oslovil Korintskou obec prvokřesťanským pozdravem, modlitebním zvoláním: „Maranatha!“, což znamená: „Náš Pán přijde!“ nebo: „Náš Pane, přijď!“ (srov. 1. Korintským 16,22).

Výzva být vždy připraven na Kristův opětovný příchod se objevuje také ve Zjevení Janově ve slovech Pána: „Přijdu brzy!“ (Zjevení 3,11; 22,7.12.20).

555. Co znamená příslib Kristova opětovného příchodu pro nás?

To, že Ježíš Kristus znovu přijde a vezme si svou nevěstu k sobě, je jedním ze základních jistot evangelia. On sám svůj opětovný příchod přislíbil (srov. Jan 14,3).

➤ *Kristova nevěsta: viz otázky 562 a další*

556. Proč věříme, že je Kristův opětovný příchod blízko?

To, že byl znovu obsazen apoštolský úřad, je znamením toho, že Kristův opětovný příchod je blízko. Očekávání naplnění tohoto Ježíšova příslibu je dnes hlavním bodem novoapoštolské víry, stejně jako naděje jednotlivce, že osobně zažije Kristův opětovný příchod a uchvácení k němu.

➤ *Proměnění a uchvácení: viz otázky 559 a další*

557. Jak probíhá příprava na Kristův opětovný příchod?

Apoštolové připravují věřící na Kristův opětovný příchod slovem a svátostmi. Věřící na tuto událost vědomě soustředí svůj život.

558. Jak je Kristův opětovný příchod popsán v Listech apoštola Pavla?

V 1. Tesalonickým 4,15-17 se píše: „Toto vám říkáme podle slova Páně: My živí, kteří se dočkáme příchodu Páně, zesnulé nepředejdeme. Zazní povel, hlas ar-

chanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříci Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem.“

V 1. Korintským 15,51.52 stojí: „Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměněni.“

Ve Filipským 3,20.21 nalezneme následující výpověď: „My však máme občanství v nebesích, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. On promění tělo naší poníženosti v podobu těla své slávy silou, kterou je mocen všechno si podmanit.“

559. Co se bude dít při Kristově opětovném příchodu?

Z výše uvedených výpovědí apoštola Pavla vyplývá:

Až Pán znovu přijde, budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti nejprve mrtví, kteří zemřeli v Kristu. Živí, kteří se nechali na Kristův opětovný příchod připravit, zažijí proměnu, aniž by zemřeli tělesnou smrtí.

Mrtví i živí přijmou oslavené tělo. Toto tělo se podobá vzkříšenému tělu Kristovu. Budou společně uchvázeni k Ježíši Kristu a dostanou se tak do věčného společenství s trojjediným Bohem.

Tyto události patří k prvnímu vzkříšení, o němž se pojednává ve Zjevení 20,5.6.

➤ **Vzkříšení:** viz otázky 574 a další

➤ **Kristovo vzkříšené tělo:** viz otázka 189

„K nepomíjitelnosti“ znamená „neporušený rozkladem“. Na rozdíl od našeho současného těla nebude vzkříšené tělo podléhat rozkladu.

560. Na čem se zakládá naděje věřícího, že bude ušetřen tělesné smrtí?

Naděje věřícího, že bude ušetřen tělesné smrti, se zakládá na výpovědi apoštola Pavla: „Proto zde sténáme touhou, abychom byli oděni šatem nebeským. [...], neboť nechceme, aby z nás bylo svlečeno naše pozemské tělo, nýbrž aby přes ně bylo oblečeno nebeské, aby to, co je smrtelné, bylo pohlceno životem. Ten, kdo nás k tomu připravil a dal nám již Ducha jako závdavek, je Bůh“ (2. Korintským 5,2.4.5).

„Šatem nebeským“ míní apoštol oslavené tělo, které nepřijmou jen ti, kteří vstanou z mrtvých, ale i ti, kteří budou při Kristově opětovném příchodu proměněni. „Převlečení“ znamená obdržení nového těla, aniž bychom předtím museli zemřít. „Svlečením“ je zde vyjádřena „smrt“.

561. Kdo bude při Kristově opětovném příchodu uchvácen?

Uchvácení při Kristově opětovném příchodu je přislíbeno nejprve těm, kteří prošli znovuzrozením z vody a Ducha a kteří uvěřili v Ježíše Krista a následují ho. Tento zástup se nazývá také „Kristova nevěsta“ nebo „dítě - syn“ (Zjevení 12,5).

To, zda Bůh dopřeje milost uchvácení i jiným, se vymyká lidskému úsudku a závisí pouze na rozhodnutí Boha.

➤ *Znovuzrození z vody a Ducha: viz otázka 528*

„Uchvácením“ je míněno, že se lidé při Kristově opětovném příchodu dostanou přímo do bezprostředního společenství s Bohem.

562. Kdo patří ke "Kristově nevěstě"?

Ježíš Kristus dal svým apoštolům příkaz, aby Kristovu církev připravili na sjednocení s ním, až znovu přijde. Apoštol Pavel k tomu píše: „Vždyť vás žárlivě střežím Boží žárlivostí; zasnoubil jsem vás jedinému muži, abych vás jako čistou pannu odevzdal Kristu“ (2. Korintským 11,2). Symbol „čisté panny“ odkazuje na „nevěstu“ (Zjevení 19,7). Kdo k ní bude patřit a bude sjednocen s Ježíšem Kristem, se ukáže teprve při Kristově opětovném příchodu.

563. Mají ti, kteří patří ke Kristově nevěstě, něco, čím se vyznačují?

Ano – důležitým znakem je, že každým dnem čekají na Kristův opětovný příchod a vytrvale se modlí: „Pane, přijď brzy!“ (srov. Zjevení 22,17.20).

564. Uvádí Bible další znaky Kristovy nevěsty?

Ano, další znaky Kristovy nevěsty jsou uvedeny ve Zjevení 14,1-5. Zde je nevěsta obrazně vyjádřena jako zástup „sto čtyřicet čtyř tisíců“. Počet „144 000“ nelze chápat doslovně, má symbolický charakter. Je odvozen od dvanácti kmenů Izraele. Kristova nevěsta je popisována následujícími obrazy: „Beránek stál na hoře Sión a s ním sto čtyřicet čtyři tisíce těch, kdo mají na čele napsáno jméno jeho i jméno jeho Otce. [...] Ti následují Beránka, kamkoli jde. Ti jako první z lidstva byli vykoupeni Bohu a Beránkovi. Z jejich úst nikdo neuslyšel lež; jsou bez úhony.“

565. Co znamenají obrazná vyjádření ve Zjevení 14,1-5?

Označení („pečeť“) se jménem „Beránka“ a Otce znamená, že těch „144 000“ patří Bohu.

Být „bez úhony“, „nevypustit z úst lež“ a „následovat Beránka“ znamená vést slovem i skutkem život podle evangelia.

Pojem „první z lidstva“ označuje ty, které si Kristus při svém opětovném příchodu vezme k sobě. Jsou to ti, kteří předtím přijali absolutní spásu.

„Beránkem“ je míněn Ježíš Kristus: „Hle, beránek Boží, který snímá hříchy světa“ (Jan 1,29).

Zjevení 5,12 vyjadřuje, že obětovaný Beránek zvítězil. To znamená, že zároveň triumfuje a vítězí ponížený a ukřižovaný Syn Boží.

➤ **Spása:** viz otázky 243 a další

„Hoden jest Beránek, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství, moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení“ (Zjevení 5,12).

566. Kdy se bude konat „Beránkova svatba“?

„Beránkova svatba“, tedy sjednocení Kristovy nevěsty s Ženichem Ježíšem Kristem, se uskuteční, až Pán znovu přijde a nevěstu promění a uchvátí.

567. Co se stane při „Beránkově svatbě“?

Kristova nevěsta bude sdílet Kristovu slávu a bude v bezprostředním a nerozlučném společenství s Bohem.

➤ **Kristova nevěsta:** viz otázky 562 a další.

„Haleluja, ujal se vlády Pán Bůh náš všemohoucí. Radujme se a jásejme a vzdejme mu chválu; přišel den svatby Beránkovy, jeho choť se připravila a byl jí dán zářivě čistý kment, aby se jím oděla. Tím kmentem jsou spravedlivé skutky svatých. Tehdy mi řekl: Piš: Blaze těm, kdo jsou pozváni na svatbu Beránkovu“ (Zjevení 19,6-9).

568. Co se stane na zemi po Kristově opětovném příchodu?

Po Kristově opětovném příchodu nastane pro lidi a stvoření čas utrpení, protože budou vydáni satanově moci. Tento čas se nazývá „velikým soužením“.

➤ **Veliké soužení:** viz otázky 405, 409

569. Bude existovat v době „velikého soužení“ nějaká ochrana?

Ano, v době „velikého soužení“ bude existovat duchovní ochrana pro ty, kteří patří k církvi Ježíše Krista, ale nebyli uchváteni k Ježíši Kristu.

Ve Zjevení je symbolizuje žena oděná sluncem, která porodila dítě, syna. Bude se jim i nadále dostávat Boží pomoci a duchovní péče, aby si mohli uchovat víru (srov. Zjevení 12,6).

V době „velikého soužení“ budou zabíjeni lidé, kteří se hlásí ke Kristu. Tito vytrvalí vyznavači se stanou mučedníky.

570. Co se stane s mučedníky z doby „velikého soužení“?

Lidé, kteří se v době „velikého soužení“ přihlásí ke Kristu, a proto budou zabiti, budou mít podíl na prvním vzkříšení, tak jako předtím Kristova nevěsta.

➤ *První vzkříšení: viz otázky 574 a další*

571. Co se stane po „Beránkově svatbě“ a „velikém soužení“?

Po „Beránkově svatbě“ se Ježíš Kristus vrátí s nevěstou zpátky na zem a ukončí čas „velikého soužení“.

572. Co se stane se satanem po čase „velikého soužení“?

Satan a jeho stoupenci, síly odporující Bohu, budou dle Zjevení 20,1-3 „spoutáni“ a „uvrženi do propasti“. Budou tedy zbaveni veškeré moci. Potom satan už nikoho nesvede.

573. Co se stane, až bude satan spoutaný a zbavený své moci?

Až bude satan spoutaný a síly odporující Bohu budou zbaveny veškeré moci, uskuteční se vzkříšení mučedníků z „velikého soužení“. Tak budou mít mučedníci podíl na prvním vzkříšení.

574. Jaké události zahrnuje první vzkříšení?

Při prvním vzkříšení budou vzkříšeni „mrtví v Kristu“ a společně se živými, kteří patří ke Kristově nevěstě, uchvázeni vzhůru.

Po „svatbě v nebi“ budou vzkříšeni mučedníci z „velikého soužení“ a připojeni ke královskému kněžstvu.

Obě tyto události jsou souhrnně označovány jako „první vzkříšení“: „Blahoslavený a svatý, kdo má podíl na prvním vzkříšení! Nad těmi druhá smrt nemá moci, nýbrž Bůh a Kristus je učiní svými kněžími a budou s ním kralovat po tisíc let“ (Zjevení 20,6).

➤ *Uchvácení / proměnění: viz otázky 559 a další*

➤ *Veliké soužení: viz otázky 569 a další*

575. Co bude následovat po prvním vzkříšení?

Až skončí první vzkříšení, nastolí Kristus na zemi své království pokoje a bude v něm kralovat „tisíc let“. „Tisíc let“ je symbolem dlouhé, avšak omezené doby.

576. Budou lidé v této době ještě hřešit?

Ano. Satan je sice zbaven moci a nikoho už nemůže svádět k hříchu, přesto lidé zůstávají hříšníky a jsou smrtelní, protože u nich přetrvávají sklony k hříchu. To se netýká těch, kteří se účastnili prvního vzkříšení.

➤ *Sklony k hříchu:* viz otázka 227 a vysvětlení

➤ *První vzkříšení:* viz otázka 574

577. Co se bude dít v době království pokoje na zemi?

V době Kristova království pokoje bude Ježíš Kristus spolu s královským kněžstvem nerušeně zvěstovat evangelium. Evangelium bude přiblíženo všem lidem žijícím na zemi i všem duším v oblastech zesnulých. Na konci království pokoje tak budou všichni lidé všech dob obeznámeni s evangeliem Ježíše Krista.

➤ *Královské kněžstvo:* viz otázky 259, 409 a 574

578. Co se stane na konci království pokoje?

Na konci království pokoje bude satan propuštěn ze svého žaláře; bude mít poslední příležitost svést lidi. Jakmile ho Kristus přemůže, bude „uvržen do jezera, kde hoří síra“ (srov. Zjevení 20,7-10). Tak bude zlo navždy potlačeno.

579. Co se stane, až bude zlo navždy potlačeno?

Až zlo ztratí navždy svou moc, budou vzkříšeni mrtví, aby byli souzeni. Potom bude Ježíš Kristus soudit všechny lidi, kteří kdy žili. Poslední soud se nebude týkat těch, kteří se zúčastnili prvního vzkříšení.

„**Poslední soud**“ je konečný soud nad všemi lidmi, kteří se nezúčastnili prvního vzkříšení. Tento soud je popsán ve Zjevení 20,11–15.

„A mrtví byli souzeni podle svých činů zapsaných v těch knihách“ (Zjevení 20,12).

580. Co se stane s těmi, kteří stanou před posledním soudem?

Ti, kteří při posledním soudu najdou milost, se stanou společně s těmi, kteří se zúčastnili prvního vzkříšení, obyvateli nového Božího stvoření. Oni všichni budou přebývat ve věčném společenství s Bohem. Ostatní budou zakoušet bídu Božího odcizení.

581. Co se praví v Bibli o novém Božím stvoření?

Po posledním soudu Bůh staré stvoření nahradí stvořením novým: „Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi“ (Zjevení 21,3). Tím se naplní očekávání vyjádřené v 2. Petrově 3,13: „Podle jeho slibu

čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost.“ Toto království Boží bude věčné; potom bude Bůh všechno ve všem (srov. 1. Korintským 15,28).

Část 11

Z DĚJIN KŘESŤANSTVÍ

11

11 Z DĚJIN KŘESŤANSTVÍ

582. Jak vznikly první křesťanské obce?

První křesťanská obec, kterou tvořili jen Židé, vznikla v den Letnic v Jeruzalémě (srov. Skutky 2,37 a další). Ale kvůli pronásledování muselo mnoho věřících z Jeruzaléma uprchnout (Skutky 8,1; 11,19). V novém prostředí začali zvěstovat evangelium, které si našlo své věřící. Tak vznikaly křesťanské obce i na dalších místech.

583. Jak se dostalo evangelium k pohanům?

Apoštolové vycházeli nejprve z toho, že by se evangelium mělo zvěstovat pouze Židům. Ale Bůh prostřednictvím vidění ukázal apoštolu Petrovi, že evangelium je určené i pohanům (srov. Skutky 10 a 11).

Na apoštolském sněmu v Jeruzalémě byly vysvětleny otázky, které se týkají misijní činnosti mezi pohaný a významu Mojžíšova zákona pro pokřtěné pohaný (srov. Skutky 15,1-29). Zde učiněná rozhodnutí přispěla k tomu, že se nakonec křesťanské obce oprostily od mnoha tradic židovské víry.

➤ **Pohané:** viz vysvětlivka k otázce 256

➤ **Mojžíšův zákon:** viz otázky 272 a další

Prostřednictvím „vidění“ vyjevuje Bůh lidem, které si k tomu zvolil, svou vůli. Takové vidění se někdy označuje jako „vize“ nebo „zjevení“.

584. Který apoštol zvěstoval evangelium pohanům?

Pohanům zvěstoval evangelium především apoštol Pavel. Kvůli tomu cestoval, někdy také v doprovodu apoštola Barnabáše, do dnešního Turecka, Řecka, na Kypr a nakonec i do Itálie.

585. Kde vzniklo označení „křesťan“?

V Antiochii byli Ježíšovi stoupenci poprvé nazváni „křesťany“ (srov. Skutky 11,26).

586. Jak dlouho působili apoštolové?

Apoštolové působili nejprve pravděpodobně až do konce prvního století po Kristu. Jan bývá považován za posledního apoštola prvotní církve. Potom začíná doba, kdy apoštolský úřad sice existoval, ale nebyl personálně obsazen. K jeho znovuoobsazení došlo teprve v 19. století.

➤ **Personální obsazení apoštolského úřadu:** viz otázka a vysvětlivka k 450

➤ **Pokračování apoštolského úřadu:** viz otázky 447 a další

587. Jak se projevovalo působení Svatého ducha po smrti prvních apoštolů?

Svatý duch se postaral o vznik závazného souboru knih Starého a Nového zákona (kánón).

Díky působení Ducha svatého mohly církevní sněmy (koncily) zformulovat důležité základy křesťanského učení. K němu patří například učení o trojjediném Bohu, o Ježíši Kristu jako pravém člověku a pravém Bohu a také poznání o rozhodujícím významu oběti Ježíše Krista a jeho vzkříšení pro spásu a vykoupení lidstva.

Dalším přínosem Ducha svatého a jeho působení po dlouhá staletí je rozšíření křesťanské víry do celého světa.

➤ **Bible, kánón:** viz otázky 12 a další

➤ **Koncil:** viz vysvětlivky k otázce 33

➤ **Trojjediný Bůh:** viz otázky 61 a další

➤ **Dvě podstaty Ježíše Krista:** viz otázky 103 a další

588. Jak byla v této době zprostředkována spása?

Spása byla zprostředkována především zvěstováním evangelia a udílením Svatého křtu vodou.

➤ **Spása:** viz otázky 243 a další

589. Jak se vyvíjelo křesťanství od 2. století?

Události kolem kamenování diákona Štěpána přerostly v pronásledování křesťanů: mnoho jich bylo pro víru zabito. Stali se z nich mučedníci.

Navzdory pronásledování a mnoha překážkám se křesťanská víra rozšířila do celé Římské říše.

➤ **Mučedník:** viz vysvětlivka k otázce 394

590. Kdo předal zvěstování prvních apoštolů příští generaci?

Původní zvěstování apoštolů pokračovalo v linii „apoštolských otců“. Jednalo se o církevní učitele s velkým vlivem. Řadí se mezi ně Klement Římský (zemřel kolem roku 100), Ignác z Antiochie (zemřel v roce 115), biskup Polykarp ze Smyrny (narozen 69, zemřel kolem roku 155) a Papias z Hierapole (narozen kolem roku 70, zemřel 130/140). Jejich posláním bylo hájit křesťanskou víru před pohany a židy a zachovat základy křesťanského učení.

Jednou z nejvýznamnějších osobností křesťanského starověku formující církev byl Atanáš Veliký (asi 295 až 373), pod jehož vlivem bylo v roce 325 formulováno Nicejské vyznání víry.

591. Kdo byli „církvní otcové“?

„Církvní otcové“ byli učenci, kteří po „apoštolských otcích“ formulovali základní křesťanské pravdy. Mezi ně patřili Ambrož z Milána (339 až 397), Jeroným (347 až 420) a Augustin z Hippa (354 až 430).

592. Kdy se stalo křesťanství v Římské říši státním náboženstvím?

Po těžkých dobách pronásledování vyhlásil římský císař Konstantin I. Veliký v roce 313 náboženskou svobodu pro křesťany.

V roce 381 povýšil císař Theodosius křesťanství v Římské říši na úroveň státního náboženství. Současně vydal zákaz uctívání pohanických božstev.

„**Náboženská svoboda**“ znamená, že se lidé mohou svobodně rozhodnout, jaké náboženství budou vyznávat.

593. Jak se křesťanství vyvíjelo do středověku?

V době stěhování národů (4./5. století) křesťanství v Evropě a Asii sílilo.

Důležitou roli při šíření křesťanství sehrálo mnišství, které vznikalo od 3. století a jeho počátky bychom našli v Egyptě. Mniši vedli život podle Kristova vzoru v chudobě a šířili křesťanskou víru. Ve středověku dosahovaly řeholní řády vynikajících výsledků na poli vědy a také se angažovaly v oblasti zemědělství a sociálních služeb.

Křesťanství formovalo čím dál více život lidí, kulturu, politiku i společnost v Evropě.

V roce 1054 došlo ke schizmatu (rozkolu) v rané církvi, které vyústilo v její rozdělení na církve západní (římsko-katolickou) a východní (pravoslavnou).

Mnišství je životní styl, podle něhož člověk v odloučení od všeho světského zasvěcuje život zcela náboženství. K „mnišství“ se přidávali jak muži, tak i ženy (jeptišky).

594. S čím se museli potýkat křesťané od 7. století?

Od 7. století se křesťané v některých částech Asie, Afriky i Evropy museli potýkat s novým náboženstvím, islámem. V mnoha oblastech, například Přední východ a severní Afrika, musela křesťanská víra ustoupit islámu.

Vedly se náboženské boje, například křížové výpravy, které probíhaly v letech 1095 až 1270 ve východních zemích. Jejich cílem bylo dobytí Jeruzaléma a Svaté země, které měly sloužit jen křesťanům.

Islám je nejmladší světové náboženství. V 7. století po Kristu jej založil prorok Mohamed. Muslimové věří v jednoho Boha, nikoliv však trojjediného. Ježíše považují za proroka. Svatým písmem je korán.

Křížové výpravy: Palestina včetně Jeruzaléma se nacházela pod islámskou nadvládou. V době mezi 11. a 13. stoletím vyzývali papeži k znovudobytí tohoto území a jeho získání pod křesťanskou nadvládu. Válečná tažení se nazývala „křížové nebo křižácké výpravy“ a bojovníci „křižáci“, protože své boje vedli ve jménu a ke cti Kristova kříže.

595. Proč docházelo ke snahám o reformu církve?

Ve středověku docházelo v církvi k postupnému zesvětštění – víra a učení ztrácely na hodnotě. Důvodem byla nedostatečná orientace na evangelium.

Proto se začaly objevovat snahy o reformu církve. S prvními podněty přišli obecně mniši a dále jednotlivci, jako francouzský reformátor Petr Waldes (1140, zemřel před r. 1218), anglický teolog John Wycliffe (1330 až 1384) a rektor Pražské univerzity Jan Hus (1369 až 1415). Ti všichni kritizovali zesvětštění církve. Hnutí, která založili, se rychle rozšířila do všech částí Evropy a nakonec vedla k reformaci.

596. Co je reformace?

Reformace (z latinského „reformatio“: obnovení, oprava) je náboženské obrodné hnutí v Evropě, usilující o nápravu poměrů a návrat k evangeliu.

Je úzce spojená s německým mnichem Martinem Lutherem (1483 až 1546). Podle jeho přesvědčení mělo být samotným základem učení biblické svědectví o Ježíši Kristu. Luther přeložil Bibli z hebrejštiny a řečtiny do němčiny, a tak ji zpřístupnil lidu.

V roce 1534 vznikla v Anglii anglikánská církev.

597. Kdo patří k nejvýznamnějším církevním reformátorům?

Vedle Martina Luthera z Wittenbergu jsou to dále reformátor Ulrich Zwingli (1484 až 1531), který působil v Curychu, a Jan Kalvín (1509 až 1564), který založil v Ženevě samostatné reformní hnutí.

598. Jak reagovala římsko-katolická církev na reformaci?

V reakci na reformaci zahájil Tridentský koncil (od r. 1545) obnovu církve a připravil půdu pro protireformaci. To vedlo k posílení papežského vlivu.

„Protireformací“ je označována reakce římsko-katolické církve na reformaci.

599. Jaké následky měl konflikt mezi protestantismem a katolicismem?

Konflikt mezi protestanty a katolíky vedl v Evropě k třicetileté válce (1618 až 1648), jejímž výsledkem bylo mimo jiné upevnění vlivu státu na církev. Panovník rozhodoval o náboženské příslušnosti svých poddaných.

Jako „**protestanti**“ jsou označováni stoupenci reformace.

600. Jak se vyvíjelo křesťanství v 18. století v Evropě?

V 18. století byla křesťanská víra často spojována s myšlením, které považovalo za jediné měřítko lidský rozum („osvícenství“). V reakci na osvícenství se začal šířit pietismus, jako hnutí uvnitř reformní církve. Pietisté se věnovali intenzivnímu studiu Bible a angažovali se v sociální oblasti a v misionářství.

➤ **Misionářství, misijní činnost:** viz vysvětlivka k otázce 393

601. Jak se vyvíjelo křesťanství v 19. století?

V 19. století se objevovaly snahy znovu získat pro evangelium ty, u nichž došlo v důsledku chudoby a nevědomosti k odcizení od křesťanské víry („vnitřní misie“). Dále vznikaly „misijní společnosti“, jejichž cílem bylo šíření křesťanství do zemí mimo Evropu, především do Afriky.

602. Jaký byl další vývoj křesťanství v 19. století?

Velký význam – zejména v protestantském prostředí v Anglii a USA – měla takzvaná „buditelská hnutí“: Věřící křesťané vyzývali vlažné křesťany, aby přestali být „křesťany z pouhého zvyku“ a vrátili se k živé křesťanské víře. Tato výzva k návratu k evangeliu byla často spojována s nadějí na opětovný příchod Krista.

Na tomto historickém pozadí Bůh připravoval obnovení činnosti apoštolů.

603. Jak došlo v 19. století k znovuoobsazení apoštolského úřadu?

V letech 1826 a 1829 se sešli věřící muži na konferencích v Albury (jižní Anglie), aby se společně zabývali Zjevením Janovým. Tyto konference uspořádal bankéř Henry Drummond (1786 až 1860) v těsné spolupráci s Edwardem Irvingem (1792 až 1834), duchovním skotské národní církve. Účastníci konference si chtěli ujasnit biblické výpovědi, které se týkaly působení Ducha svatého a opětovného příchodu Ježíše Krista.

I ve Skotsku čekali věřící různých náboženství na intenzivnější působení Ducha svatého. V roce 1830 docházelo k uzdravování nemocných, mluvením ve vytržení (promlouvání různými jazyky) a prorokováním, jimž byl přikládán velký význam.

Na podzim 1832 byl John Bate Cardale (1802 až 1877) v Londýně povolán Duchem svatým do apoštolského úřadu a Henry Drummond ho označil za apoštola. Od září 1833 bylo povoláno na základě prorockví – zejména proroka Olivera Taplina (1800 až 1862) – dalších jedenáct apoštolů.

604. Jak vznikla Katolicko-apoštolská církev?

V roce 1835 se apoštolové na rok stáhli do Albury, aby zde vedli intenzivní jednání. Výsledkem jejich práce bylo „Velké testimonium“ (1837), dílo formulující vyznání víry, které bylo předáno všem duchovním i světským vůdcům křesťanstva.

V testimoniu apoštolové vyzývali křesťany, aby se pod jejich vedením shromáždili a připravili na opětovný příchod Krista. Nepožadovali založení nové církve, nýbrž usilovali o sjednocení různých stávajících církví pod vedením apoštolů.

Ale většina křesťanů výzvy apoštolů nerespektovala. Několik málo křesťanů, kteří apoštolům uvěřili, se spojilo do nové církve s názvem Katolicko-apoštolská církev.

605. Kdy se uskutečnila první zapečetění?

První zapečetění, která se tenkrát nazývala „apoštolské vkládání rukou“, se uskutečnila v roce 1847 v Anglii, Kanadě a Německu.

606. Co se stalo po smrti některých apoštolů?

V roce 1855 zemřeli tři apoštolové. Proroci Edward Oliver Taplin a Heinrich Geyer (1818 až 1896) jmenovali nové apoštolské nástupce. Zbývající apoštolové je však neakceptovali, a tak nebyli ordinováni už žádní noví apoštolové.

Tyto rozdílné postoje vedly k tomu, že po smrti posledního žijícího apoštola Francise V. Woodhouse v roce 1901 nebyli v Katolicko-apoštolské církvi už žádní apoštolové. Ani nebyli ordinováni žádní nositelé úřadu.

607. Jak vznikla Novoapoštolská církev?

Dne 10. října 1862 jmenoval prorok Geyer kněze Rudolfa Rosochackého (1815 až 1894), představeného katolicko-apoštolské obce v Královci, apoštolem. Apoštolové Katolicko-apoštolské církve toto povolání neuznali.

Prorok Heinrich Geyer a vedoucí Katolicko-apoštolské obce v Hamburku, Friedrich Wilhelm Schwartz (1815 až 1895), ale byli přesvědčeni o tom, že toto povolání je dílem Ducha svatého.

Obec v Hamburku toto apoštolské povolání 4. ledna 1863 uznala, a proto byla z Katolicko-apoštolské církve vyloučena.

Tak se v lednu 1863 zrodila Novoapoštolská církev.

Přestože apoštol Rosochacky krátce nato na svůj úřad rezignoval, nepřestávali Geyer, Schwartz ani Hamburská obec věřit v to, že se jednalo o Boží poslání.

608. Co se dělo dál?

Kněz Carl Wilhelm Louis Preuß (1827 až 1878) a o něco později Friedrich Wilhelm Schwartz se stali apoštoly. Apoštol Preuß působil v severním Německu, zatímco apoštol Schwartz měl na starosti Nizozemsko.

Povolávání dalších apoštolů na sebe nenechalo dlouho čekat. Nově vzniklé společenství se nazývalo „Všeobecná křesťanská apoštolská mise“.

V roce 1872 byl Friedrich Wilhelm Menkhoff (1826 až 1895) jmenován apoštolem pro Vestfálsko a Porýní.

Apoštol Menkhoff založil v roce 1884 v Německu církevní časopis „Der Herold“. Apoštol Schwartz pod vlivem apoštola Menkhoffa zrušil nejprve ve své pracovní oblasti liturgická roucha a mnoho prvků převzaté z liturgie Katolicko-apoštolské církve. V roce 1885 převzaly tyto změny i všechny ostatní obce.

„Liturgii“ se označuje souhrn ustanovení, která se týkají průběhu bohoslužby.

609. Jak vznikl název „Novoapoštolská církev“?

K odlišení od katolicko-apoštolských obcí se obce vzniklé po roce 1863 v úředním písemném styku nazývaly „новоapoštolské obce“. V roce 1907 vznikl oficiální název „Novoapoštolská obec“ a po roce 1930 „Novoapoštolská církev“.

610. Jak dlouho působil prorocký úřad?

Na sklonku 19. století se stále více do popředí dostával apoštolský úřad jako hlavní úřad s rozsáhlými pravomocemi. Prorocký úřad současně ztrácel na významu. Od konce 20. let 20. století už v obcích žádní proroci nepůsobili.

611. Kdo byl první kmenový apoštol?

V roce 1881 byl povolán do apoštolského úřadu Friedrich Krebs (1832 až 1905) z Braunschweigu (Německo). Po smrti apoštola Schwartze a Menkhoffa převzal vedoucí funkci v církvi. Za důležitou považoval jednotu mezi apoštoly. Po roce 1897 postupně vznikl úřad kmenového apoštola. Prvním kmenovým apoštolem v dnešním pojetí byl Friedrich Krebs.

612. Kdo zastával úřad kmenového apoštola?

- Hermann Niehaus (1848 - 1932, kmenovým apoštolem od 1905 do 1930),
- Johann Gottfried Bischoff (1871 - 1960, kmenovým apoštolem od 1930 do 1960),

- Walter Schmidt (1891 - 1981, kmenovým apoštolem od 1960 do 1975),
- Ernst Streckenisen (1905 - 1978, kmenovým apoštolem od 1975 do 1978),
- Hans Urwyler (1925 - 1994, kmenovým apoštolem od 1978 do 1988),
- Richard Fehr (1939 - 2013, kmenovým apoštolem od 1988 do 2005),
- Wilhelm Leber (narozen 1947, kmenovým apoštolem od 2005 do 2013),
- Jean-Luc Schneider (narozen 1959, kmenovým apoštolem od 2013).

Část 12

BOHOSLUŽBA,
ÚKONY POŽEHNÁNÍ
A DUCHOVNÍ PÉČE

12

12 BOHOSLUŽBA, ÚKONY POŽEHNÁNÍ A DUCHOVNÍ PÉČE

613. Co je bohoslužba?

Bohoslužba je působení Boha na člověka a současně při ní člověk slouží Bohu.

Lidé se shromažďují k bohoslužbě, aby společně uctili Boha, chválili ho a děkovali mu. Bohoslužebná obec se schází také proto, aby vyslechla Boží slovo a přijala svátosti.

Bohoslužba je tedy setkání Boha s člověkem. Při bohoslužbě může obec vnímat přítomnost trojediného Boha a zažít, že jí Bůh v lásce slouží.

614. Jak vypadala bohoslužba ve starozákonní době?

Ve starozákonní době sestávala bohoslužba hlavně z obětní služby, při níž kněží přinášeli Bohu dary. Zároveň měli dávat Božímu lidu požehnání (srov. 4. Mojžíšova 6,22-27).

Z doby krále Davida se traduje, že při bohoslužbách zpívali zpěváci, hráli hudebníci a velebili Boha žalmy (srov. 1. Paralipomenon 25,6).

V době babylonského zajetí (597 až 539 před Kristem) se věřící Židé shromažďovali v domech k tomu vybudovaných (synagogách), aby se společně modlili, četli a vykládali svatá písmena. Zde jsou počátky pozdější křesťanské podoby bohoslužby.

615. Jaké prvky obsahovala bohoslužba v prvních křesťanských obcích?

Informace o tom, jak přesně probíhala bohoslužba v prvních křesťanských obcích, se nedochovaly. Ale její součástí bylo zvěstování evangelia, vyznávání obce, společné modlitby, zpěvy a oslavy Svaté večeře Páně.

616. Jak se vyvíjela křesťanská bohoslužba dál?

Křesťanská bohoslužba měla po staletí liturgický charakter. To znamená, že probíhala převážně formou rituálů za použití přesně daných slov a zpěvů.

To se v mnoha církevních společenstvích po reformaci změnilo. Hlavním bodem bohoslužby se stalo kázání. Na tuto tradici navázala také novoapostolská bohoslužba s kázáním pronášeným spatra (bez psané přípravy).

➤ **Kázání, zvěstování slova:** viz otázky 623 a další

➤ **Reformace:** viz otázky 595 a další

617. Je při bohoslužbě Bůh přítomen?

Ano, na začátku bohoslužby je Bůh vzýván slovy „Ve jménu Boha, Otce, Syna a Ducha svatého“. Toto vzývání Boha se nazývá „trinitární úvodní formule“. Návštěvníkovi bohoslužby se tímto sděluje, že Bůh je přítomen, tak jak to Boží Syn přislíbil (srov. Matouš 18,20).

618. Jaké jsou základní prvky bohoslužby?

První křesťané v Jeruzalémě přinesli následující svědectví: „Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se“ (Skutky 2,42). Z toho lze vyvodit základní prvky bohoslužby: učení apoštolů, společenství, lámání chleba a modlitba.

619. Co znamená „učení apoštolů“?

„Učení apoštolů“ znamená, že apoštolové zvěstují učení Ježíše Krista, tedy evangelium o smrti, zmrtvýchvstání a opětovném příchodu Božího Syna. Toto učení zvěstují z pověření apoštolů také nositelé úřadu na bohoslužbě.

620. Co rozumíme „lámáním chleba“?

„Lámání chleba“ je oslava Svaté večeře Páně. Je to hlavní událost bohoslužby, slavená z vděčnosti za Ježíšovu oběť.

➤ *Svatá večeře Páně: viz otázky 494 a další*

621. Co znamená „společenství“ na bohoslužbě?

Ve „společenství“ na bohoslužbě lze zažít naplnění slov Ježíše Krista: „Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich“ (Matouš 18,20).

„Společenství“ na bohoslužbě dále znamená, že věřící společně uctívají Boha a přinášejí mu chválu a dík. Dohromady tvoří společenství.

622. Jakou úlohu má na bohoslužbě „modlitba“?

Modlitba je nepostradatelnou součástí bohoslužby.

Na bohoslužbě se obec spojuje prostřednictvím modliteb vedoucího bohoslužby. Modlitby vyjadřují úctu Bohu, poděkování, přimluvy a prosby.

Před odpuštěním hříchů se společně pronáší modlitba „Otče náš“. Po přijetí Svaté večeře Páně děkuje věřící Bohu v tiché modlitbě.

623. Co rozumíme „zvěstováním slova“ (kázáním)?

Na bohoslužbách je zvěstováno Boží slovo. Nositelé úřadu pronášejí myšlenky, které jim vnuknul Duch svatý. To nazýváme „zvěstováním slova“ neboli „kázáním“.

Kázání nemá na novoapoštolské bohoslužbě předem připravený text. Jeho základem je slovo z Bible, které nositel úřadu volným řečovým projevem rozvíjí.

624. K čemu je kázání?

Vzhledem k tomu, že kázání je vnuknuto Bohem, mohou posluchači zažít, že mluvené slovo je „živé“: že tedy

- přináší odpovědi na otázky života a víry,
- posiluje víru,
- daruje útěchu,
- dodává naději,
- pomáhá při rozhodování a také napomíná.

Slovo od oltáře pomáhá v orientaci, abychom žili podle Boží vůle.

Kázání je „pokrmem“ pro duši podle Ježíšových slov: „Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst“ (Matouš 4,4).

625. Kdo je povolán k zvěstování slova na bohoslužbě?

Povolání zvěstovat Boží slovo na bohoslužbě jsou apoštolové a jimi pověřeni nositelé úřadu.

626. Co je hlavní náplní a cílem kázání?

Hlavní náplní kázání je evangelium Ježíše Krista, radostné poselství o Ježíšově oběti, zmrtvýchvstání a opětovném příchodu.

Skrze nositele úřadu promlouvá Duch svatý. Probouzí tak víru a posiluje. Cílem zvěstování slova je příprava obce na příchod Ježíše Krista (2. Korintským 11,2).

627. Jsou při zvěstování a naslouchání kázání vyloučeny chyby?

Každý člověk, který zvěstuje Boží slovo je hříšník; má a dělá chyby. Ale úřad, který zastává, propůjčuje Bůh, a je tedy svatý. Jestliže tedy nedokonalý člověk zvěstuje Boží slovo, může obsahovat chyby. Přesto Bůh do slov pronášených člověkem vkládá sílu.

Také posluchač je hříšník; má a dělá chyby. Proto ani jeho chápání slyšeného nevylučuje chyby. Ale jestliže slovu uvěří, může přijmout do své duše Boží sílu z kázání navzdory lidským nedokonalostem a chybám.

628. Jaký úkol mají posluchači kázání?

Před kázáním by se měli posluchači pomodlit, aby jim Pán daroval prostřednictvím svého slova posilu a pokoj. Slovu by měli uvěřit a naplňovat ho v každodenním životě – v myšlenkách, promluvách i skutcích. Jsou tedy vyzváni, aby svým životem následovali Ježíše Krista.

629. Jaká příprava předchází odpuštění hříchů a oslavě Svaté večeře Páně?

Vedoucí bohoslužby připraví posluchače na odpuštění hříchů a oslavu Svaté večeře Páně odpovídajícími slovy. Jako přímá příprava slouží společně zpívaná píseň pokání. V ní obec dává najevo svou hříšnost a potřebu pomoci.

630. Která modlitba na bohoslužbě má ustálené znění?

Modlitba „Otče náš“ (Otčenáš), kterou učil Ježíš. Je to jediná modlitba, kterou se modlí věřící na bohoslužbě společně v pevně stanoveném znění.

V jednom dochovaném znění je obsaženo pět proseb (Lukáš 11,2-4), jiné podrobnější znění obsahuje proseb sedm (Matouš 6,9-13).

631. V jakém znění se modlíme Otčenáš na bohoslužbě?

Na bohoslužbě se modlíme Otčenáš ve znění podle Matoušova evangelia:

„Otče náš,
jenž jsi na nebesích,
posvět se jméno tvé,
přijď království tvé,
buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes
a odpusť nám naše viny,
jakož i my odpouštíme našim viníkům,
a neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
Neboť tvé jest království
i moc i sláva navěky.
Amen.“

632. Co znamená oslovení „Otče náš“?

„Oslovení „*Otče náš*“ vyjadřuje, že tato modlitba je modlitbou společenství. Oslovují-li lidé Boha „*Otče*“, vyjadřují tím, že je stvořil, je jejich Pánem a stará se o ně. Mohou Boha bez bázně, v lásce a s důvěrou oslovovat „*Otče*“.

➤ **Boží dítě:** viz vysvětlivka k otázce 530

633. Co znamená: „... na nebesích“?

Slova „na nebesích“ zdůrazňují, že svou velikostí Bůh přesahuje všechno pozemské. Přesto je svou všudypřítomností člověku nablízku.

634. Co znamená: „... posvěť se jméno tvé“?

To je první prosba modlitby Otče náš. Bůh je svatý. Věřící světí jeho jméno tím, že mu projevují úctu a snaží se žít v souladu s jeho vůlí. Zároveň tato prosba připomíná druhé přikázání.

635. Co znamená: „... přijď království tvé“?

Boží království přišlo k lidem v Kristu. Slovy „přijď království tvé“ prosíme o to, aby v obci byla čím dál více patrná Kristova povaha. Zároveň se těmito slovy modlíme, aby se zjevilo budoucí království Boží. To nastane, až Kristus znovu přijde, aby si svou nevěstu odvedl do nebeské vlasti.

636. Co znamená: „... buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi“?

V nebi, oblasti, kde Bůh trůní, vládne neomezeně jeho vůle. Prosba směřuje k tomu, aby se i na zemi vše řídilo Boží vůlí. Věřící se těmito slovy také modlí za to, aby se jim dařilo konat vůli Boží.

637. Co znamená: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes“?

Těmito slovy se člověk modlí za všechno, co potřebuje k životu. Je v nich zahrnuta také prosba, aby Bůh zachoval své stvoření. V přeneseném významu prosba směřuje k tomu, aby Bůh daroval své slovo jako „pokrm“ pro nesmrtelnou duši.

638. Co znamená: „... odpust' nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům“?

Všichni lidé na sebe v důsledku hříchu nakládají vinu. Výše uvedenými slovy se věřící před Bohem k těmto hříchům doznávají a prosí ho o odpuštění. Protože je Bůh milostivý a odpouští, očekává od nás, že i my odpustíme těm, kteří nám

ukřivdili. Opuštění se nám tedy dostane jen tehdy, když budeme sami smířliví a ochotní odpustit druhému.

„Tehdy přistoupil Petr k Ježíšovi a řekl mu: „Pane, kolikrát mám odpustit svému bratru, když proti mně zhřeší? Snad až sedmkrát? Ježíš mu odpověděl: Pravím ti, ne sedmkrát, ale až sedmdesátkrát sedmkrát“ (Matouš 18,21.22).

639. Co znamená: „... a neuved' nás v pokušení“?

Věřící prosí o to, aby jim Bůh pomohl odolávat moci hříchu. Zároveň vyjadřuje prosbu, aby ho Bůh ochránil před těžkými zkouškami víry.

640. Co znamená: „...zbav nás od zlého“?

Tato prosba vyjadřuje přání, aby nás Bůh vysvobodil z moci zla. Nakonec jde o to, aby Bůh daroval absolutní vykoupení tím, že nás navždy zbaví zla. „Vykoupení a opuštění hříchů“ máme v Božím Synu (srov. Koloským 1,14).

➤ **Zlo:** viz otázky 217 a další

641. Co znamená: „Tvé jest království i moc i sláva navěky“?

Tato slova jsou chválou Boha („doxologie“). Jím oslavujeme Všemohoucího. Jemu vzdáváme úctu, která mu náleží. Pohled směřujeme k završení jeho plánu spásy, kdy vykoupení budou žít u Boha na věky ve slávě.

➤ **Plán spásy:** viz otázka 243 a další

642. Co znamená: „Amen“?

Toto slovo pochází z hebrejštiny a v překladu do češtiny znamená: „Tak se staň!“ nebo „Kéž se tak stane!“. Je jím ukončena modlitba Otče náš a znovu potvrzeno vše, co v ní bylo řečeno Bohu.

643. Kdy se na bohoslužbě zvěstuje opuštění hříchů?

Opuštění hříchů je zvěstováno bezprostředně po společné modlitbě Otče náš.

644. Jakými slovy je zvěstováno opuštění hříchů?

Apoštolové zvěstují opuštění hříchů s přímým odvoláním se na Ježíše Krista: „Oznamuji vám radostnou zvěst: Ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, Syna živoucího Boha, jsou vám odpuštěny hříchy. Pokoj Vzkříšeného buď s vámi! Amen.“

Kněžští nositelé úřadu zvěstují opuštění hříchů s odvoláním se na apoštolský úřad: „Z pověření apoštola, který mě posílá, vám oznamuji radostnou zvěst: Ve

jménu našeho Pána Ježíše Krista, Syna živoucího Boha, jsou vám odpuštěny hříchy. Pokoj Vzkříšeného buď s vámi! Amen.“

➤ **Kněžští nositelé úřadu:** viz otázky 415, 508, 661

645. Je odpuštění hříchů svátost?

Ne, odpuštění hříchů („rozhřešení“, „absoluce“) není svátost. Je ovšem jedním z předpokladů důstojného přijetí svátostí.

646. Proč mohou být hříchy odpuštěny?

Hříchy mohou být odpuštěny, protože Bůh – jako Bůh lásky – poslal svého Syna k lidem na zem. Ježíš svou smrtí na kříži přinesl věčně platnou obět, díky níž mohou být odpuštěny hříchy. Dobrovolnou obětí svého života Ježíš Kristus zlomil satanovu moc a zvítězil nad ním i jeho skutky – hříchem a smrtí. Od té doby mohou být lidé osvobozeni od svých hříchů (srov. Matouš 26,28).

Ježíš kvůli nám obětoval svůj život, aby nám mohly být odpuštěny hříchy a nemuseli jsme zůstat pod nadvládou hříchu.

„Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa!“ (Jan 1,29).

„Jestliže jsme ... byli s Bohem smíření smrtí jeho Syna...“ (Římanům 5,10a).

647. Kdo odpouští hříchy?

Tím, kdo odpouští hříchy, je trojjediný Bůh. Člověk sám od sebe není schopen si hříchy odpustit, ani se od nich osvobodit. „Blaze tomu, jemuž Hospodin nepočítá hřích“ (Římanům 4,8).

648. Je nutné zvěstovat odpuštění hříchů?

Ano, odpuštění hříchů musí být zvěstováno. Zvěstují ho apoštolové z pověření Ježíše Krista v souladu s jeho slovy: „Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny“ (Jan 20,23). Zpřístupňují tedy věřícím obět Ježíše Krista. Kněžští nositelé úřadu mají zmocnění od apoštolů, aby z jejich pověření odpouštěli hříchy.

649. Co musí člověk udělat, aby mu byly odpuštěny hříchy?

Odpuštění hříchů vyžaduje splnění následujících předpokladů:

- Člověk musí věřit v Ježíše Krista jako svého Vykupitele (Jan 8,24).
- Zároveň musí věřit, že odpuštění hříchů zvěstují apoštolové.
- Člověk si musí uvědomit, že zhřešil a provinil se, a tak potřebuje milost.
- Ze srdce si musí přát smíření s Bohem.
- Hříšník musí svých hříchů litovat a v modlitbě Otče náš před Bohem vyznat: „Odpusť nám naše viny ...“

- Musí mít upřímné předsevzetí překonávat slabosti a chyby.
- Hříšník se musí chtít smířit s druhým, který se vůči němu provinil.

„Proto jsem vám řekl, že zemřete ve svých hříších. Jestliže neuvěříte, že já to jsem, zemřete ve svých hříších“ (Jan 8,24).

650. Co patří k poznání vlastního hříchu?

Poznání vlastního hříchu znamená uvědomění si vlastních slabostí a chyb. Předpokladem je sebezpytování.

Toto poznání vede k pokání a lítosti.

651. Co znamená pokání a lítost?

Pokání znamená uznání vlastního chybného chování, projev lítosti a upřímné předsevzetí své chyby a slabosti eliminovat.

Lítost je pocit smutku z bezpráví, kterého jsme se dopustili tím, že jsme něco udělali špatně nebo že jsme nejednali vůbec. Upřímná lítost se projevuje také vůlí smířit se s bližním, a pokud možno odstranit nebo napravit způsobenou škodu.

652. Jaké účinky má odpuštění hříchů?

Odpuštění hříchů očisťuje od hříchů a zbavuje člověka provinění vůči Bohu.

Věřícím, kterým byly odpuštěny hříchy, je přislíben pokoj Ježíše Krista slovy: „Pokoj Vzkříšeného buď s vámi!“ Jestliže věřící v tento pokoj uvěří a přijme ho do svého srdce, ustoupí strach z následků hříchů.

Nezávisle na odpuštění hříchů musí člověk nést materiální a právní odpovědnost za své hříšné chování a důsledky z něho.

653. Existují hříchy, které nelze odpustit?

Ano, rouhání proti Duchu svatému je hříchem, který nelze odpustit. Syn Boží o něm řekl: „Kdo by se však rouhal proti Duchu svatému, nemá odpuštění na věky, ale je vinen věčným hříchem“ (Marek 3,29).

654. Kdo se dopouští rouhání proti Duchu svatému?

Rouhání proti Duchu svatému se dopouští ten, kdo z nepřátelských nebo nízkých pohnutek zpodobňuje Ducha svatého vědomě nebo nevědomě jako něco ďábelského a svůdného.

655. Kdo uděluje na bohoslužbě svátosti?

Svátosti Svatý křest vodou a Svatou večeří Páně udělují apoštolové nebo kněžští nositelé úřadu z pověření apoštolů. Svátost Svaté zapečetění udělují jen apoštolové.

656. Jak často se svátosti udělují?

Svatý křest vodou a Svaté zapečetění se člověku udělují jen jednou. Svatá večeře Páně se uděluje opakovaně.

657. Slaví se Svatá večeře Páně na každé bohoslužbě?

Svatá večeře Páně se zpravidla slaví na každé bohoslužbě.

Při některých příležitostech (např. svatba, úmrtí) se konají „bohoslužby slova“ – tedy bohoslužby bez oslavy Svaté večeře Páně (bohoslužba se svatebním obřadem, smuteční bohoslužba).

658. Přijímají svátosti také děti?

Ano, také děti mohou přijmout všechny tři svátosti. Je-li to možné, děti se účastní oslavy Svaté večeře Páně společně s obcí.

Děti přijímají svátosti Svatý křest vodou, Svaté zapečetění a Svatou večeří Páně v souladu s Ježíšovými slovy: „Nechte děti přicházet ke mně, nebraňte jim“ (Mark 10,14).

➤ **Křest dětí:** viz otázka 489

659. Jsou udělovány svátosti také zesnulým?

Ano, na bohoslužbě v neděli a o církevních svátcích darují kmenový apoštol, apoštolové oblasti nebo jimi pověřeni apoštolové po oslavě Svaté večeře Páně v obci tuto svátost také zesnulým. Dva nositelé úřadu přijmou zástupně za zesnulé tělo a krev Ježíše Krista.

Třikrát v roce – vždy první neděli v březnu, červenci a listopadu – se slaví bohoslužby, na nichž udělují kmenový apoštol, apoštolové oblasti nebo jimi pověřeni apoštolové všechny tři svátosti zesnulým. Také tyto úkony jsou prováděny zástupně na dvou nositelích úřadu.

Skutečnost, že se **udělování svátostí zesnulým** provádělo zástupně na živých, vychází z 1. Korintským 15,29: „Jaký by jinak mělo smysl to, že se někteří dávají křtít za mrtvé? Jestliže mrtví vůbec nevstanou, proč se za ně dávají křtít?“

➤ **Pomoc zesnulým:** viz otázka 545

660. Co jsou „úkony požehnání“?

Bůh provází člověka v různých životních situacích svým požehnáním. „Úkony požehnání“ rozumíme církevní úkony, prováděné při určitých příležitostech. Úkony požehnání nejsou svátosti.

➤ *Svátosti: viz otázky 472 a další*

661. Co se děje při úkonu požehnání?

Při úkonu požehnání projevuje Bůh svou náklonnost člověku, který upřímně prosí o požehnání. Skrze apoštoly a kněžské úřady žehná Bůh člověku a nabízí mu pomoc, milost a milosrdenství.

V širším smyslu je úkonem požehnání také vysvěcení církevní budovy, respektive místa pro shromažďování církevní obce.

662. Jaké úkony požehnání se provádějí na bohoslužbě?

Na bohoslužbě se provádějí následující úkony požehnání: konfirmace, přijetí do Novoapoštolské církve, udělení požehnání k zasnubám, sňatku a k výročí svatby. Na bohoslužbě se rovněž provádějí ordinace a další úkony, které se týkají duchovního úřadu.

663. Co je konfirmace?

Konfirmace (latinsky „confirmatio“: „posílení, potvrzení“) je úkon požehnání, při němž mladí křesťané přebírají odpovědnost, kterou za ně převzali jejich zákonní zástupci při Svatém křtu vodou a Svatém zapečetění.

Konfirmandi se zavazují k věrnosti vůči Bohu a veřejně, před obcí, se hlásí k novoapoštolské víře.

Od okamžiku konfirmace nesou odpovědnost za svůj život ve víře konfirmandi sami.

➤ *Zákonní zástupci, odpovědnost při křtu: viz otázka 489*

➤ *Zákonní zástupci, odpovědnosti při zapečetění: viz otázka 527*

664. Jaké předpoklady musí konfirmand splňovat?

Prvním předpokladem konfirmace je přijetí Svatého křtu vodou a Svatého zapečetění. Dalšími předpoklady jsou pravidelné návštěvy bohoslužeb a výuky pro konfirmandy.

Konfirmandi mají znát základy novoapoštolské víry a články víry a snažit se vést život v souladu s evangeliem Ježíše Krista.

665. Jak probíhá úkon požehnání při konfirmaci?

Konfirmace se koná na bohoslužbě. Nejprve konfirmandi před oltářem na otázku, zda chtějí jako novoapoštolští křesťané zachovávat Bohu věrnost, odpovědí „ano“. Po tomto vyznání před Bohem a obcí pronesou konfirmační slib. V něm veřejně slibují přijmout Ježíše Krista jako svého Pána a žít v souladu s ním.

Po slibu a modlitbě vedoucího bohoslužby přijmou konfirmandi požehnání, které jim je uděleno vkládáním rukou.

666. Jaké účinky má požehnání ke konfirmaci?

Požehnání posiluje konfirmada v úsilí o dodržování konfirmačního slibu a vyznávání Ježíše Krista slovem i skutkem.

667. Jak zní konfirmační slib?

Konfirmační slib zní: „Zříkám se ďábla a všech jeho skutků a konání a odevzdávám se Tobě, trojjediný Bože, Otče, Synu a Duchu svatý, ve víře, poslušnosti a s upřímným předsevzetím: Tobě zachovat věrnost až do konce svého života. Amen.“

Je v něm vyjádřena pevná vůle konfirmanda vystříhat se všeho zlého a protivícího se Bohu a jít důsledně cestou evangelia. Konfirmand vyznává víru v trojjediného Boha a usiluje o to, aby celý svůj život vedl ve víře a poslušnosti vůči Bohu.

668. Co rozumíme udělením požehnání při „přijetí“?

„Přijetí“ je úkon, při němž jsou na bohoslužbě v Novoapoštolské církvi slavnostně přivítáni křesťané jiných denominací.

➤ *Denominace: viz otázka 365*

669. Co se děje při přijetí?

Při přijetí se křesťané veřejně přihlásí k novoapoštolské víře. Po modlitbě jsou přijati ve jménu trojjediného Boha do Novoapoštolské církve. Od této chvíle jsou oprávněni k trvalé účasti na oslavě Svaté večeře Páně. Mají také přístup ke všem dalším úkonům požehnání v církvi.

670. Co je požehnání k zasnoubení?

Požehnání k zasnoubení se uděluje páru, který se zasnubuje. Zasnoubení je vážně míněný slib manželství. Zasnubující se pár stvrzuje při úkonu požehnání před Bohem a obcí, že se chce bohubilým způsobem připravit na manželství. K tomu přijme požehnání.

671. Co je požehnání k sňatku?

Požehnání k sňatku se uděluje po uzavření manželství.

Ženichovi a nevěstě je položena otázka, zda si budou za všech okolností věrni a chtějí jít společně cestou života v lásce. To oba slíbí před Bohem a obcí svým „ano“. Potom přijmou požehnání trojjediného Boha. Požehnání jim má pomoci dodržet slib, vést společný život harmonicky a překonávat složité situace s Boží pomocí.

672. Ke kterým výročím svatby se uděluje požehnání?

Na přání manželů se požehnání uděluje k následujícím výročím svatby:

- stříbrná svatba (po 25 letech)
- rubínová svatba (po 40 letech)
- zlatá svatba (po 50 letech)
- diamantová svatba (po 60 letech)
- kamenná svatba (po 65 letech)
- platinová nebo svatba milosti (po 70 letech)
- nebeská svatba nebo svatba korunovačních klenotů (po 75 letech)

Při nich se manželský svazek znovu požehná a manželé jsou dál svěřeni do péče všemohoucího Boha.

673. Co se děje při vysvěcení církevní budovy?

Církevní budova se při první bohoslužbě předá svému určení. Během modlitby ve jménu trojjediného Boha se vysvětlí a stane se místem zjevování Ducha svatého, tedy místem, kde bude zvěstováno Boží slovo a udělovány svátosti.

Vysvěcený kostel je místem uctívání Boha a také útočištěm všech, kteří hledají spásu. Zde je na bohoslužbách nabízena Boží milost a útěcha, posila víry a pokoj pro duši.

674. Co se děje při odsvěcení církevní budovy?

Jestliže se vysvěcený kostel už nepoužívá k bohoslužebným účelům, provádí se jeho odsvěcení. Na poslední bohoslužbě se ruší původní ustanovení církevní budovy jako posvátného místa k Božímu působení učiněné při vysvěcení. Odsvěcením se někdejší kostel opět stává obyčejnou budovou, která může být využívána jiným způsobem.

675. Kdy se na bohoslužbě udílejí svátosti a provádějí úkony požehnání?

Svátosti se na bohoslužbě udílejí po odpuštění hříchů a následné modlitbě.

Úkony požehnání se v zásadě konají po oslavě Svaté večeře Páně. Vzhledem k tomu, že confirmace přímo souvisí se svátostmi Svatého křtu vodou a Svatého

zapečetění, provádí se před oslavou Svaté večeře Páně. Před ní se provádí také přijetí do obce, neboť to v sobě zahrnuje oprávnění k účasti na Svaté večeři Páně.

676. Kdy se na bohoslužbě provádí ordinace, pověření, potvrzení duchovního úřadu a uvedení na odpočinek?

Ordinace – tedy uvedení do duchovního úřadu, pověření vedením obce nebo oblasti, potvrzení nositele úřadu v jeho úřadu a uvedení duchovního na odpočinek následují po udílení svátostí. Provádějí se tedy po oslavě Svaté večeře Páně.

➤ **Ordinace:** viz otázky 462 a další

677. Jak probíhá ordinace?

Ordinace provádějí výhradně apoštolové. Po úvodních slovech se apoštol dotáže ordinovaného nositele úřadu, zda je připraven úřad přijmout, chce Bohu věrně a poslušně sloužit, hájit evangelium Ježíše Krista a vykonávat úřad v souladu s novoapoštolským vyznáním víry. Dále se ho zeptá, zda je připraven vykonávat úřad v duchu Ježíše Krista, v lásce k věřícím a v poslušnosti víry.

To vše nositel úřadu stvrdí před obcí a Bohem, který ho povolává do služby. Úřad přijme v pokleku vkládáním rukou a modlitbou apoštola.

678. Jakou úlohu má na bohoslužbě hudba?

Hudbou na bohoslužbě se Bohu vzdává úcta a chvála (srov. Žalm 150).

Může vzbudit dojetí, naladit obec na zvěstování slova a zdůraznit Boží slovo. Zpěv obce a sboru nebo instrumentální hudba dodávají odvahu, sílu a důvěru. Ve smutku a sklíčenosti může přinést útěchu.

Hudba a rozjímání před bohoslužbou slouží k vnitřnímu usebrání a přípravě návštěvníků bohoslužby na zvěstování slova. Zpěvem v obci se všichni přítomní aktivně podílejí na bohoslužebném dění.

Před oslavou Svaté večeře Páně může obec projevit písní svou kajícínost. V písní zpívané během oslavy Svaté večeře Páně zase lásku a vděčnost vůči Bohu.

679. Jak je bohoslužba zakončena?

Na konci bohoslužby je všem přítomným uděleno požehnání trojjediného Boha. Závěrečné požehnání tvoří společně s trinitárním úvodem rámeček bohoslužby. Vše, co se na bohoslužbě děje, vychází od trojjediného Boha.

➤ **Trinitárně:** viz vysvětlivka k otázce 490

680. Jak zní závěrečné požehnání?

Závěrečné požehnání obci vychází z 2. listu Korintským 13,13: „Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a společenství Ducha svatého buď s vámi se všemi!“

681. Co je důvodem pro pravidelnou návštěvu bohoslužeb?

Věřící chtějí uctít Boha ve společenství. Vědí, že na bohoslužbě je kázáním upevnována víra a posilována naděje na Kristův brzký opětovný příchod. Na tuto událost se připravují na každé bohoslužbě. Dále chtějí zažít odpuštění hříchů a přijmout Svatou večeři Páně. Navíc se jim na bohoslužbě dostává požehnání.

682. Co se stane, když vynecháme návštěvu bohoslužeb?

Tomu, kdo lehkovázně vynechává návštěvu bohoslužeb, uniká požehnání, milost a síla z Božího slova a Svaté večeře Páně.

Jestliže se bohoslužeb neúčastníme často bez pádného důvodu, může se stát, že víra ochabne a touha po Božím slově se vytratí.

Hříchem je vědomé odmítání bohoslužby a milosti a jejich nedocení.

683. Existují úkony požehnání prováděné mimo bohoslužbu?

Ano, požehnání pro nastávající matku se vždy uděluje mimo bohoslužbu. Zpravidla se koná v rodinném kruhu.

684. Jaký význam má požehnání nastávající matky?

Požehnání před narozením je první viditelný úkon Boha na nenarozeném člověku a pozitivně se projevuje na duši budoucího novorozence. Úkon požehnání se provádí na nastávající matce. Tím ji Bůh posiluje, aby své dítě v prenatálním vývoji podporovala a pečovala o ně po stránce víry.

S požehnáním nastávající matky se pojí pomoc Boha v době těhotenství a porodu. Ale není příslibem bezproblémového těhotenství nebo porodu zdravého dítěte.

685. Co je církevní smuteční obřad?

Církevní smuteční obřad je bohoslužba, která má pozůstalým přinést útěchu a posilu. Útěcha spočívá především v naději na Kristův opětovný příchod, s ním spojené zmrtvýchvstání zesnulých v Kristu a shledání se s nimi (srov. 1. Tesalonským 4,13-18).

Slovo zvěstované při smutečním obřadu je určeno také nesmrtelné duši zesnulého, která je svěřena Boží milosti.

Smuteční obec shromážděná při smutečním obřadu obklopuje pozůstalé, aby jim projevila soustrast a zprostředkovala pocit jistoty a bezpečí. Kromě toho tak zesnulému prokazuje poslední úctu.

686. Jak probíhá církevní smuteční obřad?

Při smutečním obřadu je přiměřeným způsobem vzdán hold zesnulému. Duše a duch zesnulého jsou svěřeny lásce Vykupitele Ježíše Krista s tím, aby je ochraňoval až do okamžiku zmrtvýchvstání k věčnému životu. Pomíjívá tělesná schránka bez duše je předána svému určení.

„V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš“ (1. Mojžíšova 3,19).

687. Má pohřeb vliv na vzkříšení mrtvých?

Zda a jak je mrtvé tělo pohřbeno, nemá vliv na vzkříšení mrtvých.

688. Co znamená duchovní péče?

Význam duchovní péče lze odvodit z chování Ježíše Krista: Obracel se nezaujatě k hříšníkům a projevoval jim svou lásku. Naslouchal, pomáhal, utěšoval, radil, napomínal, posiloval, modlil se, učil.

689. Jak plní církevní nositelé úřadu úkoly duchovní péče?

Cílem duchovní péče nositelů úřadu je být věřícím oporou a připravovat je na Kristův opětovný příchod. Stát při sourozencích v nejrůznějších životních situacích a modlit se za ně.

Každému novoapoštolskému křesťanovi je nabízena osobní duchovní péče. Ta spočívá především v návštěvách konaných kněžskými nositeli úřadu (duchovními pastýři). Návštěvy věřících ale mohou provádět také diákon.

690. Co je úkolem duchovní péče při návštěvách?

V popředí duchovní péče při návštěvách je snaha prohloubit lásku k Bohu a jeho dílu, podpořit víru a rozšířit poznání Božího působení ke spáse lidí. Diskutuje se při ní o otázkách víry. Důležitou součástí návštěvy je společná modlitba.

V době nemoci je novoapoštolský křesťan navštěvován doma nebo v nemocnici. Nositel úřadu posiluje ve víře, utěšuje, modlí se, a pokud možno, slaví s nemocným Svatou večeří Páně.

Vzorem v osobní duchovní péči je Ježíš Kristus, který konal opakovaně návštěvy, jako například u Marie, Marty a Lazara nebo u celníka Zachea: „Ježíš mu řekl: Dnes přišlo spasení do tohoto domu“ (Lukáš 19.9).

691. Známe v rámci duchovní péče zpověď?

Ano, známe zpověď. Zpověď rozumíme doznání hříchů, přiznání viny před církevním nositelem úřadu.

K odpuštění hříchů sice není zapotřebí zpovědi, přestože možnost vyzpovídat se existuje. Jestliže věřícího navzdory odpuštění hřích nadále tíží a brání mu najít vnitřní klid, může se vyzpovídat před apoštolem. Není-li v naléhavém případě apoštol k zastížení, může se hříšník ve výjimečném případě vyzpovídat kněžskému nositeli úřadu, který potom z pověření apoštola a jménem Ježíše Krista udělí rozhřešení.

692. Je duchovní péče pouze úkolem nositelů úřadu?

Duchovní péče je v širším smyslu také úkolem celé obce. Vztahuje se totiž i na praktickou pomoc v životě.

Zde platí Ježíšova slova: „Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznul jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou. [...] Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili“ (Matouš 25,35.36.40).

693. Jak probíhá duchovní péče u dětí?

Duchovní péče o děti je především úkolem rodičů. Ti by měli svým dětem přiblížit základní hodnoty evangelia, vést je k lásce k Bohu a bližnímu a sami jim jít příkladem v modlitbách a obětavosti.

Nositelé úřadu a církevní učitelé z řad bratrů a sester podporují rodiče v jejich úkolu tak, aby z dětí vyrostly přesvědčení a zodpovědní novoapoštolští křesťané.

694. Co je cílem církevní výuky?

V hodinách náboženství se děti seznamují s obsahy víry a učí se vést zodpovědný život před Bohem. Tento cíl je odvozen z evangelia Ježíše Krista. Zároveň se podporuje společenství a pocit sounáležitosti mezi dětmi.

Učivo je přizpůsobené věku a vývojovému stupni dítěte.

695. Co je úkolem přípravy na nedělní školu?

Úkolem přípravy na nedělní školu je seznámit děti předškolního věku s Bohem a jeho působením. Tak si mohou děti už v útlém věku vytvořit důvěrný vztah k Bohu. V přípravce nejde v první řadě o předání poznatků, spíše o zprostředkování pocitu bezpečí a radosti z víry.

696. Co je úkolem nedělní školy?

S nástupem do školy, resp. dosažením věku školní povinnosti navštěvují děti nedělní školu. Úkolem nedělní školy je:

- vzbudit a posílit radost ze společenství dětí Božích a z bohoslužeb,
- s pomocí biblických příběhů přiblížit dětem přiměřeně jejich věku Boží působení,
- upevnit víru v Boží přísliby,
- vysvětlit dětem průběh bohoslužby, význam svátostí, úkonů požehnání a církevních svátků.

697. Co je náplní a cílem bohoslužeb pro děti?

Kromě nedělní školy se čas od času konají bohoslužby pro děti. Kněžští nositelé úřadu přibližují dětem Boží slovo přiměřeně jejich věku. Pomáhají jim tak pochopit Boha a jeho dílo. To, co děti dokážou vyvodit ze svých zážitků, se stává základem víry na jejich cestě životem.

Dětská bohoslužba se zaměřuje na potřeby dětí, aby se cítily pochopené, milované a v bezpečí. To, že ve svém okruhu mohou zažít bohoslužbu a přitom oslavit Svatou večeři Páně, je pro ně výjimečný zážitek.

698. Co je úkolem výuky náboženství v církvi?

V hodinách náboženství se děti pomocí biblických příběhů seznamují se zkušenostmi člověka s Bohem: probírají se dějiny spásy s ohledem na víru dítěte. Prohlubují se obsahy víry, rozšiřuje se poznání a vysvětlují se souvislosti božského plánu spásy. Děti se tak seznamují s trvalými hodnotami.

Díky náboženské výuce mají být děti schopny otevřeně vyznávat svou víru.

➤ *Plán spásy, dějiny spásy: viz otázky 243 a další*

699. Co je úkolem výuky konfirmandů?

Výuka konfirmandů připravuje dorost na slib věrnosti Bohu skládaný při konfirmaci před obcí a převzetí odpovědnosti za svou víru. Obsahově se konfirmační výuka zabývá vyznáním víry, modlitbou Otče náš a Božím desaterem.

700. Jak probíhá duchovní péče o mládež?

Mládeži je poskytována péče přiměřená věku. Duchovní pastýři jsou jim k dispozici i v rámci důvěrných rozhovorů, které se týkají nejrůznějších životních situací a otázek víry.

701. Co je úkolem duchovní péče o mládež?

Duchovní péče o mladé lidi slouží k tomu, aby se z nich staly zodpovědné osobnosti s pevnou vírou. Mají se nadchnout pro hodnoty křesťanské víry a utužit se v nich. Tak si osvojí základy pro správné rozhodování v životě. Získají odvahu praktikovat, vyznávat a hájit víru před svým okolím. Navíc jsou motivováni k tomu, aby se angažovali v obci.

Důležitým úkolem duchovní péče o mládež je utuzování společenství mezi samotnou mládeží.

Konají se speciální bohoslužby pro mládež, zpravidla na úrovni oblastí, někdy i mezinárodní v rámci dnů mládeže.

702. Jak probíhá duchovní péče o smrtelně nemocné a umírající?

Smrtelně nemocní a umírající sourozenci potřebují zvláštní péči.

I věřící mívají strach z umírání a smrti. Tento strach nelze považovat za projev nedostatečné víry. Duchovní pastýř doprovází umírajícího na jeho těžké cestě a je mu oporou v jeho úzkostech.

Je třeba uchovávat naději na život s Bohem a čerpat z ní útěchu.

Duchovní péče o umírajícího zahrnuje odpuštění hříchů skrze duchovního pastýře, příslib pokoje Vzkříšeného a oslavu Svaté večeře Páně. Přijetí těla a krve Pána Ježíše zaručuje společenství s Božím Synem. Tak se umírajícímu na jeho poslední cestě dostává útěchy a posily.

Také naděje na shledání s těmi, kteří už odešli na věčnost, má pro umírajícího ve fázi odcházení pozitivní vliv.

➤ **Svatá večeře Páně:** viz otázky 494 a další

➤ **Posmrtný život:** viz otázka 531

703. Jak probíhá duchovní péče o rodinné příslušníky umírajících?

Také duchovní péče o rodinné příslušníky umírajících je důležitá. Ve fázi, kdy si uvědomují, že ztrácí blízkého člověka, by měli cítit jistotu, že nejsou sami. Často jsou pro ně velkou oporou společné modlitby.

Těžkou chvílí loučení pomáhá unést jistota budoucího setkání. Zároveň rodinným příslušníkům pomáhá, když jim někdo připomene, co všechno pro umírajícího udělali.

704. Co patří k péči o truchlící pozůstalé?

Smutek člověk nesmí potlačovat. Důležité je nevyhýbat se truchlícím, projevit jim soustrast a modlit se s nimi. Truchlící musí mít pocit, že s ním duchovní pastýř soucítí. Přestože může mít duchovní obavy, aby se truchlícího nedotkl, nebo

zbytečně nejít rány, neměl by se mu vyhýbat. „Neodvracej se od plačících a s těmi, kdo naříkají, i ty naříkej“ (Sírachovec 7,34).

Vyrovnat se se smutkem pomůže truchlícímu, když si uvědomí, že i Ježíš Kristus trpěl a zemřel. Díky vzkříšení Ježíše Krista může vstát z mrtvých i zesnulý; má podíl na Kristově vítězství nad smrtí (Římanům 14,7-9).

705. K čemu slouží péče o truchlící pozůstalé?

V rámci péče o pozůstalé mohou truchlící s duchovním mluvit o ztrátě milovaného člověka a o svých pocitech. Smutek, strach, zlost, svár s Bohem i pocit viny – o tom všem mohou mluvit s duchovním bez výhrad.

Je třeba připomínat také pozitivní, šťastné zážitky a okamžiky se zesnulým.

Duchovní péče poskytovaná truchlícím k vyrovnání se s odchodem blízkého člověka může trvat týdny, měsíce, někdy dokonce roky po smrti milovaného člověka.

706. Jaké svátky se slaví v Novoapoštolské církvi?

V Novoapoštolské církvi se slaví následující svátky: Vánoce, Květná neděle, Velký pátek, Velikonoce, Nanebevstoupení Páně, Svatodušní svátky a Děkuvzdání za úrodu.

707. Jaký význam mají Vánoce?

O Vánocích si připomínáme narození Ježíše Krista. Je to svátek vztahující se k hlavní události v dějinách spásy. Připomenutí prvního příchodu Syna Božího nás také upevňuje ve víře v jeho brzký opětovný příchod.

➤ *Dějiny spásy: viz otázky 243 a další*

708. Jaký význam má Květná neděle?

Na Květnou neděli si připomínáme Ježíšův vjezd do Jeruzaléma u příležitosti oslavy židovských Velikonoc.

➤ *Židovské Velikonoce, Pascha, Pesach, Hod beránka: viz vysvětlivka k otázce 496*

709. Jaký význam má Velký pátek?

Na Velký pátek si připomínáme ukřižování Ježíše Krista a jeho smrt na obětišti. Boží Syn svou smrtí zlomil moc ďábla a moc hříchu.

„... řekl: Dokonáno jest. A nakloniv hlavu skončil“ (Jan 19,30).

710. Jaký význam mají Velikonoce?

Základem tohoto svátku je zmrtvýchvstání Ježíše Krista.

Ježíš Kristus vstal z mrtvých první den v týdnu, v neděli. Později byla pro oslavu Velikonoc stanovena určitá neděle v roce.

Svým zmrtvýchvstáním Ježíš Kristus ukázal, že překonal i moc smrti. Vzkříšení Ježíše Krista je základem víry ve vzkříšení mrtvých a přináší naději na věčný život.

➤ **Zmrtvýchvstání Krista:** viz otázky 184, 535

➤ **Vzkříšení mrtvých:** viz otázky 92, 186, 535, 579

711. Jaký význam má Nanebevstoupení Páně?

Nanebevstoupení Páně je připomenutím události, kdy byl Ježíš Kristus čtyřicátý den po Velikonocích vzat z kruhu apoštolů do nebe. „...před jejich zraky byl vzat vzhůru a oblak jim ho zastřel.“ Dva andělé dali apoštolům slib: „Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet“ (Skutky 1,3-11).

712. Jaký význam mají Svatodušní svátky?

O Svatodušních svátcích – padesát dní po Ježíšově zmrtvýchvstání – si připomínáme den, kdy byl vylit Duch svatý. O Svatodušních svátcích neboli Letnicích se mluví také jako o „dni zrození Kristovy církve“. Apoštol Petr měl po vylití Ducha svatého kázání, při němž stál uprostřed ukřižovaný, vzkříšený Kristus, který předtím vstoupil do nebe.

Svatodušní svátky jsou také svátky radosti z toho, že je v církvi přítomen Duch svatý a působí v ní.

➤ **Svatodušní svátky neboli Letnice:** viz otázky 209, 422, 520, 582

713. Jaký význam má Díkůvzdání za úrodu?

Díkůvzdání za úrodu je svátek, kdy vzdáváme dík Bohu jako Stvořiteli.

Na jedné neděli v roce – neděle Díkůvzdání za úrodu – se slouží bohoslužba, jejíž hlavní náplní je poděkování Bohu za všechno, co člověku daruje.

Věřící z vděčnosti přinášejí zvláštní oběť: „Mne oslaví ten, kdo přinese oběť díky, ten, kdo jde mou cestou; tomu dám zakusit Boží spásu“ (Žalm 50,23).

714. Jak probíhají bohoslužby o církevních svátcích?

Bohoslužby o církevních svátcích se v zásadě slaví jako bohoslužby se Svatou večeří Páně.

Historická událost se připomíná čtením příslušných úryvků z Bible a objasňuje se její význam pro spásu lidstva.

➤ **Spása:** viz otázky 243 a další

Část 13

NOVOAPOŠTOLSKÝ
KŘEŠŤAN,
JEHO ŽIVOT A VÍRA

13

13 NOVOAPOŠTOLSKÝ KŘESŤAN, JEHO ŽIVOT A VÍRA

715. Co je modlitba?

Modlitba je možnost, kterou dal Bůh člověku, aby s ním mohl navázat spojení. Při modlitbě věřící cítí, že Bůh je přítomný, slyší a odpovídá. Věřící člověk se tak v pokore sklání před Boží vznešeností a láskou. Podněty ke správné modlitbě vycházejí od Ducha svatého.

716. Je nutné se modlit?

Modlení se někdy označuje jako „dýchání duše“. Toto obrazné vyjádření poukazuje na nezbytný význam modlitby pro věřícího.

Víra bez modlitby není živou vírou. Modlitba bez víry není pravou modlitbou.

717. Jak se vyjadřuje k modlitbě Starý zákon?

Starý zákon přináší mnohá svědectví o uctívání Boha. Například Mojžíšova píseň: „Hlásám Hospodinovo jméno, přiznejte velikost našemu Bohu! On je Skála. Jeho dílo je dokonalé, na všech jeho cestách je právo. Bůh je věrný a bez podlosti, je spravedlivý a přímý“ (5. Mojžíšova 32,3,4).

Hlavním záměrem žalmů je děkovat Bohu, chválit a velebit ho v modlitbách. Ve Starém zákoně najdeme také mnoho modliteb s prosbou o Boží pomoc a podporu.

718. Co řekl k modlitbě Ježíš?

V Kázání na hoře se Ježíš vyjádřil k modlitbám (srov. Matouš 6,5-8): Své modlitby nemáme stavět na odív, ani nemusíme používat mnohých slov. Boha můžeme oslovovat jako „Otce“. Modlitba má vycházet ze srdce.

S ohledem na svůj opětovný příchod Ježíš radil: „Budte bdělí a prostě v každý čas, abyste měli sílu uniknout všemu tomu, co se bude dít, a mohli stanout před Synem člověka“ (Lukáš 21,36).

719. Co se píše v Bibli o Ježíšových modlitbách?

Evangelia přinášejí svědectví o tom, že se Ježíš při svých modlitbách stahoval do ústraní. V Lukášově evangeliu se píše, že se Ježíš modlil zejména před důležitými událostmi:

- než na něj sestoupil Duch svatý (srov. Lukáš 3,21-22),
- než vyvolil dvanáct apoštolů (srov. Lukáš 6,12),

- než ho Otec před svědky z tohoto i onoho světa proměnil (srov. Lukáš 9,28-36),
- než začalo jeho utrpení (srov. Lukáš 22,41-46),
- než zemřel na kříži (srov. Lukáš 23,46).

Pozoruhodné je, že Ježíš děkoval už před tím, než byla jeho modlitba vyslyšena (srov. Jan 11,41.42).

720. Co je „Velekněžská modlitba“?

V Janovi 17 je zachyceno znění „Velekněžské modlitby“. Je to velká modlitba, kterou Ježíš pronesl před tím, než se vydal na cestu utrpení. Modlil se za apoštoly a za budoucí obec, tedy i za nás: „Neprosím však jen za ně [apoštoly], ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří; aby všichni byli jedno“ (Jan 17,20.21).

721. Co víme o modlitbě prvních křesťanů?

První křesťané se modlili ve společenství: „Ti všichni se svorně a vytrvale modlili spolu se ženami, s Marií, matkou Ježíšovou, a s jeho bratry“ (Skutky 1,14).

O intenzivních modlitbách se píše v souvislosti s důležitými událostmi, jako například při vyvolení Matouše za apoštola nebo při jmenování prvních sedmi diákonů.

Modlitby celé obce doprovázely také apoštoly v nebezpečných situacích (srov. Skutky 12,1-12).

➤ **Diákon:** viz otázka 470

„My pak budeme i nadále věnovat všechen svůj čas modlitbě a kázání slova“ (Skutky 6,4).

722. Jak se máme modlit?

Modlitba nemá přesně danou obsahovou formu. Ale její intenzitu můžeme zvýšit například zavřením očí, sepnutím rukou nebo pokleknutím. Modlíci se tak oprostí od všedního shonu, pohrouží se do sebe a v pokoře se skloní před Bohem.

Novoapoštolští křesťané začínají a končí den modlitbou. Modlí se před jídlem a také se mohou kdykoliv v průběhu dne obracet k Bohu, aby pocítili jeho blízkost a poprosili ho o pomoc.

V rodinách se rodiče modlí společně se svými dětmi, a tak je vedou k pozdější samostatnosti v modlitbách.

723. Co je obsahem modlitby?

Modlitba obsahuje uctění, poděkování, prosbu a přimluvu.

724. Jak se projevuje úcta?

Vědomí Boží vznešenosti ponouká člověka k jeho uctívání: „Přistupte, klaňme se, klekněme, skloňme kolena před Hospodinem, který nás učinil“ (Žalm 95,6).

725. Co zahrnuje poděkování v modlitbě?

Poděkování v modlitbě zahrnuje všechno, co vzešlo z Boží dobroty: slovo, milost a svátost, pozemské dary, jako potrava, ošacení, obydlí.

726. O co prosíme Boha v modlitbách?

V modlitbách přinášíme Bohu všechny svoje prosby. Ty se mohou týkat uchování víry, andělské ochrany nebo každodenní pomoci. Nejdůležitější prosba je zaměřena na brzký opětovný příchod Ježíše Krista a naše přijetí v milosti.

727. Z jakého důvodu obsahují naše modlitby přímlyvy?

Přímlyva je projevem lásky k bližnímu. Není omezena jen na vlastní rodinu nebo obec; zahrnuje všechny, kteří potřebují Boží pomoc, ať už na tomto světě nebo na věčnosti.

728. Jaké má modlitba účinky?

Modlitba posiluje víru, důvěru k Bohu a daruje jistotu, že jsme u Boha v bezpečí. Věřící si může být jistý, že všechny starosti zmíněné v modlitbě spočívají v rukou Božích: „Svou cestu svěř Hospodinu, doufej v něho, on sám bude jednat“ (Žalm 37,5).

729. Co je „obětavost“?

Pod pojmem „obětavost“ obecně rozumíme vnitřní odhodlání a ochotu člověka využít své síly a dary (nadání) pro blaho druhých a podřídit tomu své osobní zájmy.

730. Co se rozumí pod pojmem „obět“?

Pod pojmem „obět“ se obecně rozumí dary přinášené Bohu. Zároveň k nim patří i lidské činy, které slouží druhým. I peněžní prostředky věnované k různým náboženským účelům považujeme v náboženské terminologii za oběti.

731. Jak chápeme svou „obět“?

Svou „obět“ chápeme jako svěření svého talentu a schopností, času a síly do služby Bohu a jeho dílu.

Za obět se považuje i to, když se něčeho vzdáme ve prospěch Božího díla.

Věřící cítí potřebu projevit svou vděčnost a lásku k Bohu také konkrétními dary (oběťmi), ať už formou finančních prostředků nebo naturálií. Podle Malachiáše 3,10 by měl věřící přinášet do Hospodinova domu „desátky“ ze všech výnosů. „Desátek“ může sloužit orientačně jako obětní dar sourozenců.

Koneckonců obět je všechno, co věřící z lásky k Bohu udělá nebo čeho se vzdá.

„Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste, praví Hospodin zástupů: Neotevřu vám snad nebeské prúduchy a nevyleji na vás požehnání?“ (Malachiáš 3,10)

732. Jaký význam má obět' ve Staré smlouvě?

Oběti mají ve Staré smlouvě zásadní význam. Obět' má být projevem vděčnosti, odvracet Boží trest nebo také vést ke smíření.

Podoba přinášených obětí byla rozmanitá. Mojžíšův zákon přesně stanovoval všechny detaily obětní služby (srov. 3. Mojžíšova 1-7).

➤ **Stará smlouva:** viz vysvětlivky k otázce 175

➤ **Mojžíšův zákon:** viz otázky 272 a další

733. Jaký význam má obět' v Nové smlouvě?

Starozákonní obětní služba, která měla smířit člověka s Bohem, ztratila Kristovou obětí svůj význam (srov. Židům 8-10). Obět' v novozákonním smyslu znamená vést život podle evangelia. Proto apoštol Pavel vybízel křesťany, „aby sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou obět'“ (Římanům 12,1).

➤ **Nová smlouva:** viz vysvětlivka k otázce 175

„Tam, kde jsou hříchy odpuštěny, není už třeba přinášet za ně oběti“ (Židům 10,18).

734. Kdo je příkladem obětavosti?

Příkladem obětavosti je Ježíš Kristus. Z lásky k lidem dal sám sebe jako dar a obět'.

Přestože s Pánovou obětí nelze srovnávat žádnou jinou, jeho obětavost je vzorem hodným následování.

„Jako milované děti následujte Božího příkladu a žijte v lásce, tak jako Kristus miloval nás a sám sebe dal za nás jako dar a obět' ...“ (Efezským 5,1.2).

735. Z čeho vychází obětavost?

Oběť v křesťanském smyslu nesmí být vynucenou povinností, ani za ni nesmí být očekávána protislužba. Obětavost vychází z víry, vděčnosti a lásky k Bohu.

736. Jak se obětavost projevuje v duchovní obci?

Obětavost se projevuje bezprostředně na životě duchovní obce: mnoho sourozenců věnuje nezištně značnou část svého volného času, síly a talentu službě v obci. Angažují se v hudebních tělesech a při výuce náboženství. Až na několik málo výjimek vykonávají i nositelé úřadu svůj úřad nezištně.

737. Co je „duchovní oběť“?

„Duchovní oběť“ znamená, že člověk vlastní vůli podřídí vůli Boží a nechá se vést tím, co chce Bůh.

738. Jak spolu souvisí oběť a požehnání?

Člověk může v zásadě obětovat jen proto, že mu Bůh už předtím poželal. Oběti jsou tedy projevem vděčnosti za přijaté dary.

U každé oběti je rozhodující smýšlení. Je-li oběť přinášena dobrovolně, z vděčnosti a lásky, je s ní spojeno požehnání. Věřící ho může zažít v pozemském životě, například ve spokojeném životě. V prvé řadě však bývá duchovního rázu: rozumí se jím přístup k Boží spásě díky zásluze Ježíše Krista (Efezským 1,3-7).

„Vždyť kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře rozsévá, bude také štědře sklízet. Každý ať dává podle toho, jak se ve svém srdci předem rozhodl, ne s nechutí ani z donucení; vždyť radostného dárce miluje Bůh. Bůh má moc zahrnout vás všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete, a ještě vám přebývalo pro každé dobré dílo“ (2. Korintským 9,6-8).

739. Co je manželství?

Manželství je Bohem požehnané životní společenství muže a ženy a tvoří základ rodiny. Vzniká veřejným slibem věrnosti, který muž i žena dobrovolně skládají. Předpokladem vydařeného manželství je vzájemná láska a věrnost.

Mnohomanželství (polygamie) se neslučuje s křesťanským učením a tradicí.

740. Co vyplývá pro manželství z dějin stvoření?

„Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. A Bůh jim poželal a řekl jim: Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji“ (1. Mojžíšova 1,27.28). – Oba, muž i žena, byli stvořeni k obrazu Božímu. Oběma je různě, ale rovnocenně dopřáno požehnání Boží.

Člověk je předurčen k životu ve společenství; muž i žena mají v životním partnerovi protějšek, kterému mohou pomáhat. „I řekl Hospodin Bůh: Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou“ (1. Mojžíšova 2,18).

Uzavřením manželství vstupují muž a žena do svazku na celý život: „Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se *jedním* tělem“ (1. Mojžíšova 2,24).

741. Jaký význam má požehnání k sňatku?

Požehnání manželského svazku se může projevat různým způsobem: Dává sílu k trvalé lásce a věrnosti; podporuje ochotu sloužit, pomáhat a chápat; přispívá k odpuštění chyb a smíření. Přijaté požehnání se však může projevit jen tehdy, pokud se muž i žena chovají v manželství správně.

➤ *Úkony požehnání, požehnání k sňatku: viz otázky 660 a další, 671*

742. Jaký význam má křesťanská víra pro uchování manželství?

Důležité je, aby mezi mužem a ženou panovala shoda v otázkách víry. Ovšem ani výchozí situace, kdy jsou muž i žena křesťané, není zárukou harmonického manželského soužití.

Zejména pochází-li jeden z manželů z jiné kultury nebo patří-li k jinému náboženství nebo konfesi, měli by si všechny otázky ohledně společného života ujasnit ještě před uzavřením manželství.

743. Jaký význam má v manželství sexualita?

Stojí-li v popředí vzájemné pochopení a láska, může sexualita jako důležité požitko posílit manželské soužití a přispět ke spokojenosti obou partnerů. Pro sexualitu v manželství je důležitá vzájemná úcta a empatie.

744. Jaký je postoj Novoapoštolské církve k plánování rodiny?

Plánování rodiny je záležitostí manželů. Církev ale odmítá antikoncepční metody a prostředky, které fungují na bázi ničení už oplodněných vajíček. Proti umělému oplodnění církev v zásadě nic nenamítá; odmítá ale veškerá opatření a postupy, při nichž dochází k ničení života na základě lidského výběru.

745. Jaký je postoj Novoapoštolské církve k plnění povinností při výkonu povolání a ve společnosti?

Při plnění profesních a společenských povinností nám pomáhá dodržování Desatera přikázání.

Úkolem křesťanů je přispívat k blahu společnosti. Každý je za ni spoluodpovědný.

„Dávejte každému, co jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo ...“ (Římanům 13,7).

746. Jak Novoapoštolská církev vnímá svou odpovědnost ve společnosti?

Novoapoštolská církev pomáhá v rámci svých možností a svého poslání přispívat k všeobecnému blahu. Hájí mír ve světě, vybízí ke smíření a odpuštění. Odmítá jakoukoliv formu násilí.

747. Angažují se novoapoštolští křesťané ve veřejném životě?

Ano, novoapoštolští křesťané se angažují ve veřejném životě. Na politické názory a aktivity svých členů nemá církev žádný vliv.

Novoapoštolská církev nabádá své členy, aby přistupovali ke všem lidem bez ohledu na sociální původ, věk, jazyk a ostatní odlišnosti s úctou a tolerancí.

748. Jaký je postoj Novoapoštolské církve ke státu?

Novoapoštolská církev si zakládá na otevřených a konstruktivních vztazích s vládou a úřady. Je politicky neutrální. Při svém jednání se řídí zákony příslušné země s přihlédnutím k ustanovení z listu Římanům 13,1: „Každý ať se podřizuje vládní moci, neboť není moci, leč od Boha. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha.“ Předpokladem je, že se i státní moc řídí Božími zákony.

Církev plní své povinnosti vyplývající z legislativy a nařízení příslušné země. Očekává také, že se jí v jejím postoji dostane respektu a úcty.

➤ *Vztah k světské moci: viz 10. článek víry*

749. Jaký je vztah Novoapoštolské církve k ostatním církvím, náboženským společenstvím a konfesím?

Novoapoštolská církev a její členové ctí náboženské vyznání druhých a nevyjadřují se negativně o jinověrcích, jiných náboženstvích a společenstvích. Snaží se o dobrý a pokojný vztah na úrovni vzájemného respektu. Církev odmítá jakoukoliv formu náboženského fanatismu.

V dialogu s ostatními křesťanskými církvemi se zdůrazňují společné znaky křesťanské víry bez ohledu na odlišné teze učení.

750. Jak se Novoapoštolská církev angažuje v sociální oblasti?

Novoapoštolská církev je povinna dodržovat evangelium. Svou úlohu spatřuje mimo jiné v prokazování lásky všem bližním bez rozdílu. Sociální pomoc spočívá

v poskytování přímé, nezištné pomoci ze strany členů církevní obce, ale také formou materiální pomoci.

Církev v rámci svých možností plánuje, realizuje a podporuje veřejně prospěšné a dobročinné projekty, organizace a akce na celém světě a také se na některých z nich v celosvětovém měřítku podílí.

PŘÍLOHA

Novoapoštolské vyznání víry

První článek víry:

Věřím v Boha, Otce, Všemohoucího, Stvořitele nebe i země.

Druhý článek víry:

Věřím v Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován umřel i pohřben jest, sestoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa; sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího, odtud znovu přijde.

Třetí článek víry:

Věřím v Ducha svatého, jednu, svatou, obecnou a apoštolskou církev, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení mrtvých a život věčný.

Čtvrtý článek víry:

Věřím, že Pán Ježíš svou církev řídí a k tomu vyslal své apoštoly a stále vysílá až do svého opětovného příchodu s příkazem, aby učili, jeho jménem odpouštěli hříchy a křtili vodou a Duchem svatým.

Pátý článek víry:

Věřím, že ti, které si Bůh vybral k výkonu úřadu, jsou uváděni do úřadu pouze apoštoly a že z apoštolského úřadu vychází moc, požehnání i posvěcení k jejich službě.

Šestý článek víry:

Věřím, že Svatý křest vodou je prvním krokem k obnově člověka v Duchu svatém a že křtěnec je jím přijat do společenství těch, kteří věří v Ježíše Krista a vyznávají ho jako svého Pána.

Sedmý článek víry:

Věřím, že Svatou večeří Páně ustanovil sám Pán na památku jednou přinesené, plně platné oběti, jeho hořkého utrpení a smrti. Důstojné požití Svaté večeře Páně nám zaručuje život ve společenství s Ježíšem Kristem, naším Pánem. Slaví se nekvašeným chlebem a vínem; obojí musí být vysvěceno a podáváno nositelem úřadu, kterého zmocní apoštol.

Osmý článek víry:

Věřím, že ti, kteří byli pokřtěni vodou, musí přijmout od apoštola Ducha svatého, aby se stali dětmi Božími a dosáhli předpokladu stát se prvotinou.

Devátý článek víry:

Věřím, že Pán Ježíš jistě znovu přijde tak, jak vstoupil na nebesa, a že ty první (prvotinu) z mrtvých i živých, kteří v jeho příchod doufali a připravovali se, vezme k sobě; že po nebeské svatbě s nimi přijde opět zpátky na zem, zřídí své království pokoje a oni budou s ním jako královské kněžstvo vládnout. Když skončí království pokoje, nastane poslední soud. Poté Bůh stvoří nové nebe a novou zemi a bude přebývat u svého lidu.

Desátý článek víry:

Věřím, že jsem světské moci zavázán poslušností, pokud to nebude odporovat Božím zákonům.

Desatero Božích přikázání

(srov. 2. Mojžíšova 20,2-17; 5. Mojžíšova 5,6-21)

První přikázání

Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.

Druhé přikázání

Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.

Třetí přikázání

Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý.

Čtvrté přikázání

Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.

Páté přikázání

Nezabiješ.

Šesté přikázání

Nesesmilníš.

Sedmé přikázání

Nepokradeš.

Osmé přikázání

Nevydaš proti svému bližnímu křivé svědectví.

Deváté a desáté přikázání

Nebudeš dychtit po domě svého bližního.

Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.

Otčenáš

(dle Matouše 6,9-13)

„Otče náš,
 jenž jsi na nebesích,
 posvět se jméno tvé,
 přijď království tvé,
 buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
 Chléb náš vezdejší dej nám dnes
 a odpusť nám naše viny,
 jakož i my odpouštíme našim viníkům,
 a neuveď nás v pokušení,
 ale zbav nás od zlého.
 Neboť tvé jest království
 i moc i sláva navěky.
 Amen.“

VĚCNÝ REJSTŘÍK

	Číslo otázky
Abraham	255, 263
Absoluce / rozhřešení <i>viz: „Odpuštění hříchů“</i>	645
Amen	642
Anděl	73-77, 94, 100, 107, 122, 125, 131, 164, 187, 190, 551, 552, 711
Andělská ochrana	76, 726
Antikrist	220
Apokryfy	20, 21
Apoštol	24, 37, 38, 44, 139, 159, 162-167, 187, 190, 203, 205, 210, 214, 249, 256, 295, 372, 386, 387, 391, 392, 394, 399, 401-404, 413, 415, 421, 423, 424, 425, 432, 434, 439, 442, 444, 447, 450, 453, 455, 477, 480, 486, 492, 494, 508, 548, 554, 557, 603, 604, 606, 648
Apoštol – blízkost k Ježíši Kristu	159, 508
Apoštol – první apoštolové	435, 436, 586
Apoštol – prvních Dvanáct	435
Apoštol – smrt prvních apoštolů	394, 395
Apoštol – úkoly	387, 421, 424, 425, 430, 432, 433, 439, 440, 441, 453, 455, 461, 480, 486, 492, 524, 557, 619, 655
Apoštol – vyslání	44, 159, 392, 422, 423, 425, 434, 447, 486
Apoštol – zmocnění / povolání	187, 401, 415, 421, 424, 425, 434, 451, 454, 464, 492
Apoštol oblasti, pomocník apoštola oblasti	452, 460, 471, 659
Apoštolát	413, 421, 453, 455
Apostolicita	381, 385, 386, 408
Apostolicum	33, 34, 40
Apoštolské učení	389, 618, 619

	Číslo otázky
Apoštolské vkládání rukou	605
Apoštolský sněm	583
Apoštolský úřad	8, 37, 174, 385, 395, 399-404, 408, 413, 421, 422, 425-431, 433, 440, 447, 448, 450, 451, 454, 456, 464, 556, 586, 603, 610
Apoštolský úřad – bez personálního obsazení	447-449
Apoštolský úřad – Kristova církev	378, 385, 386, 399, 401-403, 408, 456, 562,
Apoštolský úřad – označení	426-432
Apoštolský úřad – pokračování	447, 586
Apoštolský úřad – znovuoobsazení (personální obsazení)	400, 448, 450, 586, 603
Apoštolští a církevní otcové	590, 591
Archa	157, 183, 226, 255, 373, 484, 536,
Beránek Boží	97, 98, 564-566, 646
Betlémská hvězda	125
Bible / Písmo svaté	6, 12-16, 19, 20, 22-27, 71, 72, 96, 115, 292, 360, 533, 545, 587, 596, 623
Bičování	170
Biskup	445, 452
Blahoslavenství	148, 149
Bohabojnost	27, 269, 307
Bohatství, duchovní	327
Bohoslužba	269, 321, 366, 378, 613-623, 625, 681, 682
Bohoslužba – bohoslužba slova	657
Bohoslužba – hudba	614, 678
Bohoslužba – pro zesnulé	545, 659
Bohoslužba – udílení svátostí	659, 675
Bohoslužba – úkon požehnání	675

	Číslo otázky
Bohoslužba – v prvních křesťanských obcích	615, 616, 618
Bohoslužba – ve Starém zákoně	614
Bohoslužba – vzývání	617
Bohoslužba pro děti	697
Bohové, jiní <i>viz „Modla, modlářství, modloslužba“</i>	
Buditelské hnutí	602
Bůh – Dokonalý	52, 60
Bůh – Jeden	51-53, 61, 66
Bůh – láska	57, 154, 225, 258, 283, 382, 530
Bůh – Milostivý	52, 58
Bůh – Spravedlivý	52, 59, 230
Bůh – Stvořitel	3, 5, 9, 34, 37, 41, 55, 56, 66-69, 84, 86, 87, 91, 101, 145, 301, 303, 318, 713
Bůh – Svatý	52, 54
Bůh – Syn	5, 28, 64, 66, 93, 94, 100-102, 105, 106, 113, 121, 129, 135, 141, 175, 177, 198
Bůh – Věčný	51, 52, 56
Bůh – Všemohoucí	34, 35, 37, 52, 55, 141, 281, 315, 530, 641
Bůh se stává člověkem	90, 94, 100, 102, 103, 121, 124, 177, 203
Bůh, Duch svatý	5, 51, 66, 100, 101, 197, 198
Bůh, Otec	5, 28, 37, 51, 41, 64, 66, 67, 93, 101, 105, 129, 145, 413
Čarodějnictví	307
Článek víry <i>viz „Vyznání víry, novoapoštolské“</i>	

	Číslo otázky
Chléb a víno	37, 378, 475, 497, 498, 503, 509
Chrám	118, 175
Christos	111
Chvála Boha (doxologie)	641
Cíl víry	550, 553-558, 560, 563
Církev – reformace	595-598
Církev – západní a východní	593
Církev Ježíše Krista	44, 135, 365-410, 418, 450, 456-458, 481, 493, 562, 569, 712
Církev Ježíše Krista – apostolicita	381, 385, 386, 408
Církev Ježíše Krista – charakteristické znaky (notae ecclesiae)	381, 386, 408
Církev Ježíše Krista – hlava	369
Církev Ježíše Krista – jednota	381, 382, 386, 408
Církev Ježíše Krista – obecně	381, 384, 386, 408
Církev Ježíše Krista – ochrana	569
Církev Ježíše Krista – odkazy na Kristovu církev	373
Církev Ježíše Krista – svatost	381, 383, 386, 408
Církev Ježíše Krista – úkoly	370, 387
Církev Ježíše Krista – vývoj	390-392, 395-397, 593
Církev Ježíše Krista – založení, ustanovení	368, 372
Církev Ježíše Krista, neviditelná	377, 379
Církev Ježíše Krista, viditelná	378, 380
Církevní budova – odsvěcení	674
Církevní budova – vysvěcení	661, 673
Církevní učitelé, církevní otcové	590, 591
Cizoložství	342-345

	Číslo otázky
Člověk – jednota těla, duše a ducha	78, 91, 531
Člověk – pomíjivost	228, 531
Dědičný hřích	377, 476, 481, 482, 484
Dějiny spásy	40, 119, 243-245, 549, 707,
Démoni	143
Den Páně / den Kristův	195, 552, 553
Den stvoření	70
Denominace	365, 407, 410, 668, 749
Desátek	731
Desatero – Dekalog	292
Desatero přikázání <i>viz též „Přikázání“ (první až desáté)</i>	292-296, 745
Děti	76, 266, 294, 325-328, 420, 489, 527, 658, 693, 695-698, 722
Diákon	394, 421, 443, 452, 470, 689
Děkuvzdání za úrodu	706, 713
Dítě Boží	37, 204, 428, 515, 530
Doxologie (chvála Boha)	641
Duch svatý	5, 13, 28, 43, 51, 64, 66, 101, 122, 129, 193, 197- 204, 206, 207, 209-213, 388, 400, 449, 486, 517- 521, 524, 530, 587, 712
Duch svatý – dar	204, 205, 208, 210, 268, 401, 428, 440, 515, 523- 525, 530, 476
Duch svatý – moc	122, 202, 204, 210, 530
Duch svatý – Nový stvořitel	66, 529
Duch svatý – ovoce Ducha svatého	363, 530
Duch svatý – označení	199

	Číslo otázky
Duch svatý – pravda	199, 201, 211, 519
Duch svatý – Přímlovce, Utěšitel	5, 28, 199, 200, 519
Duch svatý – působení	203, 207, 211, 214, 587, 603
Duch svatý – vylítí	209, 210, 388, 518-520, 712
Duch, lidský	91,92
Duchovní péče	688-690, 692
Duchovní péče – děti a mládež	693, 700, 701
Duchovní péče – nemocní	690
Duchovní péče – umírající a pozůstalí	702-705
Duchovní výbava	460
Dům Boží	365, 366, 673, 674
Duše	73, 78, 80, 91, 92, 531, 532, 537, 541, 543, 544, 546
Důstojnost člověka	352
Dvě podstaty Ježíše Krista, Učení o dvou podstatách Ježíše Krista	104-106, 164, 376, 398
Dvojí přikázání lásky	138, 155, 277, 282
Dychtivost	359, 361-364
Ďábel / satan	74, 78, 131, 132, 220, 222, 223, 362, 437, 568, 572, 573, 576, 578, 646, 709
Eden <i>viz: „Zahrada Eden“</i>	
Eschatologie	37, 40, 49, 549 (k Učení o věcech budoucích též: 550 až 581)
Eucharistie	495
Eutanazie	338
Evangelista – evangelium	120
Evangelista – první obce	445

	Číslo otázky
Evangelista obce	452
Evangelista oblasti	452
Evangelium	15, 120, 137, 150, 151, 214, 237, 258, 259, 274-277, 358, 427, 455, 459, 543, 547, 550, 555, 583, 588, 619, 626
Evangelium – šíření, zvěstování	183, 198, 358, 372, 392, 395, 425, 443, 455, 459, 468, 547, 577, 582-584, 588, 601, 619, 626, 677
Falešné učení	31, 181, 441
Getsemanská zahrada	164
Hmotný svět	80
Hostie	503, 506, 510
Hostina památky	37, 496, 499
Hřích	89, 97, 132, 177, 181, 216, 225-227, 229-233, 241, 247, 262, 298, 303, 333, 351, 362, 363, 490, 507, 532, 653
Hřích – sklon k hříchu (konkupiscence)	227, 576
Hříšník, hřešit	59, 88-90, 99, 132, 173, 215, 225, 242, 277, 278, 373, 429, 482, 576
Hříšnost	629
Hudba	614, 678
Immanuel	95, 115
Inspirace	13
Interrupce	334
Islám	53, 594
Izrael	4, 17, 30, 57, 95, 138, 175, 255, 256, 263, 264, 294, 373, 427, 530

	Číslo otázky
Jan Křtitel	96, 97, 119, 129, 130, 485, 521
Ježíš – Davidův syn	115
Ježíš – dětství	127, 128, 325
Ježíš – křest	105, 129, 130, 131, 485, 521, 522
Ježíš – narození	16, 95, 107, 121, 122, 124-126, 170, 275, 707
Ježíš – odkazy na jeho smrt a vzkříšení	180
Ježíš – Pomazaný, pomazání	111, 112, 521, 522
Ježíš – slova na kříži	174
Ježíš – služebník Boží	115, 179
Ježíš – v říši smrti	34, 37, 183, 536
Ježíš – vítězství nad hříchem	182, 247, 565, 578, 704
Ježíš – zázraky	106, 117, 140-147, 266, 386
Ježíš Kristus	4, 7, 25, 28, 34-37, 42, 59, 60, 64, 90, 94, 100, 103-106, 108, 109, 111, 112, 135, 184, 186, 190, 192, 194, 247, 275, 368, 376, 479, 550, 571, 577, 579
Ježíš Kristus – Bůh a člověk	94, 102, 103-106
Ježíš Kristus – Dobrý pastýř	158
Ježíš Kristus – Kněz, Velekněz	116, 118, 414
Ježíš Kristus – Král	116, 117, 414, 575
Ježíš Kristus – Král, Kněz a Prorok	116, 414
Ježíš Kristus – opětovný příchod viz: „Opětovný příchod Pána, návrat Ježíše Krista“	
Ježíš Kristus – plná moc	114, 117, 141
Ježíš Kristus – po pravici Boha	34, 37, 191, 192
Ježíš Kristus – poslušnost	103, 164, 225
Ježíš Kristus – Prorok	116, 119, 414
Ježíš Kristus – prostředník	247

	Číslo otázky
Ježíš Kristus – Stvořitel	101, 145
Ježíš Kristus – vítěz	132, 225, 247, 534, 565, 646
Ježíš Kristus – Ženich	194, 566
Ježíš Kristus – život ve společenství s Ježíšem Kristem	37, 473, 505, 702
Jidáš Iškariotský	162, 163, 165, 169
Jméno Boha	309-312
Jméno Boha – zneužití	308, 309, 313
Jméno Boží	308-313
Jméno Boží – zneužití	292, 313, 314
Kánon	15, 587
Katolicko-apoštolská církev	604, 606, 607, 609
Katolický	34, 35, 593, 598
Kázání	11, 23, 148, 203, 233, 241, 377, 378, 455, 616, 623, 625-627
Kázání – účinky	543, 547, 624, 626, 681
Kázání – úkoly posluchačů	628
Kázání na hoře	148, 149, 289, 315, 344, 530, 718
Kmenový apoštol, úřad kmenového apoštola	452, 457-459, 611, 612
Kněz	116, 118, 414, 452, 469, 655, 661
Kníže pokoje, Král pokoje	95, 117
Koncil	33, 65, 398, 587, 598
Konec světa	447
Konfese	36, 400, 603
Konfirmace	377, 662-666, 675, 699
Konfirmační slib	665-667
Konkupiscence	227, 576

	Číslo otázky
Konsekrace	497, 503, 509, 510
Konsubstanciace	503
Korupce	352
Krácení daně	352
Krádež	348-352
Královské kněžstvo	37, 259, 409, 574, 577
Království Boží	73, 135, 149, 151-154, 372, 581, 635
Království pokoje	37, 135, 222, 259, 409, 575, 577, 578
Křest dětí	489, 658
Křest Duchem <i>viz též: „Zapečetění, Svaté“</i>	486
Křest k pokání	96, 130, 485
Křest vodou, Svatý	35, 37, 46, 175, 377, 378, 397, 404, 473, 475, 476, 477, 479, 481, 483-493, 522-524, 528, 529, 548, 588, 658
Křesťan	28, 36, 62, 312, 320, 358, 405, 406, 410, 481, 490, 513, 585, 604
Křesťané – pronásledování	394, 396, 397, 582, 589
Křesťané – první křesťané	389, 396, 582, 583, 585, 589, 615, 721
Křesťanství – vývoj	391, 589-594, 601, 602
Kristova nevěsta	194, 195, 214, 249, 251, 387, 401, 402, 405, 408, 409, 428, 450, 455, 555, 561-567, 570, 571, 574, 635
Křivé svědectví	355
Kříž	103, 172, 174, 181, 182, 276, 488
Křížové výpravy	313, 594
Křténec, pokřtěný	37, 204, 375, 406, 410, 418, 476, 481, 513, 525
Kultura	407, 593
Květná neděle	160, 706, 708

	Číslo otázky
Lakota, hamižnost	219, 361
Lámání chleba	389, 495, 497, 620
Láska Boha	57, 76, 81, 99, 154, 156, 204, 225, 258, 281, 283, 530, 646, 680
Láska k bližnímu	138, 155, 271, 277, 285-291, 299, 378, 727, 746, 750, 361
Láska k Bohu	81, 281, 283, 284, 299, 302, 307, 314, 690, 693, 735, 731
Láska k nepříteli	174
Láska vzájemná	290, 291
Lež	74, 201, 219, 354, 357
Lichvář	352
Lítost	650, 651
Liturgie	608
Logos	101, 431
Magie	307
Mágové	125
Majetek	349, 350, 352
Manželství	342-344, 346, 739-743
Manželství – plánování rodiny	744
Maranatha	30, 196, 554
Marie (Ježíšova matka)	34-37, 94, 95, 107, 121-124, 127, 174, 203, 325, 721
Mesiáš	25, 112, 120, 207, 246, 522
Milost Boží	58, 59, 135, 137, 156, 240, 277-279, 427, 429, 542, 580, 682, 726
Misie	393, 486, 582, 583

	Číslo otázky
Misijní činnost	392, 393, 403, 434, 447, 584, 600, 601
Misijní příkaz <i>viz „Příkaz s vysláním učedníků“</i>	
Mnišství	593, 595
Moc <i>viz též „Ježíš Kristus – plná moc“ a „Apoštol – zmocnění / povolání“</i>	15, 37, 452, 460, 469
Moc klíčů	437, 457, 459
Modla, modlářství, modloslužba	300, 302, 303, 307, 363, 396, 545, 592
Modlitba	27, 164, 192, 240, 321, 622, 690, 693, 703, 715, 716, 718, 722
Modlitba – obsah	717, 718, 722-727
Modlitba – „Otče náš“ <i>viz: „Otčenáš“</i>	
Modlitba – poděkování	725
Modlitba – přímluva	546, 622, 723, 727
Modlitba – prosba	726
Modlitba – první křesťané	389, 615, 618, 721
Modlitba – Starý zákon	717
Modlitba – účinek	728
Modlitba – uctívání Boha	724
Modlitba, Velekněžská	192, 454, 720
Modlitby Ježíše Krista	164, 192, 454, 718-720
Mojžíš	255, 271, 293, 310, 373
Monogamie	344
Monoteismus	53, 302
Moudrost	69, 86, 128
Mučedník	394, 569, 570, 573, 574, 589
Mytí rukou Pilátovo	170

	Číslo otázky
Náboženská výuka	698
Náboženské společenství	29, 36
Náboženství, jiná	594, 749
Nanebevstoupení	190, 191, 193, 550, 551, 711
Následování Krista	259, 368, 382, 453, 465, 561, 628, 734
Návrat Ježíše Krista – okamžik	552-554, 556
Návštěva bohoslužby	681, 682
Nebe	34, 35, 37, 64, 190, 191, 457, 581, 633, 711
Neděle – den odpočinku	317, 320, 321
Nedělní škola	696, 697
Nehmotný svět	80
Nepomíjitelnost	559
Neposlušnost vůči Bohu	74, 221, 223, 225, 226, 264
Nepravdivost	357
Nesmrtelný, nesmrtelnost	73, 78, 81, 91, 92, 531, 636, 685
Nevíra	241, 541
Noe	226, 255, 373, 484, 536
Nositel úřadu – složení úřadu	467
Nositel úřadu – úkoly	468
Nositel úřadu – uvedení na odpočinek	467
Nositel úřadu – zproštění úřadu	467
Nositel úřadu, diákon – úkoly	470
Nositel úřadu, kněžský – úkoly	469, 477, 492, 644, 648, 689, 690
Notae ecclesiae viz „Církev Ježíše Krista - charakteristické znaky“	
Nová bytost	66, 528

	Číslo otázky
Nová smlouva <i>viz „Smlouva, Stará a Nová smlouva“</i>	
Nové stvoření	55, 135, 222, 252, 580, 581
Novoapostolská církev	23, 36-40, 371, 387, 403, 404, 420, 452, 492, 500, 607-609, 746-750
Nový Stvořitel	66, 529
Nový zákon	15, 16, 18, 22, 25, 30,
Obec – duchovní péče	442, 445, 446, 453, 460, 468, 469, 626, 692, 736
Obec, církevní	18, 290, 291, 365-367, 373, 388, 390, 403, 432, 554, 582, 583, 613
Obět	269, 614, 713, 729-731, 735-738
Obět – „desátek“	731
Obět – Stará a Nová smlouva	732, 733
Obět Kristova <i>viz též „Ukřižování“</i>	37, 66, 90, 98, 99, 174, 175, 177, 178, 179, 181- 183, 216, 247, 266, 372, 421, 424, 504, 543, 544, 548, 646, 648, 709
Obětavost	466, 729, 735, 736
Obětavost – vzor Ježíš	734
Obnova člověka	37, 529
Obrazná slova Ježíšova	158
Odpuštění hříchů	34, 35, 37, 58, 106, 114, 118, 163, 187, 214, 225, 231, 266, 268, 274, 377, 401, 402, 415, 421, 430, 455, 507, 511, 629, 644-649, 652
Odpuštění hříchů – předpoklady	649
Odpuštění hříchů – účinky	652
Odpuštění hříchů – zvěstování	424, 643, 644, 648
Odsouzení Ježíše Krista	168, 169, 173
Odsvěcení	674
Odvedení Kristovy nevěsty do nebeské vlasti	195, 535, 635

	Číslo otázky
Olej z nardů	161
Onen svět	197, 537, 538, 541, 543-546, 702, 727
Opětovný příchod Pána – zaslíbení	159, 196, 203, 214, 551, 554, 555, 718
Opětovný příchod Pána / návrat Ježíše Krista	7, 18, 36, 37, 49, 157, 194, 195, 201, 202, 214, 249, 251, 275, 386, 401, 402, 405, 409, 424, 428, 433, 442, 447, 450, 455, 456, 473, 512, 530, 542, 550-553, 556-563, 565, 568, 604, 619, 635, 681, 685, 689, 726
Oplodnění, umělé	744
Ordinace viz „Úřad - ordinace“	400-402, 412, 415-417, 443, 444, 461-465, 661, 662, 676, 677
Oslava Večeře Páně – jiné denominace	514
Osobnost člověka	92, 531
Ospravedlnění	225, 278
Otčenáš	530, 630-642, 649
Ovoce Ducha	363, 530
Pán	30, 37, 106, 107, 111, 113, 135, 143, 144, 187, 292, 300, 301, 330, 534, 547
Pascha, pesach, židovské Velikonoce, hod beránka	162, 163, 170, 494, 496, 708
Pastrýř, dobrý	158
Pastýř – úřad	445, 452
Pašije	160
Péče o truchlící pozůstalé	704, 705
Pečeť	565
Peklo	74, 437, 457, 533
Petr	147, 166, 180, 187, 388, 435, 437, 438, 523, 583
Petrova služba	187, 256, 372, 437, 457, 458, 459
Petrův úřad	437, 457, 458

	Číslo otázky
Pietismus	600
Písmo svaté – výklad	24, 25, 38, 407
Písmo svaté <i>viz „Bible“</i>	
Plán spásy Boží	244, 249, 252, 641
Podobenství Ježíšova	150-157, 286, 288, 541, 553
Podvod	352, 362
Pohané	173, 175, 256, 391, 438, 439, 583, 584, 590
Pohřbení, pochování Ježíšovo	176
Pokání	96, 130, 134, 136, 430, 651,
Pokoj	167, 363, 691, 746
Pokoj – příslib pokoje	644, 652, 702
Pokora, pokorný	156, 159, 164, 272, 290, 307, 466, 715, 722
Pokrytectví	161, 357
Pokušení	78, 88, 131, 132, 223, 364, 639
Polygamie	344
Polyteismus	302
Pomazání	521, 522
Pomluva	357
Poslední soud	37, 532, 579-581
Poslušnost ve víře	269, 465, 677
Posmrtný život	92, 531, 536
Posmrtný život / život po tělesné smrti <i>viz též „Zesnulí“ a „Zesnulí – vykoupení, zpro- středkování spásy, pomoc zesnulým“</i>	531, 536, 537, 541
Posvěcení	321, 412, 417, 464, 466
Povaha Boží	5, 6, 51-61, 83, 86, 238, 310, 311, 382
Pověření ke křtu	64, 434

	Číslo otázky
Pověření úřadem	467
Pověření, církevní	420, 471, 676
Požehnání	63, 259-267, 269, 270, 327, 416, 660-662, 666, 679, 738
Požehnání pro nastávající matku	683, 684
Požehnání, duchovní	267, 268
Pravda	60, 117, 199, 201, 203, 354
Představený – obce, oblasti	471, 676
Představený obce	445, 471
Představený oblasti	471
Preexistence	100
Přijetí	662, 668, 669
Příkaz s vysláním učedníků	37, 159, 256, 392, 403, 421, 434, 447, 486
Příkázání viz též: „Dvojití příkázání lásky“, „Desatero“	4, 87, 138, 155, 223, 233, 264, 271, 277, 280-282, 284-286, 292-298, 373, 745
Příkázání	
• první	300-307
• první – zákaz vytváření a uctívání náboženských obrazů	304, 305
• druhé	308-315
• třetí	316-321
• čtvrté	322-328
• čtvrté – povinnosti rodičů	328
• páté	329-340
• páté – vnitřní postoj	332
• páté – ochrana života	333, 744
• páté – sebevražda	335
• šesté	341-347

	Číslo otázky
• šesté – rozvod	345, 347
• sedmé	348-352
• osmé	353-358
• deváté a desáté	359-364
Přírodní zázraky	140, 145
Přísaha	315
Přísaha, přísěžná formule	315
Příslušníci domácnosti	489
Projev milosti	472
Prokletí	228, 260, 262, 264
Proměna	7, 554, 558-560, 566
Proměnění	105, 180
Prorok	95, 116, 119, 207, 414, 610
Prostředí, sociální	326
Protestanti	599, 602
Protireformace	598
První vzkříšení	259, 559, 570, 573-576, 579, 580
Prvotina, ti první	37, 405, 428, 515, 530, 564, 565
Prvotní hřích	88, 89, 215, 223-228, 244, 482
Přímluva viz: „Modlitba – přímluva“	
Psýcha	91
Reformace	595, 596, 598, 599, 616
Reinkarnace	539
Ritus	488, 513, 526
Rodiče, opatrovníci	322-328, 527, 663, 693, 722

	Číslo otázky
Rodiče, opatrovníci – pověření, odpovědnost	328, 489, 527, 663
Rodina	722, 727, 739, 744
Rouhání	168, 313
Rouhání proti Duchu svatému	653
Rozhřešení / absoluce <i>viz „Odpuštění hříchů“</i>	645
Rozum	81, 234-238
Rozvod	345, 347
Rozvod, rozvedené páry	345, 347
Římská říše	391, 589, 592
Říše smrti	34, 37, 73, 183, 537, 538, 543
Sabat	318, 319
Samařan	155, 286-288
Satan <i>viz „Dábel“</i>	
Satanismus	307
Sebevražda	335
Sebezjevení Boha	6
Sklony k hříchu (konkupiscence)	227, 576
Sláva	37, 101, 141, 192, 195, 199, 268, 270, 567, 631, 641
Slib	233, 665-667, 671, 699
Slovo Boží	54, 71, 241, 250, 386, 613, 623, 626, 627
Služba	418-420, 471, 719
Smíření mezi lidmi	156, 430, 651, 746
Smíření s Bohem	99, 116, 118, 137, 181, 182, 242, 266, 276, 278, 426, 430, 646

	Číslo otázky
Smlouva – Stará smlouva, Nová smlouva	57, 163, 175, 256, 263, 265, 271, 277, 294, 327, 427, 497, 509, 517, 732, 733
Smrt	59, 81, 219, 223, 227, 363, 531-534, 702
Smrt, duchovní	89, 90, 99, 118, 227, 532
Smrt, tělesná	89, 92, 531, 532, 536, 537, 541, 543, 559, 560, 686
Smuteční obřad	469, 657, 685, 686
Smýšlení	136, 156, 332, 351, 356, 358, 738
Sňatek – pozhánání sňatku / manželství	347, 662, 657, 671, 741
Sociální, sociální prostředí	326, 407, 750
Soud	37, 315, 355, 579, 580
Spása	8, 30, 35, 38, 57, 66, 109, 158, 183, 242, 243, 245-247, 250, 251, 259, 274, 275, 277, 366-368, 370, 377, 424, 456, 472, 473, 476, 543, 546-548, 565, 588
Spasitel	125, 174, 186, 108, 247, 558
Spasitelské dílo Pána	386, 387, 408, 451, 455
Spiritismus	79, 599
Společenství	37, 366, 367, 501, 502, 618, 621, 680
Společenství s Bohem, věčné	242, 251, 366, 370, 559, 567, 580
Společenství svatých	34, 37, 43
Společnost, veřejný život	357, 593, 745-750
Správci Božích tajemství	24, 432
Spravedlnost Boží	59, 117, 230
Spravedlnost před Bohem	278, 429, 485, 542
Starší oblasti	452
Stará smlouva <i>viz „Smlouva, Stará a Nová smlouva“</i>	
Starý zákon	15-17, 19, 25, 30,
Stát	50, 297, 748

	Číslo otázky
Sto čtyřicet čtyři tisíc	564, 565
Střed Písma	25
Stříbrný, třicet	162, 169
Strom poznání	81, 87, 223
Stvoření	5, 17, 55, 68-72, 78, 80, 85, 86, 224, 228, 262
Stvoření – ochrana, odpovědnost	85, 86, 262, 340
Stvoření, neviditelné	72-80
Substance	503
Svatba Beránkova / svatba v nebi	37, 135, 195, 251, 405, 408, 502, 566, 567, 571, 574
Svátek	292, 316, 318, 320, 321, 659, 696, 706
Svátek – Díkůvzdání za úrodu	713
Svátek, církevní	706, 714
• Květná neděle	708
• Nanebevstoupení Páně	711
• Svatodušní svátky (Letnice)	712
• Vánoce	707
• Velikonoce	710
• Velký pátek	709
Svatodušní svátky – Letnice	209, 210, 372, 388, 391, 422, 443, 520, 582, 706, 712
Svatost	54, 381, 383, 386, 408, 417
Svátost	6, 36, 40, 135, 213, 214, 249, 250, 367, 401, 402, 472-480, 491, 525, 527, 528, 530
Svátost – děti	489, 658
Svátost – obsah	476
Svátost – udělení	401, 402, 404, 424, 434, 455, 477, 525, 548, 655, 656
Svátost – víra	478

	Číslo otázky
Svatost – zesnulí	377, 544, 545, 547, 548, 659
Svatost – znak	475, 483, 498
Svěcení	497, 503, 661, 673, 674
Svědci vzkříšení Krista <i>viz „Vzkříšení Krista – svědci, svědectví“</i>	
Svědomy	234-236
Světská moc	37, 40, 748
Svoboda vyznání	592
Symbol	498, 575
Syn člověka	114, 151, 157, 180
Synagoga	319, 614
Synoda	15
Tělo a krev Ježíše Krista	321, 377, 476, 503, 506, 509, 510, 659, 702
Tělo Kristovo	374, 375, 397
Testimonium	604
Testimonium, dílo obsahující vyznání víry	604
Tradice, tradiční	66, 174, 292, 489, 583, 616, 739
Trest smrti	331, 339
Trinita, trinitárně	62, 198, 490, 617, 679
Trojedinost / trinita	5, 28, 31, 33, 36, 51, 61-66, 93, 184, 204, 213, 306, 383, 406, 410, 517, 587, 667
Trpělivost	196, 290, 327, 363
Účast na spáse	38, 327
Učedníci Ježíšovi	97, 139, 159, 187, 189, 209, 256, 368, 372, 434
Učení apoštolů	389, 618, 619
Učení Ježíše Krista	134, 148, 619

	Číslo otázky
Uchvácení, uchvátit	194, 556, 558-561, 566, 574
Uctívání Boha	301, 302, 303, 307, 321, 366, 370, 409, 622, 673, 717, 723, 724
Úkony požehnání	660-663, 669-671, 676, 683, 684
Ukřižování	170, 172, 174, 175, 709
Umírání	702, 703
Umývání nohou	159
Úřad	37, 45, 214, 385, 395, 399-402, 411, 412, 421, 422, 443, 445, 464, 467, 627
Úřad – ordinace	400-402, 412, 415-417, 443, 444, 461-465, 661, 662, 676, 677
Úřad – posvěcení	412, 417
Úřad – potvrzení úřadu	676
Úřad – požehnání	412, 416
Úřad – zmocnění	412, 413, 415, 425,
Úřad, duchovní	412-417, 419, 460-466, 471, 662, 676
Úřad, duchovní – úroveň úřadu	452
Urážka na cti	357
Utrpení Kristovo	160, 171, 172, 174, 177-180
Uvedení na odpočinek	467, 471, 676
Uzdravování nemocných	142, 603
Válečná služba	331
Vánoce	706, 707
Vděčnost, oběť díků	269, 713, 738
Večeře Páně, Svatá	37, 47, 146, 159, 372, 377, 404, 455, 469, 473, 475, 477, 479, 490, 494, 496-505, 507, 508, 656, 681, 682
Večeře Páně, Svatá – děti	658, 697

	Číslo otázky
Večeře Páně, Svatá – eschatologická hostina	502
Večeře Páně, Svatá – hostina památky	37, 496, 499
Večeře Páně, Svatá – hostina společenství	501
Večeře Páně, Svatá – hostina vyznání	500
Večeře Páně, Svatá – nemocní, smrtelně nemocní	690, 702
Večeře Páně, Svatá – odpuštění hříchů	507, 511
Večeře Páně, Svatá – oprávnění k účasti	490, 513, 669
Večeře Páně, Svatá – oslava	505, 510, 620, 629, 657, 714
Večeře Páně, Svatá – označení	495
Večeře Páně, Svatá – podávání	510, 655,
Večeře Páně, Svatá – předpoklady	511
Večeře Páně, Svatá – součásti	498
Večeře Páně, Svatá – svatební hostina	502
Večeře Páně, Svatá – účinky	512
Večeře Páně, Svatá – ustanovení	159, 163, 496, 508
Večeře Páně, Svatá – vysvěcení	378, 497, 503, 509, 510
Večeře Páně, Svatá – zesnulí	659
Věčný život / nesmrtelnost	186, 531, 534-536
Vedoucí mládeže, péče o mládež	700, 701
Velekněz	118, 161, 165, 166, 168-170, 176, 188
Velikonoce	317, 372, 706, 710, 711
Velké soužení – doba velkého soužení	568-574
Velký pátek	372, 706, 709
Věrný obraz Boha	81-83, 86, 87, 740
Věštba	307
Vездеjší svět	197, 546, 719,
Vina	229, 230, 236, 298, 333, 337, 631, 638, 652

	Číslo otázky
Vina na smrti Ježíše Krista	173
Víra	10, 11, 26, 142, 234, 235, 239-241, 716
Víra v Boha	1, 9, 10, 11, 28, 53, 186, 240-242, 250, 274, 278, 279
Vize / vidění / zjevení	583
Vjezd do Jeruzaléma	117, 160, 161, 708
Vkládání rukou	205, 444, 463, 475, 515, 605, 665, 677
Vlastnictví Boží	279, 530, 565
Vraždění nevinňátek v Betlémě	126
Všemohoucnost Boží	38, 55, 184
Vševědoucnost Boží	55, 230
Vyčištění chrámu	161
Výklad Písma svatého	24, 38
Vykoupení, vykoupit	66, 108, 109, 174, 182, 183, 214-216, 243, 268, 279, 413, 493, 496, 546, 587, 640
Vykupitel	4, 5, 66, 98, 107-109, 247, 413, 546, 649, 686
Vylití Ducha svatého	209, 210, 388, 518-520, 712
Výročí svatby – požehnání k výročí svatby	661, 662, 672
Výsost	110
Výsostné tituly Ježíše Krista	110-115
Vysvěcení (Svatá večeře Páně)	497, 503, 509, 510
Vytrvalost	389, 458
Vyučování Ježíšovo	133, 134, 139
Výuka, církevní	694-696, 698, 699, 736
Vyvolávání duchů	79, 540
Vyvolení	253-259, 268
Vyznání, vyznávat <i>viz též: „Vyznání víry“</i>	53, 315, 320, 410, 418, 481, 489, 500, 615, 629, 665, 669, 691

	Číslo otázky
Vyznání víry	29-33, 35-40, 677, 699
Vyznání víry – Apostolicum	33, 34, 40
Vyznání víry – Nicejsko-cařihradské	33, 35, 65, 590
Vyznání víry, novoapoštolské	36-40
Vzkříšené tělo	92, 189, 559
Vzkříšení	189
Vzkříšení Krista	37, 90, 184-189, 320, 441, 534, 535, 710
Vzkříšení Krista – svědci, svědectví	185, 187-189
Vzkříšení mrtvých	34, 35, 36, 92, 186, 535, 558-560, 574, 579, 685-687, 710
Zabíjení zvířat	340
Zabití v nutné obraně	336
Zabití ve válce	337
Zahrada Eden	68, 87, 223, 224
Zákaz vytváření a uctívání náboženských obrazů	304, 305
Zaklínání a vyvolávání duchů zemřelých	79, 307, 540
Zákon	37, 277, 295, 297, 299
Zákon, Mojžišův	161, 138, 271-274, 277, 282, 324, 350, 583, 732
Zákonitosti, řád	59, 68, 69
Zapečetění dětí	527, 658
Zapečetění, Svaté	48, 205, 268, 404, 440, 473, 479, 486, 491, 515, 516, 522, 524, 525, 529, 530, 605, 658
Zapečetění, Svaté – předpoklady	523, 526, 527
Zapečetění, Svaté – účinky	476, 530
Zapečetění, Svaté – udělení	205, 440, 525, 548, 655, 656
Zapečetění, Svaté – vkládání rukou apoštola	205, 378, 475, 515, 524, 525, 548, 605, 655
Zapření	166

	Číslo otázky
Zasnoubení, požehnání k zasnubám	662, 670
Zatčení Ježíše Krista	165, 166
Závěrečné požehnání	679, 680
Závist	74, 219, 233, 361, 363
Zázračné skutky Ježíše Krista viz „Ježíš – zázraky“	
Zázrak nasycení zástupů	140, 146
Zázraky v podobě daru	140, 147
Zesnulí	183, 377, 537, 540-548, 577, 659, 704
Zesnulí – vykoupení, zprostředkování spásy, po- moc zesnulým	183, 543-548, 659, 588
Zjevení Boha	1-12, 203
Zlaté pravidlo	288-290
Zlaté tele – býček	303
Zlo – zlý, satan	88, 136, 215-222, 578, 579, 631, 640
Zmrtvýchvstání	140, 144
Znovuzrození	491, 528-530, 542, 561
Zpověď	691
Zpronevěra	352
Zprostředkování spásy viz též „Zesnulí – vykoupení, pomoc zesnulým“	588
Zrada	162, 163, 165, 169
Zvěstování slova viz též „Kázání“	408, 431, 432, 623, 625

REJSTŘÍK BIBLICKÝCH CITACÍ

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
1. Mojžíšova 1	5
1. Mojžíšova 1,1	68
1. Mojžíšova 1,3	101
1. Mojžíšova 1,26	63
1. Mojžíšova 1,26.27	80
1. Mojžíšova 1,26.28	85
1. Mojžíšova 1,27.28	740
1. Mojžíšova 1,28	85
1. Mojžíšova 1,31	71
1. Mojžíšova 2,2	70
1. Mojžíšova 2,7.8.19	68
1. Mojžíšova 2,16.17	81
1. Mojžíšova 2,17	223
1. Mojžíšova 2,18	740
1. Mojžíšova 2,24	740
1. Mojžíšova 3,4.5	223
1. Mojžíšova 3,15	90
1. Mojžíšova 3,16-19	89
1. Mojžíšova 3,17.18	228
1. Mojžíšova 3,17-19	89
1. Mojžíšova 3,19	224; 531; 686
1. Mojžíšova 3,20	482
1. Mojžíšova 3,21	225
1. Mojžíšova 3,23.24	224

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
1. Mojžíšova 4,6-8	226
1. Mojžíšova 4,8	226
1. Mojžíšova 6,5-7.17.18	226
1. Mojžíšova 8,21.22	5
1. Mojžíšova 8,22	262
1. Mojžíšova 11,1-8	226
1. Mojžíšova 12,2.3	263
1. Mojžíšova 18	63
2. Mojžíšova 3,14	310
2. Mojžíšova 15,26	142
2. Mojžíšova 16,23	318
2. Mojžíšova 19.20	293
2. Mojžíšova 20,4.5	304
2. Mojžíšova 20,17	360
2. Mojžíšova 20,20	233
2. Mojžíšova 21,16	350
2. Mojžíšova 21,32	162
2. Mojžíšova 21,37	350
2. Mojžíšova 32,3.4	303
2. Mojžíšova 34,28	292
3. Mojžíšova 1-7	732
3. Mojžíšova 19,18	138; 285; 286
4. Mojžíšova 6,22-27	614
4. Mojžíšova 6,24-26	63

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
5. Mojžíšova 4,13	294
5. Mojžíšova 5,21	360
5. Mojžíšova 6,4	30
5. Mojžíšova 6,4.5	302
5. Mojžíšova 6,5	138
5. Mojžíšova 7,6-8	255
5. Mojžíšova 10,4	292
5. Mojžíšova 11,26-28	264
5. Mojžíšova 18,10 a další	79
5. Mojžíšova 18,10-12	79; 540
5. Mojžíšova 18,18	119
5. Mojžíšova 19,18.19	355
5. Mojžíšova 23,22	233
5. Mojžíšova 32,3	307
5. Mojžíšova 32,3.4	717
5. Mojžíšova 32,4	59
1. Samuelova 16,13	517
1. Samuelova 28	79
1. Samuelova 28,3 a další	307
2. Samuelova 7	115
2. Samuelova 11	362
1. Královská 11,7.8	302

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
2. Královská 5,1-14	484
1. Paralipomenon 25,6	614
Žalm 8,7	85
Žalm 18,31	60
Žalm 19,2	69
Žalm 20,7	111
Žalm 22	174
Žalm 37,5	728
Žalm 50,23	713
Žalm 51,7	482
Žalm 51,13	517
Žalm 69,22	174
Žalm 90,2	56
Žalm 90,4	70
Žalm 95,6	724
Žalm 104,13.14	3
Žalm 119,160	59
Žalm 150	678
Izajáš 6,3	54
Izajáš 7,14	95
Izajáš 9,5	95
Izajáš 44,6	53
Izajáš 53,3-5	179
Izajáš 53,7	98

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Izajáš 53,12	172
Izajáš 58,13.14	318
Jeremjáš 31,3	57
Ezechiel 36,27	518
Daniel 12,2	535
Jóel 3,1.2	518
Micheáš 5,1	125
Micheáš 6,8	272
Zacharjáš 9,9	160
Zacharjáš 11,12.13	162
Malachiáš 3,1	96
Malachiáš 3,10	731
Kniha moudrosti 2,23	531
Kniha moudrosti 3,1-3	542
Tóbijáš 8,4.5	343
Tóbijáš 12,15.18	76
Sírachovec 7,34	704

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
2. Makabejská 12	545
Matouš 1,1	115
Matouš 1,21	107
Matouš 2,2	125
Matouš 2,9	125
Matouš 2,13.14	127
Matouš 2,16-18	126
Matouš 3,11	96
Matouš 3,15	130; 485
Matouš 3,17	105
Matouš 4,1	131; 220
Matouš 4,4	624
Matouš 4,11	131
Matouš 5,3-11	148
Matouš 5,17	138, 277
Matouš 5,21.22	295; 332
Matouš 5,27.28	295
Matouš 5,28	344
Matouš 5,43-45	286
Matouš 5,44.45.48	174
Matouš 5,45 b	262
Matouš 6,5-8	718
Matouš 6,9	311
Matouš 6,9-13	630
Matouš 6,33	153

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Matouš 7,12	288, 289
Matouš 7,24.25	458
Matouš 8,27	145
Matouš 9,18-26	144
Matouš 9,6	114
Matouš 10,2-4	435
Matouš 10,40	434
Matouš 11,5	108
Matouš 12,40	180
Matouš 13,31-33	152
Matouš 13,34.35	150
Matouš 13,44-46	153
Matouš 15,18-20	356
Matouš 15,19.20	351
Matouš 15,32-39	146
Matouš 16,18	372, 437
Matouš 16,18.19	457
Matouš 16,19	459
Matouš 17,5	105
Matouš 18,10	76
Matouš 18,18	453
Matouš 18,20	617, 621
Matouš 18,21.22	638
Matouš 18,21-35	156
Matouš 19,6	346
Matouš 19,9	345
Matouš 20,18.19	457

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Matouš 22,36-40	282
Matouš 22,37.39	277
Matouš 22,37-40	138
Matouš 24,21.22	119
Matouš 24,37-39	157
Matouš 24,42	553
Matouš 24,43-51	553
Matouš 25,1-13	157
Matouš 25,1-30	553
Matouš 25,35.36.40	692
Matouš 26,14.15	162
Matouš 26,20-29	372
Matouš 26,26 a další	509
Matouš 26,26-28	163
Matouš 26,28	646
Matouš 26,40-41	165
Matouš 26,48	165
Matouš 26,69-75	166
Matouš 27,1-5	169
Matouš 27,24	170
Matouš 27,50	372
Matouš 27,54	175
Matouš 27,62-66	176
Matouš 28,1 a další	372
Matouš 28,9	187
Matouš 28,13	188
Matouš 28,18.19	64

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Matouš 28,18-20	492
Matouš 28,19	28; 486
Matouš 28,19,20	159; 372; 421; 434; 447
Matouš 28,20	193; 447
Marek 1,10,11	64
Marek 1,13	220
Marek 1,14,15	372
Marek 1,15	134
Marek 1,16 a další	139; 372
Marek 2,27	319
Marek 3,11	143
Marek 3,13-19	434
Marek 3,14	139
Marek 3,14-16	422
Marek 3,29	653
Marek 6,30-44	146
Marek 8,1-9	146
Marek 9,24	240
Marek 9,31	180
Marek 10,9	345; 346
Marek 10,14	489; 658
Marek 11,1-9	160
Marek 12,29	53
Marek 12,30	284
Marek 12,31	285
Marek 13,31	119; 285

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Marek 14,8	161
Marek 15,34	174
Marek 16,19	191
Lukáš 1,31	107
Lukáš 1,31-33	122
Lukáš 1,35	122; 203
Lukáš 2,1-14	94
Lukáš 2,7	124
Lukáš 2,11	125
Lukáš 2,41-49	128
Lukáš 2,51	325
Lukáš 2,52	128
Lukáš 3,21-22	719
Lukáš 3,22	28; 129
Lukáš 3,23	123; 133
Lukáš 5,1-11	147
Lukáš 6,12	719
Lukáš 6,12-16	372
Lukáš 7,12-15	144
Lukáš 9,22	180
Lukáš 9,28-36	719
Lukáš 9,35	28
Lukáš 10,25-37	286
Lukáš 10,30-35	155
Lukáš 11,2-4	630
Lukáš 12,11.12	198

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Lukáš 15,3-7	154
Lukáš 16,19-31	541
Lukáš 17,21	135
Lukáš 18,9-14	156
Lukáš 18,27	55
Lukáš 18,35-43	142
Lukáš 19,9	690
Lukáš 19,10	114
Lukáš 21,25-28	119
Lukáš 21,36	718
Lukáš 22,14 a další	159
Lukáš 22,18	502
Lukáš 22,19	499
Lukáš 22,31.32	437
Lukáš 22,32	459
Lukáš 22,41-46	719
Lukáš 22,42	164
Lukáš 22,43	164
Lukáš 23,34	174
Lukáš 23,43	174
Lukáš 23,46	174; 719
Lukáš 24,13-35	187
Lukáš 24,34	30
Lukáš 24,39-40	189
Lukáš 24,44	277
Lukáš 24,49	202; 210

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Jan 1,1-3	145
Jan 1,1-3.14	101
Jan 1,1-14	431
Jan 1,12	242
Jan 1,14	102
Jan 1,6-8	96
Jan 1,29	565; 646
Jan 1,29.36.37	97
Jan 1,32	521
Jan 1,34	96
Jan 2,1-11	147
Jan 3,1.2	176
Jan 3,5	528
Jan 3,13	114
Jan 3,16	57; 241; 547
Jan 4,7	376
Jan 6,27	521
Jan 6,35	158
Jan 6,66-69	159
Jan 8,2-11	347
Jan 8,12	158
Jan 8,24	241; 649
Jan 10,9	158
Jan 10,11	158
Jan 10,18	184
Jan 10,30	105
Jan 11,1-44	144

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Jan 11,25	158
Jan 11,41.42	719
Jan 11,43-47	376
Jan 12,26	418
Jan 13,4 a další	159
Jan 13,4.5.15	159
Jan 13,15	453
Jan 13-16	159
Jan 13,30	163
Jan 13,34.35	290
Jan 14,1	241
Jan 14,3	7; 159; 194; 551; 555
Jan 14,6	158
Jan 14,9	105; 307
Jan 14,16	200
Jan 14,26	28; 203
Jan 15,5	158
Jan 15,13	177
Jan 15,26	201; 519
Jan 16,9	233
Jan 16,13	5; 211
Jan 16,28	190
Jan 17	720
Jan 17,18.19	454
Jan 17,20.21	459; 720
Jan 17,24	192
Jan 17,26	311

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Jan 18,10	166
Jan 18,37	117
Jan 19,12	170
Jan 19,26.27	174
Jan 19,27	325
Jan 19,28	174
Jan 19,30	174; 709
Jan 20,11-16	187
Jan 20,19	189
Jan 20,19-23	187
Jan 20,21	423
Jan 20,21-23	421
Jan 20,22	203
Jan 20,23	648
Jan 21,15-17	187; 437; 459
Skutky 1,2.3	159
Skutky 1,3	159; 187
Skutky 1,3-11	711
Skutky 1,8	447
Skutky 1,11	190; 551
Skutky 1,14	721
Skutky 1,15-26	436; 438
Skutky 1,21.22	436
Skutky 2,1 a další	372
Skutky 2,1-4	210; 520
Skutky 2,14	438

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Skutky 2,15 a další	518
Skutky 2,37 a další	582
Skutky 2,38	523
Skutky 2,42	389; 618
Skutky 4,12	109; 247
Skutky 5,29	326
Skutky 5,30	184
Skutky 6,4	431; 721
Skutky 6,6	443
Skutky 7	394
Skutky 8,1	393; 582
Skutky 8,9,11 a další	524
Skutky 8,14 a další	486; 524
Skutky 8,14-17	205
Skutky 8,15-18	440
Skutky 8,18	524
Skutky 10	438; 583
Skutky 10,37,38	522
Skutky 11	583
Skutky 11,1-18	439
Skutky 11,19	393; 582
Skutky 11,26	585
Skutky 12,1-12	721
Skutky 13,1-4	436
Skutky 13,4	198
Skutky 13,26-41	441
Skutky 13,32-37	115

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Skutky 13,47	456
Skutky 14,4.14	436
Skutky 15,1-29	439; 583
Skutky 16,15	489
Skutky 16,33.34	489
Skutky 17,1-4	441
Skutky 18,8	489
Skutky 19,1-6	524
Skutky 19,2-6	486
Skutky 19,6	440
Skutky 20,7	320
Římanům 1,19.20	1
Římanům 3,24	59
Římanům 4,8	647
Římanům 4,17	68
Římanům 5,5	530
Římanům 5,10a	646
Římanům 5,12	227
Římanům 5,12.18.19	482
Římanům 5,18	278
Římanům 5,18.19	225
Římanům 6,23	59; 532
Římanům 8,9	530
Římanům 8,11	184
Římanům 8,20-22	228
Římanům 10,4	277

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Římanům 10,9	30
Římanům 10,9,10	30
Římanům 10,17	11; 241
Římanům 12,1	733
Římanům 12,4,5	374
Římanům 13,1	748
Římanům 13,7	745
Římanům 13,8,10	299
Římanům 13,9	361
Římanům 14,7-9	704
Římanům 15,7	291
Římanům 16,7	436
1. Korintským 1,18	182; 276
1. Korintským 2,10	198
1. Korintským 4,1	24; 432
1. Korintským 9,1-16	436
1. Korintským 10,17	512
1. Korintským 11,1	453
1. Korintským 11,23 a další	509
1. Korintským 11,23-26	497
1. Korintským 13,4-7	291
1. Korintským 15,3,4	181
1. Korintským 15,3-7	185
1. Korintským 15,3-8	441
1. Korintským 15,6	187
1. Korintským 15,14	186

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
1. Korintským 15,20-22	186
1. Korintským 15,28	581
1. Korintským 15,29	545; 659
1. Korintským 15,51	554
1. Korintským 15,51.52	535; 558
1. Korintským 16,2	320
1. Korintským 16,22	30; 196; 554
2. Korintským 1,21.22	516
2. Korintským 1,24	453
2. Korintským 3,6	427
2. Korintským 3,8	428
2. Korintským 3,9	429
2. Korintským 4,17.18	78
2. Korintským 5,2.4.5	560
2. Korintským 5,17	528
2. Korintským 5,18.19	430
2. Korintským 5,19	181; 276
2. Korintským 5,20	432
2. Korintským 9,6-8	738
2. Korintským 11	436
2. Korintským 11,2	433; 562; 626
2. Korintským 11,25-28	393
2. Korintským 13,13	64; 680
Galatským 1,19	436
Galatským 2,9	436

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Galatským 4,4	4; 95
Galatským 5,19 a další	363
Galatským 5,19-25	363
Galatským 5,22	530
Galatským 6,7	59
Galatským 6,10	290
Efezským 1,3	267
Efezským 1,3-7	738
Efezským 1,4	268
Efezským 1,7	268
Efezským 1,9	268
Efezským 1,11	268
Efezským 1,13	268; 516
Efezským 4,11	445
Efezským 4,30	516
Efezským 5,1.2	734
Filipským 3,20.21	558
Filipským 4,7	238
Koloským 1,14	640
1. Tesalonickým 1,1	436
1. Tesalonickým 2,7	436
1. Tesalonickým 4,13-18	7; 685
1. Tesalonickým 4,14-18	442

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
1. Tesalonickým 4,15-17	192; 558
1. Tesalonickým 4,16	542
1. Tesalonickým 5,23	78
1. Tesalonickým 5,24	59
1. Timoteovi 2,4-6	547
1. Timoteovi 2,5	247
1. Timoteovi 2,5,6	247
1. Timoteovi 3,16	106
2. Timoteovi 1,10	534
Titovi 2,11-14	279
1. Petrův 1,14,15	364
1. Petrův 2,9	256
1. Petrův 3,18-20	183
1. Petrův 3,19,20	536
1. Petrův 3,20,21	373; 484
1. Petrův 4,6	183; 547
2. Petrův 2,4	74
2. Petrův 3, z 8	70
2. Petrův 3,9	196
2. Petrův 3,13	581
1. Janův 3,1,2	7
1. Janův 3,8	222

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
1. Janův 3,15	332
1. Janův 3,16	181
1. Janův 4,1-6	441
1. Janův 4,9.10	99
1. Janův 4,16	57, 311, 382
1. Janův 4,19	283
1. Janův 5,7.8	479
1. Janův 5,20	5; 106
Židům 1,14	77
Židům 5,9	247
Židům 6,7	262
Židům 8-10	733
Židům 9,27	539
Židům 10,10.14	504
Židům 10,18	733
Židům 10,37	196
Židům 11,1	10; 239
Židům 11,3	55
Židům 11,6	10; 242
List Jakubův 1,15	363
List Jakubův 2,10	295
List Jakubův 4,17	229
List Jakubův 5,8	196
List Judův 6	74

<i>Biblický citát</i>	<i>Číslo otázky</i>
Zjevení 1,5	117
Zjevení 3,11	554
Zjevení 5,12	565
Zjevení 6,8	533
Zjevení 12	405
Zjevení 12,5	561
Zjevení 12,6	569
Zjevení 12,13.17	405
Zjevení 14,1-5	564; 565
Zjevení 14,4	428
Zjevení 16,7	59
Zjevení 19,6.7	405
Zjevení 19,6-9	567
Zjevení 19,7	195; 562
Zjevení 20,1-3	572
Zjevení 20,5.6	559
Zjevení 20,6	532; 574
Zjevení 20,7-10	578
Zjevení 20,11–15	579
Zjevení 20,12	579
Zjevení 21,1-3	135
Zjevení 21,3	581
Zjevení 21,8	532
Zjevení 22,7.12.20	554
Zjevení 22,17.20	563